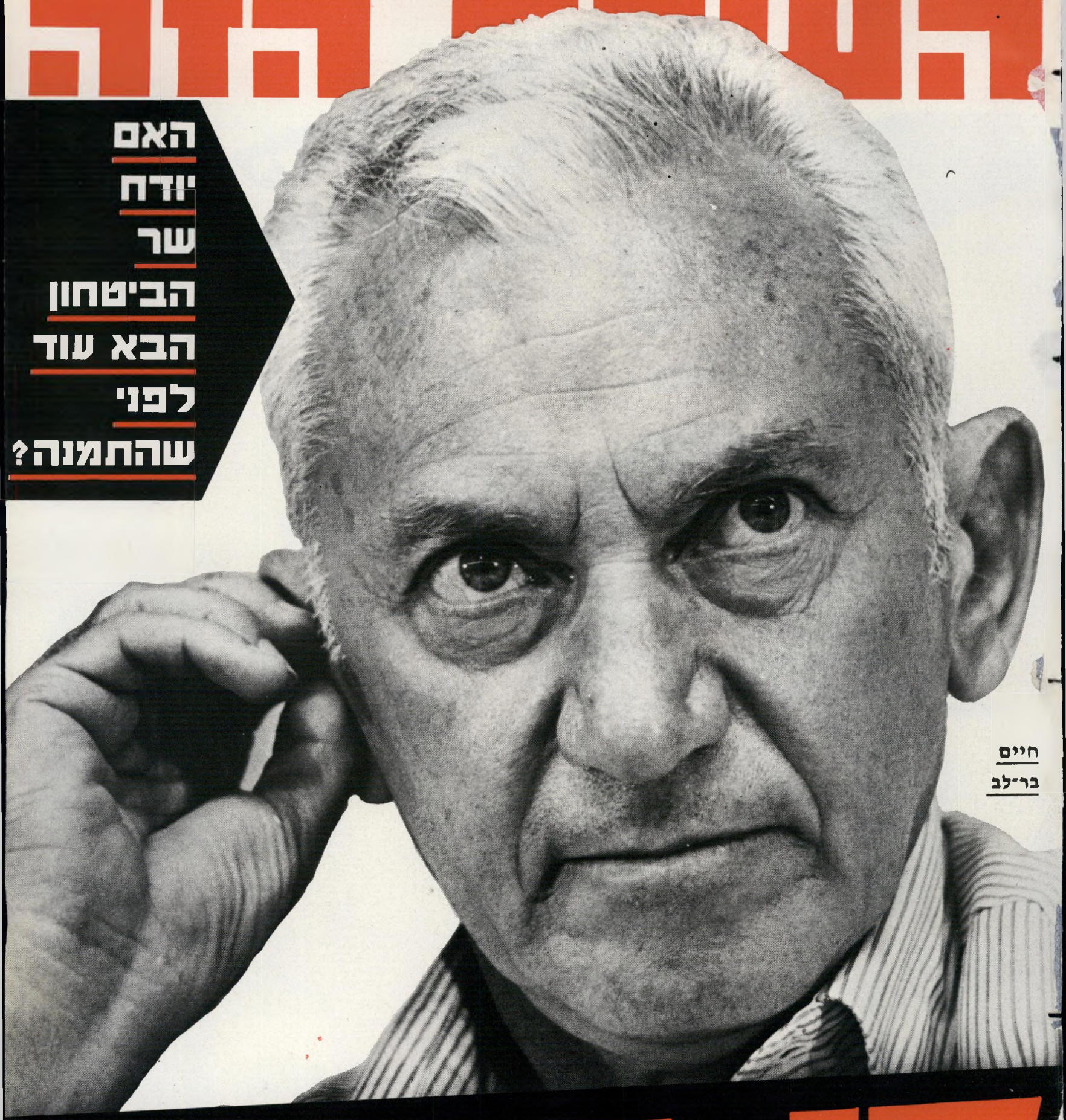
כ"ו אדר ב' תשמ"א, 1.4.1981 מיספר 2274 84 עמודים שנה 45 המחיר: 11 שקלים (כולל מ.ע.מ.)

העולם הזה

האם יזרח שר הביטחון הבא עוד לפני שהתמנה?

חיים בר־לב

קו בר־לב נופל שוב

וימר יעקבסון טמיר

דיסקו
רוקד לי בפה
שלי עליך
טוב לי עם עלית
לטעון את המוכים שמחה
דיסקו-הופלה עד אחד
ויקד לי בפה לאכול דבר טוב

„העולם הזה", שבועון החדשות הישראלי • המערכת והמינהלה: תל־אביב, רחוב גורדון 3, טל. 03־232262/3/4. תא־דואר 136 • מען מברקים: „עולמפרס" • העורך הראשי: אורי אבנרי • ראש המערכת: יופי ינאי • עורך־תבנית: יופי שנון • עורכת כיתוב: ירלית בוארון • צלמי מערכת: ציון צפריר וענת סרגוסטי • כתב בכיר: יופי חיימן • ראש המינהלה: אברהם סיטון • מחלקת המודעות: רפי זכרוני • המו"ל: „העולם הזה" בע"מ • מודפס ב„חדפוס החדש" בע"מ, תל־אביב, רחוב בן־אביגדור • הפצה „גד" בע"מ • גלופות צינקוגרפיה „כספי" בע"מ.

קריאה יקרה.

שני קאריקטוריסטים ותיקים של העולם הזה עמדו בשבוע שעבר במרכז החדשות — וזו הזדמנות להעלות זיכרונות.

קריאל („דוש") גרדוש הוצע על־ידי שר־החוץ יצחק שמיר לתפקיד הנספח התרבותי של ישראל בלונדון. הדבר עורר מורת־רוח רבה, כי דוש ידוע כלאומן קיצוני. איך זה ממנה הליכוד את נאמניו האידיאולוגיים לתפקידי־מפתח, ערב פרי־שתו הצפויה מן השילטון? ואיך זה נשלח קנאי לאומני לבריטניה דווקא, ארץ שכל גישה קיצונית נראית בה כחריגה?

קשה להעלות על הדעת שהאיש המדובר עליו היה פעם אחד מעמודי־התווך של מערכת העולם הזה, וכי ביטא במשך שנתיים את השקפת־העולם שלנו בקאריקטורות פוליטיות נוקבות.

כאשר בא קארל גרדוש אל המערכת שלנו, ששכנה אז עדיין בשני חדרים ברחוב ליליינבלום 12 בדרום תל־אביב, היה עולה חדש. קודם לכן חי בפאריס, ושם נדבק בהשקפת־העולם השמאלנית האופנתית — ברוחו של ז'ן־פול סארטר — ששלטה אז באינטליגנציה בצרפת.

כאיש השמאל וכניצול השואה במולדתו, הונגריה, מצא דוש עוד בצרפת את דרכו אל לח"י, המחתרת הלוחמת שדיברה אז בשפה שמאלנית ושביקשה למצוא מסילות אל המדיניות הסובייטית (על פי העיקרון ש„האוייב של אוייבי הוא ידידי"). לח"י הטיף נגד האימפריאליזם (ולא בארץ־ישראל בילבד), ובעד „ניטרליזציה של המיזרח התיכון".

כאיש לח"י, צייר דוש בפאריס קאריקטורות עבור עיתוני־המחתרת של לח"י בארץ. הוא חתם עליהן בשם „שיר".

כשבא אלינו ב־1950 — שבועות מעטים אחרי שקיבלתי לידי את תפקיד העורך של שבועון זה — שמחנו לקראתו. דוש אינו רק אדם מוכשר, אלא גם בעל אישיות חביבה ביותר. למרות שהיינו אז כולנו בעלי תודעה „צברית" קיצונית, והתפארנו בעברנו הקרוב כחיילים קרביים בשדות־פלשת, השתלב קארל במערכת חיש מהר, אחרי ששינינו את שמו לקריאל.

הוא התחיל בציור קאריקטורות בלתי־פוליטיות, שבהן ליגלג על מישטר־הצנע ששלט אז בארץ, על המחסור בחומרים, על מצוקת־השיכון, על השוק השחור. אלה הופיעו במדור „העולם הזה צוחק", שמילא את העמוד האחרון שלנו. (רק ב־1959 הונהגה שיטת שני השערים, שהיא ייחודית להעולם הזה ברחבי תבל.)

דוש הפך לעורך הגראפי של העיתון („עורך־מישנה, תבנית"), ועסק במה שנקרא בלשוננו „עימוד" — סידור החומר בעמודים. הוא צייר קאריקטורה פוליטית שבועית, שבה נולדה דמותו של ישראל הקטן, בעל כובע־הגרב. הוא המציא את ה„קומיק סטריפ" הראשון בישראל (שב־מרכזו עמדה גיבורה בשם רותי). הוא צייר איורים למיכתבים למערכת, הביא כל כמה שבועות עמודי־קאריקטורות שלמות. לא היה עמוד בעיתון שלא נשא את טביעת־האצבעות שלו.

ב־1953 פרש דוש מהעולם הזה — לא רק על רקע פוליטי־אידיאולוגי, אלא מפני שביקש להתרכז בציור קאריקטורות בילבד. לשם כך רצה להשתחרר מתפקידו כעורך גראפי. לא יכולנו להרשות זאת לעצמנו, ועל כן עבר למעריב.

מיבצע שהיה אז חסר־תקדים: בשורת־המילואים השתתף בצניחה, וצילם את עצמו בשעת הצניחה. הכתבה המצולמת הזאת (העולם הזה 848, בינואר 1954) היכתה גלים בארץ.

כהונתו של לוריא היתה קצרה — פחות משנה. שבועיים בילבד אחרי אותה צניחה היסטורית, פרש מן המערכת. בניגוד לדוש, לא השאיר בה עקבות רבים.

במשך כמה שבועות מילאה את תפקיד

קאריקטורה של דוש („העולם הזה" 795, ינואר 1953)
ברוחו של ז'אן־פול סארטר

קאריקטורה של לוריא („העולם הזה" 843, דצמבר 1953)*
צנחן צרפתי

במהרה השתנה הקו שלו עד בלי הכר. הוא הפך לאומני ואנטי־ערבי קיצוני — בדומה לאפריים קישון וטומי לפיד. שלושתם זכו בכינוי „המאפיה ההונגרית".

אני מחבב את דוש גם עתה, כאיש. אך למרבה הצער עלי להצטרף לדיעה כי אין הוא האיש המתאים, מבחינה רעיונית, לייצג את תרבות ישראל.

אחרי פרישת דוש ותקופת־מעבר קצרה, שבה כיהן בתפקידו האדריכל אלישע גת, נמסר התפקיד הכפול של עורך גראפי וצייר־קאריקטורות לצעיר בשם רענן לוריא — הגיבור השני של השבוע שעבר.

רענן היה ההיפך מדוש. לא קל היה להסתדר עימו, והוא לא השתלב בנקל במערכת. רבים שאהבו את הסיגנון החביב של דוש לא חיבבו את סיגנונו של רענן, בעל השמש האופיינית, שהיה מתוחכם יותר. הוא היה כבר אז לאומני קיצוני, בעל אידיאולוגיה של „צנחן צרפתי". ואכן, כחבר־המערכת הוא ביצע לראשונה העריכה הגראפית צעירה חיפאית, שעבדה אצלנו עד אז כמגיהה. שמה היה סילבי קשת, והיא החלה אז לערוך אצלנו מדור־התכתבויות בשם „מיכתבים לרותי".

כעבור זמן קצר התחלק התפקיד, שהיה בידי דוש ולוריא, לשניים. העריכה הגראפית עברה לידי אורי סלע, רב הכישרונות, ששימש בתפקיד זה במשך שנים רבות, ושעיקבות סיגנונו ניכרים בשבועון עד היום. את הקאריקטורה השבועית צייר סופר צעיר בשם עמוס קינן.

המסקנה: קאריקטוריסטים אינם נעלמים. הם רק צצים במהדורות חדשות.

---

* אחרי ההתנקשות בעורכי העולם הזה.

כתב לוריא מתכונן לצניחה
„הם רק צצים במהדורות חדשות"

תיירות מרפא ונופש בישראל ובאירופה

חברת מרכז מרפא ונופש בשיתוף עם בריאות ונופש טורס מציעים:

א. תוכנית חדשה ב„חוות הבריאות של מרכז בריאות ונופש — מלון השרון" — הרצליה.

* **הרזיה רפואית — ללא תרופות וללא ניתוחים.**
* **גמילה מעישון.**

התוכניות כוללות: 7 או 14 יום פנסיון מלא במלון השרון — הרצליה ● פיקוח רפואי מלא ● יעוץ דיאטטי ולימוד הרגלי אכילה נכונים — (לתוכנית ההרזיה בלבד) ● יעוץ פסיכולוגי ● טיפול פיזיוטרפי ושימוש במתקני בריאות שונים ● יעוץ קוסמטי לנשים ● הרצאות, טיולים וספורט.

* **תוכנית של נופש אקטיבי עם אפשרות של CHECK-UP וטיפולי בריאות שונים.**
* **תוכנית של טיפולים בטלסותרפיה.**

ב. נופש וטיפולים רפואיים במרכזי מרפא ומרחצאות באירופה.

אנו שמחים להציע לכם בזאת טיפולים ונופש במרחצאות מהידועים ביותר באירופה.

אוסטריה:
* באדן ע"י וינה * באד הופגסטיין * באד גסטיין * באד טצמנסדורף * באד שנאו.

גרמניה:
* באד מיינברג * באד פיסינג * באד קיסינגן * באד רייכנהל.

צ'כוסלובקיה: (רק לבעלי דרכון זר)
* קרלסבאד * פישצ'ני.

יוגוסלביה:
* רוגסקה סלטינה * סמרג'סקה טופליס * דולנסקה טופליס * דוברובניק.

רומניה:
* סנטוריום אוטופני (טיפולי ג'ירוביטל ואסלביטל) * באלי פליקס * קלימנשטי.

ג. טיפולים קלימטיים רפואיים בארץ.
* **טיפול באסטמה ודרכי נשימה במרפאת I.M.C.T.A בערד.**
* **טיפול בפסוריאזיס במרפאת I.P.T.C בים-המלח.**
* **טיפול במחלות ריבמטיות בטבריה ובים-המלח.**
* **טיפול בשיקום אחרי תאונות עבודה ודרכים, בטבריה וים-המלח.**

בפרטים והרשמה נא לפנות לסוכני הנסיעות או לבריאות ונופש טורס רחוב אבן־גבירול 49 תל־אביב 64361 — טל. 03־218823 — 03־264756.

המכון הישראלי לספרות נשים קוסמטיקה ופדיקור

קורסים ספרות נשים - קוסמטיקה - פדיקור מניקור
הוצאת שער בחשמל (אפילציה)
* סלון ומכון יופי

תסרוקות, תספורות, החלקות, סלסול, צביעה, פסים, טיפול פנים, איפור, הוצאת שיער בשעווה
* הנחת נלות *
• מחירים עממיים • שרות מעולה •

תל-אביב יודפת 4 ליד דיזנגוף 190 226066 229388
רמת-גן הרצל 86 מול בנין אואזים "סלון אוה"

בעיות ולבטים בחיי המין

פאת

ד"ר מרדכי זידמן

הוצאת רשפים

קמרה אובסקורה

מעבדות צילום לעבודה עצמית

למד צילום

ירושלים רח' בצלאל 6 טל' 233502
מחזור קורסים ראשון צילום פיתוח והדפסה בשחור לבן למתחילים

תל-אביב רח' ביאליק 23 טל' 658677
קורסים למתחילים ולממשיכים - שחור לבן.
קורסים להדפסה בצבע/סיבכרום. סדנא מרוכזת ללימודי המשך בצילום. קורס לצילום בסטודיו.

מכתבים

„עוזי" חובק עולם

האם מותר להשוות את מוישה, שנהרג בקרב־גוסטאב גרמני בגטו וארשה, לחואן שנרצח בעוזי ישראלי בניקאראגואה? זאת היתה שאלתו של אורי אבנרי („יומן אישי", „העולם הזה" 2266).

„עוזי" כשער ה„ניוזוויק"
הצד שכנגד

טר האל־סלבדורי את עמו, מגיע העוזי שלנו גם לשם, ויש להניח, כפי שניתן לראות בשער ניוזוויק האמריקאי, שחלק מהעותים מגיעים גם לצד שכנגד, ומשמשים להרג חיילי המישטר, למגינת־ליבם של ספקי־הנשק, שלא לשם כך מכרו אותו.

אליהו גר־עד פאריס

● ● ●

לא רק לניקאראגואה התגלגל העוזי שלנו, פאר הגניוס הישר־אלי. עכשיו, כאשר טובח המישטר הצבאי בגואטמאלה את אחיו של חואן, מגיע העוזי גם לשם, ויש להניח, כפי שניתן לראות בשער ניוזוויק האמריקאי, שחלק מהעותים מגיעים גם לצד שכנגד, ומשמשים

כשהרבי מר מנחם

מדוע כועסים כולם על צעדי ממשלת הליכוד? הקוראים מוזמנים לשיר את המילים הבאות על־פי המנגינה „כשהרבי אלימלך" — ויוטב לעם.

כשהרבי מר מנחם / רצה
לקנות כיכר של לחם / לאכול
פת שחרית, בא לו הכיף /
את הלוקש רץ למשכן / בח־
נותו של השכן / אך לפתע
כל העסק התעכב /

אז הוסבר לרב מנחם / כי
הוכפל מחיר הלחם / והלוקש
איבד ת'ערך הנקוב / הוא כי־
נס את חסידיו / והרים את
שתי ידיו / ולכל החסידים
היה עצוב /

החבריא אז החליטה / למ־
נות את רב שליטא / לתפקיד
יורש העצר לאוצר / ומייד,
ראו זה פלא / צצו לוקשים
שכאלה / שאפשר לקנות גם
לחם גם סוכר /

כשסיים רבי מנחם / סעו־
דת ערבית — פת לחם / ל־
חבריא בשימחה פתח דבריו /
כבר הגיעה שעת נעילה / הבה
נרון וגם נגילה / עד היום
בית־מקדשינו לא חרב /
אם, תל־אביב

הכל עובר

חוץ מהעזבר

עצה שימושית מאוד המבטיחה זכייה חשובה באירווזיון.

(המשך בעמוד 6)

זמרת אהרון וכעך צור
הכל עובר

CF-71 2 way, 4 speaker system, 15 W stereo

איתך לכל מקום...
...וכעת במחירי מבצע במשביר לצרכן

CF-85 3 way, 6 speaker system, 10W stereo

CF-65 2 way, 4 speaker system, 7W stereo

CF-55 1 way, full range, 7W stereo

CF-45 1 way, full range, 7W stereo

CF-33 2 way, speaker system 4W mono

CF-31 2 way, speaker system 3W mono

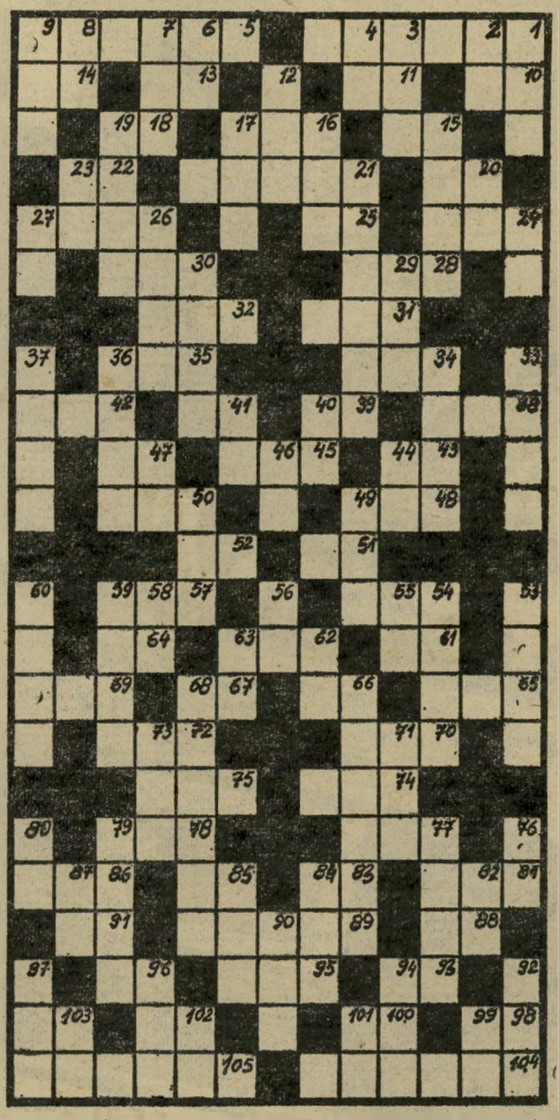
CF-23 2 way, speaker system 4W mono

הניידים של SONY

כרטום מלניק | רכאל טיראן

תשבץ העולם הזה 2274

מאוזן:

1) מגדולי הפילוסופים היווניים, תלמידו של סוקרטס; 5) תיאטרון סטירי באי; 10) מגרש נטוע; 11) בכמות מסוימת; 13) חיק; 14) לנשיאת מזונות; 15) ידית של כלי לנשיאה; 16) גבול; 18) הוא אשר שבר את גב הגמל; 20) בהנדסה — השטח שיש לו רק מימד אורך; 21) העתק, נוסח (ארמית); 22) אחת מן האברים הזוגיים בגופנו; 24) חומרים המופקים מן האדמה ומצמחים; 25) גבעה בירושלים; 26) נוגה, מככב; 28) כלה, אזל; 30) השכיח, מחה מן הזכרון; 31) יחידת משקל גדולה; 32) בונה תגורים; 34) בעל בית־מרחץ; 35) לבנה; 38) עיר בצרפת; 39) יום חג בספירת העומר; 41) סוג; 42) לשעבר, מי שהיה (לטינית); 43) עלוב; 45) אבי אברהם עובד האלילים; 47) סופר יהודי (ש"מ); 48) סופר — מחבר „מורה נבוכים" (ר"ת); 50) בשמים נשיא, על הארץ — מייסד תנועת הקראים; 51) שחקנית קולנוע (ש"מ); 52) קידומת לשמות בורמזיים; 54) משדר למרחקים ע"י דגלים, אורות ועוד; 57) נחלש מצער ויגון; 61) מזון רב טעמים; 62) מראשי הלויים שמרד במשה, נענש ונבלע באדמה; 64) אחת מן המשפחה; 65) תמך ב...; 66) כלי בתזמורת; 67) מלכודת; 69) הצלע שמול הזווית הישרה; 70) מגפה; 72) סדר הטונים לפי גובהם במערכת הטונים; 74) בת שאול; 75) עושה נפלאות, קוסמת; 77) שדה מרעה; 78) לא קשה, נעשה בקלות; 81) קיצור שמה של העיר בדרום אמריקה, שתרגומה הוא — הנהר של חודש ינואר; 83) הבין, עמד על כוונת הדבר; 85) הוראה; 86) מכשירי כיוון ומרחק — רדאר; 88) מאור חרום; 89) מטרה, מגמה; 91) סוג קרקע; 93) דגל; 95) בלייטה במנעול; 96) מפקד מחלקה (ר"ת); 98) אחד השבטים; 100) שירה (כתיב חסר); 102) המשכו של הצוארון; 103) כלי־זין; 104) כינויו הספרותי של אשר גינצבורג; 105) בחירה, ברירה.

מאונך:

1) כל אחד משני חלקי משוואה אלגבראית; 2) אל העירות המטיל אימה; 3) החלק הרחב בעלה; 4) מייסד האוניברסיטה בברזיניה (שם משפחה); 6) שומן העצם; 7) צמח תרבות עשיר בניקוטין; 8) מגש; 9) הקול הנשי הנמוך בזמרה; 12) חופשה (כתיב חסר); 15) צמח הפפירוס (כתיב מלא); 16) סופר תפילין ומזוזות (ר"ת); 17) חג; 19) מקום משכן ארון ה' בהר אפרים; 20) לא כבד; 21) צוות, חבר עובדים; 23) בעל־חיים; 24) ערימה, מצבור; 26) אלת האושר והפריון של הכנענים; 27) מערב; 29) שיח ממשפחת הוורדניים, פריו עסיסי; 30) חוקר נורבגי, נודע במסעו לקוטב הצפוני; 33) להיט; 34) שליח; 36) צעיר בעלי־חיים דו־חיים; 37) צמח נוי דמוי חרצית; 40) מקום מדרך לעגלי יין; 41) התגאה; 44) אמיתי, ישר; 46) דבר סתר; 47) שם פרטי של שתיים מנשיו של הנרי ה־8; 49) ישוב בגולן; 50) כלי פריטה מזרחי; 53) רבבן; 54) הערכה, השערה; 55) בעל חיים טורף; 56) עטרה; 58) צמח צעיר וטרי; 59) עיר במישור החוף — שמה הראשון — בית־יגן; 60) ממציא הטלגרף וכתב סימנים; 62) קפדן — רק בחציו; 63) זכאי; 66) הפוכה של תרכובת; 68) יכולת התנגדות, עמידה בפני פגיעה; 71) גמילות חסדים (ר"ת); 73) יחידה בחיל האוויר; 76) בן־בקר; 77) אל השמיים במיתולוגיה היוונית; 79) דיבר דברים בלתי ברורים; 80) היא הנותנת לנו חיים; 82) מטבע; 84) קניין בעל־ערך; 85) בשירות הדיפלומטי; 87) מושב לשופטי ארץ; 90) חלל הפה בין הלחי והלשון; 92) אמת ואשר; 94) מרי, פשע; 96) שקשוק, רעש; 97) החלק הקשה בצמחים; 99) השווא שבראש המלה; 101) השווא בסוף המלה; 102) משעמם, חלש; 103) עוד רוח באפיו.

מכתבים

(המשך מעמוד 4)

אם לשפוט על־פי השיר הלילה לבדו, אין זה סביר, לדעתי, של־הקת הכל עובר חביבי תזכה ב־אחד הפרסים הראשונים באירוויזיון. זאת למרות הופעתם המרשימה ואיכותם כלהקה. הסיכוי היחידי טמון בהריונה של שולי לקרנבל בריו („העולם הזה" 2268).

הכתבה והתמונות היו כה חיוורים, עד שיכולים היו להיות משולים לכתבה על תל־אביב המתרוקנת בעשן היוצא מארובות רדינג. רצופה בזה תמונה שגזרתי מהשבועון המקומי Manchete

פסטיבל עליהום

תמריון קיינגר
למה אסור?

תגובה על דברי שמרית אור נגד היורדים („העולם הזה" 2271).

מה מצא לו ח"כ עקיבא נוף לצאת למסע־צלב נגד אמנים ישראלים המתגוררים בחו"ל, אפשר להבין. הנ"ל, שעתידו הציבורי שרוי בעלטה, ושלא ברור לאיזו עגלה פוליטית יוכל להירתם, פשוט תפס נושא ויצא למסע בחירות אישי.

אך שמרית אור, מה כואב לה? מה הביא אותה להשמיץ חברים מאחמול? לא מספיקים לה שני שירים בתחרות ורוצה עוד? או אולי אחרי שטעמה כבר פעם אירוויזיון (הלוויה), זאת שדואגת כל כך ש„יכנס כסף לארץ", מתעקשת שיכנס דווקא דרך חשבון הבנק הפרטי שלה?

אמנים נמשכים מטבעם למרכזי־תרבות עולמיים. תמיד היו ותמיד יהיו אמנים ישראלים בניו־יורק, לונדון ופאריס, כמו שאפשר למצוא שם יוונים, מכסיקאים וכו', בלי שהדבר יביא לקרע בזהותם הלאומית. לכל אמן ישראלי שבחר ליצור ולחיות בחו"ל, לפחות תקופה מסויימת בחייו, מניעים משלו. אינני מרגיש צורך לתת דין־וחשבון על מעשי לאיש, ואין לאיש הזכות לשפוט אותי. החלוקה בין „אנחנו והם" שבה רצופים דבריה של שמרית אור ודומיה מלאי קטנוניות וצרות־עין. אני מרגיש עצמי כישראלי לא פחות ממנה, וראוי לא פחות ממנה לייצג את ישראל.

ואם להמשיך לפי קו המחשבה של שמרית אור, למה לא לאסור להשמיע ברדיו שירי ישראלים שלא יושבים בארץ? למה לא להפסיק להזמין את ברנבויים, צוקרמן ואחרים להופיע עם הפילהרמונית? למה לא למנוע מעשרות ציירים היוצרים מקומיים. ומכאן ועד לשלילת דרכונם הישראלי (כפי שמציעים כבר), הדרך קצרה, ואת השיטה אפשר ללמוד מבריית־המועצות.

יאיר קיינגר, פאריס

מית אהרון, שיהווה אטרקציה. כאשר ילדים גונבים הצגות, עובדים על־אחת־כמה־וכמה. אם אמנם תצליח הלהקה, עליה לשנות קצת את הניקוד בשמה, שיהיה „הכל עובר חביבי" (ו"ו שרוקה, בי"ת קמוצה ודגושה).

משה כנען, רמת־השרון

ממנה אפשר ללמוד עד כמה חם היה בקרבל.

היינץ מגנוס סרומון, סאן־פאולו

● ● ●

חנו צ'אנס

אחרי כל מה שעבר ח' שבועון המסויים בתקופת המערך, מוטב שיתן צ'אנס לליכוד.

צר לי שאינכם אובייקטיביים לגבי הליכוד. אל תשכחו את ניסיון הצילומי שהועלק

אחינו בני־ישראל בקרנבל*

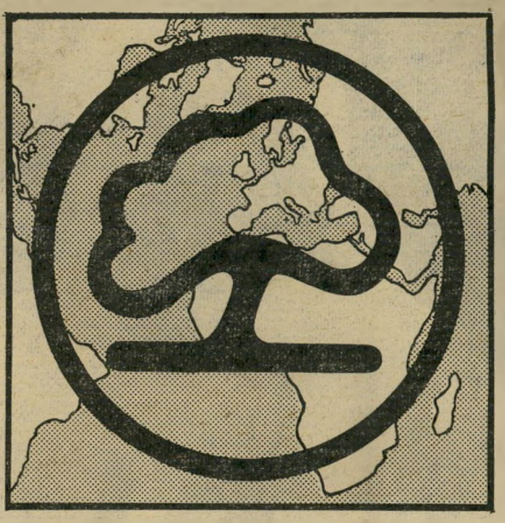
מכסיקאים בריו

* בכיתוב המקורי נאמר „קבוצת מכסיקאים, פרידה ואברהם מיזרחי, רוזה וג'וזה מאנה, רחל ויעקב אלפיל.

יונות ההתנקשות במערכת, את „זרוק אותו לכלבים" ואת השחיתות רבת השנים. כל אלה שררו בתקופת המערך, זה הסבור שמדינה שייכת לו. הם רק מחכים

(המשך בעמוד 8)

ב-4 יבשות בחבל מייצרים מוצרים על-פי ידע שנרכש בעץ הזית

שמן C.D.
היחידי בארץ בעל תו-תקן

ידע עץ הזית ברחבי העולם

בכל בית עץ הזית

מכתבים

(המשך מעמוד 6)

עכשיו להזדמנות להתנפל על קו־פת האוצר, כדי למלא את אסמי־הם שהתרוקנו קצת בארבע הש־נים האחרונות.

פרחיה זמיר, תל־אביב

● ● ●

איך, איך, איך

התפעלות לא מוצדקת מ־כישרונו של צלם המע־רכת („העולם הזה" 2273).

שוב הצלחתם! שער העולם ה־זה מכה את כולם! איפה תפס הצלם שלכם את ח"כ שימעון פרס עטוף בעבאייה הזאת? ברור שלא במרוקו, שכן פרס כלל לא היה שם. לפי טענתו. אז איפה?!

נירה מרגולין, תל־אביב

● לא הצלם, אלא הגרפיקאי של העולם הזה, יוסי שנון, הוא שתפס את פרס. שנון הצליח לתפוס את פרס גם עם כפייה ו־עקאל.

● ● ●

אדם מסוג שונה

לא כולם מרוצים מהשג־ריר היוצא שלנו בקאהיר.

מארי גאדבאן, מבקרת־הקולנוע המצרית החשובה ומזכירתו של פסטיבל־הסרטים בקאהיר, הביעה את פליאתה על כך ששלחנו למצ־ריים אדם שחצן עד־גיחוך, ריקני וחסר־ניסיון כמו השגריר הישר־אלי, המסתובב בפסטיבל ומפריח הכרזות בומבאסטיות בדבר מדי־ניות ההתנחלות של מנחם בגין.

„אנו ערבים," אמרה הגברת גאדבאן, „והיום אנו מבודדים מ־ידידינו ובעלי־בריתנו בגלל קמפ־דייוויד. ציפינו שישלחו אלינו אדם בעל רגישות, כבוד, הבנה ואהדה. אנו גאים על כך ששגרי־רנו־שלנו בתל־אביב הוא אדם שונה."

יוסף שריק, ברלין

● ● ●

להרוס או להקים

מיכתב־תודה נרגש על ביקורת־אמנות („העולם הזה" 2271).

יכולתו של עיתון בכלל ושל כתב בפרט להרוס או להקים דמו־תו של אדם. במיקרה זה כוונתי לאמן. יש ואמן עושה את אשר הוא מאמין, משקיע מאמץ כביר בכל המישורים ומבטא מסר מסו־יים. מספיקה כתבה אחת בכדי לגרום לו שירגיש, שאכן פרי עמ־לו הצעיד אותו צעד אחד גדול קדימה.

כוונתי לכתבה של גב' עליס טל, אשר סיקרה את תערוכתי ב־מוסיאון הרצליה. לה נתונה הער־כתי ותודתי.

אסא יוסף, ארכיטקט הרצליה

● ● ●

עד שיבוא הרוכב

להלן הגיגיו הנוראים של הד"ר חיים צבי, בס"ד.

...והצירור המשומד טדי קולק גזל את אדמתם של יהודים אדו־קים וסלל שם כביש חילול־שבת ושוטרי „ישראל" עשו פרעות ו־חיללו בית־כנסת בירושלים ויני־סו לתנוק יהודים בגזים מרעילים. ושמעתי ותרגז בטני. ואני אומר: מותר לקלל את השוטרים ולהח־רים בפולסא דנורא ומותר להפגין בלונדון ובניו־יורק — אבל אסור להפגין בירושלים, כי החילונים הם רוצחים. ונא לזכור את האו־ניה אלטלינה ואת דה־האן וידי־דיה סגל ואורון ירדן הי"ד...

ועד שיבוא הרוכב על החמור, אנו חייבים לעשות נפשות ולהצ־ביע בבחירות בעד אגודת־ישראל, כי זאת חומת מגן ליהדות.

ד"ר חיים צבי קורניק, תל־אביב

● ● ●

בירפורים

סוף־סוף התגלה קורא ש־אינו מרוצה משר־האוצר.

בירפורי הגסיסה של ממשלת הליכוד מעוררים רחמים. ההוזלות וההקלות במיסים, עליהם דיווח לאחרונה כתבה הכלכלי של ה־ממשלה, יורם אריזור, אולי הור־סיפו כמה קולות לליכוד, אבל יש לי חשש סביר שהכתב הכלכלי כבר שמח לאידה של הממשלה הבאה, ממשלת המערך, והוא מת־כוון להפתיע אותנו בעוד כמה גזרים במקום גזירות.

תמוז שתיר, רמת־גן

● ● ●

שימפן בצ'רצ'יל

הדובר טוען שסגן ראש העיר לא התארח במלון־פאר על חשבון העיריה („העולם הזה" 2269).

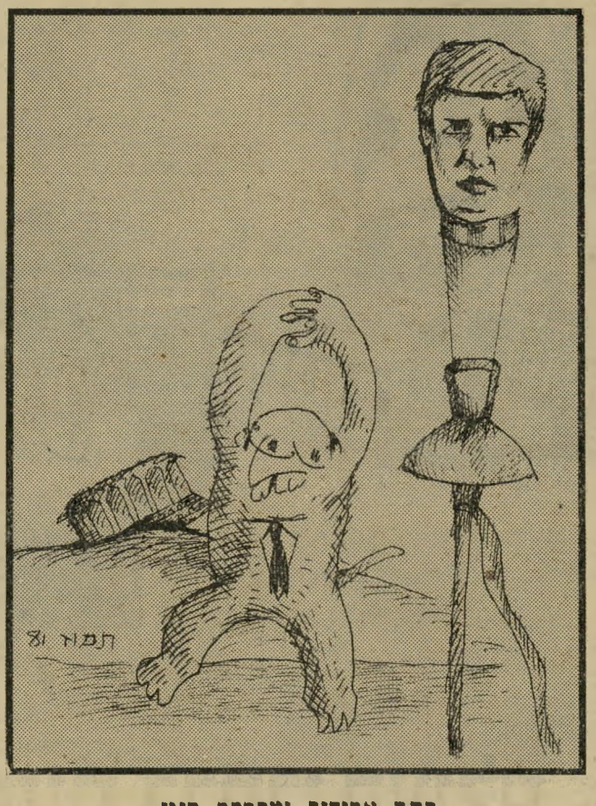
ברצוני להבהיר כי שהותו של דויד שיפמן במלון צ'רצ'יל בלונ־דון, לפני כמה חודשים, לא היתה במיסגרת שליחות העיריה. מכאן ששהות זו במלון לא מומנה כלל על־ידי עיריית תל־אביב־יפו. כ־כלל אין העיריה נוהגת לשכן את נבחריה או אנשים אחרים היוצ־אים מטעמה לחו"ל במלונות־פאר.

רוני רימון,
דובר עיריית תל־אביב־יפו

● דויד שיפמן אמר לכתב ה־עולם הזה שנסיעתו זו היתה מטעם העיריה.

שימעון פרס גם בעקאל וכפייה
שנון בפעולה

כתב אריזור ומפרפר בגין
גזרים במקום גזירות

הוא יזם-הם ניטרלו.
הוא התריע-הם התעלמו.
הוא חשף-הם התרגזו.

הם "עסקנים".
הוא איש מעשי.

יגאל בן-נון –ראש סיעת שינוי בהסתדרות

הוא נאבק לביטול המס הפוליטי שאתה משלם;
הוא דורש מחברות השיכון והבניה של ההסתדרות, לחדול מבניית פאר ולהתרכז בבניה עממית;
הוא עומד בראש המאבק למען איכות חייו של העובד במקום עבודתו.

אם מאסת בעסקנים ואתה בעד מעשים –
יגאל בן-נון וחבריו הם הכתובת שלך.

הן
שינוי במפלגת הפועלים

דרוש שינוי בהסתדרות

13.4.81

חברות ארגונים מוסדות

זאת התמונה שתוקרן על מסך הטלוויזיה בערב מופע הענק של הטלתרום ובה נציין את שמה של כל חברה אשר תתרום 15,000 שקל ויותר בהתרמה המוקדמת לטלתרום.

היה שותף גם אתה למאמץ המכובד למען הילד הנכה בישראל.

פנה עוד היום למטה המבצע בתל־אביב מלון "הייאט" טלפון 295588 קו פנימי 521.

טלתרום

מבצע התרמה טלויזיוני למען הילד הנכה בישראל.

מרים בנימיני

השתקפותו של כוכב מרס באסטרולוגיה ובכף היד

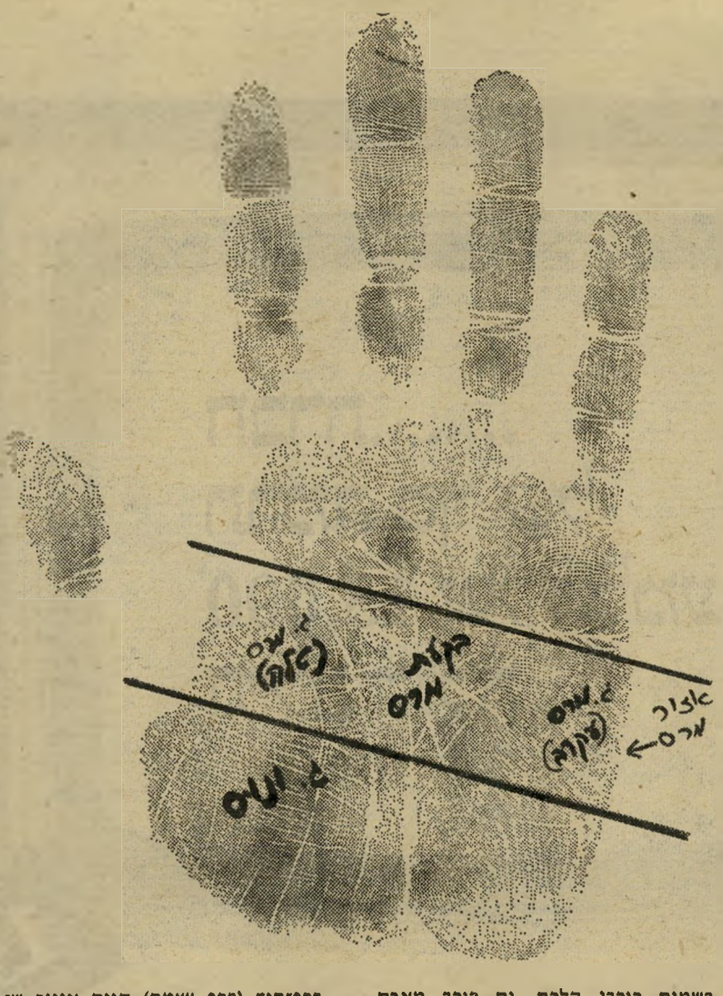
מזל טלה נשלט על־ידי הכוכב מארס, הנחשב לאל המלחמה. לכן אפשר לש־ער, שכל התכונות הדרושות לאדם לוחם אמורות להימצא באדם המושפע מכוכב זה.

התכונות המאפיינות את מארס — כושר לחימה, יוזמה, אומץ־לב, או מו־גות־לב, כושר־סבילות, או חולשת הכני־עה בפני סכנה. כמו־כן מסמל מארס כושר־מנהיגות, אגו חזק, או היכולת להתייחס לזולת. פזיזות ונמהרות, או היכולת להוציא מחשבות ורעיונות לפו־על.

ההשפעות היותר שליליות של מארס עלולות לגרום לאדם שיהיה אכזרי, חסר־התחשבות, גס־רוח ונוטה להיטיב את ליבו בטיפה המרה.

מאחר שכאן נימנו תכונות חיוביות ושליליות, שאותו כוכב יכול להשפיע עלינו, מן הראוי שנדע לאבחן, האם הכוכב השפיע עלינו (כלומר, כל אחד יוכל לבדוק אצל עצמו) מתכונותיו ה־חיוביות, השליליות, או אולי קצת מזה וקצת מזה.

נהוג לכנות את הגבעות שעל כף־היד

בשמות כוכבי הלכת. גם כוכב מארס הוא אחד הכוכבים ששמותיהם הועתקו מאסטרולוגיה לכף־היד.

בכף־היד (בכף עצמה) קיים איזור ש־כולו נקרא בשם מארס, אך מחולק לשתי גבעות וביקעה באמצעיתן, הנק־

ראת אף היא בשם זה.

מאחר שכוכב מארס „אחראי" על היוזמה, הוא משמש בכף־היד כאינדי־קטור ליכולת האדם לבצע את רעיונו־תיו, בצורה שאותם הגה מלכתחילה.

בהמשך לגיבעת ונוס, שהיא נראית כממשיכה את האגודל, קיימת גיבעה הממשיכה, למעשה, את גיבעת ונוס, וזו מכונה „מארס". לידה נמצא השקע ב־מרכז כף־היד, הנקרא ביקעת מארס, ובהמשך, בקו מקביל, שוב ניתן למצוא גיבעה, הממוקמת בצד החיצוני של היד, (זו הנמצאת במרכז האגרוף, המכה ב־

אם אתה בן מזל טלה, בדוק את תכונותיך על־פי כף היד

כעס על שולחן), וזו נקראת גם היא גיבעת מארס.

האם קיים הבדל בין שתי הגבעות? — ובכן, גיבעת מארס (זו שממשיכה את האגודל) קשורה באומץ הפיסי, מר־אה על רוח־אגרסיבית, המוכנה להתקיף ולהתפרץ ברגע. ואילו גיבעת מארס הא־חרת (זו של האגרוף) קשורה יותר ל־אומץ הרוחני, המוסרי, ולסבילות־הפי־סית.

גיבעת מארס הראשונה (הקשורה לא־

(המשך בעמוד 72)

מיפגשים חברתיים יאפיינו תחילת שבוע זה, אולם תוצאות מיפגשים אלה עלולות לגרום לאכזבות מאו־חר יותר, שכן נטייתי־כם לומר יותר ממה שרצוי יכולה לגרום ל־נזק ולאי־נעימות רבה. בני־חזוג או שותפים בעבודה מקשים ומכ־בידים, ויוצרים לחץ נפשי רב, שקשה לע־מוד בו. לקראת סוף־השבוע יפוג המתח, אל תתעקשו לשמור ולזכור את הישן, החידוש יביא שינוי מוצלח בחייכם.

* * *

עומס עבודה יוצר כובד, מרגישים חנוקים ולחוצים מרוב עבודה, וכבר מחכים ל־חופשה, שתוציא אתכם מהלחצים וההתחייבו־יות. עייפות משתלטת עליכם, וזו עלולה גם לפגוע בבריאות. אל תסמכו יותר מדי על אנשים, לא כולם רו־צים בטובתכם, דעו ה־פעם לשמור סוד. מיפ־גשים חברתיים עשויים להועיל לכם בתוכניות לעתיד, אך גם שם רצוי מאוד לא לה־ניח את כל הקלפים שלכם על השולחן.

* * *

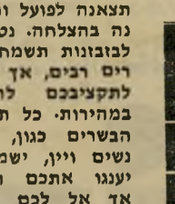

בני תאומים חשים עצבנות ומתח, אך אינם יודעים להסביר לעצמם את הסיבה. מעוניינים בשינוי, ו־חושבים על אפשרויות שונות. אך למעשה שום תוכנית אינה מעשית דיה ברגע זה. מריבות ותכככים קטנים יאלצו אתכם להתמודד על מקומכם ומעמדכם ב־מקום־עבודתכם. בני מזל דגים יוכלו לבוא לעזרתכם בעניינים ש־כאלה, שימעו בעצתם. בפגישות חברתיות אולי תזדמן לכם אף היכרות מעניינת.

אנשים מבוגרים מכם, אולי הורים, ידרשו תשומת־לב וטיפול, לכם לא תהיה ברירה אלא להקדיש מזמנכם היקר. הדבר עלול לפ־גוע זמנית בקידום ענ־ייניכם המיקצועיים. גם במקום־עבודתכם יגרמו אנשים מבוגרים למתח ולעצבנות, או לדרישות מוזרות. נסו להתעלם ולא לקחת אותם יותר מדי ללב. ידידים מ־מקום רחוק יפתיעו את־כם, ויתכן שיבואו בקרוב לביקור, ו־ישפרו את האווירה המתוחה בביתכם.

* * *

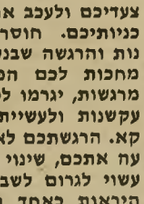

נסיעה לחוץ־לארץ, שאתם מתכננים, מכ־ניסה מתח רב. אל דאגה! התוכניות תצאנה לפועל ותבוצע־נה בהצלחה. נטייתכם לבזבזנות תשמח סוח־רים רבים, אך תגרום לתקציבכם להידלדל במהירות. כל הענוגות הבשרים כגון, אוכל, נשים ויין, ישמחו ו־יענגו אתכם השבוע. אך אל לכם לשכוח את התחייבויותיכם ה־מיקצועיות או המישפטיות. יחסים יש־נים עלולים, להתערער, היזהרו בלשונכם.

* * *

הקשר החדש שנוצר לא מזמן מתחדק ב־ימים אלה, וסוחף אתכם לרגשות ויצרים הזרים לאופייכם הצנוע והקפדן. נסו לווחר על הביקורת־העצמית, וגם מחסרונותיהם של בני־הזוג נסו להטעלם עין סערה הפוקדה אתכם, בעיות כספיות עלולות לצוץ ללא הכנה ומח־שבה מוקדמות. נסו להכין תרופה למכה, תשקלו כל צעד וצעד, והעיקר לא לסמוך על איש בכל הקשור לענייני כספים.

נסיעות פיתאומיות יגרמו למתיחות ב־ביתכם. בני־משפחתכם ינסו להגביל את צעדיכם ולעכב את תו־כניותיכם. חוסר־סבל־נות והרגשה שבנסיעות מחכות לכם הפתעות מרגשות, יגרמו לכם ל־עקשנות ולעשיית דוו־קא. הרגשתכם לא מט־עה אתכם, שינוי חשוב עשוי לגרום לשבוע ל־היראות כאחד השבו־עות המרתקים, בגלל הרפתקות מוזרות שתקרינה בו. בשטח הלימודים תתקשו להתרכז בגלל עומס.

* * *

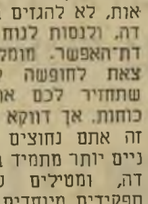

בשבוע זה עליכם להיות זהירים בענייני כספים, רוח אופטימיות עלולה לגרום לכם להחלטות פזיזות ובל־תי־נכונות. עדיף לא להשקיע וגם לא ללווח כספים, עדיף לדחות כל עיסקה לשבוע בערך. יש לשים־לב לבן־הזוג, יתכן שבריאותו מעור־ערת ועליכם יהיה למפל בו ולעודדו. לאלה ה־עוסקים באמנות — זה שבוע שבו תראו שכר לעמלכם. ידידים ותיקים עלולים לפגוע בכם מבלי שהתכוונו לכך, אל תשימו לב.

דרישות רבות מבני־הזוג יכבידו עליכם ויצרו את עצדיכם. תיאלצו לוותר ולקחת יותר אחריות. יתכן ש־תיאלצו לענוד שעון־יד בשבוע זה, ואף להת־חשב בלוח־הזמנים של הסובבים אתכם, דבר הנוגד את מינהגיכם. אך אל דאגה, שבוע לאחר מכן תוכלו לה־סירו ולחזור לחופש האהוב עליכם. במ־קום־העבודה יש להי־זהר מפני דברים שיאמרו נגדכם. התמי־מות וטוב־הלב לא יקלו עליכם השבוע.

* * *

חולשה פיסית גורמת לכם לרגישות מיו־חדת בתקופה זו. עליכם לשמור על הברי־אות, לא להגזים בעבו־דה, ולנסות לנוח בתי־דת־האפשר. מומלץ ל־צאת לחופשה קצרה, שתחזיר לכם את ה־כוחות. אך דווקא ברגע זה אתם נחוצים וחיו־ניים יותר מתמיד בעבו־דה, ומטילים עליכם תפקידים מיוחדים. חב־רים יבואו לביתכם, יעודדו את רוחכם ויגרמו למצב־רוח משו־פר יותר. אתם תיווכחו שאינכם לבד.

* * *

תקופה מהנה, שבה תוכלו לחקדיש זמן לבילויים, תחביבים, ספורט ואפילו אה־בות חולפות. טיולים לחוץ־לארץ וגם בארץ עצמה ירעננו אתכם ו־יביאו אליכם את אווי־רת החופש, שאליה אתם מתגעגעים תמיד. יזדמן לכם להיפגש שוב עם תחביב שאהב־תם בעבר — רכיבה על סוסים — תמצאו בו הנאה מרובה. למ־רות־זאת יהיה עליכם להקדיש מזמנכם להורים מבוגרים, ולשבת זמן־מה בביתם.

מנן מיליונר - מרגישים מיד...
האפטר - שייב המבדיל אותך מאחרים.
אי אפשר לטעות בניחוח הגברי, השונה.
מנן מליונר
רק נכנסת - מרגישים מיד.
MENNEN MILLIONAIRE
AFTERSHAVE
35 FLUID OUNCES (10
MENNEN MILLIONAIRE®
AFTER SHAVE
35 FLUID OUNCES (10 OZ ML)
גם באריזת שי מיוחדת
הכוללת דיאודורנט ואפטר-שייב
טוב יותר מהמליון מתנות.

אם את דואגת לבתך תני לה טמפון בלי מוליך

רק או־בֶּה טבעי ובטוח!

בתך הגיעה לגיל שבו היא עשויה לקבל את המחזור החודשי בכל יום. מנסיונך את יודעת שההתחלה קובעת לא מעט את התיחסות הנערה ל"אותם ימים". הכיני בביתך קופסה של או־בֶּה מיני בלי מוליך — המיועד במיוחד לנערות ולבתולות החל מהמחזור הראשון.

טמפון או־בֶּה אינו זקוק למוליך – דחיפה קלה והוא בפנים. כדאי שתזכרי שמוליך ולו גם העדין ביותר, אינו טבעי ולכן הוא עלול לפגוע. המוליך הטבעי ביותר נמצא בקצות האצבעות... או־בֶּה מיני הנו בעל כושר ספיגה הטוב בעולם, קטן ובלתי מורגש, קל לשאתו ולהסתירו אפילו בכיס הג׳ינס או בארנק הכסף. נסי את או־בֶּה מיני אין טוב ממנו.

לכ׳ או־בֶּה מח׳ ההסברה ת.ד. 2115, חיפה
אבקש לשלוח אלי את חוברת ההדרכה + השי: 3 טמפונים בנרתיק

שם _____

כתובת _____

_____ גיל _____

☐ משתמשת בטמפונים ☐ לא משתמשת

o.b.

או־בֶּה טבעי ובטוח.

חשבון עובר ושב

מאת שבמה פרנקל

שלום שלום, שלום־עכשיו

שלום לך, שלום, שלום־עכשיו. היית תנועה יפה, היית. היית גם תנועה חשו־בה, היית. לא פעם ולא פעמיים, כש־הייתי בהפגנות שלך, עם עשרות אלפי העלמות והעלמים ורודי־הלחי, צבטתי את לחיי כדי לבדוק אם זה נכון. אסור לזלזל בתנועה כזאת של עשרות אלפי עלמים ועלמות ורודי־לחי. כשעשרות אלפי עלמים ורודי־לחיים עומדים ושואלים: למה? אז מישהו צריך לחפש תשובות, ומי שלא מוצא תשובות נמצא בצרות.

ובדיוק מה שהדאיג את בגין, שלא מצא תשובות ללמה של שלום־עכשיו, התחיל להדאיג גם את פרס, כי גם הוא לא ימצא תשובות קלות ללמה של עש־רות אלפי עלמות ועלמים ורודי־לחיים שיעמדו וישאלו. הם יכולים לשאול למה שולחים אותם למילחמות לפני שניסו לעשות שלום. הם יכולים לשאול למה שארם־אל־שייך חשובה יותר משלום. הם יכולים אפילו לשאול למה הכותל המער־בי חשוב יותר משלום. הם גם יכולים לשאול למה פצאל או אריאל או סתם רמת־הגולן חשובות יותר משלום. על השאלה הראשונה, בקשר לשארם־אל־שייך, כבר השיב בגין לשביעות־רצונם של שואלי הלמה. על השאלות הבאות יצט־רך, אולי, להשיב שימעון פרס, ולשימ־עון פרס אין תשובות לשאלות הללו. מי שיצטרך להשיב על השאלות שיופנו ל־שימעון פרס יהיה אחד ישראל גלילי, וההשובה של ישראל גלילי ללמה מ־הסוג הזה היא: ככה, פשוט ככה.

וכשישראל גלילי אומר ככה, אז חות־מים עליו במערך, ברצון או באי־רצון, על הככה הקודם של גלילי חתמו גולדה מאיר ויגאל אלון, וייבדלו־לחיים גם משה דיין ואבא אבן ויוסי שריד, גם מאיר תלמי וגם ויקטור שמטוב. הככה הזה של ישראל גלילי שלח אל מותם — לפני שמונה שנים היה הדבר — אלפי עלמים ורודי־לחי. הם נהרגו על קו ה־ביטחון הבלתי־עביר של תעלת סואץ, ו־הם מתו על החיץ הטריטוריאלי של רמת־הגולן, ובעיקר הם מתו על קדושת הככה של ישראל גלילי, שכבר ניסח גם את הככה החדש של מפלגת העבודה.

אז — לפני שמונה שנים היה הדבר — לא היו עשרות אלפי עלמות ועלמים ורו־די־לחי שעמדו ושאלו למה. עשרות אלפי ורודי־הלחי הם חדשים, יחסית. הם אלה שלמדו את לקח האלפים שמתו על קדושת הככה. והאלפים האלה הם כוח מדאיג.

המערך, וכל מי שיצא ממנו ובא ממנו, מבינים בפוליטיקה. הכלל הראשון בפו־ליטיקה הוא שלכל אחד יש מחיר, ו־הכלל השני בפוליטיקה הוא שמה ש־נשאר לעשות הוא להתמקח על המחיר. בתורת הסוציולוגיה יש שם לטיני לתורת המחירים הפוליטית. השם הוא קואופט־ציה. כאשר רוצים להשתיק ציבור עוב־דים מתמרד או מיעוט אתני זועם או עשרות אלפי עלמים ועלמות עושים קואופטציה למנהיגים שלהם. קואופט־ציה היא צירוף, סיפוח כלפי מעלה. ה־אדונים שבשילטון מספחים אליהם את מנהיגי המרד והזעם, ומנהיגים הללו זוכים לכל סימני הכבוד והמעמד של ה־שילטון, ונעשים הרבה פחות זועמים ו־מרדניים. הם מפסיקים לשאול: למה? הם מתחילים להשיב: ככה!

שימעון פרס לא יכול היה לעשות ב־עצמו את הקואופטציה. זה היה מסבך אותו עם כל חישובי החשבונות שהוא צריך לעשות גם בלי הצרות הללו. אבל לשימעון פרס יש שליח. ולא סתם שליח אלא ר"ץ.

ר"ץ רץ כבר עכשיו עם המערך ל־הסתדרות. ר"ץ ירוץ עם המערך גם ב־כנסת. תשאלו את ר"ץ לאן הוא רץ כש־היתה ההצבעה בכנסת, בקריאה הרא־שונה, על חוק ירושלים. תשאלו את ר"ץ לאן הוא רץ כשהיתה ההצבעה בכנסת על חוק הבדואים. התשובה היא שר"ץ רץ עם המערך. למה? ככה!

כשייגמרו הבחירות כבר לא יהיו עש־רות אלפי עלמים ועלמות ורודי־לחי ש־יעמדו וישאלו: למה? המערך ושליחיו היו חכמים מהם גם הפעם, כמו שהיו חכמים יותר מאלפי העלמים ורודי־הלחי ששלחו אל המוות — לפני שמונה שנים היה הדבר.

ישראל גלילי בין רבין, ציפורי ובגין, חונכים את כביש אלון
למה? ככה?

דו"ח אגרנט שלי

יש עכשיו ויכוח עצום אם לפרסם את דו"ח אגרנט על מילחמת יום־הכיפו־רים או לא. הוויכוח הזה לא מעניין או־תי. דו"ח אגרנט לא שווה פרוטה, מסי־בה פשוטה. את דו"ח אגרנט חיברו אנ־שים שלא השתתפו במילחמה שעליה חרצו את הדין. את דו"ח אגרנט היו צריכים לחבר שיריונר מהגולן, רופא מבית־חולים־שדה במיתלה ואב שכול. אינני צריך לספר לכם מדוע לא נתנה גולדה מאיר לשיריונר כזה, לרופא כזה ולאב כזה לחבר את הדו"ח על מילח־מת יום־הכיפורים. היא לא נתנה להם לחבר את הדו"ח הזה משום שהם חש־תתפו במילחמה. כשמינתה גולדה מאיר את ועדת אגרנט שלה, הקפידה מאוד שלא יהיה שם אף אחד שהשתתף ב־מילחמה.

מכיוון שזה המצב, יכול כל אחד ש־השתתף במילחמה לחבר עליה דו"ח שיהיה יותר אמיתי ויותר אמין מ־הדו"ח שחיברה ועדת אגרנט. מכיוון ש־אני השתתפתי במילחמה, אני רוצה ל־פרסם כאן בקיצור את הדו"ח שלי.

אני לא הייתי גיבור גדול במילחמה. סתם חובש הייתי. חוץ מכמה טילי קטיושה שעפו לי מעל הראש, חוץ מכמה פגזים שהתפוצצו פה ושם בסביבה, חוץ מכמה פצועים וכמה גוויות לא עשיתי כלום. רק ראיתי מה שהיה.

קצת אחרי המילחמה הייתי בצומת־צח מהעבר ההוא של התעלה. המפקד של החזית ההיא היה האלוף אריאל שרון. אלוף מפואר ואמיץ, שגר ב־קראוון ועשה חיים, כמו שמספרים. אנחנו לא ראינו. אנחנו ראינו רק את המסוק של אריאל שרון.

אחר־הצהריים, כל יום, כשהשמש היתה בעיניים שלנו, היו המצרים פות־חים בהפגזה, ואנחנו היינו יורדים לשו־חות. קצת לאחר שההפגזה היתה מס־תיימת, היה נוחת המסוק של אריאל שרון. הוא היה מגיע מתל־אביב, שם היה אריאל שרון עסוק בהקמת הלי־כוד: בבוקר, כל יום בבוקר, כשהשמש היתה בעיניים של המצרים, היתה ה־ארטילריה שלנו פותחת באש, וגם אז ירדנו לשוחות. איך שההפגזה היתה נגמרת, היינו רואים את המסוק של אריאל שרון יוצא לתל־אביב, להמשיך במאמצים להקמת הליכוד. אריאל שרון אהב מאוד להיות לידינו כשהשמש ב־עיניים של המצרים, ולעסוק בהקמת ה־ליכוד כשהשמש בעיניים שלנו. אנחנו היינו קוראים בעיתון על מאמציו של אריאל שרון בהקמת הליכוד, ומתגרדים בביצים. הרבה מאוד פישפשים היו ב־צומת־צח.

זהו. זה תקציר הדו"ח שלי על מילח־מת יום־הכיפורים. אני לא יודע איך בדיוק נובע מהדו"ח הזה שאני בעד דיין לא אצביע אף פעם, וגם לא בעד אריאל שרון או גולדה מאיר ויורשיה, או שותפיהם.

לא נשאר הרבה, אבל זה מה שיש.

מה אמת? איפה אמת? איזו אמת?

אני לא יודע מי שם־לב לזה, אבל הבחירות זה לא מה שהיה פעם. מסריח משיעמום. שום דבר מעניין לא קורה, שום דבר לא מרגיז במיוחד ושום דבר לא מצחיק במיוחד. א.נ.ש.י.ם נגד אל"ף, את"א נגד שמטע.

רק לעתים רחוקות אני מצליח למצוא משהו מפעים באמת, כמו המודעה של המערך שמודיע לנו ש„אמת בהסתדרות" הצליחה לשמור על שכרו הריאלי של העובד. מה עושה המזל! שיומיים אחרי זה מתפרסמת ידיעה שהשכר הריאלי של העובד דווקא ירד. אז ככה: או שלאמת בהסתדרות יש הגדרה מקורית משלה למילה „שמרה", או שיש לה הגדרה מקורית משלה למילים „שכר ריאלי", או שיש לה הגדרה משלה למילה „עובד". וגם זה יכול להיות, שלאמת בהסתדרות יש הגדרה משלה למילה „אמת". אני נוטה להסבר האחרון.

ב־1980 ירד השכר הריאלי ב־3.3 אחוזים

מאת פופר „דבר"

כשנת 1980 ירדו השכר הריאלי והתשלומים למשרת שכיר ב־3.3 אחוזים — הודיע אתמול דוכר הלשכה המרכ־זית לסטטיסטיקה.

הדובר מסר עוד, כי התשלומים בהווטו לשכיר הגיעו בדצמבר 1980 ל־3,828 שקל בממוצע. בנתונים אלה כלול שכר העובדים מהש־טחים, שהוא נמוך מזה של הש־ראלים.

בחודשים יולי־ספטמבר 1980, עם תשלום התוספת של 7.5 אחו־זים קירוב. בתעשייה לא חלו שינויים בשכר, ובענפי התחבורה והשירו־תים העסקיים עלה השכר החדשי באחוז אחד.

יועלו דמי אש"ל לעובדי המדינה

שיעורי האש"ל לעובדי המדי־נה, היוצאים בתפקיד אל מחוץ לגבולות שטח השיפוט של מ־קום עבודתם הקבוע, יועלו החל מ־1 באפריל לסכומים הבאים:

חקירה מיוחדת

פרק שני בסידרה על השיטות שבהן הפכו חברות־הביטוח לעסקים המשגשגים ביותר במדינה

ברשימה הראשונה נערכה ההשוואה בין הביטוח המעורב ובין צורת־החיסכון שבה מפריד המבוטח בין מרכיב החיסכון ומרכיב הביטוח.

בישראל יש 350 אלף מבוטחים, ורובם המכריע מחזיק בפוליסת־ביטוח מעורב, היקרה בהרבה מהחיסכון בקופת־גמל, שהצידה נערך ביטוח „ריסק" טהור.

בפרק זה — על שיטות־העבודה של סוכני־הביטוח, על ריווחי החברות, על ההערפות שבהן זופה ביטוח־מנהלים ועל שיטת־עבודתו של הממונה על הביטוח והחיסכון במישרד־האוצר.

בישראל מתים פחות וחברות־הביטוח מרוויחות יותר

כך מוכרים ביטוח־חיים:

המועמד: אני בריא, ומישפחתי מאריכה חיים.

סוכן־הביטוח: זאת בדיוק הסיבה שבגללה אני מעוניין לבטח אותך. החברה שלנו מבטחת רק בעלי סיכויים טובים.

המועמד: יש לי רכוש, ואיני זקוק לביטוח.

האחראי

הד"ר בן־עמי צור־קרמן הוא הממונה על הביטוח והחיסכון במישרד־האוצר. רק עתה מתנהל מו"מ עם חברות־הביטוח ל־עידכון לוחות־התמותה, אך צוקרמן טוען שהעידכון לא ישפיע על תעריפי הביטוח.

הסוכן: זאת בדיוק הסיבה שביגללה ביקשתי להיפגש איתך, כדי להראות לך את התוכנית שלנו, המיועדת לאלה הצרי־כים לשמור רק על עצמם.

המועמד: אני כבר מבוטח בחברה אחרת.

הסוכן: זוהי חברה מצויינת, אבל בפוליסה שלנו יש נקודות מסויימות שאלי־הן אני מעוניין להסב את תשומת־ליבך.

המועמד: אשתי מתנגדת לביטוח.

הסוכן: אשתך אולי כן, אולם אלמנתך לא.

דו־שיח זה לקוח מחוברת־הדרכה שבה משתמשים בקורסים להכשרת סוכני־ביטוח. בתחתית כל עמוד, בחוברת זו, יש סיסמות שימושיות שעל סוכן־הביטוח לחרות היטב בזיכרונו:

- „התנגדות המועמד נובעת לעתים קרובות מדיעות קדומות"
- „כל אדם מחשיב את ילדיו יותר מאשר הם במציאות"
- „הסתכל על הלקוח כעל יצור אנושי"
- „אם רצונך למכור לאדם, עליך לשכנעו קודם־כל כי הינך ידידו"
- „תיוך ודיבור איטי מפיג מתחים ומרשים"
- „זכור! הלקוח אוהב את עצמו יותר מכל דבר אחר"
- „הדרך הטובה ביותר של אב להראות את אהבתו למישפחתו היא על־ידי הבטחת עתידם הכלכלי"
- „זכור! ללא מועמדים תסתיים עבו־דתך כסוכן חיש־מהר".

בחוברת הסברה לסוכני־ביטוח נאמר: „שים לב לכיוון הרגליים של הלקוח. אם הוא מסובבן לכיוון הדלת, זהו סימן שהוא רוצה לעזוב."

כל מי שנתקל בסוכן־ביטוח זוכר, מן הסתם, כמה מן הסיסמות האלה. כמעט כל סוכני־הביטוח סבורים שהם ממלאים משימה חברתית ואנושית חשובה, ומבטי־חים את עתיד לקוחותיהם. לעתים יש בכך אמת. אך במיקרים רבים מאוד, כאשר נמכר ביטוח מעורב לאנשים שאין להם שום צרכים מיוחדים, עושים המבוטחים עסק רע מאוד מבחינתם, כפי שהוכח בכתבה הראשונה בסידרה זו (העולם הזה 2273). מרבית המבוטחים, שאין להם צר־כים מיוחדים במינם, יכולים לשלב חיסכון בקופת־גמל וביטוח־ריסק טהור, או לרכוש, לצד הביטוח, פוליסת חיסכון טהורה ב־חברת־ביטוח, ולהרוויח בדרך זאת עשרות אחוזים יותר מאשר בביטוח המעורב לצורותיו השונות.

אך חברות־הביטוח להוטות למכור. ב־ביטוח מעורב, היקרה בהרבה מהחיסכון בקופת־גמל, שהצידה נערך ביטוח „ריסק" טהור.

בפרק זה — על שיטות־העבודה של סוכני־הביטוח, על ריווחי החברות, על ההערפות שבהן זופה ביטוח־מנהלים ועל שיטת־עבודתו של הממונה על הביטוח והחיסכון במישרד־האוצר.

„כאשר אתה מציג נושא ורוצה להביע התעניינות ורצינות, שב על קצה הכיסא, רגליים הצידה ואולי אפילו תוך דריכה על קצות האצבעות, בדומה לאצן על המסלול — זוהי הופעה של נכונות, הקשבה והאזנה לכל מילה של הלקוח.

„שים־לב לכיוון רגליו של הלקוח. אם לפתע הוא מסובבן לכיוון הדלת, זהו סימן מובהק שהוא מעוניין לעזוב; לכן עליך לנקוט בטקטיקה שונה של שיחה, על מנת ליצור עניין מחודש.

„אם הוא מתיר את כפתורי המקטורן, תשונה גם מהות האירגון ותינתנה לו סמכויות של ממש. בלישכה חברים כאלף סוכנים מורשים, אך קיימים פי שלושה או פי ארבעה, העוסקים בביטוח, וסכנתם רבה. סטצן דוחה את הטענה שסוכני־הביטוח נוטים למכור פוליסות המכניסות להם רווחים גבוהים.

מספר הנפטרים במשך 5 השנים לאחר יום ההולדת מתוך 1000 שהגיעו לגיל הנתון

גיל	כלל האוכלוסייה היהודית (1) 1977		תמותת מבוטחים באנגליה (כלל המבוטחים) (2)
	גברים	נשים	
18	6	2	8
19	7	2	8
20	5	2	8
21	6	3	9
22	7	3	10
23	12	7	14
24	19	13	23
25	33	21	40
26	57	41	65
27	91	66	93
28	142	105	163
29	228	182	255

הטבלה הכוזבת

בעמודה השמאלית מופיעים שיעורי התמותה ש־עליהם מבססות חברות־הביטוח בישראל את חי־שוביהן, לצורך קביעת הפרמיה שישלם המבוטח בביטוח „ריסק". בעמודות שמימין: שיעורי התמותה באוכלוסיה בישראל, הנמוכים בהרבה משיעורי התמותה בלוחות של חברות־הביטוח. שיעורי התמותה בקרב אוכלוסיית המבוטחים בישראל אף נמוכים משיעורי התמותה המופיעים בטבלה זו, שכן אוכלוסיית המבוטחים אינה כוללת תינוקות, ילדים וצעירים בגיל הצבא, ששיעורי התמותה בינ־יהם גבוהים מהממוצע.

אומר סטצן: „כאשר אני מוכר פוליסה לאדם, אני מביא בחשבון שהוא ומישפחתו יהיו לקוחותי למשך עשרות שנים, ואולי גם חברים וקרובים שלו ושל מישפחתו. לשם כך הם צריכים להיות מרוצים מהפו־ליסה. אם לא מכרתי פוליסה טובה, לא עשיתי עסק טוב."

לא כולם שותפים להערכה זו. מנכ"ל התאחדות החברות לביטוח־חיים, שמואל גולומב, אומר: „ההרגשה היא שהסוכנים דוחפים קצת יותר את הביטוח המעורב. אך לו היה המוצר השני (ביטוח ריסק) נדרש, לא יתכן שלא היה נמכר."

איש־ביטוח אחר, שאינו רוצה שהדברים ייוחסו לו, טוען: „תשעים ותשעה אחוז מהסוכנים מוכרים את הביטוח המביא להם את הרווח הגבוה ביותר. אך בדרך כלל זהו גם הביטוח שמבטיח לחברת הביטוח את הרווח הגבוה ביותר, שאם לא כן לא היתה מעודדת את מכירתו על־ידי הבטחת עמלות גבוהות."

לסוכנים יש רווחים יפים. אין נתונים ומיספרים מדוייקים, אך ההערכה היא שכ־15% מכספי הפרמיות מגיעים לכיסי־הם. בדרך־כלל מגיע אליהם סכום הקרוב

על־פי לוחות התמותה בהם משתמשות חברות־הביטוח, הן „מצפות" ל־5.6 פטירות מכל אלף מבוטחים. למעשה יש רק 3.1 פטירות לכל אלף. התוצאה: רווחים עצומים לחברות

„איגרת לסוכן", שהוציאה אחת מחברות־הביטוח לסוכניה, יש כמה עצות מאירות עיניים בפסיכולוגיה שימושית:

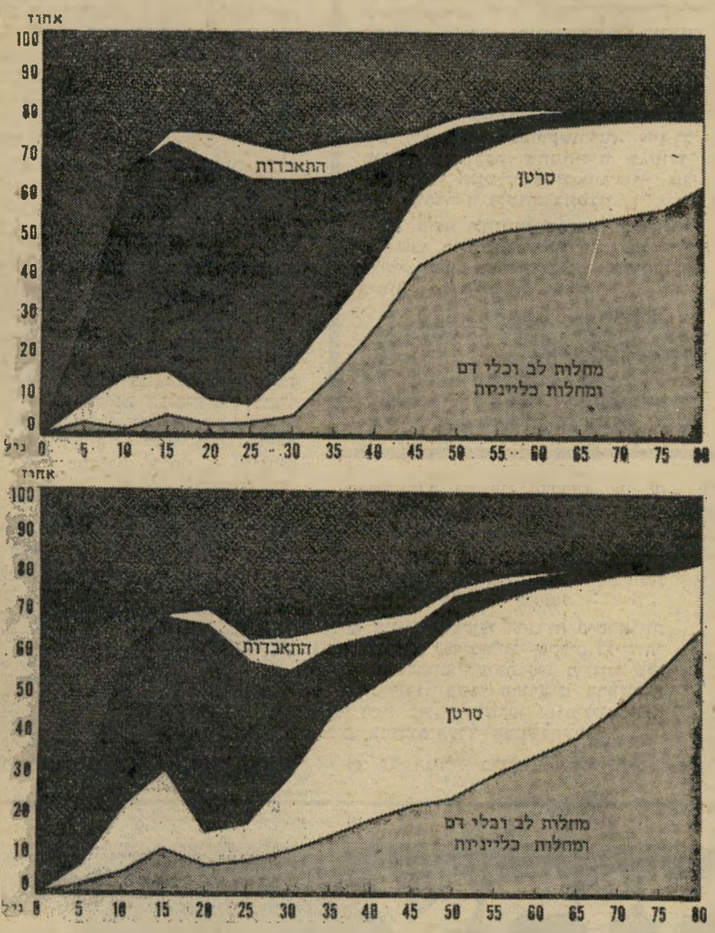
„מרבית האנשים מרגישים שהסביבה ברדיוס של חצי מטר עד מטר שייכת להם. אל תפלוש לטריטוריה של הלקוח; אתה רוצה ליצור אצלו ביטחון, ולא להפחידו!

סימן שהוא מקבל אותך ונפתח על־מנת לשמוע אותך."

■ ■ ■

דויד סטצן, מנכ"ל חברת־הביטוח קשת, הוא גם מזכיר לישכת סוכני־הביטוח. עד לאחרונה היתה זו התאחדות, אך השם שונה ל„לישכה", בתיקווה שעימו

תרגיל ב„כפל תאונה": המבוטח משלם פי חמישה, החברה משלמת רק פי שניים

ממה הם מתים?

תרשימים אלה מורים על סיבות המוות של מבוטחים אמריקאים עד גיל 80, וכיצד משתנה הרכב הסיבות בכל גיל. כך, למשל, נוטים ילדים וצעירים למות יותר מתאונות וממה שמוגדר בתרשים כ„שונות", וככל שמתבגרים, סיבות המוות העיקריות הן מחלות־לב, מחלות כלי־דם וסרטן. כפי שניתן לראות בתרשים, בגיל שבו מתחילים לעשות ביטוח־חיים, מצטמצם והולך חלקן של התאונות כגורם־מוות חשוב. בישראל קטן חלקן של התאונות מחלקן בארצות־הברית. תרשימים אלה, וכן התרשים בעמוד הקודם, לקוחים מספרו של הפרופסור יהודה כהנא „ביטוח סוציאלי, הסדרי גמל וביטוח חיים בישראל."

דוגמה למה שעושות חברות־הביטוח הוא סוג ביטוח נפוץ הקרוי „כפל תאונה". ביטוח זה נעשה למי שכבר יש בידו ביטוח־מעורב רגיל. סוכן־הביטוח מסביר למבוטח כי תמורת סכום נוסף זעיר — פרומיל אחד או מעט יותר — הוא יכול להבטיח למשפחתו שאם ימות בתאונה, תקבל פי שניים מסכום הביטוח הרגיל.

למשל: מבוטח בן 30 ביטח עצמו בביטוח־מעורב בסכום של 100 אלף שקלים. הוא ישלם סכום של 2006 שקלים לשנה, הכוללים את מרכיב החיסכון (כ־1700 שקל), ומרכיב הריסק (כ־300 שקל). למבוטח כזה מציעים להוסיף 100 שקלים בילבד לשנה, ובמיקרה מוות בתאונה תקבל משפחתו לא 100 אלף שקלים, אלא 200 אלף שקלים. אין ספק שלמי שאינו בקי ברזי הביטוח נראה הדבר משתלם במיוחד.

ביטוח „כפל תאונה" נמכר בעיקר ל־מבוטחים צעירים. סוכני־הביטוח מזכי־רים להם, כי בחיות המבוטח צעיר ו־בריא, אין לו סיכויים רבים למות במח־לות רבות, האופייניות לגילים מבוגרים יותר, ולעומת זאת רבים סיכוייו היח־סיים למות בתאונה. סוכן־הביטוח גם מפנה את המבוטח אל המערכה הכבידה חנערכת בשנים האחרונות (בצדק) נגד תאונות־דרכים, וגורמת לכך שאנשים רבים סבורים כי זהו סוג מוות נפוץ מאוד.

אך בחינה רצינית של ביטוח כפל־תאונה מגלה, כי היא מבוססת על הטעייה מתימטית והטעייה פסיכולוגית, המגלגלות רווחים נאים לסוכנים ולחב־רות־הביטוח, ואינן משרתות את המבו־טח.

● **הטעייה מתימטית:** התוספת של פרומיל אחד — או 100 שקל לעומת 2006 שקל, אומנם נראיית קטנה, אך למעשה היא גדולה מאוד. התוספת ל־כפל־תאונה אינה תורמת דבר לחיסכון, ומתברר כי באשר למבוטח בן ח־30 מהווה התוספת בסך 100 שקל תוספת של 30%, בערך על מרכיב הריסק ש־בפוליסה שלו (המגיע ל־300 עד 400 שקל בשנה, בערך).

הטעייה פסיכולוגית: בניגוד ל־מה שמקובל לחשוב, שיעור המוות ב־תאונות הוא נמוך ביותר באוכלוסיה בכלל — ונמוך במיוחד כאשר מדובר באנשים צעירים. הסטטיסטיקה מלמדת, כי בתאונות דרכים נפגעים במיוחד יל־דים וקשישים; אנשים צעירים נפגעים פחות מאנשים מבוגרים בתאונות־עבודה, משום שבדרך כלל הם עירניים וזריזים יותר. במקרה של מוות בתאונת־דרכים או בתאונת־עבודה, יש למישפחת הנפטר גם כיסוי ביטוחי טוב מלבד ביטוח־חיים, מכוח הביטוח הלאומי, המעניק פיצוי במיקרה של תאונת־עבודה, ומכוח חוק החדש לנפגעי תאונות־דרכים.

השנתון הסטטיסטי מלמד כי רק 6%, בעיך, מכלל הנפטרים, מתים בתאונות מכל הסוגים, וברור כי לגבי גילאי ה־30 האחוז נמוך מזה. משמעות המיספרים הללו היא שחברות־הביטוח גובות תמו־רת כפל־תאונה מאדם בגיל 30 לפחות פי 5 יותר מכפי הצורך (30% מסכום הריסק תחת פחות מ־6%).

דויד סר, מנכ"ל חברת־ביטוח, מסביר כי התשלום המוגזם נובע מ„הוצאות ניהול" נוספות, אך קשה לקבל הסבר זה. כאמור, כפל־תאונה נעשה רק ל־מבוטח שכבר יש לו ביטוח אחר, וההוצ־את הנוספת כאן יכולה לחיות שולית בילבד. אין ספק שחברות־הביטוח עושות כאן רווחים נאים מאוד על חשבון טעו־תם הפסיכולוגית של המבוטחים.

היו חברות־הביטוח לשלם 84 מיליון לירות למישפחות הנפטרים (אילו אכן היתה התמותה בישראל כמו זו שהוערכה על־ידי חברות־הביטוח על־פי טבלת התמותה שבה השתמשו), אך בפועל שילמו החברות רק 48 מיליון לירות: החברות „מצפות", על פי לוחות־התמותה שלהן, ל־5.6 פטירות מתוך כל 1000 מבוטחים, אך „מקבלות" רק 3.1 פטירות לכל אלף פוליסות. ביש־ראל, למרבה הפלא, אין המבוטחים נוטים להיפרד מהעולם הזה באותה תכיפות שאיפיינה את המבוטחים הבריטיים — ויש מי שמרוויח מכך הון עתק.

הממונה על הביטוח והחיסכון באוצר, הד"ר בן־עמי צוקרמן, אמר לכתב העולם הזה, כי בעיקבות המימצאים של אקטואר האוצר מתנהל עכשיו משא־ומתן עם חברות־הביטוח, ויש לקוות שלוח־התמותה ישונה תוך שנה. „אך אין לקוות שבעיקבות כך יהיו שינויים גדולים בתעריפי הביטוח."

העולם הזה: מדוע לא?

בן־עמי צוקרמן: משום שלא מוכרים הרבה ביטוח ריסק טהור. בדרך כלל מוכרים ביטוח מעורב.

העולם הזה: כלומר, חברות־הביטוח יוזילו את מרכיב הריסק בפוליסת הביטוח המעורב ובמקביל ייקרו את מרכיב ה־חיסכון?

בן־עמי צוקרמן: אנחנו לא רוצים להתערב בתעריפים, כדי לא למנוע תחרות.

בן־עמי צוקרמן, כמוהו כאנשי חברות־הביטוח, טוען כי החברות אינן ממהרות לעדכן את לוחות־התמותה בגלל התנגדות מבטחי־המישנה. מבטחי־המישנה הן כמה חברות־ביטוח בינלאומיות גדולות, הערבות להתחייבויות החברות הישראליות. אולם עובדה היא שיש חברות־ביטוח המוכרות ריסק זול — וגם להן יש מבטחי־מישנה שאינם מפסידים.

אך חברות־הביטוח מרוויחות על מכירת מרכיב החיסכון בביטוח המעורב לא פחות ממה שהן מרוויחות על מכירת ביטוח הריסק.

ממשלת־ישראל היא המבטיחה את הת־חייבויותיהן של חברות־הביטוח למבוטחים. זאת היא עושה באמצעות הנפקת איגרות־חוב צמודות. הנושאות ריבית שנתית של 5%. חברות־הביטוח חייבות להשקיע ב־איגרות־חוב אלה לפחות 85% מכספן — והיתר בהשקעות לא־ספקולטיביות (בדרך־כלל משקיעות החברות בניכסי דלא־ניידי). אך המבוטחים אינם מקבלים ריבית של 5% לשנה על החיסכון. הם מקבלים הרבה פחות מכך.

מבקר המדינה, שבדרך כלל אינו אומר דברים מפורשים מדי, טוען כך בדו"ח שלו לשנת 1979:

„הביקורת אמדה את שיעורי התשואה למבוטח בגיל 35 על כספי החיסכון המצ־טברים בביטוח מעורב לגיל 65, ובביטוח לכל החיים, כאשר משולמת פרמייה שנתית במשך כל תקופת הביטוח. לפי חישובים אלה שיעורי התשואה על גורם החיסכון בשני סוגי התוכניות הם שליליים; פדיון הפוליסה נעשה בתום 10 שנים תהיה ה־תשואה 1.5%— בביטוח מעורב, ו־2.5%— בביטוח לכל החיים. ככל שפידיון הפוליסה נעשה יותר מאוחר, גדלה התשואה למבוטח. כשהפידיון הוא אחרי 20 שנה, שיעורי התשואה הם 2.5%+ בביטוח מעורב ו־2%+ בביטוח לכל החיים. כשהפידיון הוא אחרי 30 שנה או בסוף תקופת הביטוח, לגבי ביטוח מעורב, שיעורי התשואה הם 3.5%+ ו־3%+ בהתאמה."

■ ■ ■

ה מבקר טורח גם להטעים את ההבדל בין החיסכון בחברות־הביטוח לבין

(המשך בעמוד 16)

מבקר־המדינה: „שיעורי התשואה בביטוח נמוכים מהתשואה המתקבלת מחיסכון בקופות־גמל."

מלוחות־תמותה של אוכלוסיית מבוטחים, שאינה כוללת תינוקות, ילדים, וצעירים בגיל הצבא) מגלה, כי הסתברות התמותה בישראל היום נמוכה בהרבה מזו שהיתה בבריטניה בתקופה 1949—1952.

אקטואר (חשב לענייני ביטוח) מישרד־האוצר, נחום ורמוס, גילה כי הסתברות התמותה בקרב מבוטחים בישראל מגיעה למחצית הסתברות התמותה שעל־פיה עורכות חברות הביטוח את „חישוביהן". משמעות הדבר היא, שהמבוטחים משלמים הרבה יותר מדי — והחברות מרוויחות את ההפרש.

■ ■ ■

ב עבודה שערך בנושא זה מגלה ורמוס כי ב־1976, למשל, אמורות

אליהו הוא מייצג האינטרסים של חברות־הביטוח בכנסת. רוו־חיו הנקיים ב־1980 גדלו ב־250 אחוזים.

(המשך מעמוד 15)

החיסכון בתוכניות המקובלות בקופות־הגמל של הבנקים:

„שיעורי תשואה אלה נמוכים מהתשואה המתקבלת מחיסכון בקופות־גמל, שגם הן מיסגרות חיסכון לטווח ארוך. שיעורי התשואה על כספי חיסכון בקופות־גמל הם כ־4% וקיימת אפשרות להוציא את הכספים אחרי תקופת חיסכון של 15 שנה וליהנות ממלוא התשואה על כספי החיסכון. בנסיבות אלה עידוד חיסכון בתוכניות ביטוח־חיים, שבהן תקופת החיסכון היא בדרך־כלל ארוכה, מחייב נתינת הדעה על הגדלת שיעורי התשואה על כספי החיסכון במיסגרתן."

אך למרות המלצת מבקר המדינה, עדיין לא נתן איש את דעתו לעניין חשוב זה של הגדלת התשואה בתוכניות לביטוח מעורב. הריבית המירבית שמעניקות חב־רות־הביטוח, וגם זאת לעתים רחוקות ביותר, היא בת 4.25% (לעומת ריבית של 4.5% ויותר הניתנת היום בקופות־הגמל) כאשר החיסכון הוא לכל תקופת הביטוח.

החברות מקבלות, אם כן, מהממשלה, ריבית בת 5%. הן מעניקות ריבית הנעה משיעור שלילי של 2.5%— עד לשיעור של 2.5%+ בתום תקופת הביטוח — ומשל־שלות את ההפרש לכיסיהן. כאשר המבוטח מפסיק את הביטוח, לפני תום תקופת שלוש שנים מתחילת הביטוח — עוברים כל כספי החיסכון לרשות חברת־הביטוח.

חברות־הביטוח מרוויחות גם מפיזור התשלומים. מרבית המבוטחים מעדיפים שלא לשלם את כל הפרמייה השנתית בתחילת השנה, אלא לפזר את התשלומים על פני 12 חודשים. סוכן הביטוח טוען אז, שפיזור כזה מחייב תוספת של 6%. כך, למשל, כאשר הפרמייה היא בת 2400 לירות לשנה, נאמר למבוטח כי הוא יכול לשלמה בשיעורים חודשיים של 212 לירות לחודש. אילו היה המבוטח משלם 2544 (12×212) לירות בסוף השנה, אכן היתה זו „תוספת" של 6%. למעשה, מדובר כאן בריבית של 12% לשנה (צמודה למדד).

כאשר אלה הם פני הדברים, אין זה מפליא שעיסקי חברות־הביטוח וריווחיהן הם כה טובים.

● ב־1980 נימכרו פוליסות חדשות בסכום של כ־4 מיליארד שקלים — לעומת כ־2 מיליארדי שקלים ב־1979.

● ב־1980 השקיעו החברות הישראליות לביטוח־חיים 483 מיליוני שקלים בניירות־ערך ממשלתיים, לעומת 190 מיליוני שק־לים ב־1979. בשני החודשים הראשונים של 1981 בילבד הושקעו 61 מיליוני שק־לים בניירות־הערך הממשלתיים.

● על הגידול ברווחים אפשר ללמוד מאזנה של חברת־הביטוח אליהו, שאינה מהגדולות בענף ביטוח החיים (הגדולות הן חברת מיגדל בניין, הנשלטת על־ידי בנק לאומי, הסנה, חברת־אחות לבנק הפועלים, הפניקס, הנשלטת על־ידי בנק דיסקונט, וכן ציון ומנורה). ממאזן החברה שהתפרסם בתחילת החודש מתברר כי ית־רות הרווח מביטוח־חיים גדלו תוך שנה בכ־250%, בערך פי שניים משיעור ה־אינפלציה.

במצב זה, כאשר כוח־המשיכה של חברות־הביטוח לעומת השילוב של חיסכון בקופת־גמל וביטוח־ריסק טהור הולך ויורד, קל להבין מדוע אורך החיים הממוצע של פוליסת ביטוח־מעורב הוא קצת יותר מ־7 שנים. אך לעומת זאת קשה להבין כיצד מצליחות חברות־הביטוח להמשיך ולמכור אותה.

■ ■ ■

לך תעמוד זאת יש כמה פתרונות. הראשון הוא חוסר המודעות של ה־ציבור. מחברות־הביטוח וסוכניהן קשה לדרוש שיסבירו לציבור המבוטחים את חסרונות הביטוח המעורב. אך מדוע אין הבנקים מסבירים את יתרונות החיסכון והביטוח אצלם?

(המשך בעמוד 52)

5 עצות למבוטח

דן שפרינצק: חמש עצות ל־מבוטח:

יועץ שפרינצק
בלתי־תלוי

(1) לעולם לא כדאי לרכוש פוליסת־ביטוח־מעורב. עדיף תמיד לחסוך בקו־פת־גמל ולרכוש ביטוח־ריסק. ביטוח־הריסק הזול ביותר (עד לגיל 40) הוא במיסגרת תוכנית „סוכך" של „בנק הפוע־לים". בני 40 ויותר ימצאו את ביטוח הריסק הזול ביותר בתוכנית ריסק דולרי של „מנו־לייף" (מנופקשוררס). אין ל־היבחל מהעובדה שהמחירים ב„סוכך" עולים מדי חמש שנים וב„מנו־לייף" מדי שנה. עובדה זו נלקחה בחשבון.

(2) כדאי להימנע מביטוח כפל־תאו־נה, שכן הוא יקר מאוד ואין בו צורך ממשי, שכן דווקא למקרי תאונה יש ביטוח לכל באמצעות החוק.

(3) ביטוח נגד אובדן־כושר־עבודה ה־נילווה לביטוח מעורב הוא יקר ואינו טוב, אך חברות־הביטוח הפכוהו לפיתיון במוכתן אותו רק לרוכשי ביטוח מעורב, או ביטוח ריסק יקר. אם רצונך עז ל־רכוש ביטוח אובדן־כושר־עבודה, תוכל להשיגו בתוכנית „גונן" של „הסנה".

(4) אם יש ברשותך פוליסת ביטוח מעורב, קרוב לוודאי שכדאי לך לפדותה. זאת בתנאי שלא חלפו שנים רבות מאז רכישתה, או בתנאי שלא נותרו שנים מעטות עד תום תקופת הביטוח. אם בכל זאת רצונך להמשיך, דאג לדברים הבאים:

● כאשר יש לך פוליסת חיסכון בתיק הביטוח, ודא כי בכל מקרה — במרוצת השנים או בתום התקופה — מובטחת לך ריבית של 4% לפחות (ניתן לעמוד על המקח עם חברות־הביטוח).

● אם יש לך ביטוח ריסק הנילווה לפוליסת הביטוח המעורב („מגן 10", „מגן 7" או „מגן 12") כדאי לך להפסי־קו ולרכוש ביטוח־ריסק כמוסבר בסעיף 1. רק אם אתה מצוי בתחום חמש ה־שנים האחרונות של „מגן 10", או ארבע השנים האחרונות של „מגן 7", או שש השנים האחרונות של „מגן 12", המתן עד למועד התחלפות התעריף, ורק אז עבור ל„סוכך" או לריסק דולרי של „מנו־לייף".

(5) זכור: לעולם אל תבטל פוליסת ביטוח־חיים כלשהי לפני שעברת בהצל־חה בדיקה בריאותית במיסגרת תהליך רכישת הביטוח החדש.

צריך אומץ!
למכור "ITT שאוב לורנץ" צבעונית
החל מ־6,600 שקל.
ל־א.ל.מ. אינטרנשיונל יש אומץ להוזיל, אפילו עכשיו, את מחירי הטלוויזיה הצבעונית ITT שאוב לורנץ מתוצרת גרמניה.
א.ל.מ. אינטרנשיונל בע"מ, כיכר המדינה 76, תל אביב (ליד בנק לאומי). כדאי לכם לרשום כתובת זו לפניכם.
הזמנה להרוויח
3,400 שקל
ITT 26"
מחיר מומלץ לצרכן 15,200
מחיר א.ל.מ. 13,200
מחיר לכל הבא עם מודעה זו 11,800
א.ל.מ. כיכר המדינה 76, תל אביב טל. 454598, 456154
* כל המחירים לפי 1Dm = 4.3 ש'

אפריקה: שאגארי חותר לנאמיביה עצמאית

„אין ספק שישראל הפכה מעצמת־על. אתם היחידים המעזים להתגרות בניגריה, להרוס כל בסיס של יחסים עמה לטווח ארוך. וכל זה בגלל רב־סרן סעד חדאד? פשוט לא־יאומן!"

העיתונאי הבריטי הבכיר ששוחח השבוע בלונדון, עם העולם הזה, פשוט סרב להאמין למשמע אוזניו. בעוד נשיא ניגריה, שיהו שאגארי, מתקבל בבירה הבריטית כראוי לראש מעצמה רצינית, טובחים אנשי חדאד חיילים ניגריים בדרום־לבנון. כדאי לקרוא היום את העיתונות העולמית כדי להבין לפחות עיקר יסודי אחד: בעולם לא מתייחסים כלל לחדאד. כשהוא מישתולל יודעים הכל שמדובר למעשה בישראל. כל עיתונאי מתחיל באירופה יודע שהמיליציות הן חיית־הבית החביבה של רפול, כלב השמירה של החצר האחורית, הזוכה למנת הפינוקים שלו גם, ואולי בעיקר, כשהוא נושך.

שאגארי עצמו לא התייחס כלל לדרום־לבנון. הוא הופיע בבריטניה מלווה במסע פירסום חסר־תקדים, ש־כלל מוספים מיוחדים בעיתונים כמו גארדיין ופיננשל טיימס, שפיארו את הישגי ניגריה — עצמאות כלכלית, חוק־חינוך חינם, חוקה דמוקראטית, מעבר מסודר משילטון צבאי למימשל אזרחי מתוקן, וכמובן, הנפט הרב והמשובח שמימן את כל זה.

אנשי־עסקים בריטים חיזרו אחרי פמליית הנשיא ללא הרף, ואף קצרו כמה חוזים שמנים למדי. הנשיא עצמו התנהג לפעמים כמו ראש אימפריה המבקר במושבה חביבה, אבל קצת מפגרת. אירוניה היסטורית שלא נעלמה מעיני בריטים רבים, החיים עתה במשק מסוים, פושט רגל, שאפילו יורם ארידור לא היה מצליח לחולל בו ניסים כלשהם.

לוחם ותיק, ידיד אמיתי. אבל נשיא ניגריה לא יצא למסעו רק כדי לדבר על כלכלה. הוא לא הסתיר את מחוייבותו למעמדו החדש כמנהיג אפריקה כולה. שאגארי חזר והדגיש שעל האמריקאים והאירופים לבחור בין אפריקה כולה, כולל ניגריה, לבין דרום־אפריקה. אין דרך ביניים ואין מרחב תימרון בין קטבים אלה.

האתגר הניגרי למערב אינו חדש. אחרי הכל מדובר לא רק במדינה פדרלית רבת־עוצמה, אלא גם בממשלה פרו־מערבית, המשתיתה את כלכלתה על יסודות רכושניים מובהקים. התערבות הניגרים במשבר רודזיה היתה הצעד המכריע ביצירת זימבאבווה של רוברט מוגאבה. עתה מנסה שאגארי להשיג, באמצעים דיפלומטיים, עצמאות לנאמיביה בהנהגת אירגון השיחרור סוואפו.

בעקבות הצהרות שאגארי בזכות עצמאות נאמיביה, יצאו גם ראש ממשלת זימבאבווה, מוגאבה ונשיא טנזניה, יוליוס ניירירה, בהכרזות תקיפות נגד המדיניות האמריקאית החדשה באפריקה. שלושת המדינאים תמכו בקשרים בינלאומיים מסועפים ומגוונים, כולל עם בריתהמועצות. ניירירה אף הצדיק את מעורבות הקובאנים באפריקה, והזהיר את רונאלד רגן, כי מדיניותו המעניקה גיבוי למישטר הגזעני בדרום־אפריקה תחזק את מעמדם של הסובייטים ביבשת השחורה כולה.

אין ספק שנשיא ניגריה אינו מאושר מהמישטר המרכסיסטי באנגולה או מהאופי השמאלי של מנהיגות סוואפו. עם זאת הביע שאגארי תדהמה ממגמת ממשלת ארצות־הברית לחדש את מישלוחי הנשק להרפתקן המטיים, עצמאות לנאמיביה בהנהגת אירגון השיחרור סוואפו.

אנגולי ג'ונאס סאווימבי, סוכן דרום־אפריקאי בעל ותק, המקיים את המחתרת הימנית אוניטה בכספי הסי־איי־אי. סאווימבי, שהוחרם על־ידי ג'ימי קארטר, אף הוזמן השבוע לוושינגטון והוגדר על־ידי עוזר שר־הביטחון, ג'יימס באקלי, כלוחם ותיק בקובאנים וידיד אמיתי של ארצות־הברית.

בחירות — ללבנים בלבד. נשיא ארצות־הברית רונאלד רגן, אינו מסתיר את אהדתו לדרום־אפריקה. בראיון טלוויזיה הכריז הנשיא, שארצות־הברית לא תנטוש את דרום־אפריקה, ידידה ותיקה ועשירה באוצרות־טבע אסטרטגיים. עבור שאגארי ושאר מדינות אפריקה יש בהכרזה כזו לא רק משום עלבון, אלא גם שינוי מהותי באוריינטציה המדינית של ארצות־הברית. האירופים, ובעיקר הבריטים, משתדלים להרגיע את ניגריה. לדברי השבועון הבריטי אקונומיסט, ניסו הבריטים לשכנע את שאגארי שראש ממשלת דרום־אפריקה, פיטר בוטא, יהיה הרבה יותר מתון אחרי הבחירות „הכלליות" (זכות הצבעה — ללבנים בלבד) בארצו ב־29 באפריל. הטענה היתה „ישראלית" טיפוסית: בוטא מתמודד בבחירות עם הימין הקיצוני, הדורש החמרות נוספות באפרטהייד.

לדעת הבריטים, אפשר יהיה לשכנע את כל המדינות המעורבות במשבר נאמיביה להסדיר בחירות חופשיות בפיקוח בינלאומי. כך יקבל סוואפו את השילטון באורח לגיטימי. שאגארי גילה ספקנות, בעיקר בגלל מדיניות וושינגטון. בגלל כמה אלפי קובאנים, הזהיר הנשיא, יאבד המערב את השפעתו באפריקה כולה.

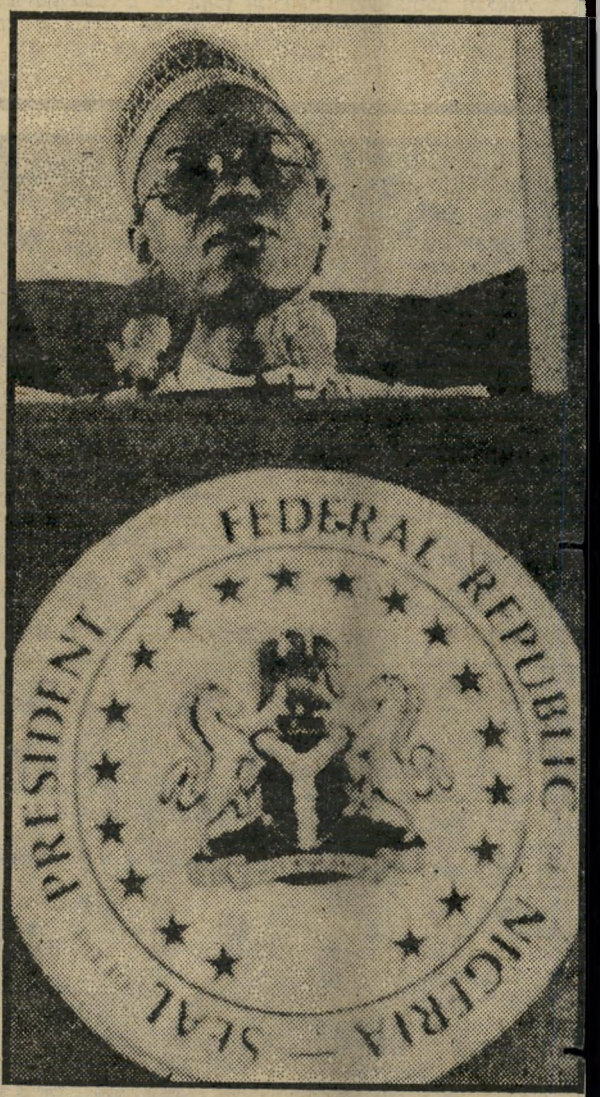
צ'ילה: פינושט
משחק אותה

הדיקטטור של צ'ילה, אוגוסטו פינושט, לא מסתפק בביטול כל הרפורמות של סאלבדור איינדה. תחת שילטונו הגיע מיספר המובטלים למיליון בני־אדם ותמורת התינוקות עלתה ב־70 אחוז. אבל לפינושט עצמו אין סיבות רבות לדאגה.

החודש השלים ה„נשיא" את בנייתם של שני ארמונות — לשימושו האישי. האוצר של צ'ילה שילם את החשבון, שהגיע לחמישה מיליון דולר. חברת הנחושת של צ'ילה, קודלקו, קנתה לבתו של פינושט בית כפרי עצום בגודלו. מישרד־השיכון רכש עבור הנשיא חלקת אדמה לבניית בית נוסף, לאירוח ולצייד. המחיר המשוער: 20 מיליון דולר.

פינושט הוא גם איש־משפחה טוב, הדואג לקרוביו. חתונת בתו עלתה לממשלת צ'ילה 300 אלף דולר. הוא מינה את חתנו למנהל הטלוויזיה הלאומית, ואילו אחותו זכתה בזיכיון שמן ליבוא מכוניות מארצות־הברית. מסתבר שהחיים הטובים לא מיתנו את צמאון־הדם של פינושט. אחרי שהצליח להבטיח לעצמו דיקטטורה בילעדית עד 1997, הידק הנשיא את קשריו עם ממשלת רונאלד רגן והבטיח לעצמו חוקה נוחה לצרכי דיכוי. חוקי פינושט מאפשרים מעצרים ללא משפט, ופעילות מרכזי־חקירות סודיים, שאינם אלא מהדורה דרום־אמריקאית של מרתפי הגסטאפו, חודשו.

השבוע נתגלו שש גופות של אסירים מעונים, 55 אסירים פוליטיים נמצאים כבר כמה שבועות בשביתת־רעב. אבל הגסטאפו של פינושט אינו מסתפק בכך. אנשי פינושט עינו תינוק בן 18 חודשים לעיני אביו, פרננדו אסקנבאר גונזאלס. האב נרצח בכלא תוך נסיון בריחה מבויים.

נשיא ניגריה שאגארי
נגד רגן

בריטניה: סטודנטים
נגד גיזענות

בסוף החודש יקיימו הסטודנטים הבריטים ועידה שנתית שתוקדש כימעט בלעדית למילחמה נגד הגזענות. המילחמה באפלייה גזעית ובפאשיזם תהווה את מוקד הדיון, וראשי הסתדרות הסטודנטים הבהירו שנושאים אחרים ילובנו רק אם יוותר זמן. במיסגרת זו תעסוק הוועידה גם במעמד האשה ובתופעות סכסטיות המהוות „אפלייה גיזעית נגד הנשים".

אין ספק שהוועידה תאשר מחדש את העקרון הקיים בבריטניה כבר שנים אחדות, שיש לשלול

סטודנט בריטי בהפגנה אנטי־נאצית
לגרש זקנים מעל גיל 70

זכות דיבור מפאשיסטים ומגזענים. „אחרי היטלר אסור לדגול במתן במה לגיזענות, בתירוצים של חופש דיבור," טוענים ראשי הסתדרות הסטודנטים.

בראיון טלוויזיה שבו השתתפו עשרות סטודנטים מלונדון, מנצ'סטר, ליברפול, אוכספורד וקיימברידג', צידדו כמעט כולם בשלילת זכות הדיבור מנאצים וגיזענים. „תאר לך שמישהו היה מטיף להשמיד או לגרש זקנים מעל לגיל שבעים, האם חיית מעלה בדעתך לתת לו פיתחון פה?" שאל אחד הסטודנטים את המראיין. „והרי הגיזענים רוצים לרדוף קבוצות באוכלוסיה רק מכיוון שהם יהודים, או שחורים."

בדיחה ל־1 באפריל

ב־1 באפריל ישא ח"כ שימעון פרס את דברו בכנס הזדהות עם עמי אמריקה הלאטינית. שר־הביטחון של רבין, ספק הנשק מס' 1 לרודן ניקראגואה המודח אנסטסיו סומוסה ולכל יתר הרודנים רוצחי בני־עמם, ישא דברו, כביכול, בשם פועלי ישראל, כביכול בשם ההסתדרות.

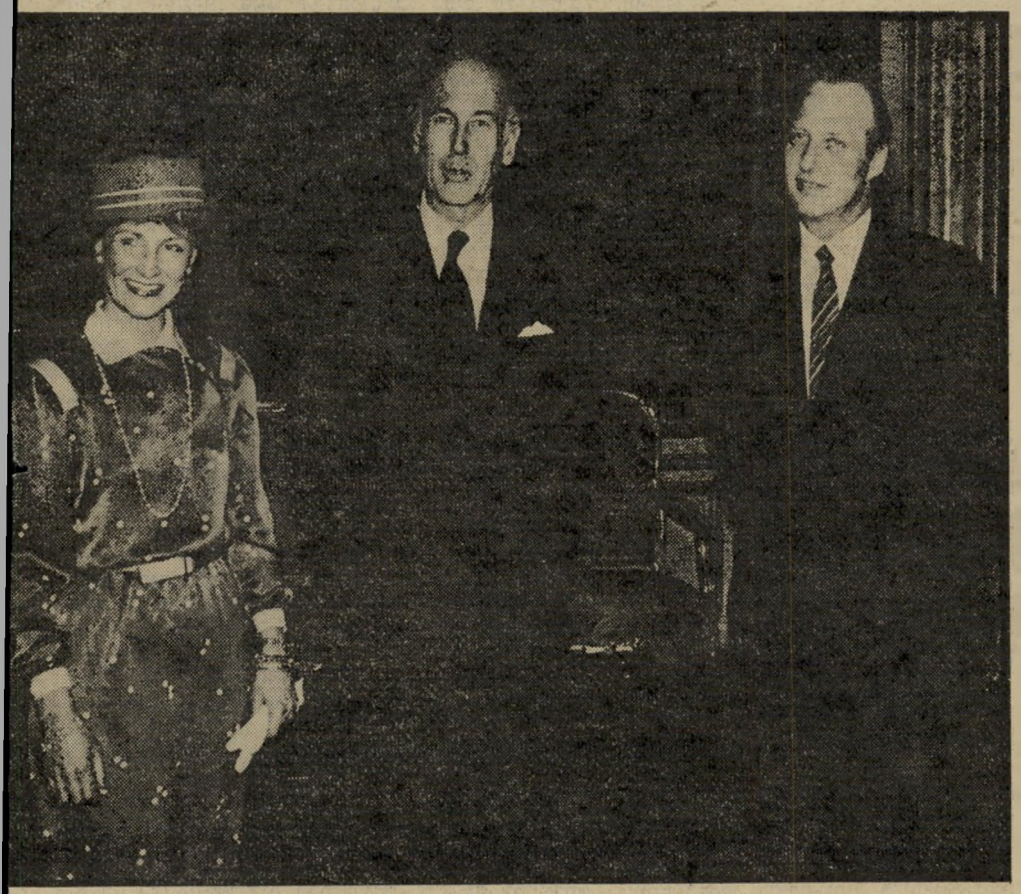
בדיחת זוועה ל־1 באפריל!

אנשים בעולם

הנסיך צ'ארלס: ביקור הגברת הזקנה

בקשתה היחידה של דברת פאני ברי ליום־הולדתה ה־109 היתה — להיפגש פנים אל פנים עם הנסיך צ'ארלס. כששמע הנסיך שזהו חלום חייה של הגברת הזקנה, נאות ברצון, ואפילו האריך לפטפט עימה מעבר לזמן שהקציב מראש לפגישה אינטימית זו.

הנסיכה סוניה: ביקור הגברת היפהפיה

הנסיכה סוניה ליוותה את בעלה, הנסיך הארלד מנורווגיה, שבא לצרפת בראש מישלחת תעשיינים נורווגיים, אם כי בה בשעה היתה לביקורו גם שליחות תרבותית: יורשי הכתר הנורווגי התכבדו לפתוח, בנוכחות הנשיא ואלרי ז'יסקאר ד'אסטן, את תערוכת הפסלים של האמן הנורווגי הידוע, גוסטב ויגלאנד, בפאריס. היתה זו הזדמנות לנשיא הצרפתי להחמיא לנסיכה האלגנטית על תצוגת־אופנה פרטית שערכה בעצמה, כשמדי שעתיים החליפה את מלתחתה. היא רכשה את כל המערכות שלבשה מידי גדולי האפנאים הצרפתיים. רוב זמנה הוקדש, כמובן, לקניות.

סופי להרבום: כוכבנית חדשה

כבר אין ספק בכך — כוכבת חדשה נולדה. היא חותמת על אוסוגרפים, מקבלת מלוא התיבה מיכתבי הערצה בכל יום, וכבר מכנים אותה בשם סופי להרבום. אף ששמה המלא סופי מארסו. אבל מה שפירסם אותה היתה הופעתה בסרט של קלוד פינוטו, לה בוס, שלהיט המלווה אותו כבר נמכר ב־800 אלף עותקים. התגלית עדיין לומדת בבית־הספר, וגרה אצל הוריה.

מישל דברה: גם להפריע לז'יסקאר־ד'אסטן זה הישג

אפילו תוצאותיהם של מישאלי דעת־הקהל, המנבאים לו כישלון חרוץ, אינם מרתיעים אותו: מישל דברה החליט ולא יוותר: הוא רץ לבחירות ומתמודד על מישרת נשיאה הבא של צרפת. ואפילו אם מתנגדיו מאשימים אותו בחלומות ובסתירות בין דבריו למעשיו (היה זה הוא שהטיף למען צרפת לארמית ועצמאית, ובה בשעה היה השר היחידי שצידד בהקטנת תקציב הביטחון), הוא מקפיד להצטלם מתחת לדיוקן הנשיא הדגול, ולהבהיר כי גם אם לא ייבחר, ישמח אם יפריע קצת לואלרי ז'יסקאר־ד'אסטן, ויסחוב ממנו כמה קולות.

שהו שאגארי: שלושה ימי מלכות

נשיא ניגריה, שהו שאגארי, נראה עליז מאוד בהגיפו ידיים לשלום, כשהוא מתקבל על־ידי מישמר כבוד בריטי. היה זה בבואו ללונדון, לביקור בן שלושה ימים ובן לווייתו היה הנסיך פיליפ, שהירבה לטייל בארצות־אפריקה ושמחבב אותן מאוד.

מארלן ז'ובר: הבובות החיות של אמנדין הקסנה

כל הצרפתים מכירים את יוהאן ואווה, התאומים הנחמדים של מארלן ז'ובר. פחות צרפתים ובוודאי גם פחות אנשים בעולם יודעים כי בשלושת החודשים האחרונים מתפנקים התאומים מאוד, דווקא בשעה שאמם עובדת על סרט חדש: הסיבה, בסירטה החדש, עניין מזוהם, יש למארלן, לבד מפארטנר גברי, השחקן ויקטור לאנו, גם פארטנרית קטנה בת שש, בשם אמנדין. אמנדין, המשחקת בסרט בבובה, רצה בכל רגע חופשי שברשותה לשחק עם שתי הבובות החיות האלה.

ואנסה רדגרייב: השיער צומח

כבר אין טעם לחזור ולספר על מעשיה השנויים במחלוקת של העלמה ואנסה רדגרייב, אך דבר אחד אינו שנוי במחלוקת — היא שחקנית נפלאה. בתמונה זו, שפורסמה על ידי השבועון שטרן, היא נראית לאחר ששיערה כבר צמח, מאז הופיעה בסרט הטלוויזיה על התיזמורת הנשית של אושוויץ. היא יושבת ליד ביתה בלונדון.

אסתר עופרים:

רומן בן

שנה תמימה

העיתונים הגרמניים חוגגים שוב עם אסתר עופרים: „יש לה אהוב חדש, היא מאושרת!" לנער (22) קוראים פיליפ פון סל, ולמעשה הוא משמש בתפקיד האחד והיחיד כבר שנה. לשאלות העיתונאים ענתה, כי שוב היא מסוגלת לשיר, והכל הודות לאושר שמצאה בזרועותיו של פיליפ; „אחרי תקופה ארוכה של בדידות סבל וטשטוש, חוסר־רצון וחוסר־יכולת לשיר, חזרתי אל עצמי," אומרת חזמרת.

אנשים בעולם

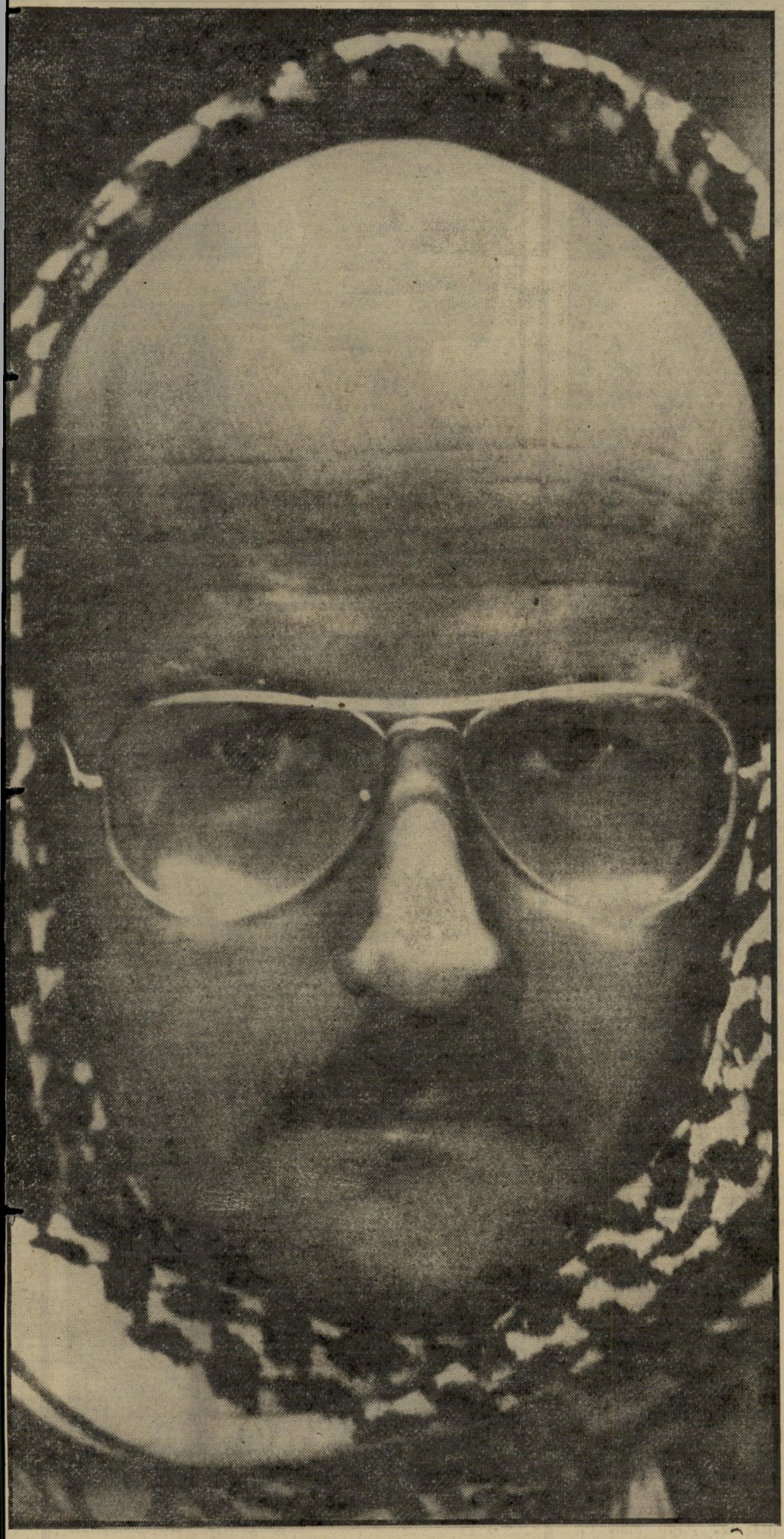
ראלף זיגל: קיסר הלהיטים

בגרמניה קוראים לו: „בית־חרושת הגדול ביותר למוסיקה" — זהו ראלף זיגל, הנראה בתמונה עם רעייתו. מאחוריו כמה עשרות להיטים, שכתב לזמרים בגרמניה ובאוסטריה, כשבראשם ג׳ינג׳ים חאן (אירוויזיון 79) ותיאטרון של קטייה אפשטיין (80). גם מהאירוויזיון השנה לא נעדר — מסורת זו מסורת.

רודולף נורייב: 20 שנה בחופש

הזמן עובר, ואין רקדן שאינו מרגיש בזאת, ובכל־זאת, רודולף נורייב, שהוא אולי התופעה הבולטת ביותר בתולדות־המחול מאז ניז׳ינסקי, השרוי במחלוקת, חוגג — לא את יום־הולדתו, כי אם 20 שנה לשהותו במערב. נורייב זכה לביקורות נלהבות על הופעתו ב־דון קישוט. הוא נראה בתמונה עם הפארטנרית שלו, נינה וידרובובה.

פולקר שלנדורף: הגבול הדק בין המציאות לקולנוע

פניו האירופיים של הבמאי הגרמני פולקר שלנדורף הונצחו, כשהם עטופים בכפייה ערבית, על־ידי השבועון שטרן, בצילום יוצא־דופן זה. הבמאי, שזכה לפירסום רב ולחילוקי־דעות על כבודה האבוד של קתרינה בלום ואחר־כך לתהילה בינלאומית בזכות תוף הפח, מסריט בביירות, וזו הסיבה לכפייה ולסבר־הפנים הרציני. הוא מביים סרט בשם הזיוף, על־פי רומן מאת ניקולאס בורן — על כתב טלוויזיה, הנקלע למילחמת 1975. את הכתב מגלם השחקן המעולה ברונו גאנץ ולצידו מופיעה השחקנית חנה שיגולה.

בשקט... בשקט...

בשקט בשקט הפכו בתי הכל בו בישראל למוקד ההתעניינות של ענף התכשיטים. בשקם, במשביר־לצרכן, וככל־בו שלום, נמכרים כיום יותר תכשיטי זהב ויהלומים מאשר בכל חנות תכשיטים אחרת.

איך זה קרה?

בתי הכל־בו מציגים את קולקציית התכשיטים הגדולה ביותר בארץ: הקולקציה הבינלאומית של אנדין. אבל זאת לא הסיבה היחידה: יותר ויותר אנשים מעדיפים לקנות את התכשיטים שלהם במקום גדול ומהימן המתבסס על מחיר קבוע וסביר. את היהלומים בבתי הכל בו אפשר לבדוק בעזרת מיכשור מתוחכם.

ותוכלי לבחור לעצמך, בשקט בשקט, את התכשיט שלך.

המחירים מ־2000 שקל עד 20,000 שקל. (ובשקט בשקט אנחנו מוכנים לגלות לך שבאירופה ובארה"ב נמכרים התכשיטים של אנדין במחיר כמעט כפול).

ANDIN
יצירות בזהב ויהלומים

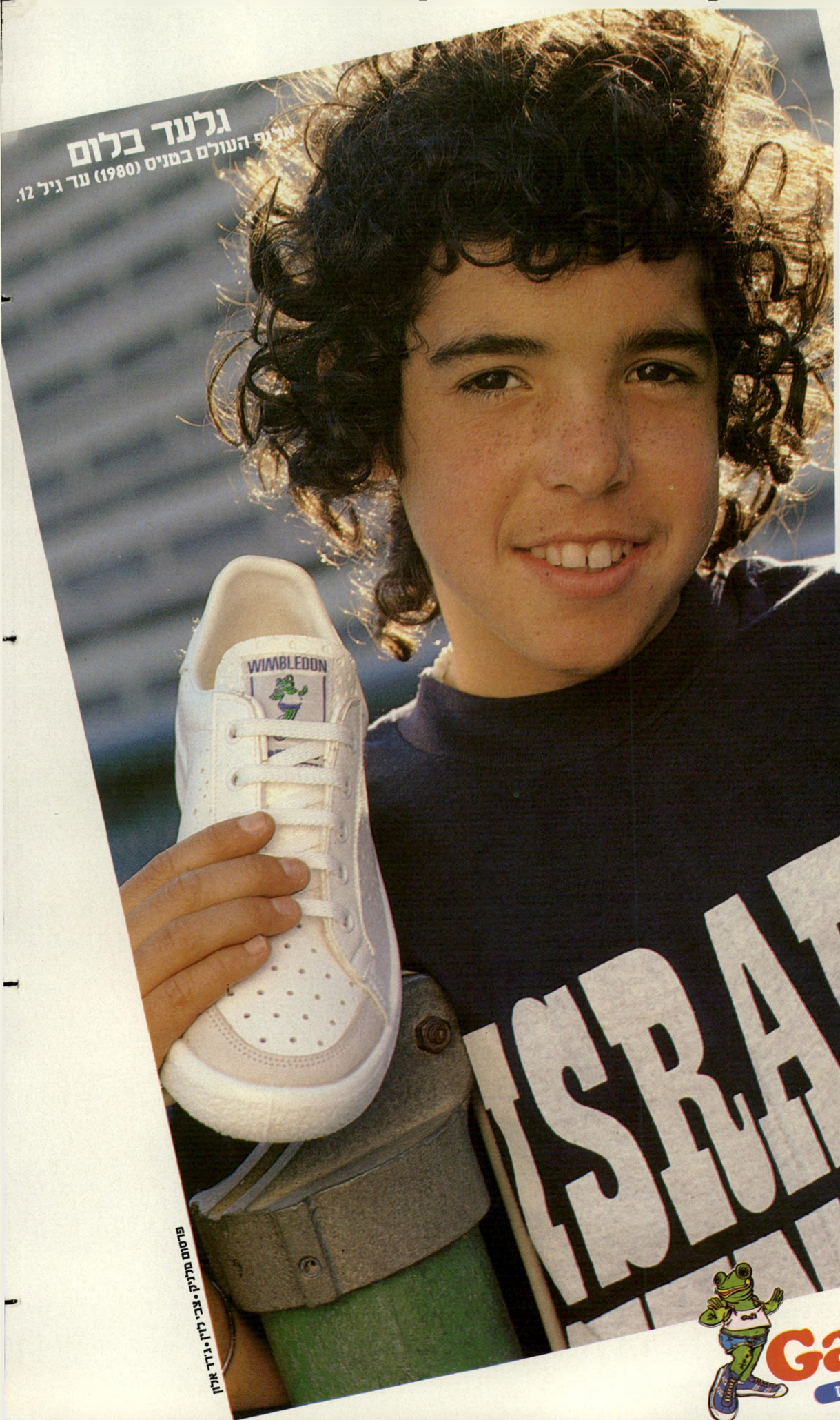
להשיג ב:
שקם, המשביר לצרכן,
כל־בו שלום,
אנדין

קוראים לי גלעד,
אבל מאמן הטניס שלי קורא לי "גַלי"

אף פעם הוא עוד לא
ראה אותי בלי נעלי גלי.
אני רק בן 13, אבל הספקתי
כבר לנסות כמעט את כל
הנעליים שבעולם. מתוצרת
הארץ ומתוצרת חוץ.
ותאמינו לי, בשבילי "גלי"
היא אלופת העולם. נוחה,
קלה וגמישה.
אני לא מוותר על "גלי".
ותסמכו עלי, אפילו שאני
נראה סימפטי, אני יודע
להתעקש.

טורנדו של גלי
נעל הספורט לאלופים.

גלי
Gali
הנעליים שבראש

אנשים

שעות מעטות לפני מותו התלוצץ יונתן רטוש

על אלוהים, ועמירם ניר לא קיים שיחה בארבע עיניים

■ כמה שעות לפני מותו ביקר המשורר **יונתן רטוש** בתערוכות תמונות. הוא נתקל שם במשורר **ישראל הר**, עורך ההוצאה־לאור הצבאית תרמיל. לשאלתו של רטוש לשלומו, השיב הר, שבא מבית דתי מאוד: „ברוך השם." שאל רטוש: „איזה שם?"

■ אצל ראש־הממשלה, **מנחם בגין**, ביקר השבוע שר הביטחון האירי, **פילכס־טר ברט**. השניים העלו קווים משותפים בין אירלנד וישראל. מבחינת השטח — אירלנד גדולה יותר. מבחינת האוכלוסיה — שתיהן שוות. שתי המדינות נלחמו על השגת עצמאותן, אך האירים הקדימו את הישראלים במלחמה נגד הבריטים. בתום השיחה אמר בגין לברט: „אנחנו מצפים שאירלנד תציב שגריר־תושב בישראל." ענה לו שר־החוץ: „יום יבוא." השיב על כך בגין: „יום יבוא — זה גם כן מועד."

■ בשבוע שעבר, כאשר סייר ראש־הממשלה בתל־חי שבגליל, נמצא שם גם פיקוד סדר **קובה שנקמן**, מומחה להנדסה ותחבורה בינלאומית. הוא הציג את עצמו בפני כולם בגליל כיועץ ראש־הממשלה. הפמליה של בגין שמעה על כך והתחילה להתעניין מיהו האיש המתחזה כיועץ ראש־הממשלה. אחד השוטרים בקש סיפר לשוטר אחר כי צריך לעצור את האדם המתחזה. אותו שוטר שוטט במקום ונתקל ב**יהודה אבנר**, יועצו של בגין, שהתלווה אליו לסיור. הוא ניגש אליו ושאל אותו מיהו. ענה לו אבנר: „אני יועץ ראש־הממשלה." אמר לו השוטר: „אותך אני מחפש!" ועצר אותו. רק אחרי בירור נוסף התבררה לשוטר טעותו.

■ יועצו של ראש־הממשלה לעיתונות, **דן פתיר**, נוסע לשנה אחת לוושינגטון כדי לעסוק בחקר תהליך השלום בין ישראל ומצרים. זוהי הפעם הראשונה שישראלי התקבל למכון, העוסק במחקר מטעם המיפלגה הרפובליקאית באמריקה. „אחרי שש שנים ורבע, שאני עובד בממשלה, בתפקיד שאותו למעשה יצרתי, אני מרגיש כי הגעתי לנקודת־רוויה מסויימת, והמשימה בוושינגטון נראית לי כהזדמנות להתרענן קצת. בסוף חודש מאי אני יוצא לחופשה שמגיעה לי. בסוף יוני מתחתנת בתי הבכורה, **שי־לי**, עם **קובי עצמון**, שהוא רופא. אחרי גמר שנת־הלימודים של שתי בנותי האחרות בבית־הספר התיכון וגמר עבודתה של אשתי, **יעל**, באוניברסיטה בתל־אביב, נצא כולנו לארצות־הברית. שי־לי, בתי, החליטה להתחתן שבוע אחרי גמר ה־בחינות שלה באוניברסיטה, ו־שבוע לפני הבחירות לכנסת."

■ בישיבת ועדת־הכספים של הכנסת העלו טענות, שבאיזור הצפון אין רואים את הטלוויזיה בבירור, משום שהסורים הקימו משדר עב־עוצמה, המכסה את כל הגליל. פנו אל מנכ"ל מישרד־התיקשורת, **גדעון לב**, ושאלו אותו אם יש לו פיתרון לבעיה זו. העיר ח"כ **יחזקאל פדידמין**: „לא לב יכול לפתור זאת, אלא מייג'ור **בעד חדאד**, בצורה יותר רדיקלית."

■ ח"כ **אברהם מלמד** העיר בישיבת ועדת־הכספים בענייני חינוך, כי בבתי־הספר שמים כיום יותר מדי דגש על פעולות אצ"ל. העיר על־כך שר־החינוך, **זבולון המר**: „הכללת פעולות אצ"ל נהוגה כבר חמש שנים במישרד־החינוך." אמר ח"כ פלומין: „מלמד ציפה שדווקא ממשלה זו תתעלם מפעולות אצ"ל."

■ לאחרונה מרבים חברי סיעת־הליכוד להיעדר מן הישיבות בוועדת־הכספים. היחידי מסיעה זו שנוכח תמיד הוא פלומין, ולכן, בכל החלטה של הוועדה, הוא מבקש רוויזיה — כלומר, הצבעה נוספת. מתלוצץ פלומין: „אם ירבו מיקרים כאלה, אני אהפך לרוויזיוניסט."

■ בוועדה זו הציע ח"כ **עמוס הדר** לשכור שירות של חברת־חקירות, כדי לגלות אם נעשות פעולות בלתי־כשרות בחדרי־ניתוח בבתי־החולים. הגיב על כך ח"כ **זאב בן**: „אפילו החוקרים לא יסכימו שינתו אותם אחרי המוות, גם אם יקבלו על כך שכר שמן."

■ באותה ועדה מעורר ח"כ **עדי אמוראי**, נציג ה־מערך, תרעומת בין אנשי סיעת־הליכוד. בנושאים שונים, העולים לדיון, מחפש אמוראי עילות להשחיה, מושך הליכים שונים ודוחה קבלת החלטות. חברי סיעת הליכוד פירשו זאת כצורך של אמוראי להבליט את פעילותו, כדי לזכות ב־60% שלהם הוא זקוק לשם כהונה נוספת בכנסת. חברי סיעת ה־ליכוד בוועדה מתלוצצים עכשיו, כי הם מוכנים לעזור לו לגייס את התמיכה הדרושה רק כדי שיירד מהם.

■ מנכ"ל כור, **נפתלי בלומנטל**, שהוא אחד ממועמדיו של **שימעון פרס** לתפקיד שר־האוצר בממשלת המערך, סיפר את הבדיחה הבאה: זוג אחד התעלס, והגבר סיפר לאשה במשך כל הזמן על לניניזם ומארכסיזם, על סוציאליזם ועל חשיבותה של המיפלגה. לבסוף אמרה לו האשה: „מילא המיפלגה, אבל אל תשכח את התנועה."

■ כתב־הטלוויזיה לשעבר, **עמירם ניר**, נשאל על־ידי עיתונאי לפרטי השיחה שהיתה לו עם ח"כ שימעון פרס. השיב ניר: „אני לא יכול לגלות, מכיוון שהשיחה היתה פרטית. במיקרה אחר אפשר היה לומר שהשיחה נעשתה ב־ארבע־עיניים."

■ בעיקבות ההתקשרות בין ניר ובין פרס אמר הבלשן **אבשלום קור**: „אם כבר הגענו למצב שאנשים, הרוצים להיות ראש־ממשלה, בוחרים את אנשי־סודם מן הטלוויזיה, אני הייתי בוחר את **דליה מזור** או **ברמית גיא**."

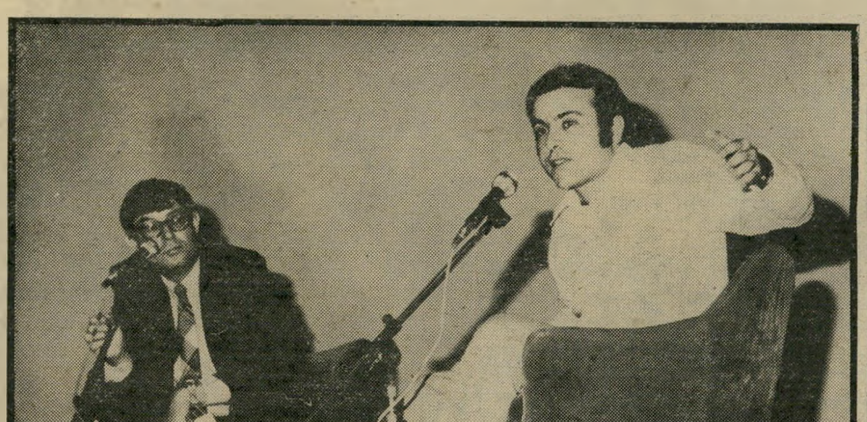
■ על פגישותיו של פרס עם חסן מלך מארוקו מחלוצצים עכשיו בכנסת כי אלה הן עלילות חסנבה.

■ בערב־ראיונות עם **איתן רבניצקי** סיפר מאמנה לשעבר של מכבי תל־אביב, **ריק קדיון**: „**מוטי ארזי**" הוא המנוע של הקבוצה. **מיקי ברקוביץ** הוא המהיר ביותר, גם בין כדורסלני אירופה. **לו סילבר** הוא האינטלקטואלי ביותר בין השחקנים. **ג'ים בוסוורת** הוא הרציני ביותר מבחינת המישמעת והאימונים. **ארל וילקינס** הוא מאוד דומיננטי, ויש לו נטיה להשתלט על השחקנים האחרים במיגרש."

■ על עצמו מספר קליין: „תמיד כאשר אני צופה במישחק־כדורסל בטלוויזיה, והמתח הוא עצום, אני מכבה את הטלוויזיה ל־10 דקות ויוצא מן החדר."

■ ועוד: „חדלתי לאמן את מכבי, כי לחץ־הדם אצלי עלה, ולא היה גבול למתח שבו הייתי שרוי. רציתי להישאר בריא ולהישאר בכלל, ולכן חדלתי לאמן אותם. אפילו עברתי דירה מתל־אביב לאבן־יאמם.

■ **יעוד לבנון** במאי הסרט „לא לשידור", העוסק בתחנה צבאית שבה יש שחיתויות, היה כתב גלי צה"ל בעת שיצחק ליבני היה מפקד התחנה. בראיון שערך עימו ליבני, גילה לבנון סוף־סוף את פשר אחת הכתבות שהתבקש על־ידי ליבני להכין בימי מילחמת ששת־הימים בעזה. על לבנון הוטל להקליט התקפה של רמונים, אך הוא לא הצליח להביא אותה. כאשר חזר לתחנה הוא פוצץ רימון על דלת אחד האולפנים של התחנה, וראשי הפיצוץ, כולל זעקות הכתב, בושלו בכתבה. יצחק ליבני שיבח אותו אז אל אותה כתבה, מבלי לדעת כיצד הוכנה.

שרה סלע

אשתו של נשיא מכון־וייצמן, הפרופסור מיכאל סלע, אירחה בביתה במכון את הסופר יזהר („ס. יזהר") סמילנסקי. היה זה בערב הפתיחה החגיגי של הסניף המועצה למען ארץ־ישראל יפה ברחובות. הסופר הוא בהנהלת המועצה, וסלע היא יושבת־ראש הסניף ברחובות. אמר לה יזהר סמילנסקי: „צריך להפסיק להפריח את השממה, כדי שתישאר קצת שממה, ואפשר יהיה בלילה לשמוע בשקט איך צומחים השורשים של העצים."

יש אלוהים –

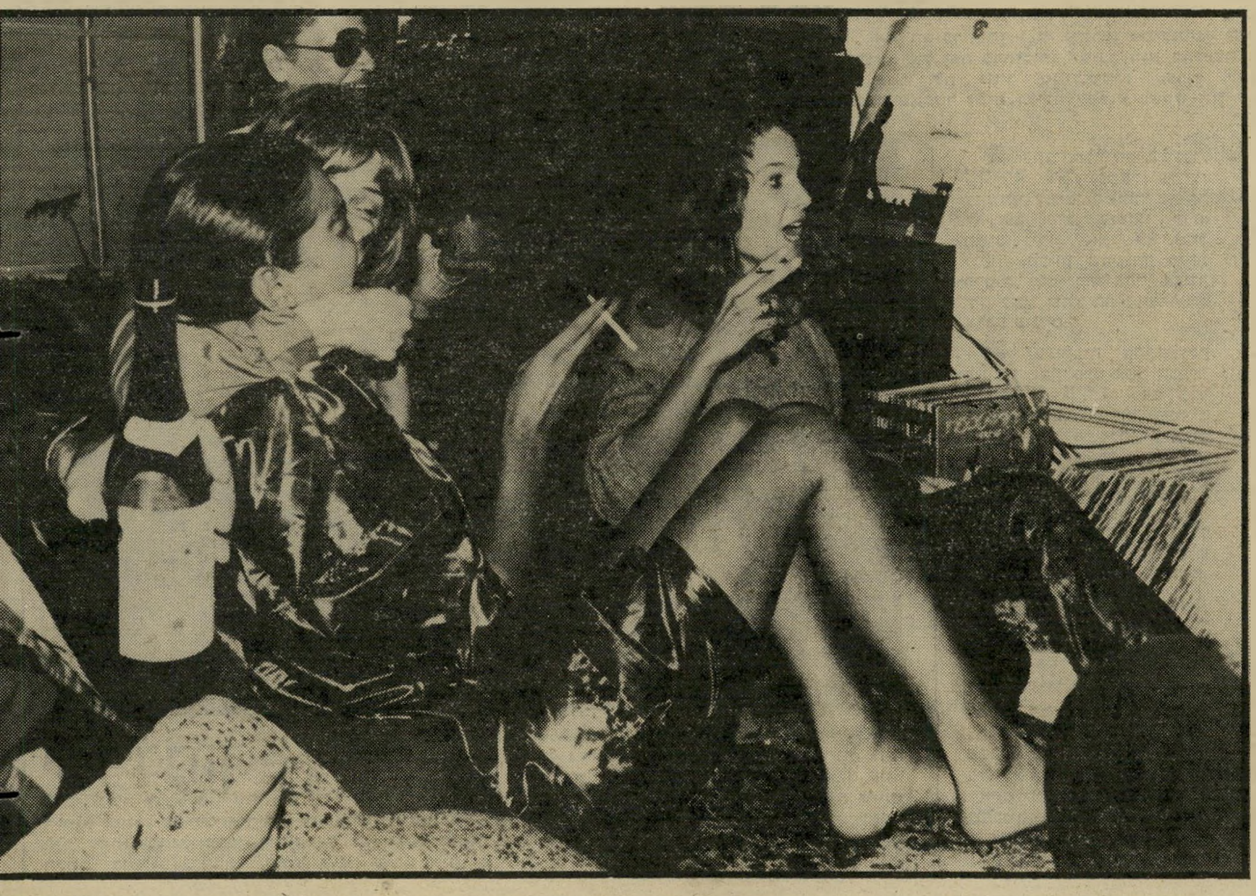

התרגשות ניכרה על פניה של דליה שפלן, מנחה בתצוגות־אופנה. גם המתח בעת המישחק ניכר היטב על פניה של דליה.

כאשר לחצתי על כפתור האינטרקום בביתה של הדוגמנית **תמי בן־עמי**, ביום החמישי האחרון, קיבלתי את התשובה: „מכבי תל־אביב, תעלו למעלה בבקשה.“ נכנסתי לדירתה, אחרי שהיא הזמינה אותי לצפות במישחק הכדורסל בביתה. „הם בטח לא ינצחו, אך אני החלטתי לחגוג בכל זאת, ואני עושה מסיבת יום־הולדת לחברה שלי, הדוגמנית **רותי ירון**,“ אמרה לי יום קודם לכן בטלפון. תמי לבשה מערכת של תלבושת־ספורט עם מכנסיים שמגיעות על הברכיים, חזיה נוצצת וז׳קט. המיכנסיים והז׳קט שקופים, וראיתי אותם כמה ימים קודם לכן על תמי באחת מתצוגות־האופנה. בדירה היו מפוזרים כריות־ענק על הריצפה. „קחי צלחת, יש שם אוכל שהכנתי ונראה קודם את המישחק,“ אמרה.

ארבעת הרגעים האחרונים היו המותחים ביותר בכל מהלך המישחק. בעוד פינצ׳י לא מסירה עיניה מן המירקע, צהלה תמי והתחבקה עם ידידתה נאוה פוקס, אשתו של יהלומן תל־אביבי. כל סל שנקלע ברגעים אלה זכה לתרועות. הרגע הנכסף, כאשר מכבי הוכרזה כאלופת אירופה, דחף את פינצ׳י ותמי זו לזרועות זו. „הם נהדרים, והייתי אומרת

רותי כבר היתה שם. גם הדוגמנית **פינצ׳י מור** היתה שם, עם בעלה הדייל **עמי מור**, שנמצא במילואים וקיבל חופשה ליום אחד רק כדי לצפות במישחק. גם הדוגמנית **מיכי אדר** באה ועוד שתי ידידות של תמי בחברת הבעלים שלהן.

המישחק התחיל ותמי הגיבה בהתרגשות למראה כל סל לטובת מכבי תל־אביב. פינצ׳י עסקה כל העת באכילה ובכל פעם ש־שמעה צהלות שאלה: „זה לטובתנו?“ כאשר **אולסי פרי**, חברה של תמי, נראה על המסך הקטן, העירה פינצ׳י: „אוי, אולסי, מאמא שלי, איזה מותק הוא.“

בעוד שהגברים בדירה היו מתוחים ועצבנים, צעקה תמי ללא חרף: „יאללה מכבי, קדימה מכבי!“ לקראת סוף המישחק מירה תמי למיטבח והביאה שקית

ואולסי פרי חי

מחח על פניה של הדוגמנית פינצ'י מור, שאמנם לא כל־כך מבינה במישחקי כדורסל, אך בכל זאת נדלקה על המישחק.

ביטחון הפגינה תמי בן־עמי. בתחילה אמנם לא האמינה שינצחו, אך לבסוף היתה משוכנעת בניצחונם. לעליצותה לא היה גבול.

את זה גם אם אולסי לא היה חבר שלי," גילתה תמי לידידים שבביתה. אחרי שכולם חיסלו את המאכלים הטעימים ושתו עד תום שבעה בקבוקים של יין לבן ואדום, הלכה כל החבורה לחגוג במועדון־לילה את הניצחון של הקבוצה התל־אביבית על הקבוצה האיטלקית. כל העת לא הפסיקה תמי בן־עמי, להשמיע קריאות ניצחון: „יאללה, מכבי תל־אביב!" בצאתן גילו כי כל תל־אביב שמחה איתן.

מלאה בשום, על פי עצתה של מיכל אדר, שהבטיחה שזה מביא מזל. פינצ'י התחננה באוזני כולם לא לשמוח, ורותי ירון ביקשה מכולם לא לזוז, לשבת באותה פוזה. כל אותן עצות באו כדי להביא קצת מזל לקבוצה הישראלית.

הניצחון המיוחל בא ותמי התחבקה והתנשקה עם כולם. ברגע הניצחון התחיל הטלפון לטרטר בביתה ולא הפסיק.

תמי אירגנה מייד את כל ידידיה שטילפנו, כדי שיבואו למועדון־לילה בתל־אביב, שם רצתה לחגוג. לעמי הבטיחה עוד קודם לכן שאם מכבי תנצח, היא תעשה תצוגת־אופנה בהתנדבות במקום המילואים שלו. עם תום המישחק טילפנה תמי אל יחידת המילואים והודיעה, שהיא אמנם תבוא לשם, לערוך את התצוגה.

נאוה ארד

המערך בנעמת:

עם האשה בישראל בכל מאבקיה לחברה צודקת

הצביעי **אמת** לועידת נעמת

אנשים

■ הממונה על הכנסות־המדינה, **אוריאל לין**, ודובר מישרד האוצר, **דוד כרי־חיים**, נאלצים לאחרונה ללכת ברגל, תחת לנסוע ברכב. מ־שניהם נשלל הרשיון למשך חודשים. לין נתפס שהוא נוהג במהירות של 80 קילומטרים לשעה, וכרי־חיים בשל עקיפה בלתי־זהירה. כרי־חיים נאלץ לנסוע עכשיו עם אשתו או בתו, ואילו לין, שיש לו נהג צמוד, נאלץ לנסוע עימו לכל מקום.

■ במיסגרת אירועי פס־טיבל־האביב בירושלים כלולה ההצגה מילחמות היהודים, ש־אותה כתב המחזאי **יהושע סובול**. כאשר שמע על־כך כובש זר. אין לי כלים לעורר אהבה. ולכן, כנראה, אין מנוס מאשר לעורר מורא. לכן הייתי מגדיל את העונש."

■ ביום חמישי האחרון, אחרי־הצהריים, הורה ראש עיריית תל־אביב, **שלמה להט** ("צ'יצ'") לעובדי העי־ריה למלא את הבריכה של־מרגלות בניין העירייה. אחרי שבדק וראה כי היא חצי רי־קה, החליט צ'יצ' כי יש למל־אה. מכיוון שאם מכבי תל־אביב תזכה באליפות אירופה, יבואו המונים ויקפצו לתוכה. כאשר הזמין צ'יצ' 100 שוט־רים נוספים, שיבואו בערב ל־כיכר מלכי־ישראל, העיר אחד מעובדי העירייה: "במקום ל־הזמין 100 שוטרים, רצוי להזז שחור בפלקאט־הפירסומת של הליכוד לבחירות בהסתדרות. התשובה: כי הוא מהווה את הכוח השחור, לעומת אלוף ה־ארץ בטניס, **שלמה גליק־שטיין**, העושה פירסומת ל־חלב של תנובה וקורא לו "הכוח הלבן".

■ המשורר **דויד אבידן** מסתובב בימים אלה כשהוא נעזר במקל. הוא חזר מלונדון, שם עסק בעריכת סירטו האח־רון, והיה מעורב בתאונת־דר־כים. הוא נפצע ברגלו וחזר ארצה כשרגלו חבושה בגבס.

שימעון מיזרחי עבר במכס במסלול האדום. כי היה לו על מה להצהיר

מילים בגרמנית, למען התור־מים שבאו לכאן."

■ הציירת **נירה חורב**, בתו של נשיא הטכניון **עמוס חורב**, פותחת תערוכה חדשה מפרי עבודותיה. את אחת מ־תערוכותיה האחרונות פתח ח"כ **עזר וייצמן**. כמחווה על כך החליטה נירה להעניק לו ציור. השבוע נסעה אל ביתו בקיסריה ומסרה לו את הציור המובטח, וייצמן הזמין אותה בו במקום לבוא לביתו שנית, והפעם כדי לצייר.

■ מאז שיצא לאור ספרה האחרון של ברקת, בשם תנו לי להיכנס, כותבים אליה עוד שני אסירים. מילבד כושי ו־אסיר נוסף, שאלה אינה רוצה לנקוב בשמו, כותב אליה גם **צבי גור**, רוצחו של הילד אורון ירדן מסביון.

■ העיתונאי **נחום ברנע** מכנה את שר־החקלאות **אריק שרון** בשם "מתנחליאלי".

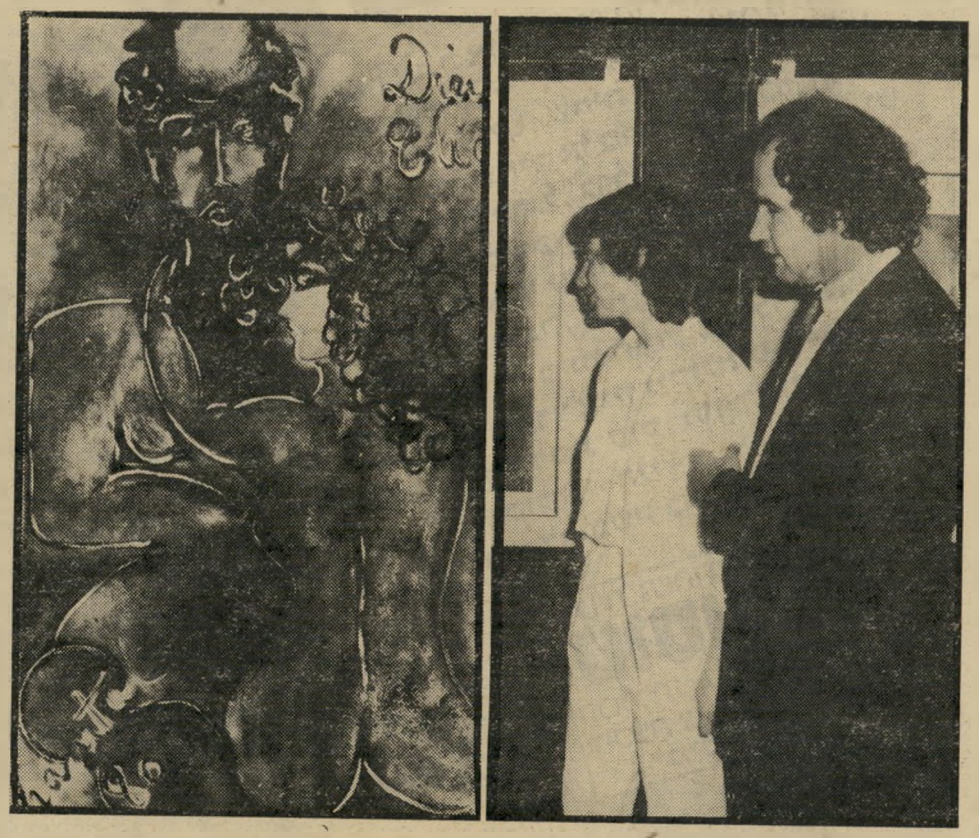
■ **לרוני פיינשטיין**, פקיד בכיר בעיריית ירושלים, יש מזכירה פרטית, בדמותה של בתו בת ה־6. כאשר מטל־פנים אל ביתו היא עונה ב־טלפון ומבקשת לדעת מי רו־צה את אביה. כאשר שואלים אותה היכן הוא, היא עונה: "מניין לי לדעת? אני רק בת 6!"

■ במאי־הקולנוע **דני קסמן** חגג השבוע שני אי־רועים. לו ולחברתו מזה שנים רבות, **שורי**, נולדה בת ש־שמה **לי**, והטלוויזיה הבלגית רכשה להקרנה את סירטו מרגזיט. הסרט הוקרן כבר ב־טלוויזיה הגרמנית.

■ בשבוע שעבר הוקרן מרגזיט לפני ועדת מבקרים מטעם מערב, העומדת להעניק את פרס העיתון, המתחרה ב־כינור דויד של ידיעות אחרו־נות. אחד מכוכבי הסרט, **יצ־חק** ("פיצ'י") **כן־ציר**, בא להקרנה בחברת קצין־צה"ל צעיר, שהתרשם עמוקות מה־סרט. היה זה **נועם**, בנו של ח"כ **עזרי כרעם**, שהוא גיסו של פיצ'י. שתי אחיותיו האח־רות של פיצ'י, שנוכחו גם הן בהקרנה, קשורות גם הן בעולם הסרטים. האחת נשואה למפיק הטלוויזיה והסרטים **אמציה חיוני** והשניה היא אלמנתו של במאי־הטלוויזיה **פיל פלינג'ר**. פיצ'י התגלה לאח־רונה גם כסופר מוכשר. סיפורו הראשון, המתפרסם בירחון ה־ספרות פרוזה, עורר עניין ב־קרב חוגים ספרותיים.

■ שחקנית־התיאטרון **רחל רביד**, אמה של **טל**, שהיא גרושתו של שחקן הקולנוע **מאיר סויסה**, עומדת להי־נשא לשחקן־התיאטרון הצעיר **אייק ברטונוב**, נכדו של אחד מוותיקי הבימה, **יהושע ברטונוב**. יהיו אלה נישואיה השלישיים של רחל והראשונים של אייל, הצעיר ממנה.

■ שחקן־הקולנוע **משה איש־כסית** נעדר בשבועיים האחרונים מבית־הקפה שלו, כסית. הסיבה: בנו, **לי**, חלה במחלה המחייבת שמירה של 24 שעות ביממה. משה לא זז ממיטתו, עד שהחלים.

שנטל קראמוסל

הציירת הצרפתיה שעלתה ארצה הציגה בתערוכתה האחרונה ציור שעליו כתבה „אלי האלוהי". היא התכוונה לאלי זילבר, דובר מישרד־החקלאות, שהוא חברה הפרטי ושעימו היא מתגוררת, אלי (בתמונה משמאל ליד הציירת) הזמין לתערוכה את הבוס שלו, שר־החקלאות אריק שרון, שמייד הסכים עם הציירת, שאכן אלי בסדר.

ראש עיריית ירושלים, **טדי קולק**, אמר: „המקום המת־אים, לדעתי, להצגת מילחמות־היהודים הוא מישכן הכנסת."

■ בעת הרצאה שנשא אורי אבנרי בליישכת עורכי־הדין בתל־אביב אמר נשיא בית־המישפט המחוזי בתל־אביב, השופט **בנימין כהן**: „לפי מצב הדברים עם המיש־טרה בזמן האחרון, נראה כי בית־המישפט לא יקבל אף מי־לה שחשוד אמר לשוטר בלי שהיו לשני צדיו עורכי־דין, וזה יהיה צודק, שכן המישטרה צריכה לרסן את עצמה. אבל כך צריכים גם העיתונאים!"

■ בפסק־דין שניתן על־ידי בית־המישפט המחוזי ב־ימים אלה כתב בנימין כהן דברים על אהבת־השילטון: „מה שהשופטים והשוטרים ו־הפקידים והשרים צריכים זה לא מרות, אלא חיבה. צריך שהעם יאהב את שליחיו, ואני ממש נחרד להיווכח שוב ו־שוב עד כמה שוטר, ביגלל היותו שוטר, נתקל בעוינות קולקטיבית ביישוב, כאילו היה מין 50 שוטרים ו־50 מצילים."

■ כשחזרו שחקני מכבי תל־אביב לישראל, ביום ה־שישי, החליט יושב־ראש מה־לקת הכדורסל של מכבי תל־אביב, **שימעון מיזרחי**, לעבור במסלול האדום במכס בנמל־התעופה לוד. כשנשאל מדוע, השיב: „יש לי אוצר ביד, הגביע, וצריך להצהיר על כך."

■ הפרקליט **אברהם לנדשטיין** הסביר את ההבדל בין נאשם יהודי וערבי. ליהו־דים אין כל כבוד לבית־המיש־פט, כפי שהפגין **טוביה אזי שרי**, שקילל את השופטים אחרי שנידון למאסר־עולם. ל־עומת זאת, כמה ימים לאחר מכן נידון נאשם ערבי לשלוש שנות מאסר על מיסחר בסמים. למרות שהיתה זו עבירתו ה־ראשונה, לא כעס, אלא קם על רגליו ואמר לשופט, **חיים שטיינברג**, „שוקראן" (תו־דה).

■ בכנסת שואלים בהלצה מדוע לובש **דויד לוי** סוודר

■ בערב־ראיונות של הדסה במלון הילטון בירושלים אירח המנחה, **עזריה רפי־פורט**, בין היתר את פרופסור **אלים שלוי**, ראש המחלקה לספרות אנגלית באוניברסיטה העברית בירושלים. היא סיפ־רה כי היא באה מלונדון ליש־ראל ורצתה להיות כאן עובדת סוציאלית. אחרי הראיון ניגש אליה זוג־תיירים מאוהיו ש־אמר לה: „עכשיו אנחנו יודי־עים מה ההבדל בין האמריק־אים לישראלים. באמריקה כל אחד נראה חשוב, אך כאשר מתחילים לדבר איתו מגלים שאין לו מה לומר. כאן כולם נראים לא־חשובים, אך כאשר מתחילים לדבר איתם יש לכל אחד סיפור נפלא."

■ במכון וינגייט חנכו אולם חדש על שם ברלין, ש־נתרם על־ידי הסנט הברלינאי. בין המבורכים היה גם שגריר גרמניה בישראל, **קראוס שיץ**. הוא דיבר בעברית רהוטה, אך בתום נאומו הת־נצל לפני הקהל הישראלי: „עכשיו אני צריך לומר כמה

כרמליטה, סנגריה, זה מה, שהיה חסר אצלכם בחגיגה,

היפכו את כרמליטה למשקה אישי העשוי בסגנון שלכם, לאנשים שאתם אוהבים. שתו והגישו כרמליטה סנגריה קר או חם, לבה, בזוגות, במסיבה ובכל מקום.

כרמליטה פונש
חממו את הכרמליטה בסיר עמוק. הוסיפו פלחי פרי הדר טבעי, פירות העונה וקינמון לפי הטעם.

כרמליטה קר
הוסיפו לכרמליטה קוביות קרח. פלחי לימון, או פרי הדר אחר. פלחי תפוחי עץ, וקינמון לפי הטעם.

כרמל מזרחי

החל ב־14.4.81 (חופשת פסח) ובמשך כל העונה

יוצאים קבוע בכל יום שלישי בשבוע בטיסות ישירות לכרתים!

כשמדובר באיי יוון, ישנו אי קסום ומלא כל טוב שהישראלים עוד לא גילו אותו

חופשה בכרתים

כל תענוגות יוון באי אחד – כרתים. הגדול, היפה, המעניין והמגוון שבכל איי הנופש של יוון.

מה אתה אוהב? נוף הרים, חופים ומפרצים – יש. דיג, ציד, מיניגולף, טניס – יש. שחיה בים צלול להפליא, בריכת שחיה או מועדוני צלילה – יש. טיולים ברגל, ברכב או ביאכטה – יש. אוכל ומשקאות כיד המלך, בידור, סירטאקי ובוזוקי – יש. רק תגיד מה אתה רוצה, יש!

בחר לך פינת חמד באי כרתים את מפרץ אגיו ניקולאוס, חוף הרסוניסוס, חוף רתימנון או קוקיני־הני ובוא לחופשה באי האיים של יון.

תכנית מיוחדת – "טוסע" flydrive
הכוללת: "טיסה", בתי מלון ומכונית צמודה בכל הגבלה
7 ימים החל מ־ $386

פרטים והרשמה אצל כל סוכני הנסיעות

ארגון וביצוע:
דיזנהויז בע"מ
בן־יהודה 21 ת"א
טל: 652140
קדמוס בע"מ
טל: 292445
291354/5/6

חופשה שלא תשכח במחיר שלא תזכור!

8 ימים 7 לילות
החל מ־
$303
(הנחות לילדים)

צילום: קורן

אנשים

מתי צריך הנואם לדאוג?

כאשר הנוכחים מקרבים

את השעון לאוזן כדי

לוודא שהוא פועל!

■ בליל־הנצחון של קבוצת מכבי תל־אביב, פגש מפקד מחנו תל־אביב, **משה טיומקין**, את העיתונאי **איתן שחורי**, ליד בניין העיריה, בכיכר מלכי־ישראל. כאשר התבוננו השניים בחוגגים ש־קפצו לבריכה, אמר טיומקין לשחורי: „אני אתן לך אלף לירות אם אתה קופץ עכשיו לבריכה!" אילן השיב לו כי הסכום אינו מספיק, וטיומקין התנצל: „זה כל מה שיש לי כרגע בכיס."

■ ח"כ **משה שחל** אמר השבוע באחד מנאומיו: „לפני שנכנסתי לכנסת אמרה לי אשתי **שרה**: „אל תאריך בנאומים." לשאלתי איך אדע מתי אני משעמם, ענתה לי: „כל עוד מסתכלים האנשים בשעון, אין לך מה לדאוג. תתחיל לדאוג כאשר אתה רואה שהאנשים מקרבים את השעון לאוזן, ובודקים אם הוא עדיין הולך."

■ המעריצים שהגיעו לנמל־התעופה בן־גוריון, כדי לקדם את פניה של נבחרת הכדורסל של מכבי תל־אביב, לא הצליחו לגלות את **מיקי ברקוביץ** מיקי, שפתח לאחרונה חנות־ספורט ברחוב דיזנגוף, נשאר באירופה כדי לרכוש ציוד לחנותו.

■ הסופרת **אלה ברקת עון** („כושי") **רימון**, הכלוא בגרמניה השנה השביעית בגלל עבירת־סמים. כותב כושי בין היתר: „עשי לי טובה וארגני לי איזה ספר טוב על אושוויץ, כדי שתתקבל אצלי תמורה יותר בהירה ומדוייקת על מה בדיוק התרחש שם. בתא מימיני, מה שמפריד ביניהם זה קיר של 20 סנטימטרים, שוכן האחרא על הטרספורטים לאושוויץ. בתא משמאלי שוכן רוצח־ההמונים, הפושע הנאצי **קאדוג**, שהיה ממונה על ביתן 11. שם היה מצוי קיר המוות השחור, שבו הוא נהג לרצוח את קורבנותיו. בתא ממולי מצוי הטיפוס הנאלח ביותר, אחד בשם **ג'וזף קיר**, ה־חובש הראשי של אושוויץ. אני מרבה במחשבה לשפוך עליו קצת בנזין ולהצית אותו, אך מה שמונע זאת ממני הוא שאני לפחות שואל את עצמי: בעצם, בשביל מי?"

נוגה יוסף היא רק בת 9, אך כבר החליטה על מיקצועה בעתיד. היא רוצה להיות רקדנית־בטן. ללא כל לימודים מוקדמים, הפגינה ריקוד־בטן באחת מתצוגות־האופנה בתל־אביב. „התחלתי סתם כך לרקוד למוסיקה מיזרחית, ששמעתי בבית, וחורי לא התנגדו לזה," הסבירה הילדה. גם קהל־הצופות שחזה בה העיד כי היא אכן עתידה להיות רקדנית־בטן.

בלונים

מאת **דניאלה שמי**

אריות בסאפארי ברמת־גן

עוד לא אבדה

כמו הכל, אני עוקב בנשימה עצורה אחרי התפתחות הדברים בפולין. יפלשו? לא יפלשו?

לא מכבר גילגלתי שיחה עם יצחק ליבני. עלתה המחשבה שיש בהיסטוריה מעין „תיכנות" של עמים. עם לידתו, „מתוכנת" העם בצורה מסויימת, המכתיבה לו דפוסים קבועים של התנהגות. לאחר־מכן חוזר העם על עצמו שוב ושוב, כאשר „נפשו" (המסורת שלו, ספרותו, ראייתו את ההיסטוריה של עצמו) גוזרת עליו את אותה ההתנהגות.

הנה — הישראלים. בשחר ההיסטוריה (או המיתוס הלאומי) שלנו יש הסיפור על גירוש הגר. מחברי התנ"ך לא הסתירו את סלידתם ממעשה שרה, המתוארת ככלבתא, וגם התייחסו בזילזול־מה לחולשת־האופי של אברהם, שנכנע לאשתו. גורלה של הגר מסופר באהדה בולטת. ישמעאל הוא ה־קורבן החף־מפשע, והקדוש־ברוך־הוא, ברוב רחמיו, מעניק לו פרס־תנחומים („כי לגוי גדול אשימנו").

ואיסה

מאז חזר סיפור זה על עצמו פעמים אחדות. שוב ישוב חוזרים הישראלים אל הארץ (שבטי־ישראל בהנהגת יהושע, חוזרי־בבל, הציונות המודרנית) ובכל פעם חוזר על עצמו הסיפור הטראגי של גירוש ישמעאל — השמדת הכנענים בידי יהושע (אם אכן היתה כזאת), המאבק נגד השומרונים בימי שיבת־בבל, ה„בריחה" הערבית של 1948, עד הפקעת־האדמות הסיטונית בימים אלה. גולדה מאיר כהעתק מודרני של שרה אמנו, אריק שרון כמכשיר עיוור בידי גורל שתוכנת לפני קרוב ל־4000 שנים.

והנה — הפולנים. בכל דור ודור קמים עליהם לשעבדם, ובכל דור קם המנהיג המכין את האסון במו־ידיו. כאילו נגזר על הפולנים להרגיז את שכניהם הגדולים והאכזריים, ומשם לקרוא להם לפלוש לארצם.

לך ואלסה מופיע, בתסריט זה, כגיבור בטרגדיה יוונית — אדם שמעשיו נגזרים עליו מראש, הרואה בעיניים פקוחות כיצד מתרגש עליו האסון, ואין בידו לשנות את התנהגותו.

כמה פעמים כבר חולקה פולין בין שכניה? כמה פעמים נכבשה, כולה או חלקה, בידי הרוסים? ראיתי פעם רשימה, והיא ארוכה ומרשימה.

האם למדו הפולנים מן ההיסטוריה העגומה שלהם להיזהר, להתאפק, לרסן את עצמם, לשמור על חרש־המידה? לא. ואלסה עצמו, כך נדמה, רואה את המתרחש ומנסה לרסן את הגולם שהוא יצר. אך הגולם חזק ממנו.

שוב ושוב מתגבר על הפולנים הפיתוי הנורא של הגבורה, של „הכבוד הפולני" (שהיה, אולי, אבי „ההדר הבית"ר" של מנחם בגין, הנער מברסט־ליטובסק). בקיל־שונים נגד אבירים חמושים, על גבי סוסים נגד טאנקים, בסיסמות נגד צבא־הכיבוש הגדול ביותר בעולם.

האם יכול עם להשתחרר מן התיכנות שלו? אם אכן יצליחו בכך הפולנים הפעם (הלוואי!) יהיה זה סימן טוב גם לנו.

לך לך, ואלסה

שוב ושוב מדהים אותי כישרונו של האדם הנורמלי לקיים פנקסים כפולים של מושגים וערכים. דברים שהם נכונים לגבי האחרים, ה„גויים", אינם נכונים כשמדובר על בני־ברית, ולהיפך.

הנה — לך ואלסה.

מה עשה האיש? התקומם נגד הסתדרות־עובדים אדירה, שלא היתה אלא מכשיר בידי הממשלה־המעסיקה. הסתדרות מכורה. הוא בא להחזיר למיליוני העובדים את החירות, את הזכות להיאבק על שכרם ועל תנאי־עבודתם, להכריז על סיכסוך, לשבות.

על כך הוא זוכה אצלנו בהערצה. ליבנו עימו. כל ישראלי הגון מתפלל לניצחונו, להבסת העריצים הקומוניסטיים בארצו, לבלימת ההתערבות הסובייטית.

בימים אלה הולכים המוני־בית־ישראל לקלפי, כדי לבחור בהנהגת ההסתדרות שלנו. בהסתדרות זו אין שמץ של חופש לאגודות המיקצועיות. הפועלים כפופים למישמעת נוקשה. הביורוקרטיה ההסתדרותית, המשרתת את אחד מגדולי המעבידים בארץ (חברת העובדים ההסתדרותית), כובלת כל מאבק מיקצועי אמיתי. לכל היותר היא מופיעה, בסיכסוכי־עבודה, כמתווכת וכבוררת בין המעביד והעובדים — ממש כמו בפולין שלפני „סולידריות".

אם אכן יחזור מחר המערך לשילטון הממלכתי, תהיה ההסתדרות שיפחה נרצעת למעביד מס' 1 במדינה — הממשלה. היא תכהן שוב, כמו בעבר, כ„משטרת־עבודה" של שר־האוצר. תפקידה יהיה להוריד לעובדים את הראש, להקפיא או להוריד את שכרם הריאלי, בעוד שהרווחים של בעלי־ההון הגדולים, הבנקים וחברות־הביטוח ישגשגו, ואילי ההון השחור ישמנו עוד יותר בחממה שהקים להם המערך. וחברי־ההסתדרות אומרים אמן.

אורי אבנרי

יונה איש

אילו היה בא לך ואלסה לישראל — האם היה עובר את אחוז־החסימה?

פגישה בקפה גרנסקי

בראשית שנות ה־40, אחרי פרישתי מצא"ל, התיידדתי עם צעיר בשם בנימין תמוז, שהיה סופר יפסל. יחד עם אמו, רוסיה נהדרת מן הסרטים, גר ברחוב נחלת־בנימין, בדירה שהיתה מלאה בפסלים ובחלקי־פסלים. עד כמה שזכור לי היו אלה ברובם פסלים של נערות ערומות, בעלות אגן־ירכיים רחב וראש קטן. תמוז, שיש לו ראש גדול, האמין כי ראש קטן הוא סמל היופי.

אותן נערות רחבות־אגן באו לחקות את עשתורת הקדמונית. כי תמוז, כפי שהעיד עליו שמו, היה שבוי במיתוס של הכנענים הקדומים — העיברים שלפני תק"פת־התנ"ך.

באחד הימים שאל אותי תמוז: „האם אתה מוכן להיפגש עם אורי שלח?"

קפצתי על המציאה. היתה לי סיבה. באוקטובר 1941, כשאך מלאו לי 18, כתבתי בכתב־העת האינטלקטואלי החברה של הד"ר יעקוב ויינשל מאמר על חוברת בשפה הצרפתית, שהופיעה בפאריס ערב הכיבוש הנאצי. היא נשאה את השם שם — ביטאון לפעולה עברית, והיא הטיפה לרעיון שעל האומה העברית להיפתק מן היהדות. בעיני העורך, עדי גורביץ, קרוב־רחוק של זאב ז'בוטינסקי, היתה היהדות מעין מחלת־רוח קיבוצית, שהביאה להתפזרות העברים בעולם ולהפיכת האומה לעדה.

אחרי פירסום המאמר התקבל במערכת מיכתב זועם וארוך של אוריאל שלח, ובו התקפה חריפה על התיזות שבמאמרי. בסופו הוסיף הכותב הערה אישית עוקצנית. רציתי להכיר את האיש.

הפגישה נערכה בקפה גדנסקי, ברחוב יבנה בתל־אביב. זה היה אז קפה מקובל על אנשי־עסקים. אני זוכר שבשעת הפגישה היה שומם. התפלחתי מעבודתי (נדמה לי שאז הייתי עדיין פקיד במישרד של עורך־דין) ובאתי.

לפני הפגישה נתן לי תמוז חוברת משוכפלת סודית — תזכיר שהגיש אורי שלח ב־1939 לאברהם („יאיר") שטרן, אז חבר מיפקדת אצ"ל, ובו תוכנית להקמת מיפלגה מחתרתית, בעלת זרוע צבאית, לשם שיחרור היישוב מההנהגה הציונית ושיחרור הארץ מן הכובש הזר (לפי סדר זה). בתזכיר הוצע שהמיפלגה תשחרר את היישוב מן היהדות, תפסול את הציונות, תנהיג במקום הדגל הציוני, הכחול־לבן, את דגל מלכות־ישראל, בציבעי תכלת־ארגמן, וכו'. הכל היה כתוב בסיגנון עיברי נהדר, נוקב ונחרץ, ועשה עלי רושם רב.

אורי שלח נראה כבר אז קשיש מגילו. הוא היה קרח, מכוער, שונה מכל אדם. הפגישה היתה אומללה.

הייתי כבן 18 (איני זוכר את התאריך המדוייק) ונראיתי כבן 15. הוא נראה כמי שיכול היה בנקל להיות אבי. הוא דיבר אלי כרבי אל תלמידו־לעתיד, והציג לפני את מישנתו.

עיקרה היה, כפי שנוסחה לאחר מכן בחוברת משא הפתיחה של שלח: „אין עברי כי אם עברי, בן ארץ עבר, ארץ העברים — להוציא את כל זולתו.

„וכל שאיננו בן הארץ הזאת, ארץ העברים, אינו יכול להיות עברי, ואיננו עברי, ולא היה עברי מעודו.

„וכל הבא מן הפזורה היהודית, לארצותיה ולדורותיה, מתחילתה ועד סוף כל הימים, הוא יהודי, ולא עברי, ואיננו יכול להיות כי אם יהודי בילבד — טוב או רע, גא או שפל, אבל יהודי.

„היהודי והעברי לא יוכלו להיות זהים עד עולם. מי שהוא עברי אינו יכול להיות יהודי, ומי שהוא יהודי אינו יכול להיות עברי." (הדגשות במקור).

לכן, אמר לי רטוש, יש להפסיק את העליה היהודית.

לא ידעתי באותו יום כי אורי שלח — ממש כמו בנימין תמוז וכמוני — לא היה יליד־הארץ, ועל כן לא יכול היה, בעצם, להיות „עברי".

לדבריו, יהיה דין הגירתם של יהודים לארץ כדין הגירתם של יפאנים או איטלקים אלינו. יהיה בהם צורך — נביא אותם. ולא — לא.

על נקודה זו פרץ הוויכוח.

בחוצפה של צעיר אמרתי לו, בערך: „היכן ההגיון? לפי תורתך, שאיני מקבל אותה, כל מי שנולד כאן הוא עברי. אם כן, מה איכפת לך להביא מיליון יהודים? הם יבואו, יילדו ילדים, ואלה יהיו עברים. אתה יכול להתייחס אליהם כאל בתי־חרושת לעברים."

הזכרתי לו את הפרולטרים של רומא העתיקה. אלה, כפי שמעיד כינויים („פרולס" — צאצאים, בלאטינית) משרתים את המדינה לא ברכושם ובכישרונותיהם, אלא בדבר היחידי שיש להם — כושרם להוליד צאצאים.

דווקא לפי תורתך, אמרתי, עלינו להביא לארץ את המיספר המירבי של עולים יהודיים.

בעיני אורי שלח היו אלה דברי־כפירה נתעבים. בו במקום שם קץ לוויכוח ולשיחה. מאז, עד פטירתו השבוע, לא החליף עימי מילה. כשהייתי נתקל בו ברחוב דיזנגוף, הייתי מקדם את פניו בשלום, והוא היה מתעלם ממני.

איך מגדדים את פעלו של אדם כמו אוריאל הלפרין־שלח — הוא יונתן רטוש?

אם אמות־המידה המקובלות כיום במדינה הן — הצלחה, מישרה, כסף, תואר — הרי נכשל כליל. כאשר כתבתי עליו פעם כי מעולם לא מנו תלמידיו יותר מתריסר צעירים, הגיב בזעם (בכתב) כי באסיפה מסויימת נכחו 42 צעירים. היו גילגולים שונים לתנועה ה„כנענית" (השם הודבק לה כשם־גנאי על־ידי אבר־הם שלונסקי, אחרי שהתגלה כי כמה מחסידי הקבוצה ערכו בפלמ"ח פולחן של ריקוד סביב עשתורת עירומה, שהיתה, אם איני טועה, נועה אשכול, בתו של ראש הממשלה לעתיד). אך בכל גילגוליה — הוועד לגיבוש הנוער העברי, קבוצת אל"ף, מרכז הצעירים ועוד)* לא היו בה אלא כתריסר אחד או שניים של חסידים, שהתחלפו מפעם לפעם. ביניהם היו אהרון אמיר, עמוס קינן, בועז עברון.

רטוש

אך האם זהו באמת המודד הנכון לגבי הוגה־דיעות?

הייתי מציע קריטריון אחר: הוגה־דיעות אמיתי הוא זה שמשפיע גם על מחשבות מתנגדיו, המשנה את כל הנוף הרעיוני של דורו, עד כי לא יתואר עוד בילעדיו.

כזה היה, למשל, קארל מארכס. לא רק מארכסיסטים ואנטי־מארכסיסטים הושפעו על־ידו, אלא כל אדם חושב, מאז ימי מארכס ועד ימינו, נושא בקירבו משהו ממחשבות מארכס. וכזה היה, כמובן, זיגמונד פרויד. וקארל פון־קלאוזביץ. (שלא לדבר על משה רבנו, ישוע מנצרת ומוחמד. או תיאודור הרצל. ואולי אוסוולד שפנגלר.)

רטוש היה איש כזה. אין כיום אדם חושב בארץ, שלא הושפע במישרין או בעקיפין על־ידי מחשבתו. גם מי שפסל אותה מכל וכל.

שלא כמו אחרים, אני מודה בפה מלא בהשפעה זו. מעולם לא הייתי כנעני — בניגוד לאגדות שנפוצו לא פעם, וגם בשבוע האחרון. גיבשתי את מחשבותי, בשנים הנן, כאלטרנטיבה וכניגוד למחשבותיו, ועל כן גינה פעם אותי ואת חברי (בכתב) כ„סתגלתנים, ודמנגים, קצרי־רוח, דורשי פיתרונות קלים ו„הדרך הקצרה", שוחרי מחיאות־כפיים ובעלי־כוונות־טובות למיניהם..."

רטוש שלל את קיום העם היהודי, ורצה לנתק את האומה העברית מיהודי העולם. הוא הכחיש את קיומה של האומה הערבית או של אומות ערביות (וביכללן הפלסטינית). הוא חלם על אימפריה עברית גדולה ב„ארץ־הפרת", היא „ארץ עבר".

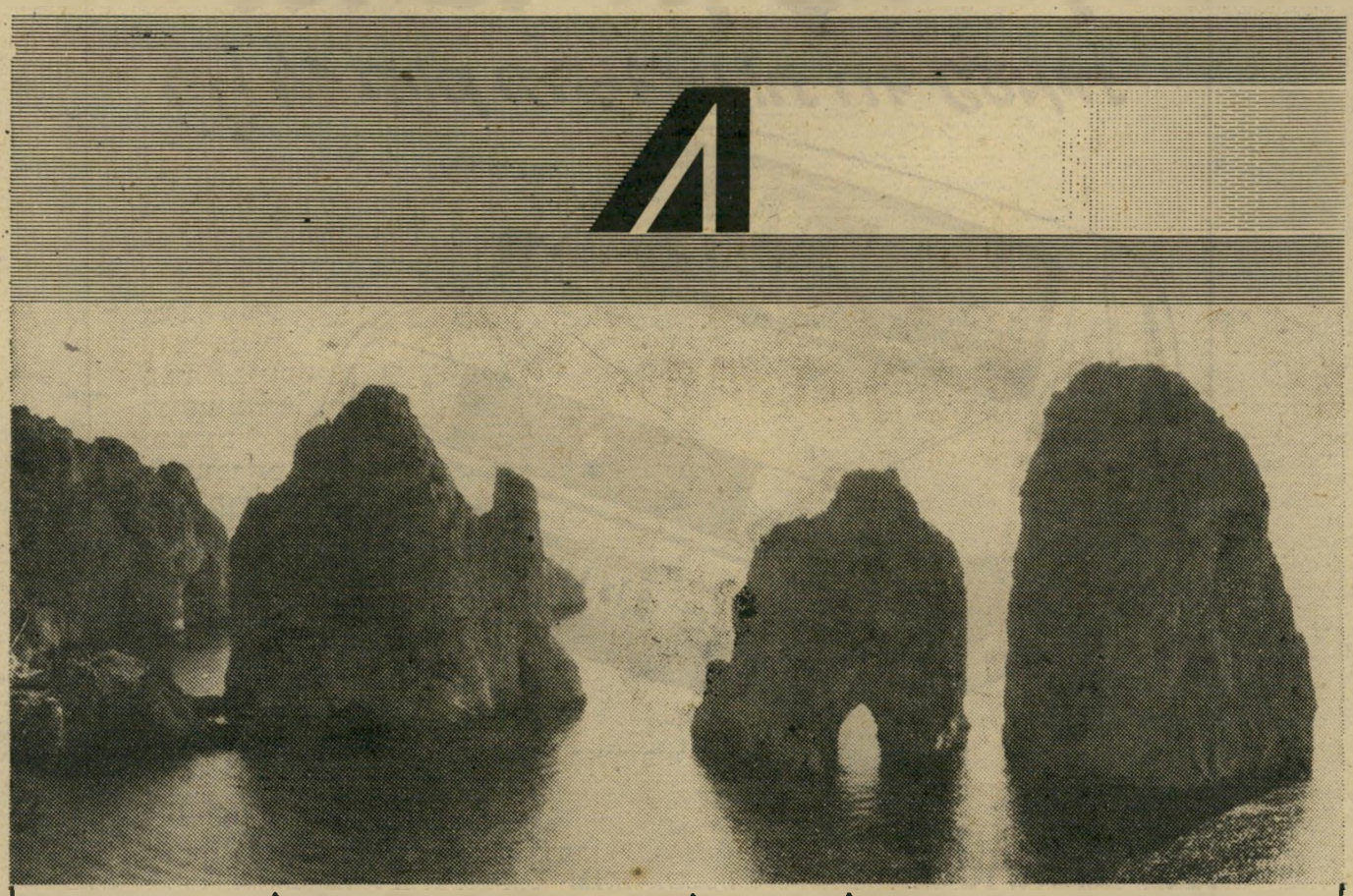
לעומתו האמנתי (והריני מאמין כיום) שהאומה העברית החדשה בארץ היא חלק מן העם היהודי; שאכן קיימות אומות ערביות, הן בעלות־ברית־נתונות הטבעיות, שתקום בינינו ברית־עמים על בסיס של שותפות בין שווים. לשם כך יצרתי את המושג „המרחב השמי".

רטוש שלל את הציונות מכל וכל. אני הערצתי את הציונות תמיד כתנועת־שיחרור עתירת הישגים מופלאים, לצד שגיאות חמורות, ולא היה לי כל קושי בשילוב רעיונותי ברצף הרעיוני הציוני הרבגוני.

אולם אומר גם זאת: לעולם לא הייתי מגיע לרעיונות אלה, בניסוח זה, שהתגבשו בקבוצת ארץ־ישראל הצעירה (היא קבוצת כתב־העת במאבק), שיסדתי ב־1946, לולא חולל רטוש את המהפכה המחשבתית שלו כמה שנים לפני כן. מדויד בן־גוריון ועד נתן ילין־מור, לא חיה בארץ איש רציני שלא הושפע ממנו.

במדינת ישראל של 1981, בגבור ההתנוונות האינטלקטואלית, בשלוט עסקנצ'קים בעלי מישקל־פישפש, היה איש כמו רטוש חריג מבוטל. מותו, לפני שבוע, לא עורר שום התרגשות. בקושי זכרו את תרומתו כמשורר.

* על תולדות התנועה כתבתי סידרת מאמרים (העולם הזה 1260) והלאה, ופרק בספרי מילחמת היום השביעי.

שבוע של שלוה באיטליה:

קאפרי
האי הקסום

סורנטו
העיר הציורית

כל מה שאיחלת לעצמך לקיץ - מתגשם עכשיו בתוכנית הנופש החדשה של "אליטליה", החל ב-1 באפריל 1981.
טיסה ישירה לרומא ולינה בנאפולי. למחרת, לפי בחירתך - לקאפרי או לסורנטו. שבוע שלם של מנוחה משולבת בטיולים, של ארוח איטלקי חם, של הנאה בלי גבול.

קאפרי
החל מ-$577

סורנטו
החל מ-$580

המחיר כולל טיסה תל־אביב־רומא־תל־אביב, העברה מנמל התעופה ברומא למקומות הנופש וחזרה, איכסון במלון לפי בחירה, 8 לילות. 2 ארוחות ביום, מע"מ והרבה הנאה.
אפשרות שהיה נוספת ברומא - לפני או אחרי החופשה.

לאיטליה. עם מי, אם לא עם "אליטליה".

הזמנות ומידע נוסף בכל משרדי אליטליה.
תל־אביב: רחוב הירקון 104,
טלפון: 244141-6.
ירושלים: רחוב הלל 23, טלפון: 228653.

Alitalia
AT HOME IN THE SKY

הזמנות ומידע נוסף לטיולים בדרום איטליה בכל סניפי קופל נסיעות.
משרד ראשי: רח'פרישמן 14, ת"א, טל. 03-246121.

לא כל יום פורים!

רנו 14 היום בהנחה חד פעמית

"רנו 14" היא המכונית שבה יושמו כל חידושי הידע והפיתוח במתקדמים ביותר – רנו 14 היא הקניה הטובה ביותר.

יש בה מנוע – 1218 סמ"ק, מירווח פנטסטי לנוסעים, מושבים אורטופדיים, הינע קדמי המבטיח יציבות ובטיחות, צריכת דלק חסכונית מאוד.
רדיוס היגוי מושלם – נוחה לחנייה, ביצועים מרשימים, נוחות סלונית.
"רנו" – מקום ראשון במכירות בשוק האירופאי המשותף.

היום, תודות להפחתת המסים

במחיר של **111,963** שקלים בלבד!

המחיר נכון ליום **27.3.81** וכולל מ.ע.מ.

RENAULT

בני משה קרסו תל אביב טל. 333242. ירושלים טל. 226491. חיפה טל. 721751, 510296

קחו לכם שבוע על כוכב אחר.

אנחנו טסים שוב ל KOS גן העדן של איי יוון.

גם השנה ארגנה חברת דיזנהויז בשיתוף עם ארקיע טיסות קבועות ומובטחות – ישירות לאי KOS שביוון.

אנו ממריאים קבוע בכל יום ב', בשעה 10.00 בבוקר – תמיד ישירות ל-KOS. הנופש ב-KOS מתחיל כבר בטיסה וכבר בצהריים אתם על שפת הים בשמש המלטפת, פותחים שבוע בילוי מרתק, בבתי מלון מעולים עם בריכות שחיה, מתקני ספורט שונים ואפשרויות בידור רבות.

בואו לחגוג איתנו את הטיסה הראשונה ב-13.4.81 ואתם מוזמנים למסיבת ליל הסדר ב- **18.4.**

מחירים מיוחדים לילדים.
טיסות ישירות – קבועות ומובטחות בכל יום ב' בבוקר. מתקבלות הזמנות לכל העונה.

מי ערך מכיר את האי KOS כמונו?*

8 ימים ו-7 לילות של חופשה שלא מן העולם הזה כולל טיסות ישירות, אירוח מלון ואוכחת בוקר החל מ-

$299

* אלפי הישראלים שכבר היו איתנו ב-KOS

ארקיע

הרשמו בהקדם.

קוי תעופה ישראליים בע"מ

דיזנהויז בע"מ

משרד ראשי: רח' בן-יהודה 21, טל. 652140.
סניפים: רח' בן-יהודה 33. טל. 652676.
רמת-גן, בניין בורסת היהלומים, טל. 266222.
ירושלים: רח' שמאי 9, טל. 246868.

כפוף לאשור מנהל התעופה האזרחי.

ורשבסקי - פרילינג / קורן

הנדון:

מדוע הם שתקו בימי השואה?

תור לקולנוע

ל ש רגעים שבהם מסוגל המירקע לזעזע אותך עד לעומק הנשמה — רגעים של אמת שהיא כה עמוקה, כה פשוטה, כה נוקבת עד כי כל נפשך נחרדת.

רגע כזה היה בסוף הפרק של עמוד האש בשבוע שעבר, כאשר סיפרה האשה, שבאה מפולין ב־1942, את אשר ראתה בארץ.

היא באה מגיא ההריגה. היא כבר ידעה כי מכונת־ההשמדה הנאצית קוטלת מיל־יונים. והנה באה אל עם שאנן, המנהל את חייו היומיומיים כאילו היו אלה ימי שלום.

האשה ראתה תור ארוך. היא שאלה אם זהו תור ללחם או לחלב. נאמר לה שזהו תור לקולנוע.

„אתם השתגעתם?" זעקה, והדמעות עוד עמדו בעיניה כעבור 39 שנים, „שם נר־צחים האחים שלכם, הוריכם, מישפחותיכם — ואתם הולכים לקולנוע?"

היא האשימה אותנו — אותנו, שעמדנו אז בתור לקולנוע. גם אי־תי. הייתי אז בן 19, גם אני הלכתי לקולנוע, פלירטטתי עם בנות, קראתי ספרים, שמעתי מו־סיקה. כמו כולם.

■ ■ ■

א ך־פיתפותי־ביצים של פרופסו־רים מדושני־עונג לא ישטשטו את האמת הפשוטה, הנוראה הזאת: היישוב עמד מנגד, כאשר הושמד שליש העם ה־יהודי.

התירוץ המקובל הוא: מה יכולנו לע־שות? היינו חסרי־אונים, כמו היהודים שם.

ז ה ו ש ק ר.

יכולנו לעשות. ועוד איך יכולנו! בישוב של 1942 לא שררה אווירה של חוסר־אונים. להיפך, שרר ביטחון עצמי עילאי. הנוער של אז היה בטוח ב־יכולתו לעשות את הכל — הרבה מעבר ליכולתו האמיתית.

שנתיים לפני כן הגה אברהם שטרן, הוא יאיר, תוכנית לכיבוש הארץ בכוח הנשק, בעזרת הגרמנים.

באותם הימים חלם המנהיג הרוויזיוניסטי זאב פון־וייזל על הפיכה מזויינת בארץ, בעזרת החיילים הארצישראליים בצבא הבריטי ואנשי המחתרות, כדי להקים מדינה יהודית בצוכה של דומיניון תחת הדגל הבריטי.

לא חסרו תוכניות. לא חסר כוח. מאות [illegible]רים בארץ — אנשי הפלמ"ח, החי"ש, [illegible]ולח"י היו מוכנים לחרף את נפשם [illegible]ן העם, והם עשו כן כעבור שנתיים־[illegible]לוש, כאשר החל המרד נגד הבריטים.

לא היכולת חסרה. חסר הרצון.

■ ■ ■

ל ש סיזוק מיפלצתי בטענה כי היינו כאן חסרי־אונים כשם שהיו ההם שם.

היה קיים הבדל תהומי:

ההם חיו תחת שיטתון העריצות הנוראה ביותר שידעה האנושות בעת החדשה. אנחנו היינו כימעט חופשיים.

בתנאי הגטו, במחנות־המוות, באווירה הכללית של אימה, לא יכלה להתגבש מנהיגות יהודית בעלת כושר מחשבה, תיכנון והכרעה.

בארץ יכלה להתקיים מנהיגות יהודית עצמאית, וזו יכלה להת־

כנס בשקט, לתכנן, להחליט, לבצע.

ל ב צ ע — מ ה?

קודם כל, לאסוף ידיעות, לגבש תמונה ברורה של מצב.

לא היתה כל בעייה. ניתן היה להחדיר סוכנות לכל חלקי אירופה. בכסף טוב, אפשר היה לקנות מידע מוסמך. אפשר היה להעביר מישדרי־אלחוט לתאי־המחתרת היהודיים.

שנית, לספר את האמת ליהודי אירופה.

מן הגטאות יצאו אנשים, תוך סכנות שלא־ייאמנו, כדי לברר מה מתרחש. אך המוני היהודים לא ידעו, עד לשערי ה־

בדרך לאושוויץ: למי הם חיכו?

„מרחצאות", את האמת. הנאצים טיפחו את האשליות. תפקידנו היה לשבור אותן.

זה לא היה בלתי־אפשרי. הקמנו בארץ תחנות־שידור מחתרתיות למטרות שונות ניתן היה להפעיל תחנת־שידור שתגלה את האמת ליהודי אירופה. בכל רחבי אירופה היו תאי־מחתרת וגם יחידים שהקשיבו בדריכות לתחנות־שידור כאלה. אף כי הענוש על כך היה מיתה.

שלישית, אפשר היה להזעיק את העולם — להזעיקו כך שלא יכול היה להוסיף ולשתוק.

לא על־ידי פניות באיגרות חשאיות לממשלות. לא על־ידי שתדלנות. אף לא על־ידי צום חד־פעמי.

אלא על־ידי השבתת היישוב כולו, השבתת הארץ כולה.

הצבא הבריטי היה זקוק לארץ־ישראל. היינו בסיס חיוני לאספקה, לתחבורה. המרחב כולו היה אז (בפעם הראשונה והאחרונה) יחידה כלכלית מאוחדת שפעלה למען המאמץ המילחמתי הבריטי. כל דרכי האספקה למצריים עברו דרך פלש־תינה (א"י).

אילו השבתנו את הארץ — לא לשעתיים, לא ליום, אלא לחודשים על גבי חודשים, כפי שעשו הערבים ב־1936 — היה קולנו נשמע בעולם!

יכולנו לבצע פעולות ראוותניות, לשם הזעקת העולם. יכולנו לבצע מעשים דרמתיים, שאי־אפשר היה להתעלם מהם גם בעיצומה של מילחמה גדולה.

ומעבר לזה: יכולנו להישיט עזרה ממשית.

לא רק כמה צנחנים, שפעלו בשרות המודיעין הבריטי ולמען מטרותיו. אלא לוחמים נועזים ומאומנים היטב, בעלי תוכניות־מיבצע מוכנות בארץ, שיכלו לקהת לידיהם את הפיקוד על המחתרות, הפרטיזנים והגטאות.

זאת היתה התאבדות? אולי. אך כעבור זמן קצר הוציא היישוב מתוכו מתאבדים כאלה, צעירים כמו דוב גרונר ושני אליהו ורבים אחרים. לא היה מחסור בלוחמים. היה מחסור במנהיגים.

יכולנו לשלוח נשק, כסף, חבלנים וחומרי־חבלה. בכסף היה ניתן לעשות הרבה. ואם היה הסר כסף, ניתן היה להזעיק את יהודי אמריקה כך שלא יכלו גם הם לעמוד מנגד.

הילל קוק אמר זאת בשידור — והילל קוק צדק. בשידור נראה כחריג, ואילו הפרופסורים, שחייכו למישמע דבריו, נראו כאנשי־הגיון.

אולם התקופה היתה תקופת־חירום, החמורה ביותר בתולדות החיסטוריה היהודית. החריגים צדקו. ובינגל אנשי־ההגיון חדורי החשיכות העצמית לא עשינו דבר להצלת המיליונים.

■ ■ ■

ך זהי השאלה האמיתית — לא מה יכולנו לעשות, אלא מדוע לא עשינו.

מדוע אף לא חשבנו על האפשרויות?

התשובה הנדושה: מפני שהדברים שקרו היו מעבר לתחום ההשגה. אי־אפשר היה להאמין שהם קורים, דווקא מפני שהיו כה מיפלצתיים. המוח האנושי דחה את הדברים, מפני שלא היה יכול להתמודד עימם.

לא האמינו, שהרי אילו האמינו היה צורך לפעול.

כל זה נכון. אולם זהו המיבחן של מנהיגות.

מנהיגים „נורמליים" אינם יכולים להס־תדר במצב „בלתי־נורמלי". ולנו היו מנהיגים „נורמליים", עסקני־קהילות, פקי־דים של הסוכנות היהודית, פוליטיקאים קטנים של יום־יום, גמדים.

אבל עם נורמלי, בעומדו מול מצב בלתי־נורמלי, מוציא מקירבו מנהיגים לא־נורמליים.

בשעת המיבחן העליון זרקו הבריטים את נויל צ'מברליין ה„נורמלי", האהוד, ושמו במקומו את וינסטון צ'רצ'יל השנוא, המתנשא, ה„בלתי־נורמלי".

ואילו אצלנו לא היתה שום תכונה כזאת.

ויש להדגיש: לא היה שום הבדל בין מיפלגה למיפלגה, בין מפא"י והרוויזיוניס־טים, בין חילוניים לדתיים. דויד בן־גוריון לא רצה לשמוע, ומעולם לא טיפל בענייני השואה. משה שרת במפא"י ואריה אלטמן הרוויזיוניסט עשו בדיוק את אותו הדבר — הם התחנפו לבריטים. מנחם בגין, שכבר היה אז בארץ, המשיך בשביתת־הנשק עד 1944, בדיוק כמו אליהו גולומב.

הייתי אז עד־ראייה לכמה מן ההתרח־שויות, ואני יכול להעיד מידיעה אישית: בימים הנוראים ביותר של השואה התקוטטו ביניהם עסקני הימין והשמאל על עוד מישרה ב„מישרד־ההצלה" באיסטנבול, על עוד שלושה „סרטיפיקאטים" לאנשי־שלומם.

זוהי האמת הפשוטה, הנוראה.

■ ■ ■

א ימרים: היישוב היה עסוק בצרו־תיו. הוא עמד מול סכנה נוראה. הנאצים עמדו לפלוש לארץ. לא יכולנו לחשוב על זולתנו.

וא דובים ולא יער.

נכון, היה פחד. הוא הגיע לשיאו באביב 1941, כאשר ערכו הנאצים את הפלישה המוטסת המדהימה לאי כריתים. הפאשיס־טים התקדמו לעבר מצריים, יוון היתה בידי הנאצים, רבים האמינו כי ארץ־ישראל תהיה היעד הבא.

כעבור כמה חודשים, כאשר הגיע הוור־מאכט לקווקז, היה נדמה כאילו תנועת־מלקחיים ענקית חותרת אל ארצנו — מלוב בדרום ומן הקווקז בצפון. במשך כמה שבועות פחדנו.

אבל פחד זה הסתיים, אחת ולתמיד, כאשר הצבא האדום והשלג הלבן עצרו את הנאצים בשערי מוסקווה. ראינו את היומנים הסובייטיים הנהדרים, שפיארו את הניצחון הזה. באותו רגע נשבר המיתוס של הצבא הגרמני שלא־ניצוצח. גם בימים השחורים של אל־עלאמיין ב־1942 לא פחדנו עוד.

מ־1942 והלאה — ? פחות מ־1942 והלאה — יכולנו לפעול. לא פעלנו.

מדוע?

■ ■ ■

א חת הסיבות לכך היתה אפסות המימסד הלאומי על כל חלקיו — מן השמאל ועד הימין, הקואליציה דאז והאופוזיציה דאז כאחת — מול פני השואה הנוראה.

אך אם המנהיגים היו כך, איך היו המונהגים? בצדק אמרה אניטה שפירא בשידור: יש יחסי־גומלין בין אלה ואלה. ציבור בעל תחושה אחרת היה

(המשך בעמוד 52)

שמח במיקונוס

8 ימים ו-7 לילות
$449
כולל: טיסות ישירות, אירוח בבית מלון מפואר ו-2 ארוחות ביום.

בואו אתנו לקחת חלק בחגיגה – זה קורה רק במיקונוס.

מיקונוס – העליז באיי יוון, מקלט הנרפש האופנתי והאהוב, מזמין אותך לבוא ולנקות את הראש.

מועדונים ודיסקוטקים, בתי־קפה וחופי רחצה מלאי פעילות שמחה, מפרצים שקטים מיוחדים לנודיסטים, שמש מלטפת, בתים צחורים, אויר צלול וריח מתוק של חופש ואהבה.

אנשים בכל הגילים באים למיקונוס מכל העולם לקחת חלק בשמחה ולראות איך זה קורה.

השנה – יש טיסות צ'רטר ישירות למיקונוס.

ממריאים ב-10.00 בבוקר וכבר בצהריים באותו היום אתם בשמש המלטפת של יוון, מתחילים שבוע מרתק בבתי־מלון מעולים עם בריכות שחיה, מתקני ספורט משוכללים ואפשרויות בידור מדליקות.

בואו איתנו בטיסה הראשונה ב-16.4.81. (מתקבלות הזמנות לכל העונה)

הסתור, טיולי נופש פלוס ארקיע
קוי תעופה ישראליים בע"מ

כל מה שסיפרו לך על מיקונוס ...נכון

פרטים והרשמה: במשרד הסתור – טיולי "נופש פלוס" – פרישמן 76, ת"א. טל. 234356, 8-7-6-222155-03. ובסניפי "הסתור": ת"א – בן־יהודה 32, טל. 299281-03.
ירושלים – המלך ג'ורג' 25, טל. 2-224171-02. חיפה – נורדאו 14, טל. 640313 – 04-664686. רמת־גן – ביאליק 47, טל. 721343-03 בכל משרדי הנסיעות, ובסניפי ארקיע.

"התענוג כולו שלי"

אירופה–דלת ניקוטין בעישון עשירה בטעם.

תן טרמפ לחייל

בדרך להחלמה - הפסיקה אופירה נבון את הטיפול שגרם לנשירת שיערותיה

רעיית הנשיא אופירה נבון בתצלום הראשון בלי פיאה נוכרית

סוף-סוף בשיער טבעי

השבוע פורסמה בכל העיתונים תמונתה של רעיית נשיא־המדינה, אופירה נבון, שקיבלה מדלייה מהקרן הבינלאומית לשיקום הילד, על מאמציה בתחום זה. איש לא שם־לב כי הגברת נבון הופיעה בפעם הראשונה מזה כשנה בשערה הטבעי:

לפני כשנה בדיוק גילה העולם הזה כי אופירה נבון חובשת פיאות־נוכריות, מכיוון ששיערה הטבעי נשר, בעיקבות טיפול כמוטראפי שקיבלה בעיקבות מחלתה (העולם הזה 2221).

השבוע גילתה אופירה נבון להעולם הזה כי בעיקבות הפסקת הטיפול, חזר שיערה לצמוח, וכי היא מרבה כעת להסיר את הפיאה ולהופיע בשיערה הטבעי.

סיפרה אופירה נבון: „חזרתי מאמריקה לאחר שהייה בת יומיים בניו־יורק. ירדתי מן המטוס בשיערי הטבעי, בלי פיאה, בפעם הראשונה. אנשים זרים לא הבחינו בכך, אך ילדי רצו לקראתי, ודבר ראשון אמרו לי: „יופי אמא, כמה שזה מתאים לך!" זו היתה הרגשה נהדרת. הילדים גילו כזאת רגישות. אחד הפרקים הקשים ביותר במחלתי היה להסביר לילדי מה קורה לשיערי. זה היה קשה מאוד. הילדים קיבלו את זה קשה. כעת, כששיערי צומח מחדש, הם ממש מאושרים.

השיער נראה כמו שיערי הטבעי בימיו הטובים. אני עדיין רוצה לשמור לעצמי את האופציה להשתמש בפיאה לנוחיותי. גיליתי מתוך הכרח מה שנשים רבות גילו מתוך נוחיות — שפיאה יכולה לפתור הרבה בעיות. היום, למשל, ביליתי עם בתי בבריכה, טבלנו במים, חזרנו הביתה בשמונה ושלושים, ובתשע ושלושים היה לי אירוע. שיערי מקורזל, ולא היה לי זמן ללכת לספר, חבשתי פיאה מתוך נוחיות. כמובן שבשעות־הפנאי כשאני אהיה עם הילדים, כשאלך לבריכה, או כשאסע לטיולים ואלון תחת כיפת־השמיים, לא אשתמש בפיאה.

ההכרח פותר מן הבריירה

חוויית איבוד השיער היתה קשה. קיבלתי טיפול, והשיער פשוט נעלם, לא רק הידלדל, פשוט נעלם. יש ביטוי שאומר, שההכרח פותר מן הבריירה, כך הרגשתי, אני הייתי מוכרחה, לא היתה לי ברירה, חבשתי פיאה.

אחרי שנה הסתיים הטיפול ונסעתי למצריים. שיערי התחיל לצמוח מחדש. זו היתה הרגשה נפלאה. השיער צמח כשיערו של תינוק, פלומה רכה וראשונית זו היתה הרגשה נפלאה, אך טיבעית ומובנת לאדם חולה סרטן כמוני. אשה ידועה שנפגשתי איתה לאחרונה ושיש לה שיער משלה, יעצה לי להמשיך ולהשתמש בפיאות. היא עצמה משתמשת בחלקי פיאות מדי פעם, פעם פיאה קצרה, פעם קוקו ופעם אסוף, הכל לפי האירוע, למרות שאין לה כל בעייה עם שיערה הטבעי. היא אמרה לי שכדאי לי לנוחיותי להמשיך ולהשתמש בפיאות.

כל זמן שהייתי בריאה, היה לי את שיערי שלי,

„הדבר המרגש ביותר היה, כאשר חזרתי מניו־יורק, ירדתי מהמטוס בשיערי הטבעי וילדי רצו לקראתי ואמרו לי: „יופי אמא כמה שזה מתאים לך!"

הארוך, וסידרתי אותו לפי סוגי האירוע. כעת אני שומרת על שיערי החדש מכל מישמר, לא משחקת איתו, לא אנטי־פרמננט ולא קירזולים, לא תיספורות ולא גלגלים. אני רוצה לשמור עליו עד שיהיה ארוך.

איך קיבלתי אומץ ללכת ללא הפיאה. פשוט מאוד. בערב הראשון שלי בניו־יורק הלכתי עם פיאה, למחרת הזמינה אותי ג'יהאן סאדאת לארוחת־צהריים בהשתתפות מזכיר האו"ם, קורט ואלדהיים. ירדתי למיספרה של המלון עם חברה שלי, חפפתי ראש, וראיתי תמונה במגאזין. ביקשתי מהספר שיעשה לי את התסרוקת של הדוגמנית. הוא עשה. אמרתי לו תודה רבה, ועכשיו תלביש לי בבקשה את הפיאה. הוא כל־כך כעס עלי ונעלב ושיכנע אותי שהתסרוקת מתאימה לי ויפה. חברתי הצטרפה לשיכנועיו. אני לא הייתי בטוחה, לבסוף שוכנעתי, והלכתי בשיערי שלי לארוחת־הצהריים.

המזכירה חשבה שהסתפרתי

המזכירה של ג'יהאן סאדאת ראתה אותי ואמרה לי: „מה הסתפרת? זה נורא יפה." היא ראתה אותי יום קודם בפיאה הארוכה, לא העליתי בדעתי שלא ידעה על מחלתי, מסתבר שלא. אמרתי לה בסוד שפשוט הורדתי את הפיאה ושזה השיער שלי, ואז ג'יהאן אמרה לי: „שלא תספרי לה סודות, אני אף פעם לא מגלה לה סוד." צחקנו והאווירה היתה נינוחה. אחר־כך היא לקחה אותי הצידה ואמרה לי שהתיספורת יפה מאוד. היא נתנה לי אומץ ואז החלטתי לחזור לישראל בשיערי הטבעי.

אני מתארת לעצמי שיהיה קשה להתרגל אלי בתיספורתי החדשה, לכן אמשיך בינתיים להשתמש בפיאות, עד אשר שיערי יצמח כמקודם. יהיה ארוך ואוכל לשחק איתו כרצוני. עד אז אשמור עליו מכל מישמר, אני מרגישה כאילו ניתנה לי מתנה."

תשקיף

הועלם

תיק קופרניק

תיק מישטרת פארים, שחקרה את ההתנקשות בכית־הכנסת ברחוב קופרניק, נעלם ממחלקת־החקירות של המישטרה הצרפתית, והעתק ממנו, שהיה בישכתו של שר־הפנים הצרפתי, נעלם אף הוא. מקורות ישראלים בפאריס טוענים, שבתיק היו הוכחות לגבי אשמתו של אחד החשודים במעשה ההתנקשות, וכי החשוד היה בידיה של המישטרה הצרפתית רשותרר.

לעיתונאי ישראלי, שביקש את תגובות דובר מישטרת צרפת ודובר מישרד־הפנים, נמסר שהפרשה נמצאת עדיין בחקירה ושאי־אפשר למסור דבר. הדוברים סירבו לאשר או להכחיש את עובדת היעלמו של חומר החקירה.

נמוגה הופעת הנאצי

ב„קול ישראל"

השמעת קולו של אלברט שפר, מי שהיה שר־החימוש של אדולף היטלר ואדריכלו החביב, בשידור של „קול ישראל", נמנעה בעיקבות יוזמתו של אזרח.

ז'ק בן־אדיס איים בהגשת עתירה לבג"צ אם לא תוותר רשות־השידור על השמעת הראיון עם שפר, ואחרי דין־ודברים נתקבלה דרישתו. קולו של שפר לא הושמע, וחתת זאת צוטטו דבריו בדברי־פרשנות של הפרופסור שלמה אהרונסון.

ישוה תוואי

חעלת הימים

תוואי תעלת הימים, שעליו הוכרז לפני כמה ימים, ישונה, ככל הנראה, על־פי דרישת כמה שרים. בישיבת־הממשלה האחרונה העלו כמה שרים את השאלה: „מי החליט על התוואי שעליו פורסם?" התברר כי התוואי עובר דרך רצועת־עזה, ושרי חיבדלים וסגן ראש־הממשלה, הפרופסור ייגאל ידין, דרשו שהוא יעבור מצפון לרצועה, „כדי שלא ליעורר בעיות מיתרות."

שרי חרות ושר־החקלאות, אריק שרון, דרשו להשאיר את התוואי כמתוכנן, אך נראה שהרוב בממשלה יחליט בסופו של דבר שהתעלה תעבור צפונית לרצועה.

לוסטיז'ה

יבקר בארץ

הארכיבישוף של צרפת, האב לוסטיז'ה, מי שהתפרסם עם מינויו כיהודי לשעבר וכידיד הדת היהודית, הביע את רצונו בפני גורמים ישראלים לבקר בארץ.

הקהיליה היהודית בצרפת, יחד עם השגרירות, מנסים לשכנע את לוסטיז'ה לוותר בינתיים על המסע. בעיקבות הכרזותיו החוזרות ונשנות של האב לוסטיז'ה בעניין היהודי התגברה, לדעת גורמים יהודיים, האנטישמיות בצרפת, והחוגים היהודים חוששים שמא ביקור של הארכיבישוף בארץ עוד יגביר את האנטישמיות.

המערך מאיים

על אוזן

אל מי שהיה שר־החקלאות, אהרון אוזן, הגיעו אימומים מצד גורמים בכירים במערך. אנשי המערך הודיעו לאוזן, שאם הוא יצטרף לרשימת דיין, הם ידאגו לכך שהמישפט האזרחי התלוי נגדו, שעוכב כינתיים, יתחדש.

חב"ש מחבודד

באילת

נשיא אוניברסיטת תל־אביב, הפרופסור חיים („חב"ש") בן־שחר, ששמו הוזכר כאחד ממועמדי המערך לתפקיד שר־האוצר, החליט להעלם מתל־אביב, כדי שהלחצים עליו, להסכים ולקבל את המינוי, ייפסקו.

חב"ש החליט לבלות באילת עד אחרי הבחירות להסתדרות.

יונתן רטוש

לא נקבר

לא התקיימה הלוויה למשורר יונתן רטוש, מייסד תנועת ה„כנענים". רטוש ציווה את גופתו למדע, וקבע כי האוניברסיטה תשרוף את השרידים. בצורה זו מנע את קבורת חלק מגופתו בטכס דתי — בהעדר כל צורה אחרת של קבורה בארץ.

רוזן יקרא

לשיחות

שגריר ישראל בפאריס, משה רוזן, עומד להיקרא לארץ לשיחות עם שר־החוץ, יצחק שמיר ועם ראש־הממשלה, מנחם בגין.

למישרד־החוץ הגיעו תלונות חריפות מצד הקהילה הספרדית שי יהדות צרפת על רוזן. מקור ההתנגשות האחרונה בין ראשי היהדות הספרדית לבין השגריר, מצביעים אנשי הקהילה על מה שהם מכנים: „התנכלויות גיזעניות של השגריר כלפינו בשנה האחרונה."

אמפל בין

רוכשי סונול

חברת ההשקעות אמפל, חברה אמריקאית בעלת זיקה לחברת־העובדים, שבראשה עומד מי שהיה מנכ"ל בנק הפועלים, יעקוב לוינסון, היא החברה שהוגדרה בעיתונים כ„המשקיעים האמריקאיים" העומדים לרכוש יחד עם קבוצת גרניט את חברת הדלק סונול מהאחים ארתור ובוב בלפר.

שר־האוצר, יורם ארידור, מתנגד לרכישה, ומסרב להתחשב באמנה בין ישראל לארצות־הברית לגבי ביטול כפל מס. אם יצטרך המוכר לשלם את מס רווחי ההון בארצות־הברית, יגיע הסכום רק ל־9 מיליוני דולר, אך אם הוא יצטרך לשלם זאת בארץ, יהיה המס כ־20 מיליוני דולר. ארידור משתמש בעובדה, שהאמנה עדיין לא אושרה סופית.

נסיעות פת

מביאות נזק

ההצעה להפוך את מיבנה המימון של ענף היהלומים עדיין לא נדונה כלל בממשלה ובצוות השרים הכלכליים, משום שאי־אפשר היה לזמן את שר התעשיה, גדעון פת, לסגישה על נושא זה. פת ביקר בשבועות האחרונים בארצות־הברית, באנגליה ובמצריים, ובשבוע הבא הוא עומד לצאת לדרום־אפריקה.

נחמן שי

דובר השגרירות

איש רשות־השידור, המכהן כיום כדובר מישלחת ישראל לאו"ם, נחמן שי, עומד לפרוש מתפקידו בשבועות הקרובים ולעבור מניו־יורק, לוואשינגטון. שי עומד לקבל את תפקיד דובר שגרירות ישראל בוואשינגטון.

דו"ח קטלני

על רשות־השידור

השבוע חולק לשרי־הממשלה דו"ח ביקורת חריף ביותר על הביזבוזים הכספיים ברשות־השידור. את הדו"ח ערך צוות כלכלנים באגף התקציבים של מישרד־האוצר, בראשותו של סימי אפשטיין. על־פי הדו"ח אפשר לחסוך מאות מיליוני לירות מתקציב רשות־השידור, אם ירוסנו המנהלים והעובדים, בעיקר בנושא ההוצאות האישיות.

נעלמו חיקים ברבנות

תיקי גירושין של שתי נשים, אשר שמן שורבב לפרשת שר־הדתות, אהרון אבו־חצירא, נעלמו ממישרדי הרבנות בתל־אביב.

גורמים הבקיאים בפרשה טוענים, שבתיקים שנעלמו היה חומר נפץ בעל השלכות רבות על הפרשה.

בעיית הדרכון

של ויליאמס

דרכונו של ארל ויליאמס מעורר בעיה במישטרת הגבולות בנמל־התעופה לוד, בכל פעם שקבוצת מכבי תל־אביב חוזרת ממישחק חוץ. שלא כשאר השחקנים האמריקאים בקבוצה, שקיבלו אזרחות ישראלית, רשום ארל ויליאמס כשחקן זר, המחייב בכניסתו לארץ אישור מישרד־הפנים הישראלי.

ארל, המוכר בתגובותיו הנוטות לרוגז, נאלץ עם שובו להתעכב בדוכן ביקורת הדרכונים עד לבוא השוטר האחראי במישטרת הגבולות כדי, אשר נותן את ההסכמה לחתימת מדרכונו הפרובלמטי של השחקן המכור, ולאפשר לו להיכנס חזרה לארץ.

בך שופט עליון

בין עורכי־הדין מתהלכות שמועות כי פרקליט המדינה, גבריאל בך, עומד להתמנות כשופט בבית־המישפט העליון.

חיקק מציבור המישפטנים מתנגד למינוי זה, כיוון שבך לא חזר מאנגליה בזמן מילחמת השיחרור, והמשיך את לימודיו כדי להשתתף במילחמה.

12% מהלידות

מבוצעות היום

בניתוח קיסרי

בבית־החולים רמב"ם נוכחו לראות, שמיספר הלידות בניתוחים קיסריים עלה ל־12% — זהו מיספר גבוה. ד"ר איתן פאר מבית־החולים „רמב"ם" מסביר, שהעלייה הגבוהה בניתוחים הקיסריים הביאה לירידה ב־30% של סיבוכים ונזקים מוחיים אצל העוברים.

לעיתים קרובות חלוקות הדיעות בתוך הצוות־הרפואי, בדבר ההחלטה לבצע לידה בניתוח קיסרי.

העם

חזרה אל

המערב הפרוע

רציחת הנשיא היא הדרך הקלה ביותר לרכישת שם־עולם בארצות־הברית

זה קרה שוב.

ביום ה־70 לכהונתו כנשיא ארצות־הברית, נורה רונאלד רגן בידי מתנקש. כפסע היה בינו ובין המוות.

רצח בתיאטרון. אם אכן נקבע גורלה של אומה על־ידי המוסכמות שצמחו בה בימיה הראשונים (ראה יומן אישי), הרי גורל ארצות־הברית נקבע במידה רבה על־ידי מיתוס האלימות של המערב הפרוע.

הריגת נשיאים תופסת מקום נכבד במיתוס זה. אחד מגדולי הנשיאים של ארצות־הברית בכל שנות קיומה — אברהם לינקולן — נרצח בתיאטרון, לעיני כל, בידי שחקן. שני נשיאים אחרים — וביניהם ג'ון קנדי הצעיר והנערץ — נרצחו במאה ה־20 במקום פומבי.

גם דמויות ציבוריות נערצות אחרות נרצחו במקומות פומביים — ביניהן מארטין לותר קינג הכושי וג'ון לנון, החיפושית הבריטית. נראה כי רצח אדם מפורסם הוא הדרך המקובלת על אנשים אפסיים, שחונכו מילדותם על ברכי פולחן־האלימות, לרכוש לעצמם שם־עולם.

נשק לכל רוצה. רונלד רגן עצמו הוא אחד מגדולי הסוגדים לפולחן המערב הפרוע. לא זה בלבד שלקח חלק בבניית פולחן זה, כשחקן הוליבודי, אלא שאחד מעמודי־התווך של מצעו ה"שמרני" הוא השמירה על זכותו של כל אמריקאי לשאת נשק בלי רישיון, כזכות־יסוד אזרחית.

"זכות" זו, שמקורה באגדת המערב הפרוע, היא הסיסמה העיקרית של ה"לובי" של סוחרי־הנשק, המבקש לבטל גם את ההגבלות הקלושות שהוטלו בשנים האחרונות, בעיקבות הרציחות הפוליטיות ועליית הפשע.

ואכן — בשעה שסוחרי־הנשק הממלכתיים שולטים בעולם ומכוונים את מדיניותן של מעצמות ומדינות — וביניהן מדינת־ישראל — מדוע ייגרע חלקם של סוחרי־הנשק הקטנים, המספקים כלי־משחית לרוצחים פרטיים?

יש תחליף. לעם האמריקאי בא המיקרה המדהים כתזכורת לעובדה כי בחרו זה עתה בנשיא שעבר את יום־הולדתו ה־70, ושכל פגיעה בבריאותו עלולה להיות קטלנית. אולם הם נרגעו כאשר גורלו כחו לדעת באיזו מהירות — ואולי מופרזת — היה סגנו, ג'ורג' בוש, ראש הסי־איי־איי לשעבר, מוכן לתפוס את מקומו.

בארצות־הברית של 1981, אין חשיבות רבה לאישיות אחת. השילטון יישאר על כנו ויפעל על־פי דרכו, גם אם שמו של הנשיא ישתנה.

בחירות

שישמום עמוק

אם זוהי חזרה כללית לבחירות לכנסת, הרי זה סימן רע מאוד

הבחירות בהסתדרות הן בבחינת חזרה כללית לבחירות לכנסת. זאת ידעו עסקני כל המיפלגות.

אם כן, צפויות בחירות משעממות מאוד לכנסת. כי שבוע לפני סגירת הקלפיות בבחירות למוסדות ההסתדרות אפפה אותן אווירה של שיעמום עמוק.

"כדאי לך הסתדרות חזקה!" צעקו המודעות והדיו הג'ינגל ברדיו, בעברית משובשת. אך הציבור השיב בפיהוק רחב.

להיזהם — במי? אחת הסיבות לכך היתה, בלי ספק, חוסר כל ויכוח בין המיפלגות.

כימעט אף לאחת מן המיפלגות לא היה מה לאמר בבחירות אלה. המערך התלכד מסביב לדמותו המשעממת, הבלתי־שנויה־במחלוקת, של ירוחם משל. המערך לא היה יכול להבטיח הסתדרות לוחמת, כי הוא מקווה לעמוד בעצמו בראש הממשלה הבאה — ואז במי תילחם ההסתדרות?

ביכלל היה ליבו של המערך חצוי. מצד אחד רצה לדרוש את הליכוד, כדי להוכיח שהוא נמצא בסימן של עליה. מצד שני חשש שמא ניצחון מוחץ בהסתדרות יניח למיפלגה תחושה של ביטחון עצמי מופרז לקראת הבחירות לכנסת, ותרוקן מן התוכן את קריאת־החירום לתמוך במערך כדי להוריד את הליכוד מן השילטון.

הליכוד היה במצב עגום דומה. לא היה לו מה לאמר. הוא לא יכול היה לייסר את משל על כי לא לחם די צורכו בממשלה — כי הממשלה היא של הליכוד. לבסוף הסתפק הליכוד בסיסמה אישית: "דויד לוי — איש חזק בהסתדרות." גם זאת סיסמה מוזרה. לשם מה דרוש איש חזק בהסתדרות? כדי להילחם בממשלה. למעשה היתה טמונה בסיסמה זו הנבואה כי המשלה הבאה תהיה של המערך.

בצורה מפורשת נאמר הדבר בסיסמה המרכזית של ש"י: "כי משל לא יילחם בפרס!"

שאר המיפלגות דיברו מבלי לאמר דבר. רפ"י דרשה לדבר "ישר לעניין" — ולא אמרה מילה לענייין. "שינוי" דיברה על הצורך בשינוי — מבלי להגיד איזה שינוי. שולמית אלוני הצטרפה פשוט לרשימת המערך, וכך מנעה את העמדת רשימתה במיבחן, שהיה עלול לקלקל את סיכוייה. בכך גם קבעה כי בעניינים החשובים אין, למעשה, הבדל בינה ובין המערך.

כמה לבדרנים. האם שיעמום טוטאלי זה הוא אות לבאות?

היו שהשיבו על שאלה זו בשלילה. בהסתדרות נוצרה הסכמה אילמת בין כל המיפלגות שלא לדבר על עניינים לאומיים, שלום וסיפוח, החזרת שטחים והתנחלות. במילא חסר העניין העיקרי שעליו חלוקות הדיעות במדינה.

אך היו שהשיבו על השאלה בחיוב. אם אכן יעמדו גם בבחירות לכנסת העניינים החברתיים והכלכליים במרכז הוויכוח, כפי שרוצה המערך — על מה יסערו הרוחות? יתכן כי הבחירות בהסתדרות מצביעות על הצפוי בעוד שלושה חודשים: אדישות כללית של הציבור, שהגיע למסקנה כי אין הבדל בין המיפלגות הגדולות, ושאין סיכוי למיפלגות הקטנות.

אם כן, תתפנה הבמה לבדרנים הפוליטיים, מסוגו של משה דיין.

שקר הסקר

איך לנסח שאלה, כדי לקבל תשובה נוחה

עסקן הרוצה בתוצאה טובה למיפלגתו בסקרים צריך לעשות דבר פשוט: לבקש כי השאלה ביחס למיפלגתו תנוסח כך, ששמו של העומד בראש הרשימה יופיע בה. הדבר יגביר את סיכויי מפלגתו לזכות בתוצאה מחמיאה — ויש מכונים המעמידים ברצון את שירותיהם "המדעיים" לרשות השקר.

צריך לדעת בימים אלה איזה יומון לקרוא. בסקר שערך המכון למחקר חברתי שימושי, ושפורסם בידיעות אחרונות, זוכה הליכוד ב־16 מקומות בכנסת, ואילו בסקר שערך מכון פורי, ושפורסם בהארץ, הוא זוכה ב־23 מנדאטים. אבל גם לעסקני המערך כדאי לקרוא את הארץ. על פי הסקר שפורסם שם הם זוכים ב־50 מושבים בכנסת. הסקר השני מעניק להם רק 33 חברי־כנסת. שני הסקרים נערכו באותו מועד, בערך: בחודש מארס.

ההבדלים גדולים מאוד גם כשמדובר במפלגות האחרות. הארץ מקנה למיפלגות הדתיות 11 מנדטים. רשימת דיין מקבלת רק 4 מקומות. ידיעות אחרונות נדיב כלפי דיין, ומעניק לו 21 מנדטים, אך המיפלגות הדתיות זוכות אצלו רק ב־7 מושבים. לכל המפלגות האחרות מעניק פורי בהארץ 19 מנדטים. המכון למחקר חברתי שימושי קמצן יותר, ונותן להן רק 5 מושבים.

"כמו בחיים". שני הסקרים נערכו לא רק באותו המועד, אלא גם, פחות או יותר, על־פי אותו מידגם אוכלוסין. כיצד אפשר להסביר את ההבדלים העצומים? הסבר אחד, טוען הפרופסור יוחנן פרס, מרצה לסוציולוגיה ויועץ למכון־סקרים, נעוץ בחלוקת קולות ה"נמנעים", אלה שאינם מרכנים לומר כיצד יצביעו. רפאל גיל, מנהל מכון פורי, טוען שהצליח להתגבר על הבעייה. הוא מציב גם קלפי ומעניק לאוכלוסיית המידגם תחושת הצבעה ממש, "כמו בחיים". התוצאה: בסקר שלו יש רק 10% של נמנעים, כמחצית מיספר הנמנעים בבחירות לכנסת. בסקר של המכון, המתפרסם בידיעות אחרונות, נמנעים לא פחות מ־33% מהנשאלים.

זהו ההבדל בפרשנות. יש הבדל נוסף, החשוב במיוחד כשמדובר במיפלגות הקטנות והבינוניות. הבדל זה נובע מאופן ניסוח השאלות. מתברר, שהאזרחים הנכללים במידגם משיבים בצורה אחת כאשר הם נשאלים לאיזו מפלגה יצביעו, ובצורה שונה לחלוטין כאשר הם מתבקשים לגלות דעתם על האישיות הניצבת בראש המפלגה. יוחנן פרס טוען שכאשר השאלה היא לגבי האדם — ולא המיפלגה — הדבר עשוי להכפיל ולשלש את סיכוייה לזכות בתמיכה בסקר.

"כאשר הדברים אמורים לגבי המערך או הליכוד," אומר פרס, "יש לכך השפעה גדולה במיוחד, משום שכולם מכירים את המפלגות הללו. לכן אין זה משפיע בצורה מכרעת אם תהיה השאלה: 'האם תצביע בעד המערך או הליכוד', או, 'האם תצביע בעד שימעון פרס או מנחם בגין'. אך כאשר מדובר במיפלגות אחרות, קטנות יותר, יש לכך השפעה של עשרות ומאות אחוזים."

מחירה של שאלה. הסבר זה מבהיר את ההבדלים העצומים שבין הסקרים שפורסמו בידיעות אחרונות ובהארץ, ומטיל צל כבד על אמינותם.

האמת אינה מעניינת במיוחד את הפוליטיקאים בתקופה זו. הם מעוניינים בסקרים שיוכיחו כי כוחם עימם וכי יש להם תמיכה ציבורית רחבה. יש מכונים שאינם מדקדקים בזוטות כאלה. כל שאלה בסקר מכניסה אלפי שקלים.

מישטרה

"זמן להנהיג

את המישטרה!"

עיכוב יציאה כוטל

אך המפכ"ל

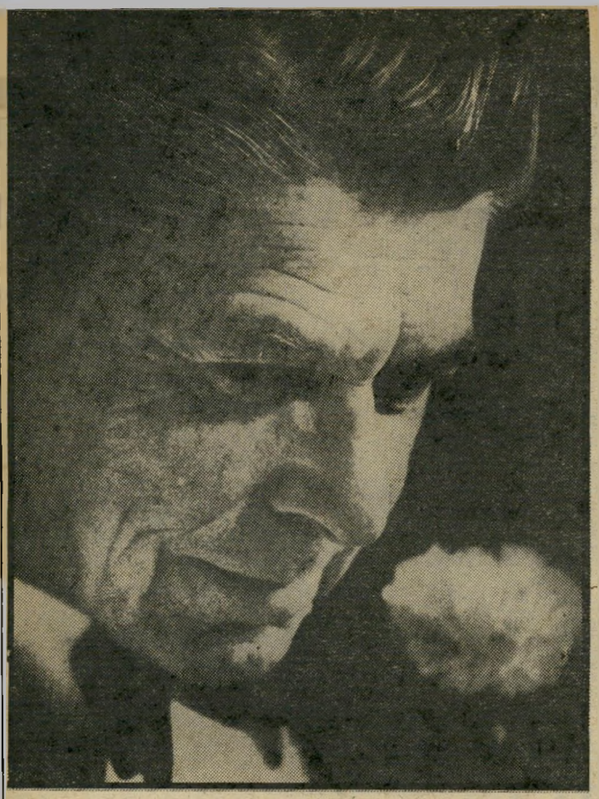
לא יכול להתערב

המיזוודות כבר היו על המטוס נבחרת הנוער בכדורסל, נרגשת כולה, עמדה לטוס לדרום־אמריקה לסידרת מישחקים. אלא שאז התברר כי המאמן, פינחס גרשון, אינו יכול לעלות על המטוס.

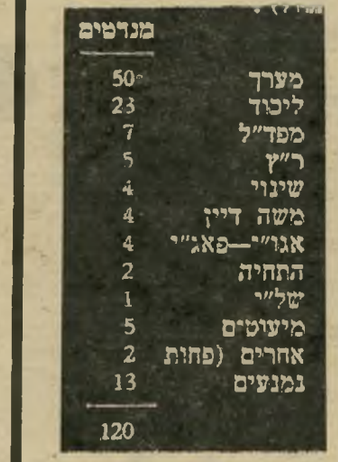
אנשי המישטרה גילו, ברגע האחרון ממש, כי נגד המאמן יש צו איסור יציאה מהארץ, שהוצא נגדו במהלך מישפט פלילי. המישפט נסתיים לפני כחצי שנה. המאמן הורשע בעבירות שונות של קבלת רווחי־מניות בדרך בלתי חוקית ונידון למאסר־על־תנאי של שישה חודשים. אבל צו העיכוב לא בוטל, משום מה.

שטוף־זיעה הגיע פינחס למישרדה של עורכת־הדין גירה לידסקי ישר מנמל־התעופה. הוא ביקש כמה שתעשה לביטול הצו, כדי שיוכל לצאת עם הנבחרת. אך מאנשי המישטרה, שאליהם פנתה עורכת־הדין, לא הסכים לקבל שום עצמו את ביטול הצו ללא אישור בית־המישפט, ואישור כזה הצריך דחייה של יום נוסף.

אז החליטה הסנגורית לטלפן ישירות למפכ"ל ולבקש את התערבותו. אריה איבצן היה חבר מאוד, אך כאשר שמע כי המדובר בביטול צו עיכוב יציאה מארץ השיב: "אם אעשוק בעיכוב יציאה לא יהיה לי זמן להנהיג את המישטרה," והפנה את הגברת לידסקי לקצין המתאים.

קורבן־התנקשות רגן
כל מופרע רשאי לשאת נשק

"הארץ", 26.3

"ידיעות אחרונות", 27.3

דיין נגד דיין: 21:4

מימין: הסקר של המכון למחקר חברתי שימושי שפורסם בידיעות אחרונות. משמאל: הסקר של פורי בהארץ. העמודה הקיצונית משמאל, בסקר של המכון, היא המקבילה לתוצאות הסקר של פורי. יש לשים־לב שבסקר של המכון התוצאות הן באחוזים, ואילו בסקר של פורי התוצאות הן במושבים בכנסת. כך, למשל, שווים 13% של הליכוד ל־16 מנדטים בערך, ואילו 27% של המערך שווים 33 מנדטים.

עמירם ניר - מדוע הוא עשה זאת?

„ה וא לא יכול** לשבת שלושה חודשים על התחת בלי לעורר איזה סקאנדלציק.״ במילים אלה התבטא איש טלוויזיה בכיר, כששמע כי עמיתו ל־מיקצוע, הכתב הצבאי של מחלקת־החדשות, עמירם ניר, החליט לוותר על ה־זוהר, ההתילה וההצלחה, להתפטר מתפקידו בטלוויזיה, ולהצטרף למטה־ההסברה של מיפלגת־העבודה.

הצטרפותו של עמירם ניר הפתיעה רבים, בייחוד את השילוש הקדוש — יוסי ביילין, ישראל פלג וגדעון לוי, שלושת דובריו של מנהיג מיפלגת העבודה, שמעון פרס. אלה נכנסו להיסטריה ממה־רו להדליף לעיתונאים כי עמירם ניר דרש תמורת שירותיו את תפקיד ראש־לישכתו של מנהיג מיפלגת העבודה, אם וכאשר יבחר כראש־ממשלה. עוזרו הרבי־עי של פרס, בועז אפלבאום, לא לקח חלק בחרושת־השמועות. יודעי־דבר ב־מיפלגת העבודה ידעו לספר כי אפלבאום, הנמצא בעימות מתמיד עם שלושת ה־עוזרים האחרים, היה היחידי שקידם ב־ברכה את הצטרפותו של עמירם ניר.

כשניר עצמו קרא בעיתונים כי הוא ביקש מפרס את תפקיד ראש־לישכתו, הוא לא הבין על מה המהומה, לאחד מחבריו אמר: „ראש־לישכה זה תפקיד כל־כך חשוב? הרי זה תפקיד בעורף, מאחרי הקווים. אני אוהב להיות בקווים הקידמיים, בקו־האש, ולא לשדר הור־אות מהעורף.״

היה מי שטרח להדליף, כאילו דרש עמירם ניר מקום ריאלי ברשימת מיפלגת העבודה לכנסת. עמירם ניר העדיף ל־שמור על שתיקה. רק לאחר התייעצות עם חבר־הכנסת יוסי שריד — שבאחדים מהעיתונים נכתב כאילו אמר לשמעון פרס כי יסרב לעבוד יחד עם עמירם ניר — החליט ניר להגיב למסע ההשמצות ולסערה הציבורית שעורר עם פרישתו מהטלוויזיה. הוא אמר לעיתונאים כי נפ־גע מקבלת־הפנים שהכינה לו העיתונות, עם החלטתו לעבור מקאריירה עיתונאית לקאריירה פוליטית. הוא סיפר כי בתחי־לה החליט לשתוק, כדי שלא ללכלך את הדף הראשון בקאריירה הפוליטית שלו.

הוא טילפן למנכ״ל רשות־השידור, יוסף לפיד, בו בלילה. לפיד הנדהם אמר לו שישקול את ההצעה עד הבוקר. בבוקר, כשטילפן ניר אל לפיד, אמר לו זה: „אני מקווה ששקלת והחלטת לא לעזוב את הטלוויזיה״. כשאמר לו ניר כי החלט־תו נחושה, הפציר בו לפיד לקחת חופ־שה ללא־תשלום. גם חבריו במחלקת־החדשות, לאחר שנרגעו מתדהמתם, הפצי־רו בו לקחת חופשה. אמר לו מוטי קיר־שנבאום: „מהטלוויזיה לא מתפטרים, ה־טלוויזיה היא כמו מיספר ירוק״. אך ניר היה נחוש בהחלטתו כי הדרך הנכונה ו־ההוגנת היא להתפטר.

סידרת פציעות

ב יום הראשון לעבודתו במטה־ההסברה של מיפלגת העבודה הציג אותו ראש־המטה, אהרון („אהרל׳ה״) הראל, בפני חבריו לעבודה, הוא עבר מחדר לחדר, לחץ ידיים והכיר את האנשים.

עמירם ניר אינו איש פוליטי. אל עולם הפוליטיקה הגיע מעולם העיתונות. הוא הוכיח את עצמו כעיתונאי מצטיין וכאיש טלוויזיה מעולה. במשך הקאריירה שלו, בת עשר השנים, גרם לגילויים מרעישים, וכמה מכתבותיו עוררו סערות והועלו בדיו־נים בכנסת ובוועדותיה. הוא בקיא ויש לו יד ורגל בבניין חוטי ירושלים, אך בעור־לם הפוליטיקה הוא משול לחייל שהוצנח לשדה־הקרב — הכדורים מסביבו שור־קים, הפגזים עפים, הוא אינו יודע מיהו האוייב ומי הם כוחותיו, הוא אינו יודע מי יורה על מי, מי יורה עליו, על מי הוא צריך להגן, ובמי הוא צריך לירות. לפני שעשה את ההחלטה הגורלית, או־לי החשובה ביותר בחייו עד כה, נועץ עמירם ניר בשלושה אנשים — בהוריו ובאחותו, ליאורה, העובדת בלישכת־העתו־נות בירושלים. אמו ואחותו היו בעד ה־החלטה, אביו הציע לו לחכות מיספר שנים, כדי למצות את יכולתו בטלווי־זיה.

הקאריירה העיתונאית של עמירם ניר (30), יליד תל־אביב, התחילה לגמרי ב־מיקרה. ניר, בוגר תיכון חדש ומדריך בקן צפון של השומר הצעיר, חלם על קאריירה בתחום הרפואה. כשהתגייס ל־צבא התנדב לצנחנים. במהלך אימון נפ־צע בכתפו, היתה זו הראשונה בסידרת פציעות חמורות שבאו לאחר־מכן. כתוצ־אה מהפציעה ירד הפרופיל שלו, וכבר אז הובהר לו כי לא יוכל להמשיך לשרת ביחידת הצנחנים.

כתבה עם הליקופטר

ב בית־החולים בא לבקרו חבר שעבד בגלי צה״ל. החבר שאל אותו אם יהיה מעוניין להצטרף לתחנה ככתב־צבאי. באותם ימים נקלעה התחנה הצבאית ל־צרות. רמת הכושר של כתביה הצבאיים היתה בכי רע, ולאחר שאחדים מהם הת־מוטטו, בעת שיצאו לפשיטות עם יחידות צבאיות מובחרות, ניתנה הוראה שלא ל־צרף יותר לפעולות את כתבי גלי צה״ל. לעמירם ניר היו הכישורים — הוא היה איש יחידת צנחנים מצטיינת, הוא היה אינטליגנטי וקיבל את הג׳וב.

במהלך עבודתו ככתב־צבאי נפצע בפעם השניה, בעת שהצטרף לפלישה בלבנון. זמן קצר לאחר מכן, כשהיה בדרכו ל־ירושלים, נפצע פעם שלישית. הפעם היתה זו פציעה רצינית, שבמהלכה איבד את עינו הימנית. עמירם ניר אינו אוהב להרבות בדיבור על נסיבות הפציעה. ה־שמועה מספרת כי גרדם בשעת נהיגה, מכוניתו התנגשה במכונית שבאה ממול, מישקפי־השמש שהרכיב פגעו בעיניו, הוא החזיק בעיין ונהג בעצמו לבית־החו־לים.

תוך כדי עבודתו בגלי צה״ל השלים ניר קורס־קצינים. כשהשתחרר מצה״ל עלה לירושלים, ונרשם ללימודי יחסים בינלאומיים וכלכלה באוניברסיטה העב־רית. הוא התקבל ככתב ללא תחום כיסוי מוגדר בטלוויזיה הישראלית.

כשפרצה מלחמת יום־הכיפורים מצא עצ־מו עמירם ניר במאגר קצינים ללא־שיבוץ. מצבו היה קשה. הצבר אוהב „האקשן״ רצה להצטרף ליחידה־קרבית. הצבא רצה לצרף אותו, בגלל הפרופיל הנמוך שלו ועינו האחת, להג״א. הוא נסע לחטיבת הצנחנים במילואים, שם שירתו חבריו מהשירות הסדיר. מפקד החטיבה, שאליו פנה בבקשה לצרפו ל־יחידה, הודיע לו חד־וחלק כי לא יוכל להצטרף. עמירם לא ויתר, הודיע למפקד שיצטרף עם אישור או בלעדיו. לבסוף נכנע המפקד וצירף אותו ככתב.

ניר טילפן לירושלים, וביקש לשוחח לי צלם. הצלם שנשלח היה בנייה בן־נון. ניר ובן־נון הצטרפו אל הגדוד הראשון שפרץ את המצור על מוצב בודפסט. ב־מהלך הפעולה הזאת נפצע בפעם הרבי־עית. למרות פציעתו סירב להתפנות, ו־המשיך עם־החטיבה עד לצליחת התעלה. בחצר המפורסמת נפצע הצלם בנייה בן־נון, ועמירם ניר נפצע בפעם החמישית. השניים פונו לעורף. כתבותיו של ניר הגיעו לטלוויזיה בדרכים מאולתרות. הוא שלח אותן עם פצועים שפונו לעורף, עם טייסי הליקופטרים שהביאו מפקדים ל־התייעצות בשדות־הקרב, ופעם אף ניצל טייס פאנטום, שנאלץ לנחות־נחיתת־אונס בבאלוזה, וישלח איתו כתבה מצולמת. כשהטייס הגיע לטייסת, הוא טילפן ל־ירושלים, הטלוויזיה שלחה מונית לטיי־סת, כדי שתאסוף את הכתבה.

עמירם ניר פונה לבית־החולים שערי־צדק. תמונתו בבגדי בית־החולים, כש־רטייה מעטרת את עינו, בחברת הבדרן דני קיי, פורסמה בכל העיתונים.

סיפר לאחר מכן עמירם ניר: „דני קיי בא לבקר בבית־חולים, והתיישב לי על המיטה. הייתי מטושטש לגמרי, וניסיתי כל הזמן לזוז, מכיוון שכאבה לי הפצי־עה. דני קיי לא הוטרד, כנראה, ואמר: מישהו מזיז את המיטה שאני יושב עליה, אני לא יודע מי זה, אבל אם אני אמצא אותו, אני אוציא לו את העיין השנייה.״

מיד כשהחלים מפציעתו חזר לשדה־הקרב. הוא שהה חודש בפאיד, ואחר־כך, עם הפסקת האש, הצטרף, לגדודים ששהו ברמת־הגולן.

„פאטריוטיזם זו מילה גסה״

ני סיים את המלחמה בדרגת סגן. כשחזר למחלקת־החדשות, התמנה ל־הקים את דסק חדשות־החוץ ועמד ברא־שו. ואז זכה להצלחה חסרת־תקדים. מנהל מחלקת־החדשות, צבי גיל, מינה אותו כעורך מבט. עמירם ניר היה אז בן 23. הוא סיפר אז לחברים: „זה לא פשוט, יש לי בעיית מנהיגות. זה לא קל להיות בן 23 ולהגיד לכתב, שהוא בעשר שנים יותר מבוגר ממך ובשבע שנים יותר ותיק ממך, שהכתבה שלו היא קישקוש.״

ניר ערך את מבט במשך שנה, ואז הפתיע שוב. מפקד גייסות־השריון של אז, האלוף משה („מוסא״) פלד, פנה אליו וסיפר לו שיש בעיה חמורה מאוד של מחסור בקציני שריון, שרבים מהם נהר־גו במילחמה. השריון, כך הסביר לו פלד, רוצה להכפיל את עצמו, והוא מנסה ל־גייס קציני מילואים מחילות אחרים, ש־יתנדבו ויעשו הסבה לשריון. ניר הקשיב ושאל את פלד: „יש לי זמן לחשוב?״ פלד ענה: „כן, יש לך שעה.״ שבו־עיים לאחר מכן מצא עצמו עמירם ניר במדים.

במחלקת־החדשות של הטלוויזיה לא הבינו את מניעיו של הכתב הצעיר ו־העורך הכישרוני ניר. היתה זו תקופה של חילופי מנהלים במחלקת־החדשות. צבי גיל פרש, ודן שילון עמד להחליף אותו. ניר היה שותף פעיל בתיכנון רה־ארגון של מחלקת־החדשות, שנערך ב־יוזמתו של שילון הדינאמי. דן שילון הציע לניר, בן ה־24, לעמוד בראש דסק־הפנים, שהוא הדסק הגדול ביותר במחל־קת־החדשות. ההסדר עמד להיכנס ל־תוקפו, כשניר בא אל שילון וסיפר לו כי החליט להתגייס לחיל־השריון. תגובתו של שילון היתה אישית: „אתה עוזב אר־תי עכשיו?״ — שאל את ניר.

„האמנתי או שאני צריך לעשות הסבה לשריון, שזה הדבר הנכון לעשות,״ מסביר ניר. לחבר שפנה אליו ושאל אר־תו: „עמירם, ברצינות, למה אתה עושה את זה?״ ענה: „פאטריוטיזם זו מילה גסה.״ שבו־עיים לאחר מכן מצא עצמו עמירם ניר במדים.

במחלקת־החדשות של הטלוויזיה לא הבינו את מניעיו של הכתב הצעיר ו־העורך הכישרוני ניר. היתה זו תקופה של חילופי מנהלים במחלקת־החדשות. צבי גיל פרש, ודן שילון עמד להחליף אותו. ניר היה שותף פעיל בתיכנון רה־ארגון של מחלקת־החדשות, שנערך ב־יוזמתו של שילון הדינאמי. דן שילון הציע לניר, בן ה־24, לעמוד בראש דסק־הפנים, שהוא הדסק הגדול ביותר במחל־קת־החדשות. ההסדר עמד להיכנס ל־תוקפו, כשניר בא אל שילון וסיפר לו כי החליט להתגייס לחיל־השריון. תגובתו של שילון היתה אישית: „אתה עוזב אר־תי עכשיו?״ — שאל את ניר.

„האמנתי או שאני צריך לעשות הסבה לשריון, שזה הדבר הנכון לעשות,״ מסביר ניר. לחבר שפנה אליו ושאל אר־תו: „עמירם, ברצינות, למה אתה עושה את זה?״ ענה: „פאטריוטיזם זו מילה

צניחה בסדרה מוקשים

„הוא משול לחייל שהוצנח לשדה הקרב. הכדורים שורקים סביבו, הפגזים נופלים מכל עבר, ואין הוא יודע מי האוייב ומי כוחותיו...״

גסה.״ בהזדמנות אחרת סיפר כי פחד להגיד שמניעיו היו אידיאליסטים, מכיוון שאיש ממילא לא היה מאמין לו.

באותה הזדמנות אמר: ״קשה לי להסביר את עצמי, כשאני מגסה או אנשים אומרים שאני שחצן, מפני שאני מאמין בכוחי.״ עמירם ניר האמין בכוחו עד כדי כך, שעבר קורס קציני שריון, שבסיומו הועלה לדרגת סרן ומונה כמפקד פלוגת טנקים.

במהלך אחת מחופשותיו עלה לירושלים, וביקר את עמיתיו בבניין הטלוויזיה. דן שילון הציע לו לתרגל את אצבעותיו, ושאל אותו אם בא לו לעשות כתבה במהלך החופשה. באותו יום אירע פיצוץ של מיטען חבלה בבית, בדרך חברון, בירושלים. אדם אחד נהרג, כמה נפצעו ונגרם נזק רב למיספר דירות. עורך יומן השבוע דאז, רם עברון, הציע לעמירם ניר לעקוב במשך מיספר ימים אחר המתרחש בבית שנפגע, לעקוב אחר תהליך השיקום של תושביו, ועל הדרך שבה הם מתגברים על ההלם והכאב וחוזרים לחיי יום־יום.

במהלך הכתבה התברר כי מדינת ישראל, באמצעות מוסדותיה המוסמכים, כמו עיריית־ירושלים, מס־רכוש, חברת־החשמל, שנחת בשדה־התעופה בן־גוריון בשבת. דן סממה התבקש לבדוק את האפשרות להפיק מידגם של הטלוויזיה לבחירות לכנסת. הוא למד כיצד בוצעו מידגמים דומים בארצות אחרות, ותיכנן מידגם שיתאים לשיטה הפוליטית בישראל.

המידגם שבנה עמירם ניר, בעזרת הסטאטיסטיקאי חנוך סמית, ביישר לעם ישראל את עליית הליכוד לשילטון.

״שחצנות ודמגוגיות״

ע מירם ניר היה האיש הנכון במקום הנכון, ומישרת הכתב הצבאי הוצעה לו. אחרי הבחירות להסתדרות מונה ככתב צבאי במקומו של נחמן שי.

כשהתחיל את תפקידו הגיעה הפעילות בלבנון לשיאה. הוא סיקר את מיבצע ליטאני מתחילתו ועד סופו, והשתתף במה פשיטות רגליות של צה״ל. הוא סיקר את תהליך השלום, על הבטיחויים, וביקר ארבע פעמים במצרים.

במהלך אחד הביקורים עורר שוב סערה. היה זה במיסגרת מסיבת־עיתונאים שקיים הנשיא אנוור אל־סאדאת, בעיקשר־הביטחון, עזר וייצמן, שאמר לי, ,כל הכבוד׳!״

עבודתו העיתונאית של עמירם ניר הגיעה לשיאה במלחמה שניהל נגד המטכ״ל, רב־אלוף רפאל (״רפול״) איתן.

בעיקבות פרשת החנינות שהעניק המטכ״ל לחיילי צה״ל וקציניו, ערך ניר סידרת כתבות, שבהן הציג את השימוש שעושיהם המטכ״ל וכמה אלופי צה״ל בסמכות העונשים המוקנית להם על־פי החוק הצבאי. הוא הביא דוגמאות, והראיה כיצד מקל המטכ״ל בעונשיהם של חיילים, שהורשעו ברצח ערבים. הוא הביא דוגמאות לכך שאלופים מקלים בעונשיהם של קצינים וחיילים שהורשעו בעבירות גניבה ומירמה. המטכ״ל רתח מזעם, ופירסם מיד הודעה, שבה הכחיש מכל וכל את גילוייו של ניר על היקף המתקות העונשים.

פרשת פינטו

ה שיא של הגילויים היתה פרשת סגן דניאל פינטו, שכונה תחילה בשם הגדון מליטאני. סגן פינטו הואשם כי שהתקיים אתו שלושה חודשים קודם לכן, והוכיח כי הרמטכ״ל לא דיבר אמת.

כתוצאה מכך קמה שוב סערה ציבורית, ונשמעה דרישה להדיח את הרמטכ״ל. הפרשה הסתיימה עם שובו של וייצמן, שהורה לרמטכ״ל לפסיק את החרם על הטלוויזיה, ולהיוועץ בו לפני כל החלטה על חגינה לחיילים.

יחסיו של ניר עם הרמטכ״ל הוגדרו על־ידו כ„קורקטים״. הוא לא פסק מלהעביר ביקורת על התבטאויותיו הפוליטיות של הרמטכ״ל בנושא השטחים. עמירם ניר אמר מעל המירקע לכל עם ישראל כי תפקידו של הרמטכ״ל אינו להביע דיעות פוליטיות. הוא גם הוכיח את הרמטכ״ל על נסיונותיו לעקוף את מיגבלות תקציב הביטחון.

בקייץ האחרון הזמין כאורח צבא אר־צות־הברית לביקור בן חודשיים בבסיסי צבא אמריקאים, והוא סיפר: ״ביקרתי בחתך מאוד רחב של הצבא האמריקאי, החל מבסיסי הראווה באלסקה, בסיסי חיל־האוויר בנאבאדה והתעשיות הביטחוניות. הייתי בבונקר של פיקוד האוויר האסטרטגי, שממנו ינהלו את המלחמה הבאה, וביקרתי בבית־הספר האמריקאי לשיריון, בית משבר שחל בשיחות, עם הקמת התנחלויות־הדמי של השר אריאל שרון בסיני. סיפר עמירם: ״העיתונאים הישראלים נדרשו להסתגר במלונם, מחשש מפני כעסו של העם המצרי. למעשה, הותר לנו לצאת רק למסיבת־העיתונאים שקיים הנשיא סאדאת באחד מבתיו, על הדשא מתחת לעץ הפיקוס. הנשיא עמד וזרק נאצות וגידופים על מנהיגי ישראל, המכשילים את השלום. קמתי וביקשתי לשאול מיספר שאלות. הוא הסכים. שאלתי אותו האם הוא לא סבור שעל חילוקי־הדיעות שהצביע בדבריו צריך לדון בוועדת שרי־החוץ. האם חילוקי־דיעות אלה אינם מחייבים משא־ומתן ולא ניתוק של היחסים והפסקת השיחות.

״הנשיא ענה שאי־אפשר לנהל משא־ומתן עם מנהיגות שחצנית, דמגוגית ובלתי־אחראית. ואז שאלתי אותו אם הוא סבור שחילופי ״מחמאות״ מן הסוג הזה תורמים לקידום תהליך השלום, שבו הוא מעוניין. סאדאת הפטיר מישפט עצבני, ובכעס הסתובב, עזב את רחבת־הדשא והפסיק את מסיבת־העיתונאים.

״באותו לילה שודר האירוע במלואו הן בישראל והן במצרים. מלון שפארד, שבו התגוררתי, הוצף טלפונים — מעיתונאים מצריים, שביקשו להיפגש איתי, מעיתונאים ישראלים ומהטלוויזיה. התקשר גם שר־הביטחון, עזר וייצמן, שאמר לי, ,כל הכבוד׳!״

עבודתו העיתונאית של עמירם ניר הגיעה לשיאה במלחמה שניהל נגד הרמטכ״ל, רב־אלוף רפאל (״רפול״) איתן.

בעיקבות פרשת החנינות שהעניק הרמטכ״ל לחיילי צה״ל וקציניו, ערך ניר סידרת כתבות, שבהן הציג את השימוש שעושיהם הרמטכ״ל וכמה אלופי צה״ל בסמכות העונשים המוקנית להם על־פי החוק הצבאי. הוא הביא דוגמאות, והראיה כיצד מקל המטכ״ל בעונשיהם של חיילים, שהורשעו ברצח ערבים. הוא הביא דוגמאות לכך שאלופים מקלים בעונשיהם של קצינים וחיילים שהורשעו בעבירות גניבה ומירמה. המטכ״ל רתח מזעם, ופירסם מיד הודעה, שבה הכחיש מכל וכל את גילוייו של ניר על היקף המתקות העונשים.

פרשת פינטו

ה שיא של הגילויים היתה פרשת סגן דניאל פינטו, שכונה תחילה בשם הגדון מליטאני. סגן פינטו הואשם כי

״לא להיות יותר צדיק״

ע מירם ניר המשיך במסורת הסקופים שלו, וחשף לראשונה את ההסכם האמריקאי־מצרי, שקבע כי המצרים יעמידו לרשות האמריקאים את בסיס קנא, שליד לוקסור ואת בסיס ראס־באנאס. הסקופ הוכחש במשך ימים אחדים ולאחר מכן אושר.

במשך כל הקאריירה העיתונאית המצליחה שלו המשיך עמירם בלימודי תואר

(המשך בעמוד 40)

פרס ירושלים לעיתונות

ה כתבה של ניר עוררה סערה. בעיקבותיה התקיימו דיונים בכנסת, וחברת־הכנסת גאולה כהן דרשה לסגור את הטלוויזיה, בטענה כי היא מורידה את מוראל העם במדינה ומשרתת את מטרות אש״ף. לטענותיה של חברת־הכנסת כהן, הצטרף גם חבר־הכנסת יוסף תמיר. עמירם ניר קרא על המהומה שעוררה כתבתו בעיתונים שהגיעו אל המאהל שלו בסיני.

אחרי שרות בן שנה ביחידת הטנקים, שב אל הטלוויזיה, ומונה לתפקיד כתב לענייני ירושלים. במיסגרת עבודתו זו קיבל את פרס ירושלים לעיתונות.

זמן קצר לאחר פרשת ענתה הוקדמו הבחירות, בעיקבות פרשת מטוס אף 15, שם נהגתי ויריתי בטנק החדש מסוג אקס אם 1. צנחתי בתרגיל גדול של הדיוויזיה ה־82 המוטסת, שהיא יחידת־הצנחנים של צבא ארצות־הברית, השתתפתי בתרגיל של יחידת הקומנדו האמריקאית, שחייליה השתתפו במיבצע הכושל באיראן, יחד איתם צנחתי שוב בתרגיל פשיטה. ביקרתי בוועידה הרפובליקנית, שמינתה את רונאלד רגן כמועמד לנשיאות, ופגשתי את אנשי המפתח של הנשיא העתיד, העוסקים בנושא הביטחוני. אחר־כך פגשתי את שר־ההגנה האמריקאי, בראון, בביקור שנקבע לי בפאנטאגון.״

אתה והשקל

השבוע במשק

יום שני, 23.3 — היום נערכת שביתת מורים; מחר תהיה שביתה של הורי התלמידים — השבתת־מגן; יומיים חופש *** גם הגננות שובתות *** הייצור התעשייתי ירד ב־1980 ב־3.7; הירידה החדה ביותר מאז שנות ה־50 *** שיעורי האש"ל לעובדי המדינה יועלו החל מה־1.4 *** העובדים המקצועיים בחברת־החשמל חזרו לעבודה תקינה *** האוצר אישר סיוע של 100 מיליון שקל לייצוא החקלאי *** בבורסה: מחזור קטן; תנודות קלות ***

יום שלישי, 24.3 — בתי־הספר מושבתים; שמיניסט: „תנו לי לגמור ללמוד." *** התעשיה האווירית מכרה ב־1980 73 מטוסי „ווסטווינד" ב־200 מיליון דולר *** נפתחה הערוכת טכנולוגיה 81 בתל־אביב *** גביית המס הריאלית משכירים עלתה ב־16% *** יבוא הטלוויזיות מעכב הייצוא החקלאי *** נחתם הסכם השכר עם אירגוני הסגל האקדמי *** נדחה ייקור אגרות־רכב *** הזהב: 526 דולר לאונקיה *** האם הפרו הבנקים הגדולים את חוק ההגבלים העסקיים? *** בבורסה: עליות שערים מתונות.

יום רביעי, 25.3 — חברת ההשקעות החדשה „גרניט" רכשה את „סונול" ו„סופרגז"; המחיר: 50 מיליון דולר; המימון: על־ידי הבנקים *** עובדי מישרד־הביטחון נוקטים עיצומים *** אסיפות־מחאה של עובדי דואר הנדסה *** עיצומי המורים נמשכים *** תחנת־הכוח בחדרה תופעל בפחם, החל מאוגוסט השנה *** הפחתת הריבית בתוכניות החיסכון אינה עבירה *** מאות קיבלו קיצבאות אבטלה במירמה *** תקציב קק"ל לשנת 81/82 יהיה 668 מיליון שקל *** הזהב: 535 דולר לאונקיה.

יום חמישי, 26.3 — מחלוקת בין האוצר ל„בנק ישראל" על עידוד היצוא *** העיריות מתנגדות למענק מהאוצר תחת העלאת מיסים *** סימני נפט בקידוח „גש" 2 *** עיצומים במישרד־התיקשורת *** גדל מיספר המוצרים המסובסדים *** הבנקים הגדולים העלו המענקים למשיכים בחיסכון *** 40% מהמחיר בעיסקות נדל"ן, „מתחת לשולחן" *** בבורסה: עליות שערים חדות במניות; המחזור 104 מיליון שקל.

יום שישי, 27.3 — אירידור: לא תהיה חריגה מהסכמי השכר *** הפוגה בשביתת המורים; הלימודים מתנהלים כרגיל *** אושרו הוזלות של משקאות קלים, חלפים לרכב, מייבשי־שיער, מצנמים. בתור: הוזלת מחירי הדירות *** מיום רביעי ה־1.4, יעלה יום אישפוז 1250 שקל; יעודכנו כל קיצבאות הביטוח הלאומי; מתחילה שנת תקציב חדשה.

יום ראשון, 29.3 — עובדי מישרד־הביטחון החריפו העיצומים *** פורסם דו"ח מבקר המדינה על חברת־החשמל; האשמות שני הצדדים נכונות *** 15 מיליון דולר יגוייסו בארצות־הברית לביצוע קידוחי נפט בארץ *** סעודיה תלווה 10 מיליארד דולר לקרן המטבע הבינלאומית *** הוזלת הטלוויזיות תימשך? *** ההסתדרות הקציבה 10 מיליון שקל למלחמה באבטלה *** החל ב־1 באפריל ייכנס לתוקפו חוק חדש לביטוח נפגעי תאונות אישיות *** בבורסה: עליות שערים חדות במניות.

מה הם כותבים

במודעת בחירות של המערך:

ממשלת הליכוד: ביצעה ● גזרה ● הקפיאה ● שיבשה ● גרמה ● שחקה ● קיצצה ● הביאה ● סייעה ● הפכה.

ההסתדרות (המערך): שמרה ● השיגה ● נאבקה ● עשתה ● הביאה ● הרחיבה ● פעלה ● הפעילה ● נלחמה ● תרמה.

שלום רוזנפלד ב„מעריב":

שר־האוצר יורם ארידור הצליח להביא את האינפלציה ממצב נואש לחמור, ועוד מעט נגיע למצב גרוע — וגם זה לא רע.

שוק המכוניות:

מחכים לירידות?

בעיקבות הוזלת מחירי המכוניות בעלות נפח מנוע של עד 1300 סמ"ק אירעו כמה דברים: הוזמנו כשערת אלפים מכוניות חדשות בגודל זה. השוק של יד שניה, שבו שלטו עד לאחרונה המוכרים, שקבעו לעצמם מחירים כיד ה־דמיון הפרוע, נעצר. הקונים הפוטנציאליים החליטו להמתין למכוניות שייפלטו לשוק, ממכירת רוכשי המכוניות החדשות. מחירי המשומשות נעצרו ובכמה מהן גם ירד המחיר. נכון למדורי המכוניות של היום השישי שעבר.

אווירה זו של המתנה תתחלף, לדעת כמה מסוחרי המכוניות המשומשות, ו־לקראת פסח והקיץ שלאחריו תחול עליה במחיר המשומשות. ייגבר הביקוש למכוניות משומשות שמחירן עד 50 אלף שקל. יהיה קושי זמני במכירת מכוניות בגיל שנתיים־שלוש, עד 1300 סמ"ק, ש־המחיר המבוקש עבורן נע בין 70 ל־100 אלף שקל; אווירת החג והקיץ הקרב ייצרו לחץ נוסף על השוק — נהגים חדשים יחפשו מכוניות ישנות ונהגים ותיקים יחפשו מכוניות כימעט חדשות במחירים יותר נוחים. לשוק יצטרפו גם „המבטלים", אלה שהזמינו מכונית חדשה, שילמו מיקדמה של לפחות 5000 שקל, אך עם הגעת המכונית החדשה יתברר להם שמחירה עלה באלפים רבים של שקלים בגלל פיחות השקל — הוצאה נוספת שלא יוכלו לעמוד בה. גם הציפיות שהיו להם בעת הזמנת המכונית החדשה, למכור את הישנה במחיר טוב, עלולות להתבדות. אומר „מקורב לשוק": „מי שהתיישב על פרייווט לא יחזור לאוטובוס."

כדאי לייצא לארצות־הברית

תוכנה (סופטוואר). תוכניות־מחשב ישראליות הפכו לאחרונה מבוקשות ב־ארצות־הברית. הסיבה המיידית: חברה־רח רשאי, לקחו את הראש בידיים ומוכרים חבילות תוכנה שאין להן מתחרה. חומר־הגלם גדל באוניברסיטות בארץ, בפקולטות למתימטיקה ולמחשבים.

הבורסה

מחכים למשקיעים חדשים

השבוע (23.3 — 29.3) היה שבוע אופטימי בבורסה. מחזורי העסקות היומיות גדלו והגיעו עד ל־100 מיליון שקל. עיקר העסקות במניות הבנקים הגדולים. עלו מדדי כל הסקטורים. עליה חדה נרשמה באג"ח הנסחרות בפרנקים שווייציים (ראה מדור זה לפני שבועיים).

הנסיונות לייצב את השוק ולהקנות לו הרגלי השקעה לטווח ארוך, עדיין לא עלו יפה. מחכים למשקיעים נוספים, ישנים וחדשים, כאלה שנחלצו כבר מהטראומה של המפולת, שקנו כבר טלוויזיה צבעונית והזמינו מכונית חדשה, ויש בידם די כסף לחזור לבורסה.

„מקורבי הבורסה", מונח מקובל לכל אלה שמסתובבים בבורסה — באולם המסחר, במשרדים, שלהם ושל אחרים — אומרים, כי הבורסה מתייצבת. לקראת ה־1 באפריל ואחריו יגדלו המחזורים. הציבור הגיע לרוויה בכספים שהוא מוכן לסגור בתוכניות החיסכון, ואת העודפים יחזיר לשוק.

ההערכה המקובלת היום על היועצים להשקעות היא, שעד לבחירות, בסוף יוני, צפוי גל של עליות, אם כי בממדים צנועים יותר מבעבר. הם מסייגים קביעה זו בשלושה תנאים: בתנאי שעד ל„מועד הקובע" לא תוצע לציבור תוכנית חיסכון בתנאים טובים במיוחד; בתנאי שהמדד יישאר, או לא יעלה על 6%, ובתנאי שהבנקים יתחילו לחשוב שהשוק כשיר להנפקות חדשות. במילים אחרות: היום הזמן לבנות תיק השקעות חדש, וזה בדיוק מה שהבנקים מציעים ללקוחותיהם.

במה להשקיע?

בראשית אפריל „יסתובב" הרבה כסף חופשי בארץ. מיבצעי ההוזלות יגרמו להקדמת הוצאות התקציב — חגיגה של שלושה חודשים. השפל במכירת אג"ח של „בנק ישראל" יימשך ככל הנראה. תוספת היוקר של אפריל ופדיון תוכניות החיסכון של הבנקים, שהחלו לפני חמש שנים, יתנו גם הם אותותיהם. בקיצור — אווירת חג עד למועד הבחירות.

הבנקים מנסים להשאיר חלק מהכסף העומד לפדיון במרתפיהם. הם מציעים מענקים מוגדלים ל„ממשיכים". האם זה כדאי? ואולי כדאי להשקיע ישירות בצמודים, ללא תיווך הבנקים? או בתוכניות החיסכון הדו־שנתיות?

סדר העדיפויות המוצע הוא: צמודים עם סיכון קטן וסיכוי גדול (תלוי ביועץ ההשקעות), תוכניות חיסכון דו־שנתיות 6% ואחר־כך 5%, ולבסוף התוכניות עם המענקים המוגדלים.

עד לתאריך הקובע אין טעם להשקיע במט"ח. האוצר עושה ככל יכולתו, לא תמיד בעזרת „בנק ישראל", להאיט את פיחות השקל.

המדד

מה יקרה אם...

במארס 1979 עלה המדד ב־5.6%; במארס 1980 — עלה המדד ב־5.1%; מה יקרה למדד במארס 1981?

זוהי שאלת מפתח כלכלית בעלת השלכות פוליטיות מרחיקות לכת. ההבדל בין „המדד עולה" או „המדד יורד" יהיה בכמה עשיריות האחוז. מארס הוא החודש הקובע של שר־האוצר — של מיתקפת ההוזלות, הסובסידיות, המענקים ויתר האמצעים שצריכים לגרום לעצירת המדד. זוהי משימה קשה, מה גם שכל האמצעים שננקטו עד כה הצליחו „לגרד" רק 0.1% במדד פברואר. במדד מארס קיים קושי נוסף: מדד המחירים הסיטוניים עלה בחודש הקודם, כך גם תשומות הבנייה. את שני אלה צריך היה לנטרל.

בקיצור, אם מדד מארס לא יעלה על 6% יהיה זה הישג; אם יהיה 5.5% — הישג גדול; אך אם יעבור את ששת האחוזים, שארידור עצמו קבע לעצמו, יהיה זה כישלון. עתה זקוק שר־האוצר לרחמי שמיים ולרחמי הסטטיסטיקאי הממשלתי.

צניחה בשדה מוקשים

(המשך מעמוד 39)

ראשון ליחסים בינלאומיים וכלכלה. הוא סיים את לימודיו בהצטיינות, והוצע לו מסלול ישיר לדוקטורט, שבעיצומו הוא נמצא בימים אלה.

לפני מיספר חודשים שידר עמירם את הכתבה הסנסאציונית האחרונה בשלב זה של הקאריירה שלו. הכתבה על כישלון ממשלת ישראל. בגין הודיע על הקדמת הבחירות, ובפורום ראשי־הדסקים של הטלוויזיה התבקש הכתב המדיני, אלימלך רם, על־ידי ראש מחלקת החדשות, טוביה סער, להכין כתבה על הממשלה. רם טען שהוא עסוק, וסער ביקש מהכתב הצבאי, עמירם ניר, להכין כתבה בתחום לא לו.

ניר ישב שבוע ימים בסירטייה, ערך, שיבץ, מצא חומר מתאים. מאוחר יותר סיפר כי לכתבה נכון מזל רע מההתחלה. הסתבר כי מכונת־ההעתקה של המעבדה התקלקלה, המעבדה היתה עסוקה בהדפסי

צנחן ניר וידיר
אחרון הפטריוטים

צילומים לסידרה עמוד האש, גם מעבדת־הקול היתה עסוקה וסירבה לפנות זמן לכתבתו של ניר. הוא החליט לוותר.

הכתבה, לדבריו, ירדה מבחינתו מהפרק. אלא שאז אירע מה שעמירם ניר כינה בזמנו בשם „אקסידנט" — יאיר שטרן קיבל תפקיד הפקה חדש, ובמרץ של מאסטא חדש, המטאטא היטב, הצליח לארגן את אנשי המעבדה והקול.

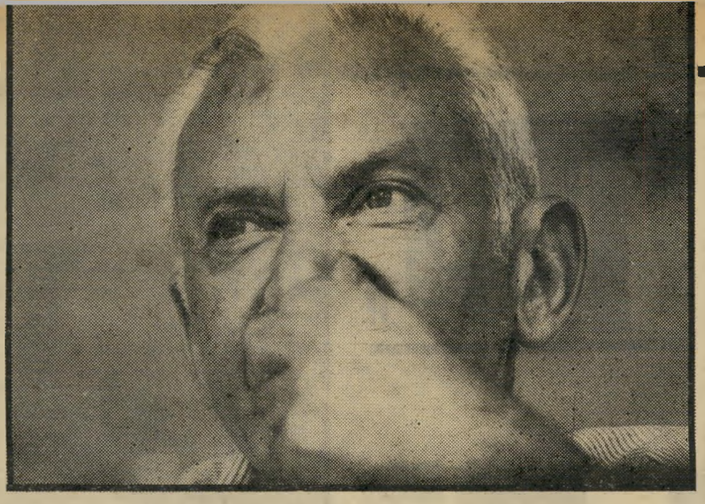
הכתבה הוכנה. לפני שידורה צפו בה טוביה סער, יורם רונן ומנכ"ל רשות־השידור, יוסף לפיד, שאישרה לשידור.

הכתבה, שהציגה את הממשלה כמעט בקריקטורה, עוררה סערה רבתי ועלתה לדיון בכנסת.

כיום משתמשים באותה כתבה מתנגדיו של ניר, המצביעים על פוליטיזציה במחלקת־החדשות. המתנגדים טוענים כי כבר אז, כשהכין את הכתבה, ידע ניר שהוא הולך לתפוס ג'וב במיפלגת העבודה, וי־הכתבה היתה אמורה לסלול בפניו את הדרך. מי שמכיר את ניר יותר מקרוב יודע, שניר פיקח מכדי להשתמש בתכסיס כל־כך פשוט וברור.

כשהתבקש השבוע להגיב על ההאשמות, כאילו היתה זו כתבה יזומה ומכוונת אמר: „אני לא בא להתנצל על הכתבה ההיא, היא אושרה על־ידי מנכ"ל רשות־השידור, ואני לא צריך להיות יותר צדיק מלפיד. מי שאומר שכבר אז היו לי תוכניות פוליטיות, איננו מכיר אותי, אני לא אומר שלא היו לי תוכניות כאלה, אבל חשבתי אולי בעוד עשר, שתים־עשרה שנים, כש־יימאס לי מהטלוויזיה, אוכל להגשים אותן". תוכניותי הקרובות ביותר היו בתחום לימודי המישפטים. „לפני שלושה שבועות הגשתי טפסי־הרשמה ללימודים, כעת זה יורד מהפרק."

עמירם ניר, אחרון־הפטריוטים, מדבר ישר לעניין, עושה רושם של בחור הגון וישר. הוא עדיין רווק, וחי עם כלב הזאב שלו, דינה. השם דינה הועלק לו בטעות, כשנחשב לכלבת־זאב שהלכה לאיבוד. כשהסתבר שהוא כלב ולא כלבה היה מאוחר לשנות את שמו, וניר החליט שקוראים לו דינה, על דין התנועה.

יום־הכיפורים החדש

משהו מריח במפלגת־העבודה. מהו?

קו בר־לב המקורי נפל ב־6 באוקטובר 1973 בהתקפת־פתע, שאיש לא חזה אותה מראש — גם לא האיש שעל שמו נקרא קו־הביצורים, חיים בר־לב, מי שהיה רמטכ"ל צה"ל.

לאחר־מעשה, כאשר כל אלוף בצה"ל חיפש באופן קדחתני תירוצים למחדליו, היתה לחיים בר־לב אמתלה לנפילת הקו שלו. טענתו: הקו לא היה מאוייש כדי רוש, ועל כן לא יכול היה לתפקד.

ברגע מתחולל קרב דומה. שוב עומד במרכזו הקו של חיים בר־לב. שוב נערכת עליו התקפת־פתע. ושוב ניתן לאמר כי הקו לא היה מאוייש.

אלא שהפעם לא היה התוקף אנוור אל־סאדאת. שמו היה אליהו שפייזר.

אליהו - מי?

עד לאחרונה לא היו רבים במדינה שהיו מזהים את בעל השם הזה. מי חוץ לחוגים המצומצמים ביותר של עסקני־מיפלגות, היה אליהו שפייזר דמות בלתי־ידועה.

הדבר מוזר כשמדובר על אדם המכהן מזה שנים כחבר־כנסת. אלא ששפייזר לא היה מעולם חבר־כנסת רגיל. הוא כימעט ואינו מופיע בכנסת, נראה באולם־המליאה רק במיקרים נדירים, ובוועדות אינו משתתף ביכלל.

אם כן, מניין צץ אליהו שפייזר?

למראית עין, הוא בא מן האין. הוא עסקן אפור שבאפורים, מנהל לישכת־המס של ההסתדרות — ג'וב בלי הדר וזהר.

שפייזר הוא עסקן מן הסוג שכבר נעלם בישראל. אין הוא עוסק ביחסי־ציבור בלתי־פוסקים לעצמו, כמו יוסי שריד. אין הוא מרבה לנאום כמו אבא אבן, "לעשות כותרות" כמו עמוס הדר. אין הוא שורץ שעות במיזגון־הכנסת, כדי להתרועע עם עיתונאים ולרכוש את חסדיהם.

תחת זאת אסף, בשקט ובשקידה, כוח במיפלגתו. הוא בנה מנגנון, רכש אנשים, שיבץ נאמנים בעמדות־מפתח. מכיוון שלא משך תשומת־לב, ולא נראה כמאיים על איש, איש גם לא הפריע לו.

עד שיום אחד נמצא שפייזר על המפה, בשקט, כמו אי שעלה מקרקעית הים.

כיום אליהו שפייזר הוא האיש החזק ביותר במיפלגת־העבודה, המתכוננת לחזור לשילטון במדינה. אנשים עולים אליו לרגל. העיתונאים, שלא דיברו עליו מפני שהוא לא התחנף אליהם, נאלצים עתה לחזר אחריו.

שפייזר קיים, והוא נמצא במרכז העניינים.

איש־המיסתורין חוסל

הביטוי הראשון לכוחו החדש של שפייזר בא במהלך, שהדהים את המדינה.

במשך שנים נבנתה תדמיתו של יעקב לווינסון, הבוס הכלי־יכול של בנק הפועלים. לווינסון הוא איש־מיסתורין מסוג אחר. הכל מעריכים אותו, ורבים חוששים מפניו. אשר ידלין טען כי הוא האיש שעמד מאחרי המערכה שבה חוסלו ידלין ואברהם עופר. באופן שיטתי פילס לווינסון לעצמו את הדרך אל השילטון המוחלט בכלכלה הישראלית.

בשעתו סירב לכהן כשר־האוצר בממשלת יצחק רבין, מאחר שלא ניתנו לו הסמכויות הדרושות, לדעתו, למילוי תפקיד. הפעם היו הכל בטוחים כי לווינסון יקבל את שלו: את תיק שר־האוצר בממשלת פרס, יחד עם הסמכות הבלתי־עדית למנות את כל השרים הכלכליים והחברתיים, לקבוע לבדו את מדיניות הממשלה בענייני כלכלה, חברה וכספים.

[illegible] בכיס, והכל התייחסו [illegible] הכלכלי הבא

זר. האיש השקט ניצח את איש־המיסתורין.

שפייזר הודיע לפרס כי לא ישלים עם מסירת תיק־האוצר ללווינסון. היו לו לכך כמה סיבות:

● לווינסון ביקש להיות בעצמו ה־איש־החזק במיפלגה. אילו היה זוכה ב־תפקיד שר־האוצר, היה הופך יורשו של פינחס ספיר לא רק דיקטטור כלכלי, אלא גם בוס מיפלגתי. מי ששולט בכסף, שולט בעסקים.

● כדי לשלוט במיפלגה, צריך שפייזר לשלוט, לפחות בעקיפין, על התיקים הכלכליים.

בשקט, בהתמדה, חיסל ה"חוג" של לווינסון, שנקרא שפייזר את ה"חוג" של לווינסון, שנקרא "חוג בית ברל". זה שבב חיים לכל חי. **כאשר נפגש לווינסון עם פרס, כדי לסכם את תנאי־הכניעה של היו"ר לאש"פ־הכספים, נוכח לדעת כי הגיגז התחפך.**

לכאורה עשה זאת פרס למען גד יעקובי, המבקש להיות לפחות שר התמ"ת, בעוד שלווינסון הטיל וטו מראש על כל מינוי של יעקובי בשטח הכלכלי. למען יעקובי, חברו ושותפו מימים־ימימה, הקריב שמעון פרס את יעקב לווינסון. כך זה נראה. **אך האמת היתה אחרת: לווינסון הוקרב על מיזבח כוחו של שפייזר.**

מקום טוב באמצע

עד איתו מיזבח מבקש עתה שפייזר להקריב את חיים בר־לב.

בר־לב הוא "יקה" ישר־לב, בלי־חוכמות. בשנים הקשות של המפלה כיהן כמזכ"ל המיפלגה, טיפל בה באופן מיקצועי. אך הוא לא בנה לעצמו מנגנון משלו. לא עלה על דעתו שעליו להקים לעצמו כוח עצמאי. הוא סמך על פרס. **כמו רבים לפניו, נוכח לדעת כי פרס הוא מישענת קנה רצוץ.**

פרס הבטיח לבר־לב מזמן את תיק־הביטחון בממשלה הבאה. הדבר נחשב, עד השבוע, כדבר מובן מאליו. ממשלות זרות כבר החלו מתייחסות אל בר־לב כאל האיש הבא. בין השאר סמכו על כך שבר־לב הסולידי, הידוע בקור־רוחו בריגעי־משבר, יוכל לחסל את גוש־אמונים, בעימות המוויין הצפוי אחרי ה־בחירות בגדה המערבית.

השבוע צץ פיתאום מועמד חדש לתיק הביטחון: יצחק רבין.

איך? הכיצד? הרי לפני זמן לא־רב מוגר רבין ב"התמודדות" המפורסמת בי־צורה שלא הותירה קלפים בידיו. הוא נראה כגמור, לפחות לכמה שנים טובות. **פתאום הוא ישנו. מדוע? מפני ששפייזר רוצה בכך.**

מדוע מעוניין שפייזר ברבין?

אילו היה במיפלגת־העבודה מישקל כלשהו להשקפות פוליטיות, ניתן היה לאמר: יש קירבה אידיאולוגית. רבין הוא נץ. שפייזר הוא נץ.

אלא שבעולמו של שפייזר, אין חשיבות לקטנות כגון אלה. יש סיבה הרבה יותר מוחשית.

לרבין יש כ־30% במיפלקת־העבודה. **אם יחזור כוח זה למרשחק־הכוחות במיפלגה, יגביר הדבר את עוצמתו של מי שנמצא באמצע, בין מחנה־פרס ובין מחנה־רבין.**

מי שנמצא באמצע יכול לתמרן, לשחק "זה נגד זה", לכרות בריתות חלופות, להכתיב תנאים. "מקום טוב באמצע" הוא היעד המיוחל של כל פוליטיקאי מיקצועי. הדבר מזכיר את הבדיחה המפורסמת על השלושה השוכבים מתחת לשמיכה צרה: זה מושך לכאן וזה מושך לכאן, אך האיש שבאמצע מכוסה תמיד.

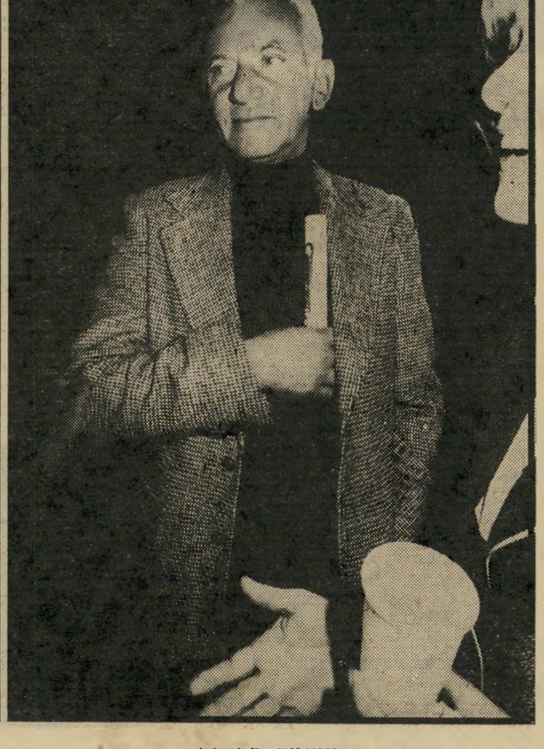
לשפייזר יש עניין רב בהחזרת רבין לפעילות. כי שפייזר יהיה אז המתווך, המפשר, המאזן. גם פרס וגם רבין יהיו תלויים בו, איש נגד רעהו. בממשלה, שיהיו בה גם פרס וגם רבין, השונאים זה את זה שינאת־מוות כימעט גופנית, תהיה חשיבות מוגדלת לאיש־המפתח, שיחזיק את החבילה ביחד.

אבל רבין, ראש־הממשלה לשעבר וה־רמטכ"ל לשעבר, יכול לחזור לממשלה רק בתפקיד אחד: תפקיד שר־הביטחון. תיק־החוץ מובטח לאבא אבן, ולשפייזר אין עניין להזיזו משם.

בר־לב הודיע השבוע כי לא יכהן בממשלה בכל תפקיד אחר.

כך, לפתע פתאום, נראה כי בר־

(המשך בעמוד 44)

מועמד בר־לב
המינוי היה בכיס

בוס שפייזר (משמאל?)
הפינקס פתוח

„כסף זה לא ה

ארל ויליאמס, הכדורסלן המצטיין של מכבי תל־אביב, עזב את הארץ תוך שבועיים - ומספר ל„העולם הזה" באלו תנאים הוא מוכן לחזור

א רל ויליאמס, שחקנה המצטיין של מכבי תל־אביב, אלופת אירופה בכדורסל, נחשב כיום לשחקן הריבאונד (קליטת כדור חוזר מהסל) הטוב ביותר באירופה. ויליאמס גבה־הקומה מתגורר עם אשתו, מרגריט ושני בניהם, ארל־ג'וניור ודרק, בצפון תל־אביב.

על מישחקו של ויליאמס חלוקות ה־

חתימה על כדור

ארל ויליאמס חותם למעריץ על כדורסל, עם הגיעו לנמל־התעופה בן־גוריון. ויליאמס עצמו אינו מחזיק כדורסל בבית, וילדיו מעדיפים לשחק בלגו. הוא אוהב את הקהל הישראלי.

המונים הריעו לקראתו אחרי המישחק

דעות. יש האומרים שהשחקן הכושי לא מימש את ציפיות מכבי, אלה מתייחסים למישחקים שבהם שמר ויליאמס על פרופיל נמוך, ולא הירבה בקליעות לסל. הם מצביעים גם על התנהגותו האלימה של ויליאמס על המיגרש, כאשר שריקת השופט מעוררת את זעמו. למרות התפרצויותיו ידע השחקן, בעל הגוף המוצק, לרכוש את אהדת הצופים, והם מריעים לו בעלותו על המיגרש. אין ספק, אומרים רבים מהם, שארל ויליאמס מחזיק את מכבי בתמונה.

כשירד מהמטוס, שהביא אותו משטראסבורג ביחד עם הגביע, התבקש על־ידי עיתונאים לאשר או להכחיש את הידיעה שהוא עומד לפרוש מקבוצת מכבי תל־אביב. תשובתו היתה אחת: אין תגובה. זו היתה התגובה שאותה קיבלתי גם אני מארל ויליאמס, אלא שלי היה מזל טוב יותר, „תפסת אותי ברגע המתאים," הוא אמר לי, והזמין אותי לדירתו שברחוב פייבל בתל־אביב.

מרגריט הגישה קפה, ויליאמס הענק התיישב על הכורסה בפישוק־רגליים. הוא נראה עייף, אבל סימפטי. במהלך השיחה אמר פעמים רבות דברים והיפוכם, והחליף דיעות מיספר פעמים כה רב, עד שנזקקתי לעצור את הראיון ולבקש ממנו להבהיר כמה נקודות סותרות.

אחרי שאמר לי כי היחסים בינו לבין קבוצת מכבי מצויינים, אמר לי שהוא מקווה שמנהלי הקבוצה יתייחסו אליו טוב יותר. אחרי שאמר לי שהוא עוזב את ישראל, אמר לי שבשנה הבאה הוא רוצה לגור בהרצליה. אחרי שאמר לי כי צערו הגדול ביותר :ובע מכך, שאינו יודע עברית, ושחבל שהוא חוזר לאמריקה ללא ידיעת השפה, הדגיש באוזני, שהוא מתכוון בעתיד ללמוד עברית באולפן.

הרגשתי הכללית היתה, שארל ויליאמס סובל מעייפות ריגשית. ניכר כי החווייה הריגשית העצומה שעברה עליו בערב קודם, בכיכר מלכי ישראל, נתנה בו את אותותיה. ללא־ספק הוא אוהב את ישראל, והייחס החם שלו הוא זוכה גורם לו להתרגשות עצומה. התרשמתי כי למרות איומי הפרישה שלו, הוא אינו רוצה לפרוש, והיה, בהחלט, שמח להישאר בישראל, כמו שהתבטא, עוד ארבע שנים ולשחק במכבי תל־אביב. ארל ויליאמס נמנע מלהצהיר הצהרות, ונזהר מאוד בדבריו, אך הוא נראה לחוץ ביותר, כאילו יש לו מעמסה על הגב, שאותה הוא צריך לפרוק.

● מה היתה הרגשתך כמהלך המישחק בשטראסבורג?

לפני המישחק הרגשתי שאנחנו ננצח, אני תמיד מרגיש שאנחנ... טיפוס כזה של ... ידעתי מי ... רונים, ... שיח...

לישראל כדי לשחק פה כדורסל ולחזור הביתה, מההתחלה לא הרגשתי פה כמו תייר, אלא כחלק מהאנשים שגרים פה.

כשניצחנו, הרגשתי שאני מנצח בשביל האנשים בישראל, הייתי כל־כך מאושר, הרגשתי כמו שלא הרגשתי מעולם, אף פעם לא קרה לי דבר כזה. אני משחק כדורסל מגיל שתים־עשרה, כבר עשרים שנה. כל חיי שיחקתי בשביל עצמי, פית־אום מצאתי את עצמי משחק בשביל עם שלם. פשוט למדתי מיד את המנטליות של הישראלים. הבנתי שהניצחון חשוב ל־מורל שלהם. בישראל מתייחסים לניצחון בכדורסל אחרת מאשר בארצות־הברית. פה זה יותר אמוציונאלי, אם אני משחק

...כל!"

...והוא בכה כמו ילד

— אני אליל, אם אני משחק רע — כולם ...לים אותי, אף אחד לא מנסה לנתח את המיש־ ...להבין למה שיחקתי רע. מכיוון שאני בעצמי ...אמוציונאלי, אני מבין את זה.

מבט של פרידה

מעיפים ארל ויליאמס וארל ג'וניור, בן השבע. ג'וניור לומד עם אחיו, דרק, בבית־הספר האמריקאי בכפר־שמריהו, וכמו אמו, מרגריט, רוצה להישאר בישראל. הוא דובר עברית, ומעריץ את קבוצת מכבי תל־אביב. ארל ויליאמס טוען שהקשר שלו עם ישראל ועם קבוצת מכבי תל־אביב שווה כל סכום שבעולם.

● אם אתה כל כך מבין את העם הזה, למה אתה עוזב עכשיו את מכבי?

זה לא שאני עוזב עכשיו את מכבי, אני חושב על פרישה כבר זמן־מה, זה לא מפני שאני לא יכול לשחק כדורסל. אני בן שלושים ושתים, אני יכול בקלות לשחק עוד חמש שנים. רעיונות הפרישה התחילו לבצבץ בראשי כבר באוקטובר, שנה שעברה. החוזה שלי עם מכבי יפקע ב־1982, לפי החוזה אני צריך לשחק עוד שנה, אבל אני עייף, אני מאוד עייף.

● אתה חולך לחפר את החוזה?

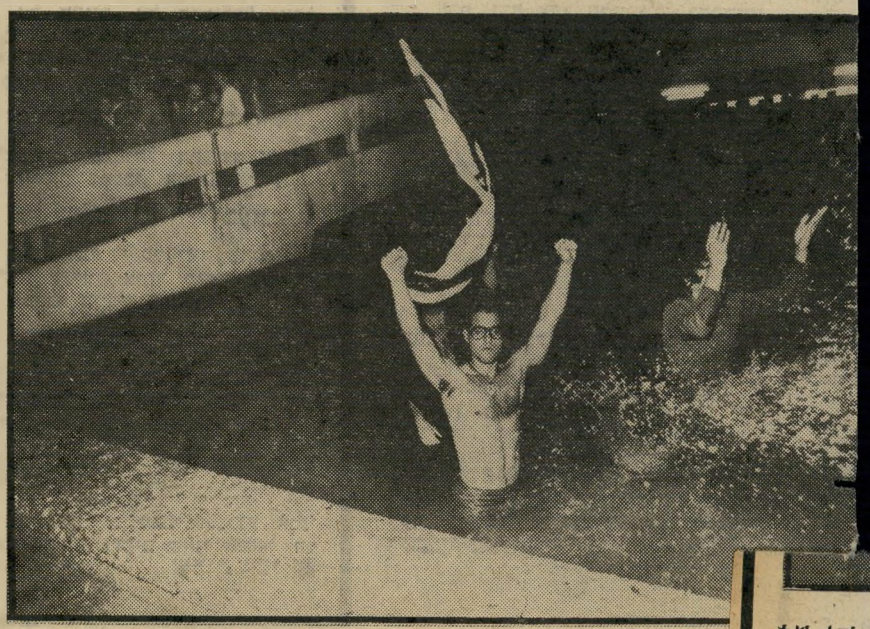
אני לא מפר חוזה, אני פשוט הולך ל־מקום אחר, אני רוצה לנוח. אני עייף, אני מבולבל, אני נרגש. אני מוכרח להח־ליט עכשיו.

● דווקא כעת, כשחזרת מ־שטראסבורג מנצח?

אני מוכרח לעשות את זה כמנצח, מוכרח לפרוש בסטייל, זה לא טוב לפרוש כשאתה מפסיד, צריך לפרוש כשאתה נמ־צא בפיסגה.

● מה התוכניות שלך?

אני עומד לחזור לארצות־הברית, ולהיות עם מישפחתי בסאופילד מישיגן. מישפחתי רוצה שאשאר פה, שאמשיך לשחק עם מכבי. אמא שלי היתה פה עם שני אחי,

מישפחה שכזאת

היא מישפחת ויליאמס: ארל, מרגריט, ג'וניור ודרק. מרגריט היא בוגרת קולג' ועבדה כפקי־דת־בנק במישיגן. בישראל העדיפה להיות עקרת־בית. **מימין:** אוהדים משולהבים בבריכה.

(המש) מעמוד 43

אמרתי להם שאני רוצה לפרוש, הם אמרו לי: ארל, תישאר בישראל ותשחק ב־מכבי, אשתי, מרגריט, רוצה להישאר פה, שאלי אותה, היא תגיד לך מה היא חושבת.

מרגריט ויליאמס: אני חושבת, ש־ארל צריך להישאר בישראל, ולשחק עם מכבי, כסף זה לא העיקר בחיים, הרווח הריגשי והרוחני שהוא מקבל מהמישחק במכבי, שווה כל דבר חומרני, כל סכום כסף שהוא.

ויליאמס: בשבילי לשחק במכבי תל־אביב זה אומר הכל. את יודעת מה זה נותן לי? זו קבוצה מפורסמת. בארצות־הברית אין יהודי, שלא מכיר את הקבוצה, מכבי הביאה אותי אל התוכנית הפופולרית בוקר טוב אמריקה, זה לא משהו שאני יכול להפנות לו עורף.

● כשחקן מיקצועי אמריקאי, האם העובדה ששיחקת במכבי תל־אביב מסיפה למוניטין שלך?

תראי, בארצות־הברית לשחק באן־בי־איי זה הטופ. אבל האמריקאים מכירים את הכדורסל האירופי. זכייה בגביע אירופה בכדורסל נחשבת לשנייה בחשיבותה ב־עולם.

● למה, אם כך, אינך נשאר בישראל?

שחקן ויליאמס
„אני טיפוס של מנצח"

אני לא יודע, קשה לי להחליט. אני כל־כך אוהב את החיים שלי כאן, תראי כמה זה נפלא, הבית שלי מלא פרחים, אנשים שולחים זרים עם מיכתבי תודה, ילדים כותבים לי מיכתבים. יש לי פה הרבה מאוד חברים. למרות שאני אדם מאוד פרטי, אני אוהב להיות בישראל.

● מה היחסים שלך עם אולסי פרי?

הוא החבר הטוב ביותר שלי. אנחנו עובדים יחד כצוות. אולסי רוצה מאוד שאשאר בישראל, מאוד חשוב לו לשמור על הקבוצה כקבוצה, הוא גם לא רוצה שג'ים בוטרייט יעזוב, הוא רוצה לשמור על מכבי מאוחדת.

● מה הוא אומר על תוכניות הפרישה שלך?

לא דיברתי אתו על זה, לא דיברתי עדיין עם מנהלי הקבוצה, אחרי שאדבר עם אתם ואדע איפה אני עומד, אדבר עם אולסי.

● מה הן תוכניותיך באריצות־הברית?

אני לא יודע, יש לי תואר בפיסיקה ובהסטוריה, אני אפגש עם כל מיני אנשים.

● תאם יש לך שם עסקים?

לא. שמעתי, שכתבו בעיתונים, שאני עוזב, כדי לפתח את עסקי. בסך הכל, יש לי בארצות־הברית כמה השקעות לא חשובות, ובית שרכשתי בסאוסילד מישיגן, וכן חלקת־אדמה.

● אומרים שאתה חם־מזג.

אני לא חם־מזג. לפעמים אני תוהה למה אומרים את זה. כל ספורטאי אמיתי מתרגש, מי שלא משחק, לא יכול להבין את זה, רק כשאתה על המיגרש ואתה מעורב, אתה יכול להבין מה גורם לשחקן אחר להתרגז, להתרגש. אני טיפוס של מנצח, איכפת לי, אני מתרגז, אני מת־עצבן, אני צועק, אני דוחף, זה טיבעי. את יכולה ללכת לאן־בי־איי ולראות שם שחקנים, כולם, מאל"ף ועד ת"ו, מקללים, הולכים מכות, כולם רוצים לנצח. מי שלא מבצע עבירות בכדורסל הוא לא שחקן אמיתי. אני מאוד רגשני, אני רוצה לנצח, רוצה לשחק טוב, אני טיפוס של מנצח. מפני שאני רגשני, כשלא הולך לי אני נעשה מצוברח.

● אפשר לשכנע אותך להי־שאר במכבי?

זה לא עניין של שיכנוע. אם העם פה לא הצליח לשכנע אותי, אף אחד לא ישכנע אותי. אני מרגיש פה טוב, כמו בבית. אם אי־פעם אשחק כדורסל בישראל, זה יהיה רק במכבי תל־אביב. אני בטוח, שאם מנהלי הקבוצה ירצו שאשחק במכבי, הם ישכנעו אותי לא לפרוש.

● אתה דורש יותר כסף?

כסף זה לא הכל.

● מה, אם כך, מציק לך?

אני לא מרוצה מהעיתונאים, שכותבים דברים שאני לא אומר, בלי להיכנס ל־פרטים. אני רוצה להגיד לך, שתשעים אחוזים לא ציטטו אותי נכון. העיתונאים כותבים רק רע. הם לא יודעים את הסיבה לרצוני לפרוש, והם כותבים דברים לא נכונים.

● למה אתה רוצה לפרוש?

תראי, כשחקן אני רואה דברים אחרים, וההנהלה רואה דברים אחרים. אני רוצה שההנהלה ישתנו, והם רוצים שאני אש־תנה.

● אם אני מבינה אותך נכון, אתה טוען שאתה והנהלת מכבי לא מסתדרים.

תראי, אין זה בעייה איתי ועם מכבי, אנחנו אוהבים אחד את השני. מנהלי מכבי הם המדריכים שלי בישראל, הם עזרו לי להתיישב כאן, הם עשו בשבילי הכל. הם לא יכולים לעזור לי יותר. אנחנו משולים למישפחה. הם האמא ואני הילד. בתור ילד, אני מרגיש, שאני לא יכול יותר לאכול. בתור האמא, הם מרגישים, שאני צריך לאכול, כי האוכל טוב בשבילי, בריא בשבילי. יש בינינו חילוקי־דיעות. אבל מכיוון שאנחנו מישפחה, אנחנו צרי־כים לשבת ולדבר.

● אז למה אתם לא מדברים?

הם יגידו לי: ארל, אל תעזוב. אני אוהב אותם, והם אוהבים אותי. אז אני נמצא במצב של סימן שאלה. אני לא אומר, שאני פורש, ואני לא אומר, שאני לא פורש. אני יכול לנסוע לאמריקה, ולחזור לישראל בראשון באוגוסט, לקראת מישחקי־הליגה.

● ומה יקרה אם לא תחזור?

אני לא יודע.

● מתי אתה עוזב?

אני עוזב תוך שבועיים. הדירה שלי על הדירה גמר כבר בעשרים ושש במרס. אני מוציא את הילדים מבית־הספר ה־אמריקאי בכפר־שמריהו, לוקח את הכלבה הישראלית שלנו, תמי, ונוסע.

● בלב שלם?

אני בטוח, שמכבי רוצה שאשאר. ואני אומר לעצמי: ארל, אל תפרוש, הם אוהבים אותך, ואתה אוהב אותם. את יודעת מה, אם הם יראו לי, שהם באמת רוצים שאשאר במכבי, אשאר! אבל אם לא ארגיש, שהם רוצים, באמת ובתמים, שאשאר, אפרוש. לא אשחק יותר כדור־סל. האנשים אומרים לי: ארל, תישאר. אני רוצה להישאר. אני אוהב אותם, את האנשים בישראל, אני רוצה לשחק במכבי. אני יכול לשחק פה עוד ארבע שנים כמו כלום, אני יכול לפרוש מכדורסל כשחקן של מכבי. רק מכבי יכולה לעצור את פרישתי עכשיו. אך קבוצת כדורסל ב־עולם לא יכולה להציע לי מספיק כסף בשביל לעזוב את מכבי. כי בשבילי מכבי זה לא רק כדורסל, מכבי היא ארץ, היא אנשים. כשאני אומר מכבי, אני מתכוון למדינת ישראל. את יודעת איך נותנים לי להרגיש כאן? כמו בן־אדם, אני לא יכול להסביר לך את זה.

קשה לי להסביר באנגלית, זהו אחד התיסכולים שלי. אתמול עמדתי על הבמה, מול 150 אלף איש, רציתי להגיד להם תודה, רציתי להגיד להם מה הם עושים לי, אמרתי באנגלית. רק עשרה אחוז הבינו מה אני אומר. יש כל־כך הרבה דברים שאני רוצה להגיד. את יודעת, כמה זה מתסכל אותי לראות תמונות שלי בעיתונים, ולא להיות מסוגל לקרוא מה כתוב? אני מנסה לדבר עברית, אני יודע כמה מילים, ונתקע. אני מתבייש לעשות שגיאות, זה מביך אותי. אם אחזור מ־אמריקה בקיץ, אני אלך ללמוד באולפן. זה ממש כואב לי, שאני לא מסוגל לבטא את הרגשתי. למשל, כשאני הולך עם ה־מישפחה שלי למיסעדה, ובאים אנשים לבקש אוטוגרף, אני מתבייש להגיד להם לא. כי אני לא יכול להסביר, למה לא. אני לא יכול להגיד להם שאני צריך שקט ופרטיות, אז אני נעשה אגריסיבי ושונא את עצמי. את יודעת איך זה בישראל. את נותנת אוטוגרף לאחד, ו־פיתאום באים עוד חמישים אנשים ואומ־רים, למה נתת לו ולנו אתה אומר לא? אני לא רוצה להעליב את האנשים, אבל לפעמים זה יוצא לי, וזה מציק לי נורא.

אני יודע, שהמעריצים נורא מעריכים אותי, הם אוהבים אותי כאדם, וזו סיבה נוספת, שבגללה אני רוצה לפרוש. אני מרגיש משהו, שאני לא יכול להסביר אותו. לחוש כזה. אני צריך מנוחה. תאמיני לי, שאם אני לפעמים מתנשא, זה לא מפני שהראש שלי בעננים, זה לא מפני שאני סטאר, זה מפני שאני במבוכה, שאני מבולבל, אני צריך להירגע.

● איך אתה מסתדר עם חב־ריך לקבוצה?

תראי, לכל אדם בקבוצה יש דיעות משלו, על החיים, על הכדורסל. אבל, קודם כל, אנחנו קבוצה, ואנחנו מסתדרים אחד עם השני כקבוצה. זה העניין, מכבי היא קבוצה, קבוצה מאוחדת!

● אז מה, אתה נשאר בישראל?

אמרתי לך, אם מנהלי הקבוצה ישכנעו אותי להישאר במכבי, אני נשאר.

● אין לך טלוויזיה ציבעונית?

לא. מכבי נתנו לי טלוויזיה שחור לבן. אני רוצה לשאול אותך משהו, אם לא אחזור למכבי אנשים יצטערו?

● אני חושבת שכן.

למה עושים כזה עניין מזה שאני עוזב, למה לא עושים עניין מעזיבתו של ג'ים בורטרייט?

● אולי מפני שאתה סטאר יותר גדול.

אם כך, שהנהלת מכבי תשכנע אותי לחישאר. אם הם רוצים שאני אשאר, הם יודעים מה לעשות. **שרית ישי**

„כסף זה לא הכל!"

יום־הכיפורים

(המשך מעמוד 41)

לכ ימצא את עצמו מחוץ לממי־שלה הבאה.

אין זו המכה היחידה שירדה השבוע על ראשו של בר־לב התמים.

כדי להבטיח לעצמו את מקומו, רוצה שפייזר להיבחר מייד כמזכ"ל המיפלגה — התפקיד הנתון עתה בידי בר־לב.

מתחרהו על התפקיד, עוזי ברעם מ־ירושלים, גם הוא לא טמן את ידו ב־צלחת. הוא בנה לעצמו שילטון אישי בעיר־הבירה. באיזור שלו אין עוצמתו נופלת מזו של שפייזר באיזורים האח־רים. גם הוא הקים מנגנון, מינה אנשי־שלומו, השתלט על סניף בירושלים ער־לה כוחו הממשי על זה של טדי קולק.

אולם ברעם תמך בלוינסון, ונמצא ב־צד המפסיד. שפייזר החליט שזה הזמן לחסלו כיריב אפשרי. לכן הוא תובע את בחירת המזכ"ל לאלתר.

הדבר אינו כה קשה, כי תפקידו של בר־לב התרוקן מתוכנו. בית־המיפלגה ברחוב הירקון עומד שומם, בשעה שקם מנגנון־בחירות עצום בראשות אהרון הראל במלון דבורה, ומנגנון נוסף של אזרחים־למען־פרס, גוף שהוקם על־ידי קומנדו המיליונרים הבינלאומיים, הממו־קם במלון דן הסמוך.

חבריית החדשה בין שפייזר ורבין נועדה, בין השאר, להבטיח זאת. אנשי רבין מתנגדים לשינוי ההחלטה המחייבת את בחירת המזכ"ל עוד לפני הבחירות. אנ־שי רבין גם יוסיפו לכוחו של שפייזר בבחירה עצמה.

לכאורה, מוזר לבחור במזכ"ל, לפני שנערכות הבחירות לכנסת, ולפני שנודע אם המיפלגה תהיה בממשלה או באו־פוזיציה, ואם ראשי המיפלגה יהיו שרים עסוקים או עסקנים פנויים.

אך החשבון המעשי הוא שונה. אם לא ישונה התקנון, יהיו זקוקים רבים מראשי המיפלגה לרוב משוריין של 60% במרכז המיפלגה, בן 1500 החברים, כדי להיכלל ביכלל ברשימה לכנסת הבאה. במרכז שולט שפייזר על גוש־הצירים ה־מכריע. כל ח"כ ותיק המבקש להיכלל שוב ברשימה — מיצחק רבין ואבא אבן ועד יוסי שריד — יצטרך לכרוע ברך לפני שפייזר, כדי לזכות במינוי.

עד להגשת הרשימה מעניק הדבר לשפייזר עוצמה אדירה והוא מבקש לנצלה כדי להבטיח לעצמו את מקומו כמזכ"ל.

„עוד ישמעו ממנו!"

איך ישפיעו כל הדברים האלה על מיפלגת־העבודה?

מבחינה פוליטית, שפייזר מייצג את כל המגמות הימניות והניציות במיפלגה.

הוא נץ קיצוני, סיפוחיסט ותומך בהת־נחלויות. הוא בעד הברית ה„היסטורית" עם המפד"ל, ויתמוך על כן בהגברת ה־כפייה הדתית. הוא אוייב מושבע של ה„יונים" המעטים ששרדו במיפלגה, ו־מתנגד לכל שותפות עם כוחות ליברי־ליים ושמאליים.

המערך בהנהגת שפייזר לא יהיה שונה בהרכבה מן הליכוד.

מבחינה אירגונית, מבשרת ההתפתחות האחרונה רעות לממשלה הבאה, אם תקום מטעם המערך. כבר ברור כי רא־שה, פרס, הוא אדם חלש־אופי בהתמוד־דויות פנים־מיפלגתיות, ושאינו מסוגל לכפות את רצונו, להכתיב את תנאיו ל־אנשי־המנגנון. הוא יהיה תלוי בהם.

עם צירופו של רבין לממשלה, יאבד לה כל שריד של סיכוי לתפקד כראוי. היא לא תהיה אלא מהדורה חדשה של ממשלת־רבין, תוך חילופי־תפקידים בין שני המתמודדים העיקריים.

בסך הכל תהיה ממשלה כואת חסרת־יכולת כמו ממשלת בגין, וכמו ממשלת רבין לפניה.

עד לאן מגיעות האמביציות של שפיי־זר לעתיד־לבוא? נראה כי אין גבול. הבוס האחרון של המנגנון המפא"יי, שר־גא נצר, שהשתלט בשיטות דומות, היה נטול אמביציות מדיניות. הוא הסתפק בשילטון מאחרי הקלעים, בתפקיד בל־תי־רישמי. רשמית, לא היה מעולם אלא מנהיג עובדי התברואה בעיריית ת"א.

אך שפייזר קורץ מחומר אחר. הבטיח השבוע אחד מראשי המיפ־לגה, בנימה פסימית מאוד: „עוד ישמעו ממנו!"

שודדים במדים

בית שנהרס בשטח התפיסה (לידו: עורך־הדין שיוח׳ע)
„עקרו, שברו, וניסרו״

ב יום השישי האחרון לא התפללו תושבי שיוח׳, ממזרח לחברון, במיסגד שבכפר. הם יצאו לתפילה המונית על אדמותיהם. כאשר באו למקום קציני צה״ל, צעקו לעברם התושבים: „לא נצא מפה גם אם תהרגו אותנו! אתם גנבים שבאים לשדוד את אדמותינו!״

בשעה שהעיניים מופנות לחברון, שם עורכים מתנחלי בית־הדסה וחבריהם מקריית־ארבע פרעות בתושבי העיר, עורך המימשל מסעי־שוד קרקעות סביב העיר. המשמעות של הפקעות האדמה בכפרים ובעיירות הללו חמורה יותר מהתקריות בעיר עצמה — אלה צעדים שקשה יהיה לחזור מהם. כאן לא יתבע המערך החלטת ממשלה שתמגע את הפקעות ותבלום את התנופה של „יצירת עובדות בשטח״. ההפקעות הללו מסתדרות יפה עם תוכנית אלון, ושימעון פרס כבר הודיע שלא יוריד התנחלויות. המימשל הצבאי, בהשראתו של שר־ההתנחלויות אריאל שרון, פרוס על במהירות רבה כדי להפקיע אדמות רבות ככל האפשר עד ל־30 ביוני, וכדי להפוך כל הסדר בגדה המערבית לבלתי־אפשרי.

מימדי ההפקעות עצומים. להלן כמה דוגמות:

- בכפר שיוח׳ מבקש המימשל לתפוס שטח של 4,000 דונם.
- ליד הכפר תרקומיה הוצאו 32 צווי תפיסה.
- באיזור העיירה יטא מבקש המימשל לתפוס 10 אלפים דונם.
- מצפון לחברון, באיזור בווירה, נתפסו על־ידי המימשל 400 דונם.

העמדת פנים של שילטון חוק

ל יתר מכך דבר אחר מעידות על אופיין של ההפקעות הללו השיטה שבה פועל המימשל. יש כאן רק העמדת פנים של שילטון־חוק. על כך מספרים עורכי־הדין המייצגים את בעלי הקרקעות. הללו אינם רוצים להזדהות בשמותיהם. אימת המימשל עליהם.

ביסוד השיטה עומד הצורך לעקוף החלטת ממשלה שנתקבלה בעיקבות הסכמי קמפ־דייוויד, ושעל פיה לא יופקעו עוד קרקעות פרטיים בגדה המערבית. משום כך מכריז המימשל על כל קרקע שהוא מבקש להפקיע כקרקע ממשלתית, וחובת ההוכחה כי המדובר בקרקע פרטית מוטלת על בעל הקרקע. וזה יכול לפתוח בליכים רק אחרי התחלת העבודות — ובדרך־כלל גם זה כבר מאוחר מדי.

בשלב הראשון מזעיקים את מוכתרי הכפר שבתחום שיפוטו מבקש המימשל לבצע הפקעה. המוכתרים מוזמנים על־צו הכתוב עברית. בדרך־כלל הוא אינו מתורגם לערבית. בצו, שעליו חותם המוכתר „בשם״ בעל הקרקעות, נאמר: „הנני מאשר בזה כי המקרקעין שפרטיהם מובאים להלן הם רכוש ממשלתי.״ רק לעתים רחוקות מצורפת לצו מפה המפרטת את גבולות השטח התפוס.

המוכתרים הם פקידי המימשל, ומשכורתם באה ממנו. משום כך הם חייבים לקחתום על הצווים. אך הם „שוכחים״ למסור למחזיקים בקרקע את תוכן הצו, פשוט ביגלל הבושה. כך יוצא שבעל הקרקע אף אינו יודע שאדמתו שוב אינה שייכת לו.

בתום 221 יום מהחתימה על הצו פוקעת זכותו של בעל הקרקע לערער בפני ועדת־הערר, משום ש„תמה תקופת הערר החוקית״. כיוון שבמיקרים רבים אין בעלי הקרקע יודעים על המתרחש, הם לומדים על ההפקעה רק כשמגיעים לשטח המודדים או הבולדוזרים, ורק אז הם מערערים על התפיסה.

ברוב המקרים נעתרת ועדת־הערר, ומוכנה לשמוע את טיעוני העותרים. אך אלה אינם מתמצאים בסבכי החוק, ומבקשים את שירותיהם של עורכי־דין. הפרקליטים זקוקים לאישור יו״ר ועדת־הערר, כדי שיותר להם לעיין בספרי האחוזה ולבדוק אם אכן מדובר בקרקע ממשלתית.

● אך גם אישור יו״ר ועדת־הערר אינו מספיק לצורך זה. ניהול ספרי האחוזה כפוף לקצין מטה לענייני מישפטים היושב במימשל — והוא אינו שש לסייע לעורכי־הדין.

ביניתיים, עד לבירור העניין, מוציאה ועדת־הערר צו־מניעה, שעל־פיו אסורה כל עבודה פיזית בקרקע התפוסה, עד שתוכח הבעלות עליה.

את הצו הזה עוקף המימשל על־ידי הוצאת צו אחר, בדבר „נטילה ורכישת חזקה״, להבדיל מהצו המקורי הנקרא „צו בדבר אישור היות מקרקעין רכוש ממשלתי״.

וכך, בשעה שהדיון המישפטי עדיין לא נערך, כבר נוצרות העובדות בשטח. הדרך היחידה הנותרת פנויה בפני בעלי הקרקע, היא פנייה לבית־הדין הגבוה לצדק

בלי הודעה רישמית

ב שיוח׳ שם הופקעו 4,000 דונמים, לא באה כל הודעה ממשלתית רישמית. התושבים הסיקו על המתרחש כאשר הגיעו המודדים כדי לסמן את השטח שנתפס.

— דרך יקרה, מסובכת וארוכה.

קשה להאמין ששילטון חוקי, המכבד את עצמו, פועל בשיטות כאלה. אך זוהי המציאות בגדה המערבית. החוק קיים שם כדי שאפשר יהיה לעקוף אותו בכל דרך אפשרית, כדי לשדוד את קרקעות התושבים הפלסטינים.

חיילים. הם התחילו לסמן בצבע שחור אבנים בשטח. שאלתי אותם מה הם עושים, והם אמרו שזהו שטח ממשלתי. לימלי היה ביני ובין אחי סיכסוך קרקעות שהחל ב־1949 והסתיים ב־1960. בית־מישפט השלום בחברון פסק בזמנו לטובתי וחילק את הקרקע ואת הבעלות עליה. למלי יש לי ניירות ואוכל להציג אותן בפני ועדת־ערר. אך מה יעשה אדם שלא היה לו סיכסוך קרקעות עם אחיו?״

באיזור בווירה, שם הופקעו 400 דונם, היו בשטח מטעי זיתים, מחצבה ומיבנה לפועלים. את הזיתים עקרו, לדברי בעל הקרקע, מתנחלים מקריית־ארבע. „מה שלא הצליחו להוציא עם הרשרושים, שברו. מה שלא הצליחו לשבור ניסרו.״ התוצאה: מאה עצי זית עקורים.

דרך בתוך הכרם

ב אדמתו של מוניר אלנזאר, בכפר תורקמייה, ממש בתוך הכרם, פורצת הדרך־הקיימת דרך חדשה. פועלי הקרן־הקיימת כבר שרפו את החושות שבהן התגוררו הפועלים.

מספר אלנזאר: „רוצים לעשות כאן דרך ברוחב 15 מטרים. לאן אזיז את הגפנים שלי? הגשתי עירעור. ועדת־הערר כבר דנה בו חודשיים, וסלילת הדרך עומדת להסתיים.

„הם המשיכו לעבוד גם כשהראיתי להם את צו המניעה שהוציאה ועדת־הערר. שום דבר לא עזר. הם המשיכו. השכן שלי, שחידם, רצה להשליך את עצמו לפני גלגלי הטרקטור. הרגעתי אותו. אמרתי לו שנקרא למושל. יש חוק ויש ממשלה. טילפנתי למושל. הוא לא האמין שעובדים בשטח. הזמנתי אותו שיבוא לראות והוא אמר שהוא עסוק, ושיבוא למחרת בתשע. חיכינו לו עד הצהריים, והוא לא בא.״

עורכי־הדין המטפלים בענייני התושבים לעורם. הם שומעים אימים גלויים. על פירסום שמם אין מה לדבר. הדוגמה העומדת לנגד עיניהם היא של ראשי הערים כרותי הרגלים משכם ומרמאללה.

עורך־דין אחד מספר מה שאמר לו קצין מימשל בטול־כרם: „לא כדאי שיקרה לך מה שקרה לחברי הוועדה להכוונה לאומית.״ אחיו של אחד מעורכי־הדין היה צריך לצאת לירדן כדי לבקר את אביו החולה. נאמר לו במימשל, ש„מי שיש לו את שמטפל בנושא הקרקעות לא מקבל רישיון יציאה לירדן.״

בעיי־קרקע שחידם ואל־נזאר בדרך שנסללה באדמתם
„לאן אקח את הגפנים שלי?״

המימשל הצבאי הפך זרוע של גוש־אמונים - כדי לעקוף את בית־המישפט מוכרזות אדמות פרטיות כ„אדמות המדינה״ - חיילים נשלחים לעקור שתילים ולגדש מחפלים - הקק״ל הורס מיבנים

שלמה להט:

„מה את אומרת, גבעתיים זאת עיר?"

ראש עיריית תל־אביב, שלמה להט, שקוראים לו צ'יצ', החליט להעניק לתושבי תל־אביב תעודות־אזרח, שיעניקו להם הטבות שונות, כמו, למשל, רחצה־חינם בחוף הקאנטרי קלאב ששמו בתל־אביב שונה לחוף־הצוק, או חנייה במקומות מרכזיים.

ראש עיריית גיבעתיים, יצחק ירון, התרגז על צ'יצ' ויצא בחריפ־אף נגד חלוקת כרטיסי־התושב, בטענה כי תושבי גיבעתיים מבלים זמן ניכר מזמנם בעיר תל־אביב, וזה לא פייר, פשוט לא פייר. הוא גם חלך בלהעליב, וטען כי ראש־העיר מחלק תעודות כדי שלא ישימו לב לזה שהוא סוגר תיאטראות ומועדונים.

שאלתי את ראש־העיר מה יש לו להגיד על דבריו של ראש־עיריית גיבעתיים:

ראש מועצת גיבעתיים, את מתכוונת?

● אדוני ראש־העיר, אני מתכוונת לראש עיריית גיבעתיים.

מה את אומרת! לא ידעתי שיש שם עירייה. גיבעתיים זאת עיר?

● אתה צוחק, סליחה שלא הבנתי, ובכל זאת מה דעתך על דבריו של יצחק ירון?

אני מתפלא על הסיגנון ועל הדרך שבא התבטא. זה לא תרבותי, וזה לא חברי, להגיד צ'יצ' שקוע בבוץ כל־כך עמוק. אם אני מבין, אז לפי דבריו לעיריית גיב־עתיים אין בעיות כלכליות. נו, יכול להיות שזה נכון. לגופו של עניין, תל־אביב היא עיר מטרופוליטנית, בירת המיזרח התיכון. המיסים של תושבי העיר הם שמאפשרים את מתן השירותים. אנחנו מעוניינים בהגי־רה, ומחפשים כל דרך לתת לתושבי העיר עוד תמרי־צים. אנחנו רוצים עוד תושבים בתל־אביב. באנו לכלל דיעה שאם נעניק לתושבים תעודת־תושב, שעם הצגתה יוכלו ליהנות מהנחות ומהטבות, אז אנשים ירצו לחיות בתל־אביב.

תגידי לי, לא מגיע לתושב תל־אביב להתרחץ חינם בים שלו, המוחזק מהמיסים שהוא משלם? הוא צריך לשלם מיסים גם בשביל תושבי ירושלים? מה יש, בהרצליה לא משלמים כרטיסי־כניסה לים, ואף אחד לא צועק?

את יודעת — מה שיצעקו, שתהיה מהומה! יצחק ירון עושה לי שרות מצויין! ככה כותבים על זה בעי־תונים. אם לא היתה קמה מהומה, מי בכלל היה כו־תב על זה?

● למה לדעתך הוא צועק?

הניחו לו! מה זה חשוב למה? זה לא רציני! אל תתפסי אותו על חם בשעת צערו.

אנה פונגר:

„נורא קשה לי, אני רוצה לברוח!"

אחרי הקרנת הפרק „הפיתרון הסופי" בסידרה „עמוד האש", הציע לי העורך שלי לראיין את ידי־דתו, העיתונאית הגרמניה אנה פונגר. אנה, ילידת ברלין, נולדה ב־1943 כגרמניה פרוטסטנטית. כיום היא נשואה לאדריכל הישראלי, אורי פונגר, יליד חיפה, ואם לעמוס, בן ה־8. שאלתי את אנה, שהתגיירה עם נישואיה, איך הרגישה כבת למישפחה גרמנית, שעל ספיחיה נמנים גם קרובי־מישפחה שהיו חברים במיפלגה הנאצית, כשראתה את הפיתרון הסופי:

נורא קשה לי לראות את זה, אני רוצה לברוח מזה. מצד שני אני צריכה לדעת, וזה כואב לי נורא.

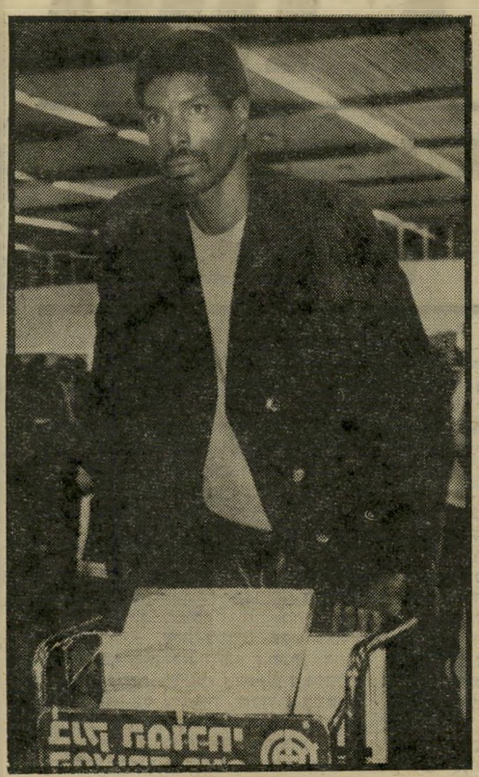
הרגשתי הראשונה היתה מאוד מוזרה. כבר אחרי הצפייה בחלקיה הראשונים של הסידרה הרגשתי שאני מקבלת רגשות יהודיים שלא היו לי כשהתגיירתי. אך כשראיתי את הפיתרון הסופי הרגשתי פשוט כיהודיה. הרגשה חזקה שלא היתה בי קודם לכן. אני נשואה ליהודי, יש לי ילד יהודי, וחשבתי לעצמי: מה היה קורה אילו אורי ואני היינו נולדים 20 שנה לפני שנו־לדנו? מה היה קורה לנו?

עם הקרנת הסידרה הייתי בדילמה. הבן שלי, הצופה בסידרה מההתחלה, הוא בן של גרמניה ממוצא פרוטס־טנטי. במישפחה שלי, כמו בכל מישפחה גרמנית נור־מלית, היו דודים ודודות נאצים. זה חלק מהמורשת שלי. אני לא יכולה לברוח מזה. זה חלק מהזהות שלי. אני מהדור הזה שגדל בשנות ה־50, אחרי המילחמה. ההורים, הקרובים, המורים, לא רצו לדבר על המיל־חמה, על השואה. גילינו הכל לבד, והיינו מאוד חשדניים כלפי המבוגרים.

אני זוכרת שכסטודנטית נסעתי ברכבת התחתית לאוניברסיטה. ישבתי מול אנשים מבוגרים, וחשבתי: מי אתם? איזה פשע ביצעתם במילחמה? אני מהדור של הגרמנים, שבגיל רך למד מה קרה בדור של ההו־רים שלו. אהבתי את ההורים ואת המישפחה שלי, ומצד שני ידעתי שהם עשו משהו נורא, וזה היה הקונ־פליקט הכי חזק של הילדות שלי — לאהוב אותם כקרובים ולא להבין ולא להיות מסוגלת לדבר ולשאול מה בעצם קרה להם בזמן הנאציזם.

הרגשתי את זה שוב כשחזיתי בפרק הפיתרון הסופי. לא, לא התביישתי. אני לא חלק ממה שקרה. הדור שלי הוא הקורבן של ההורים שלו.

אם אני חושבת שזה יכול לקרות שוב בגרמניה? אני פשוט לא יודעת. העם הגרמני עושה מה שאומרים לו. הוא מציית במאה אחוזים. כיום יש בגרמניה דמוק־רטיה. הגרמנים מקיימים אותה במאה אחוזים. מבחינת החוק זה לא יכול לקרות. מבחינה אנושית, זה עניין מסובך. אני מקווה שזה לא יכול לקרות פעם נוספת. אבל יש לי ספקות.

אולסי פרי:

„הרגשתי שכל העבודה שלי יורדת לטמיון!"

תפסתי את אולסי פרי כמה דקות לפני שרץ עם חברתו, הדוגמנית תמי בן־עמי, לכיכר מלכי־ישראל, כדי להופיע לפני עשרות אלפי אוהדיה הנלהבים של קבוצת מכבי תל־אביב, ושאלתי אותו:

● אולסי, איך הרגשת כשהורידו אותך מהמיגרש אחרי חמש עבירות?

נורא, פשוט נורא! הייתי כל־כך עצבני, שהיו צרי־כים לתפוס אותי כדי שלא אתפרץ. ניסו להרגיע אותי, אבל שום דבר לא עזר. הרגשתי שכל העבודה שלי, כל השנה, יורדת לטמיון. חשבתי איזה טיפש אני, איך יכולתי להגיע ברגעים כאלה קריטיים למצב של חמש עבירות. הרגשתי כל־כך רע, לא ידעתי מה איתי, כאילו שאני נמצא בחלל ריק.

● חשבת שמכבי תנצח?

הייתי בטוח שננצח. לא היה לי כל ספק, עד הרגע שהורידו אותי מהמיגרש. תראי, אני יודע שהיו אנשים שפיקפקו בהצלחה שלנו, מפני שלאיטלקים היה יתרון עלינו במחצית הראשונה. אני די מתפלא על זה, מכיוון שמי שמכיר אותנו ויודע איך אנחנו משחקים, יודע גם שברוב המישחקים אנחנו די חלשים בהתחלה, ולק־ראת הסוף אנחנו תופסים שוונג.

● מה קרה לך כשניצחתם?

מה אני אגיד לך, הרגשתי פנטסטי, פנטסטי! אני יודע מה זה להפסיד. הרגשתי את זה טוב־טוב בשנה שעברה, כשהפסדנו בברלין. ותאמיני לי אני לא רוצה יותר אף פעם בחיים שלי להרגיש הרגשה כזו, אף פעם בחיים שלי! הרגשתי גא כשחקן של מכבי וכיש־ראלי, הרגשתי כמו ישראלי גא, זו המילה.

● מה חן תוכניותיך הקרובות?

אני נוסע לניו־יורק, לבקר את הורי, החיים בניו־ג'רזי. אבי מחלים מהתקפת־לב. טילפנתי אליהם לספר להם על הניצחון, והם סיפרו לי שראו אותי ואת ארל ויליאמס בתוכנית בוקר טוב אמריקה. הם הסריטו אותי על קסטה, ואני אראה את זה כשאהיה בארצות־הברית. תמי (חברתו הדוגמנית, תמי בן־עמי) מצטרפת אלי.

● אתם מתחתנים?

את תהיי הראשונה לדעת על זה.

● אינשאללה.

אורלי יניב:

„אם לא מעיפים, אני דורכת במקום!"

הקריינית הפופולארית של „מבט ספורט", אורלי יניב, קיבלה מיכתב־פיטורין מ„גלי צה"ל". באחד העיתונים נכתב כאילו פוטרה אורלי בגלל צרות־עין וקינאה. פניתי ל„גלי צה"ל" ושם נמסר לי כי כולם מצטערים צער רב על פיטוריה של אורלי, שהיא קריינית מצויינת ובחורה נחמדה, וכי הפיטורין נובעים מטעמי צימצומים. פניתי אל אורלי ושאלתי אותה.

● **למה פיטרו אותך מ„גלי צה"ל"?**

הייתי עובדת זמנית והגיע הזמן שאקבל קביעות. אחרי ארבע שנים שבהן עבדתי בתחנה כחיילת ושנה אחת כאזרחית. החוזה שלי עמד להסתיים בראשון במארס. יום אחד קרא לי המפקד, צביקה שפירא, לחדרו והודיע לי שהוא מפטר אותי מטעמי צימצומים.

● **איך קיבלת את הודעת הפיטורין?**

ברגשות מעורבים. מצד אחד הצטערתי, כי אהבתי את העבודה בתחנה. הרגשתי שם בטוח, כמו בבית. מצד שני אני טיפוס כזה, שאם לא מעיפים אותו לשלב הבא, אני נשארת באותו מצב שנים, דורכת במקום. אז הפיטורין מגלי צה"ל זרקו אותי כעת למצב שאני צריכה להחליט מה הלאה.

● **ומה החלטת?**

החלטתי בינתיים שלא להחליט. לקחת כמה חודשים של חופש. לא שההצעות מציפות אותי, אבל בכל זאת מגיעה לי קצת מנוחה.

● **את עובדת בטלוויזיה, על איזו מנוחה את מדברת?**

אני עובדת בטלוויזיה כפרי־לאנס, אין לי חנאים ואין לי משכורת.

● **כמה את מרוויחה?**

מעט. בערך שליש ממה שהרווחתי בגלי צה"ל.

● **את על תקן של כוכבת בטלוויזיה?**

זה לא מתבטא בחשבון הבנק שלי.

מיכל רוזן:

„לשבור את המיתוס של הכשרות!"

רק על הרעיון מגיע לה צל"ש. יום אחד קמה לה מיכל רוזן, שהיא פקידה ב„אל־על", נשואה ואם לשני ילדים, ומחליטה לכתוב ספר בישול. נכון, כתבו כבר ספרי־בישול לפניה, אבל אפילו רות סירקיס לא חשבה על הרעיון של מיכל רוזן. היא פשוט הלכה לכל המיסעדות הכי טובות בארץ ולקחה מהן את המתכונים הכי הכי, בשלב זה הספר הנקרא „כיד המלך" הוא רב־מכר בשפה האנגלית. המהדורה העברית שלו יצאה בימים אלה לאור.

● **מיכל, מאין הרעיון לקחת מתכונים של מיסעדות ולרכז אותם בספר?**

לא גנבתי אותו, הוא כולו שלי. זה הכל התחיל במיקרה, פתאום. שכבתי ככה, אחרי־הצהריים, לנוח ופתאום אמרתי לבעלי סטיוארט: אני הולכת לכתוב ספר. הוא שאל אותי על מה? אמרתי לו על מיסעדות. נו, טוב, בעלי כבר מכיר אותי ולא שאל יותר שאלות. למחרת הלכתי לעבודה ואמרתי להם שישכחו ממני לחודש ימים.

● **איך ביצעת את העבודה?**

תראי, אני אוהבת לאכול במיסעדות, אז הלכתי למיסעדות שכבר אכלתי בהן קודם.

● **כמה זה עלה למיסעדות?**

שום דבר, אפילו לא ארוחה. כי, כאמור, אכלתי בהן קודם. בעלי המיסעדות שיתפו פעולה ברצון ברגע שאמרתי להם שזה לא יעלה להם גרוש. הם שמחו לתת לי מתכונים.

● **את בעצם עושה פירסומת זי־נורמלית למיסעדות, אפילו נותנת את כתובתן.**

זה לגיטימי. הגיע הזמן שיהיה בארץ ספר הדרכה למיסעדות, ושאם עקרות־הבית רוצות לבשל משהו יוצא־דופן במיטבח שלהן, יהיה להן מהיכן לקחת את המתכונים.

● **הספר לא כשר?**

באמת, הגיע הזמן לשבור את המיתוס הזה של הכשרות. כמה מיסעדות כשרות טובות יש בארץ? הרי רוב הישראלים הולכים למיסעדות לא־כשרות. חוץ מזה אפשר לבשל כל מתכון בספר באופן כשר — במקום חמאה ובשר צריך להשתמש במרגרינה ובשר, ובמקום שמנת ובשר צריך להשתמש בשמנת פרוה. מה יוצא מזה? נו, טוב, זה באמת עניין של טעם.

● **כמה כסף תרוויחי אם הספר יימכר?**

לא חשבתי על כסף. בינתיים המהדורה האנגלית הולכת שיגעון וכבר כיסיתי את ההוצאות שלי. אם הספר יימכר בהצלחה, ארוויח בסך הכל עשרה אחוזים מהרווחים.

רפי גוט:

כמה ימים על הסט של „רגטיים"

ישראל זה לא אמריקה, אמר לי פעם הגרפיקאי דויד טרטקובר, הידוע בכינויו „טטח", ומאז אני לא יכולה להשתחרר מהעניין הזה, בייחוד אחרי שנוכחתי במו עיני עד כמה שהאיש צודק.

עוד אחד שנוכח בכך הוא השחקן ועוזר־הבמאי בסרטים, רפי גוט, שחזר מניו־יורק, אחרי שעבד על הסט של סרט המאה, „רגטיים", שצולם בניו־יורק ובאירופה, בבימויו של מילוש פורמן. ביקשתי ממנו שיספר בכמה מילים על העבודה בסרט.

זה היה משהו אדיר! סגרו לגמרי שני בלוקים בין רחוב 11 לרחוב 12, בדאון־טאון ניו־יורק, באיזור השדרה השנייה, למשך שבוע ימים, ושיחזרו מחדש את האיזור כמו שהוא נראה ב־1917. על הסט הסתובבו שני השחקנים הראשיים, בראד דוריף ומארי סטינבורגן, וכאלפיים סטאטיסטים, רובם הגדול תושביו המובטלים והמסטולים של האיזור. הם נהנו, מן הסתם, מהעובדה שמצלמים ליד הבית שלהם סרט, והרוויחו משהו כמו 45 דולר נקי ליום.

אני הגעתי לסט על תקן של חצי סטאטיסט. חיפשתי כל דרך אפשרית כדי לעבוד בסרט באמריקה. כשקראתי בעיתון שמחפשים שחקנים לרגטיים, בבימויו של מילוש פורמן, אמרתי לעצמי: אני רוצה להיות שם!

הגעתי למישרד, היה שם שלט עצום שאמר: „שחקנים ושחקניות — הנכם מתבקשים להשאיר את התמונות פה למטה, ובשום פנים ואופן לא לעלות למעלה!" אבל אני, כידוע, לא קורא אנגלית, אז עליתי והתחלתי לנדנד לכל המזכירות, בייחוד למזכירה אחת יהודיה שאפילו דיברתי איתה באידיש. כל־כך נידנדתי, שאמרו לי יהיה בסדר, רק תלך מפה.

כשהגעתי לשלב של מדידת הבגדים, הכרתי את מייקל האוזמן, שהוא המפיק הבכיר של הסרט, והמביים למעשה את הסרט יחד עם מילוש פורמן. בעוד שפורמן מתעסק בעיקר עם השחקנים הראשיים, ומדי פעם עם המלצמה, מביים האוזמן את הסצינות ההמוניות. הוא יושב לו על סולם־ענק באמצע הסט, עם כובע מלחים ומטריה, מבטוט לאללה, ומשדר הוראות.

מייקל האוזמן מינה אותי כעוזר־במאי, ובמשך שבוע הייתי אחראי לקבוצת סטאטיסטים, ודאגתי למילוי הוראותיו.

להסתדרות אחראית

שים

רפי

בקלפי!

רפי ישר ולעניין

מכנסי קורדרוי
ג'ורדאש

בשלל צבעים

במכירת
סוף העונה

סופר ג'ינס

יבוא ושיווק בסיטונות וליחידים
תל-אביב: יהודה המכבי 57, 456351
רחובות: רח' הרצל 181, 054-76274
ר"ג: רח' דר כהן 2, פינת ביאליק 734730,66

ג'ורדאש ג'ינס
הצלחה דוהרת בארצות-הברית
JORDACHE®

ORIENT
השרות כמו השעון— דייקני, מושלם, מהימן
בתוך שבוע תקבל שעונך בחזרה.
אחריות לתיקון— 6 חודשים • חלפים מקוריים.
מעבדת שרות ארצית "בני משה קרסו"
רח' ריבל 26, ת"א. טל. 332379

כי משל לא יילחם בפרס!
הצביעו מחנהשלי

רן כהן יו"ר סיעת של"י בהסתדרות איש שהוכיח כושרו!

כי משל לא ילחם בפרס!
כדאי לך הסתדרות עצמאית
הצביעו מחנהשלי

קמרה אובסקורה
מעבדות צילום לעבודה עצמית
למד צילום

ירושלים רח' בצלאל 6 טל' 233502
מחזור קורסים ראשון צילום פיתוח והדפסה בשחור לבן למתחילים

תל-אביב רח' ביאליק 23 טל' 658677
קורסים למתחילים ולממשיכים - שחור לבן.
קורסים להדפסה בצבע/סיבכרום. סדנא מרוכזת ללימודי המשך בצילום. קורס לצילום בסטודיו.

רחל מרחלת על כל השולם

סטרסקי והאץ׳ במהדורה מקומית

הם קוראים לעצמם סטרסקי והאץ׳ של האולפנים, אך כולם מכירים אותם בשמם המקורי על המסך הקטן. בסיום של כימ־עם כל תוכנית שצולמה בהרצליה יופיע שמם של **בני כרמלי** — צלם, ו**נתן מנספלד** — מנהל־במה.

לצמד־חמד זה יש הרבה מן המשותף, בעיקר חוויות. שניהם גרושים מזה אר־בע שנים ויותר, ושניהם הקדישו חייהם לעבודת האולפן. זה נשמע קצת מוזר, אך לזה בדיוק אני מתכוונת.

שלא יעלה בדעתכם שמדובר בשני מיסכנים. בני ונתן הם שניהם גברים נאים, בני בן 30 ונתן בן 33. נתן הוא הגבוה בין השניים, אך בני רחוק מלהיות נמוך.

דון־ג׳ואנים דה־לה־שמטה, כפי שבני נהנה להתקרא, ליצנים אמיתיים.

מאחר שהפעילות האינטנסיבית של ה־אולפן מאפשרת מעט מאוד פרטיות מחו־צה לו, מוצאים השניים כר־פעולה רחב בתחומו. התיכות וכוכבים שם לא חסרים, ועם שני פנויים שכאלה — למה לא.

לא אוכל לספר לכם כעת על רומן אקטואלי. השניים ממשיכים להתעופף מפרח לפרח. אולם טיפ קטן יש לי עבור־כן החתיכות: בני מת שמישהי תחזר אחריו פעם, ולא תשאיר לו את כל המלאכה. אם מישהי מעוניינת, אז קדי־מה, יש לך פה כתובת.

בני כרמלי (במסיבה)
קצת חיזור

אהבה נוסח איטליה

מי שזוכר את עברו המפואר של ה־דיסקוטק בדניה, בחיפה, לא ישכח גם את **ציפי רום**, אשתו לשעבר של כוכב הכדורגל במכבי חיפה, **דני שמיזוביץ׳**. השניים היו בעלי־המקום בתקופת הזוהר של חייהם ונישואיהם.

מאז הגירושין מסתובבת ציפי בעיר חופשי־חופשי כבר כמה שנים טובות, וה־זמן כמעט אינו נותן בה את אותותיו. על האהבה היא לא מוותרת, ועם כל הסקס והמרץ שזורם בעורקיה, יימצאו תמיד צעירים ויפים סביבה, המבקשים את קירבתה וניסיונה.

אני בהחלט יכולה להבין לליבן של אימהות אוהבות, שבניהן הגיעו לבגרות, שהשיגה נודדת מהן והלאה. אני לא רי־צה להפיח תקוות־שווא בליבכן, אך האמת היא שבימים אלה אפשר קצת להרגע, כי בראש של ציפי יש עכשיו איטלקי משגע.

אז לאיטלקי קוראים **מאוריציו** (35), וכמו שהוא נחת בארץ לעשות קצת עס־קים, כי הג״ל הוא בעל חברות לקרמיקה ושיש, ומעוניין למכור גם לנו קצת, מסד־רים לו ארוחת־ערב חגיגית, ומושיבים אותו לצידה של הגברת רום, שהוזמנה גם היא.

מה אספר לכם, האש נדלקה בעיניים, והלב כמעט פיספס פעימה מרוב ספיד. אם לא היו נוכחים נוספים לאירוע, אני לא בטוחה שלא היו משנים את התפריט. ציפי רום האגדית והאיטלקי שלה פשוט לא יכלו להיפרד, וכשהעסקים לחצו, ה־גבר נסע, נמשך הקשר, דרך מכשיר הטלפון, בוקר־בוקר.

בינתיים, בין טלפון לטלפון, ממשיכה ציפי בעיסוקיה, וגם חזרה מעט לעיסו־קיה הנושנים, אולי כדי לשרוף קצת אנר־גיה שבוערת בגוף — בכל ערב כמעט היא רוקדת ומרקידה את תושבי־חיפה בדיסקוטק על הר־הכרמל.

מה שנותר לנו בינתיים הוא להמתין לאביר האיטלקי, שיחזור ויקח את ציפי לסיבוב בעולם, כפי שהבטיח.

רומן רדיופוני

היא עדיין במצב טוב, ואפילו טוב מאוד, הייתי אומרת. הכוונה ל**רחל הרמתי**, מפיקת תוכניות־הרדיו, אשר מאז הגיעה אל קול ישראל בתל־אביב ועד היום, הצליחה להחזיק בתואר הרם של חתיכה רדיופונית.

זה גרם לכמה מבתולות הרדיו של הקרייה התל־אביבית לחרוק שיניים ב־קינאה, אבל עובדה. אף לא אחת מהן הצליחה עדיין לגזול מן הרמתי הזאת את הכתר, למרות המאמצים הרבים.

במשך השנים הרדיופוניות שלה, הצ־ליחה הגברת דנן להתגרש מבעלה, **עוזי**, שהיה איש־מכירות. מאז גירושיה לא פס־קו המחזרים מלהתדפק על דלתה, אבל זה לא מה שיעשה רושם על בחורה

רחל הרמתי
— באולפן

כמו רוחל״ה. היא דחתה את כולם ב־עדינות.

לאחרונה לא נזקקה אפילו להרחיק נדוד, כדי למצוא לה מלווה כלבבה. הוא נמצא בתוך אולפני הרדיו פנימה. הכוו־נה ל**מיכה פרידמן**, הכתב המוזן של יומן החדשות. בינתיים הרומן בעיצומו.

מיכה פרידמן
אהבה —

פלייבוי בסכנה

כשמתגרשים, זה קורה לשני הצדדים, אך לא בהכרח פעם ראשונה לכל אחד.

אחרי שנישואיו השניים של **רמי אבן** התפוצצו כמו קטיושה, הוא התחיל לק־חת את החיים ביתר קלות. התואר של נער־שעשועים הודבק לחתיך הזה בחיפה, המתפרנס מן הספורט, וחתיכות נצמדות אליו בכל מסיבה.

אולם עכשיו הוא מופיע כשנערה סולי־דית אוחזת בביטחון בזרועו, שחרחורת מסופרת סטייל קליאופטרה. כששאלתי את רמי לזהותה, ידע לברבר על הכל, אך עליה לא רצה לספר. מהצדדים קלטתי שקוראים לה **נילי**, ושהם נמצאים בטווח מסוכן מהרבנות.

נימפת הדרום

כשמדברים על הדרום ועל הסיפורים היפים שמתרחשים שם, מתכוונים בדרך־כלל לאילת. אז מסתבר שלא צריך ללכת כל־כך רחוק. על באר־שבע שמעתם? יופי של עיר. יופי של מזג־אוויר. יופי של אנשים. אחד מהם הוא **נעם סמש**, ואותו אי־אפשר להחמיץ. ג׳ינג׳י בן 26, המתגשא לגובה של כמעט שני מטרים. אפשר לראות אותו מסתובב בעיר, כש־כובע רחב־שוליים מכסה את התלתלים הג׳ינג׳ים שלו. אפשר בהחלט להבין או־תו, אחרי הכל ראשו כל־כך קרוב לשמש, שזה ממש מסוכן.

לפני כשנה, כך מספרים, עבד במוע־דון־לילה תל־אביבי כתקליטן, ואז, באחד הערבים, הכיר במועדון יפהפיה בלונדית, אנגליה ששהתה בארץ תקופה קצרצרה לצורך עבודה, בשם **לין בואאי**. כבר אז מצאה לה הבלונדית הקטנה מקום אצלו בלב, אלא שאחרי ארבעה ימים פרחה לה חזרה לאנגליה הגשומה, לא לפני שהבטיחה, שברגע שתגיע שוב לישׂ־ראל תיצור עימו קשר.

מסתבר שליין יש מילה של גבר. מב־טיחה. מקיימת. לפני כשבועיים קיבל נו־עם טלפון, ומצידו השני של הקו הוא שמע את קול הפעמונים של האנגלית הקטנה שלו, הודיעה לו: „אני באה״.

לין בואאי
ביקור חזור

למלא את המצברים

אמיר הוכנברג, הידוע יותר כ„**בומבה**״, מוכר להרבה תל־אביבים, שהתרוצצו בסטודיו 601 ופירכסו לצלילי המוסיקה הרועמת. אך המקום שבק חיים, ובעליו התפזרו לכל רוח. הכי רחוק נמלט דווקא בומבה, שהגיע עד חיפה, והתיישב בה, כדי לנסות ולטעון את המצברים מחדש.

בומבה אולי זקוק למנוחה, אך למי איכפת. כשחתיך שחרחר כזה מגיע לעיר, ועוד עם סטייל וקצב תל־אביבי, מתעוררות הילדות לפעולה, מניעות את האגן וממצמצות בעיניים, והלבבות מתפרקים לרסיסים.

אך גם בחור כזה נופל בפח לפעמים, והפעם לא יכול היה לבחור פח נעים ממנו, כי **רונית קוטין** הצעירה כבשה את ליבו כליל והשניים מתגוררים יחד.

בומבה

רונית קוטין
מנוחה בחיפה

בומבה מתעסק בביטוח, ובין עיסקה לעיסקה הוא לא שוכח גם לטפח את אהבתם המשותפת, כשרונית מתרוצצת באוניברסיטה בין כל־כך הרבה מתחרים.

אני לא יודעת מתי מתכונן בומבה לחזור לתל־אביב. אך הובטח לי חגיגית שיגיע עם רונית, ושישוב לפעילות מלאה בחיי העיר.

אגודות

קפיטליזם בהפועל

במועצת פועלי תל־אביב גועשות הרוחות. חברים רבים טוענים שאגודת הפועל תל־אביב דורשת סכומי כסף גדולים

מנסל - יוק

הפסד צורב של נבחרת הנוער של ישראל לנבחרתה החלשה של ניו־זילנד, במיסגרת משחקי קדם־הגביע העולמי, הוציא סופית את חניכיו של **ג'ק מנסל** מתמונת הגמר שייערך באוסטרליה.

ביקורת קשה מוחכת בישראל על הצורה שבה ניהל מנסל את משחקי הנבחרת בבואנוס־איירס. הוא הגורם הישיר לכישלונה של נבחרת הנוער, אומרים מתנגדיו הנמרצים. אלה מצביעים על שגיאותיו הרבות של מנסל כבר מאז שהתחיל לאמן את נבחרת־הנוער, במקביל לכך שאימן את הנבחרת הבוגרת. לא יתכן, הם אומרים, שיהיה אותו המאמן לשתי הנבחרות, שהרי לפחות אחת מהן תצא ניזוקה.

עוד לפני שיצאה הנבחרת למשחקים בבואנוס־איירס עורר מנסל תגובות חריפות כשניפה שיבעה שחקנים, ביניהם שחקנים מצויינים **כדויד פיזנטי** ממכבי נתניה ו**מוטי אוניגר** ממכבי תל־אביב.

עד כה שיחקה הנבחרת שלוש פעמים. היא נוצחה 1:0 על־ידי ארגנטינה, ואת מישחקה הראשון נגד ניו־זילנד סיימה בתיקו.

שיקולו הטאקטי של מנסל במישחקו השני נגד ניו־זילנד הוכח כמוטעה. הוא השאיר את השחקן המצויין **אמיר סטמפו** על הספסל, בכוונה לשמור על כוחותיו לקראת המישחק האחרון נגד ארגנטינה, אך מנסל לא לקח בחשבון שהנבחרת תפסיד את המישחק, וכך לא יהיה להתמודדות נגד ארגנטינה כל ערך.

כך הוכח שוב שיכולתו של מנסל לנהל מישחק לוקה בחסר. ועוד מצביעים מתנגדיו על סכומי־הכסף הגדולים שהוציאה התאחדות הכדורגל על הכנות הנבחרת ל־משחקי קדם־הגביע העולמי. מיליונים של לירות בוזבזו על מחנות־אימון וארוחות משותפות, וכל זאת לשווא.

עבור המישחקים של הקבוצות בליגה, ועבור כל מופע אחר שנעשה ביוזמתה, החברים ממורמרים על כך שדווקא ב־הפועל יוצרים אווירה קפיטליסטית. מלבד העובדה שבמישחק־הגביע האחרון של קבוצת־הכדורגל של הפועל תל־אביב נמכרו כרטיסים יקרים בלבד, כשיציעים — שמחיר כרטיסיהם זול יותר — נותרו ריקים, על פי הנחיות ראשי האגודה, הרי גם בהזמנויות אחרות מנסים אנשים אלה לגבות כסף רב.

לפני שבוע עשתה אגודת הפועל ערב־בידור לכל אוהדיה. כרטיס עבור ערב זה עלה אלפי לירות. זו הסיבה לכך שרק 200 כרטיסים נמכרו. אבל רוב יושבי האולם היו פונקציונרים, שהיו במילא מצביעים עבור המערך. בסופו של דבר הפסידה האגודה בערב זה גם כסף וגם מצביעים פוטנציאליים.

ועוד על הפועל תל־אביב: **זוהר כהן**, מאמן קבוצת הכדורסל, הופיע לפני ועדת־הספורט של הפועל תל־אביב, בראשות **חיים שחורי**, והציע את **הרצ שפיר** לתפקיד יושב־ראש מחלקת־הכדורסל של האגודה. זוהר לא ידע שהרצל שפיר הוא אוהד מושבע של קבוצת הכדורסל של מכבי תל־אביב.

כדורסל

השטראסבורגיה

שערוריית שטראסבורג, או „השטראסבורגיה", החלה עוד לפני המישחק.

משום־מה בחרה התאחדות־הכדורסל הבינלאומית פיב"א לקיים מישחק חשוב זה באולם צר־מידות, המאכלס בדרך כלל רק 5000 צופים. ימים אחדים לפני המישחק, כאשר האוהדים הצמאים לכרטיסים נותרו בידיים ריקות, דאגה פיב"א לאלתר 2000 מושבים נוספים, שהיו כטיפה בים.

מאות אנשים, שנותרו ללא כרטיסים, הצליחו להסתנן פנימה על־ידי הצגת כרטיסים למופעים אחרים, והפריעו למי שילמו מחיר יקר כדי להיות עם הקבוצה בניצחונה.

מארגני־המישחק לא הצליחו להשתלט על המזכירות. זו טעתה ויצרה בילבול ומתח מיותר, כאשר רשמה עבירות לכל דיכפין ובלי כל הבחנה. כך מצא עצמו **חנן קרן**, שלא שותף במישחק, כשלחר־בתו ארבע עבירות, בעוד **לויאלטה** האיטלקי, שעבר אז שלוש עבירות, נרשמה עבירה אחת בלבד.

שימעון מיזרחי ו**אמנון אבידן**, חברי הנהלת מכבי תל־אביב, קפצו ממקומותיהם ורצו לעבר המזכירות בחמת־זעם, בדרישה לשנות את הרישום. כאן התערבו שופטי המישחק, שבדקו את העניין, ודרשו לשנות את הרישומים ולהתאים אותם למציאות.

בתום המישחק פרצו אוהדיה המשולהבים של מכבי תל־אביב למיגרש, והשוטרים הצרפתיים הנדהמים לא יכלו לעצור אותם. מזכ"ל פיב"א, **בורה סטאנקוביץ'**, חיפש את **ג'ים בוטריט**, כדי להעניק לו, כקפטן הקבוצה, את הגביע, אולם ההמון המשולהב גרם לו לשנות את דעתו, והוא מסר את הגביע לשחקן הקרוב אליו ביותר, **שמואל זיסמן**, שגופייתו נלקחה כבר ממנו על־ידי האוהדים, שהניפו אותו אל על. שימעון מזרחי המזועזע חרד לשלום הגביע, והצליח לקבל אותו לידיו, ורק כשנראה ששום סכנה לא נשקפה לגביע־אירופה לאלופות, שהועניק למכבי תל־אביב, הועבר הגביע מיד ליד, עד שנגעו בו כל שחקני הקבוצה.

ניצחון יקר

עתה ניצבת מכבי תל־אביב על פרשת דרכים. עתידם של **ג'ים בוטריט** ו**ארך ויליאמס** אינו ברור. **רודי דאמיקו**, מאמן הקבוצה, יוחלף, כנראה, וכך גם עוזרו, **צביקה שרף**. הכנסות הקבוצה בעונה הבאה יירדו בצורה משמעותית, שכן בעיקבות הניצחון בשטראסבורג, עולה מכבי תל־אביב ישירות לגמר, ללא מישחקי קדם־גביע.

ארבעה מישחקים אלה, הממלאים את

הגביע*
עוד ניצחון כזה ואבדנו

ידי־אליהו, היו חלק נכבד וחשוב מאוד מהכנסתה של הקבוצה. גם אם ישחררו חלק מהשחקים, יוצרכו לשלם כסף רב עבור שחקני־רכש.

מנגד משוחחים קברניטי האגודה עם **שלמה** („צ'יצ") **לחט**, על מתן מקום שבו יוכלו לבנות איצטדיון קטן, שישמש אותם למישחקי־מיבחן ולאימונים שוטפים. המשא־ומתן של הקבוצה עם ראש־העיר נמצא כבר בשלבים סופיים, ונראה שמכבי תזכה לבסוף בבית החסר לה.

* בידי שימעון מיזרחי. מאחור: שלמה להט.

60 מיליון עבור אבי

כהוריגין כהן
מוכנים לשחרר

אבי כהן, שחקנה הישראלי של קבוצת־הכדורגל ליברפול, התחיל לגשש באופן בלתי־רשמי אצל ראשי קבוצתו לגבי האפשרות לעבור בעונה הבאה לקבוצה הבאה.

אבי שוחח עם מזכ"ל הקבוצה, **פיטר רובינסון**, בעת טיסתם לסופיה למישחק נגד אלופת בולגריה, במיסגרת מישחקי גביע אירופה לאלופות. רובינסון ניפנף אמנם בחוזה של אבי עם הקבוצה האנגלית, שתוקפו יפוג רק עם תום עונת־המישחקים הבאה, אבל לא שלל אפשרות לביטולו. „הנחנו לקווין קיגאן לעזוב, וייתכן שניתן גם לך ללכת," אמר האיש החזק של ליברפול.

הבעייה העיקרית של אבי כהן, המתקשה להוכיח יכולת טובה בליברפול, היא התמורה שיבקשו ראשי האגודה, הידועים בסכומים האדירים שהם מוציאים עבור רכישת שחקנים ומכירתם. ליברפול תדרוש סכום השווה ל־60 מיליון לירות ישראליות, עבור אבי כהן, אחרי ששילמו עבורו למכבי תל־אביב 40 מיליון לירות.

השחקן הישראלי הבינלאומי מחפש כעת קבוצה שתרצה לשלם עבורו סכום זה.

מיליונים בבורסת המאמנים

שבעה מחזורים לפני תום מישחקי הליגה בכדורגל, כאשר המובילה, הפועל תל־אביב, אינה אלופה בטוחה, וכאשר קבוצות נוספות מצטרפות לתחתית — מתחילה בורסת־המאמנים בפעילות נמרצת.

מאמנים מחפשים קבוצות, אגודות מחפשות מאמנים. אלה ואלה מנפנפים בחוזים לטווח ארוך, ויחד עם זאת מסתמנים כמה הסכמים.

נסים כבר ממשיך לאמן את שימשון תל־אביב. האגודה מרוצה מהמאמן וצורת־עבודתו, ולכן יקבל גם סכום של 50 אלף שקל מראש, וסכום נוסף של מיליון לירות, צמוד למדד. עד כה מהווה החוזה תקדים, שכן הצדדים הסכימו על משכורת כוללת של מיליון וחצי לירות, אך עם קבלת חצי מיליון לירות מראש, נגרור הסיחרור האינפלציוני תשלום נוסף של חצי מיליון לירות, מלבד מיליון הלירות שיקבל כהפרש מהסכום שניתן מראש. בסך הכל: שני מיליון לירות.

כבר ויתר על הצעות ממכבי פתח־תיקווה ומכבי נתניה. „אימנתי כבר אשכנזים, כורדים ובני עדה אחרת," אומר המאמן, „אבל התימנים הכי טובים."

יעקב גרונדמן, מאמן מכבי נתניה, יעבור לקבוצת מכבי תל־אביב, כאשר המועמדים לאימון נתניה הם **יוסף** („יוסל'ה") **מרימוביץ'** ו**יעקב פרלמן**.

מרדכי („מוטל'ה") **שפיגלר**, מאמן בית"ר תל־אביב, ימשיך לאמן את הקבוצה, אם תעלה לליגה הלאומית, מה שנראה בטוח לאור מקומה המצויין בראש־הטבלה. שפיגלר יהיה המאמן היקר ביותר, אם תעלה קבוצתו לליגה הלאומית, שכן נוסף על

מאמן שפיגלר (מימין)
מענק עלייה ללאומית

שני מיליון הלירות שהוא מקבל כמשכורת, יזכה במענק־ניצחון בסך מיליון לירות נוספות. סך הכל: שלושה מיליון לירות לעונה, מכיסו של **אהרון גנישׂ**, הממן את הקבוצה.

המופע הבינלאומי הגדול לכל המשפחה

חגיגה על הקרח

בתכנית:
"הלו אמריקה"
"הלו דולי"
"חופשה בגרמניה"
"סיפור אהבה"
"קזצוק"
"וינה העליזה"
מחרוזת רוסית"
"הליצנים"
"מחול החרבות"
"ימי הוליווד"
"עולם החיות"
"הים האכזר"
"גבירתי הנאוה"
"כנר על הגג"
ועוד.

בחסות:
פינה קולדה

- 50 משתתפים
- סולנים אלופי עולם ואלופים אולימפיים
- 800 תלבושות ססגוניות
- תזמורת 10 נגנים
- חוויה נדירה
- חגיגה מרהיבה

מיקצבים לוהטים מרהיבים ביופיים שטרם נראו כמותם בישראל

המופעים יתקיימו באוהל מפואר ביותר ועל קרח מלאכותי

תל־אביב

במגרש "ריידינג"
(דיזנגוף פינת אבן־גבירול)
מערב יום העצמאות 6.5.81 ועד ל־21.5.81

כרטיסים: הפצה ראשית "הדרן", אבן אבן גבירול 30, טל. 248787. למוסדות — 248844, וביתר המשרדים בעיר. **ובערים:** יפו, ר"ג, בת־ים, חולון, הרצליה, פ"ת.

חיפה

איצטדיון קרית חיים
כתופשת הפסח: 11.4.81—25.4.81

כרטיסים: הפצה ראשית "קופת חיפה", הרצל 21 טל. 662244 ובמשרדים: גרבר, "נובה־גרבר". **כנהריה** — שרותי דוד, טל. 920330. **כנתניה:** במועצה המקומית.

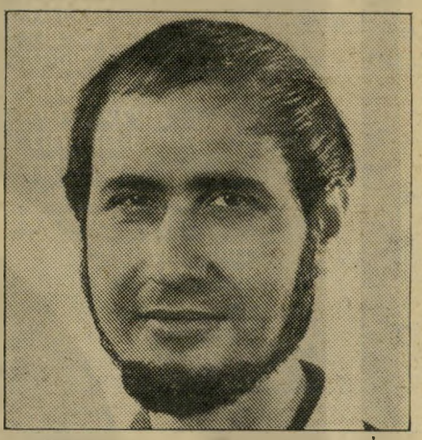
ירושלים

לשבוע ימים בלבד: 30.5.81—6.6.81

כרטיסים: למוסדות: משרד "קלעים" רח' שמאי 8, טל. 02־234061 ובמשרד "כהנא־בנאים", רח' יפו 38, טל. 224008. **בכית שמש:** במועצה המקומית.

ברחובות במגרש "מכבי"
רחובות, **ל־4 ימים בלבד: 1.4.81—4.4.81. כרטיסים:** משרד "לוטוס", טל' 057־57200. בנס ציונה, יבנה וראשון לציון — במועצות הפועלים. **בחדרה** ברחבה שלמול התחנה המרכזית, **ל־3 ימים בלבד: 6.4.81—8.4.81. כרטיסים:** קופת קולנוע חוף. **בבנימינה** וזכרון במועצה המקומית. פרדס חנה ב"מכבסה". **צמח—טבריה** ברחבת אולם הספורט "בית בנדל", **ל־3 ימים בלבד: 27.4.81—29.4.81. כרטיסים:** במועצה האזורית עמק הירדן, טל' 067־51421, **בטבריה** — "בידור הצפון", טל' 067־22542. **בכפית שאן** — במרכז הקהילתי, טל' 065־88220. **בעפולה** — ידיעון עפולה. **אילת השחר** בקיבוץ אילת השחר **ל־3 ימים בלבד: 2.5.81—4.5.81. כרטיסים למוכדות** — באילת השחר, קופת אולם התרבות (דוד שחר), טל' 067־37592. **בקרית שמונה** — במשרד "מידע 8" טל' 067־40106, 067־41159. **בצפת** — חנות גרינבוים. **במטולה** — מועצה מקומית. **נתניה** ברחבת שד' בנימין — ביה"ס יונתן **ל־4 ימים בלבד: 8.6.81—11.6.81. כרטיסים:** משרד "מופע", טל' 053־30335 ומשרד סיגנל. כ"ס — ניסן. אור־עקיבא, במועצת הפועלים.

במערך אין כל שינוי

יגאל בן־נון, ראש רשימת שינוי בהסתדרות.

השיפור העיקרי במצבו של המערך נובע מכך שהליכוד הרבה יותר גרוע. חוץ מזה, במערך אין כל שינוי:

★ הניצים טורפים את היונים.
★ משל מפזר הבטחות ללא כיסוי.
★ ועם המיפלגות הדתיות העסקים כרגיל.

במערך אין כל שינוי, אך מכיון שהליכוד כל כך גרוע, יכריב המערך את הממשלה הבאה.
ולכן אם רצונך בשינוי אל תיתן לו רוב מוחלט. אל תיתן לו למכור אותך שוב למיפלגות הדתיות ואל תיתן לו לעשות בהסתדרות ככל העולה על רוחו.

אמור הן לאנשים שאפשר להאמין בהם

אמור הן לשינוי בכנסת ובהסתדרות.

שינוי

מפלגת המרכז

בישראל מתים פחות

(המשך מעמוד 16)

ההסבר הוא פשוט. לבנקים הגדולים יש הברות־ביטוח הנשלטות על־ידם (במיקרה של בנק הפועלים, אין זה כך. אך הסנה היא הברה־אחות השייכת להברת־העובדים ההסתדרותית). הרווחים שעושים בחברות־הביטוח הללו גבוהים בהרבה מן הרווחים שעושים הבנקים בתוכניות החיסכון והביטוח שלהם־עצמם, ולכן נמנעים הבנקים מן התחרות „הלא־הוגנת" נגד עצמם. משום־כך גם נמנעים הבנקים (להוציא בנק הפועלים) בדרך־כלל מלהציע תוכניות־ביטוח ריסק זולות באמת, ואינן מריצות סוכנים „בשטח" כדי להביא אליהם מבוטחים.

הממונה על הביט.ח: „ההעדפות לחברות הביטוח לעומת קופות־הגמל - חוצאה של הסדרים היסטוריים"

כדי לאלץ את המבוטחים לרכוש ביטוח מעורב, אין רוב חברות־הביטוח מאפשרות רכישת ביטוח ריסק טהור בילבד. הן מוכרות ביטוח כזה — המשתלם בדרך־כלל הרבה יותר מביטוח מעורב. רק למי שיש כבר ברשותו ביטוח מעורב. כמו כן אין חברות־הביטוח מוכרות ביטוח נגד אובדן כושר עבודה אלא אם כן יש כבר ללקוח ביטוח מעורב. עובדות אלה רק מדגישות עד כמה אין הביטוח המעורב משתלם לצרכן. רק כאשר כבר נרכש ביטוח זה, מאפשרות לו חברות־הביטוח ל־כוש ביטוחים טובים יותר — אך מכניסים פחות מבחינת חברות־הביטוח וסוכני־הביטוח.

ההסבר השלישי להמשך שיגשוגו של הביטוח המעורב נעוץ במדיניות מישרד־האוצר, ובמיוחד האגף הממונה על הביטוח והחיסכון, ואגף מס־הכנסה. הללו מעניקים לביטוח המעורב שורה של הטבות — חלקן על־פי־חוק וחלקן על־פי „הסדרים היסטוריים".

■ ■ ■

דן הטבות ניתנות לצורה מסויימת של הביטוח המעורב, הידוע כ„ביטוח מנהלים", והמבוסס על הפרשות של העובד והמעביד לחברת־הביטוח. הפרשות אלו מחולקות כך, שחלק פונה לתשלום על־חשבון פיצויי־פרישה, וחלק על־חשבון תגמולים (תשלומים חודשיים שמקבל העובד אחרי פרישתו), כפי שנעשה הדבר ב־הפרשות לקופות־גמל. אך בעוד שהתגמולים משוחררים ממס־הכנסה, מוטל מס־הכנסה על פיצויים מעבר לסכום מסויים, המשתנה מדי־פעם. בביטוח־מנהלים מרשים שילטונות המס לחברות־הביטוח להעביר את הריבית המצטברת על־חשבון ההפרשה לפיצויים אל חשבון התגמולים, וכך יוצא שהחוסך בחברת־ביטוח משלם פחות מס מעמיתו החוסך בקופת־גמל. זהו, כאמור, הסדר היסטורי שאין לו שום אחיזה בחוק, ואגף מס־הכנסה יכול לבטלו בכל שעה.

ההפרשה לחיסכון בביטוח־מנהלים, כמו בקופת־גמל, יכולה להגיע ל־18.33% לכל היותר משכר העובד. בקופת־גמל נשמר סידור זה בקפדנות, אך לא כן בביטוח־מנהלים. כיוון שביטוח זה צמוד באופן מלא למדד, יכול שיעור החיסכון להגיע לשיעורים גבוהים יותר מהשכר, כאשר עליית המדד מהירה מעליית השכר (כלומר, כאשר השכר הריאלי אינו עולה). יתרון זה יתבטל לחלוטין אם יוצמד השכר באופן מלא למדד. כפי שמבקש לעשות שר־האוצר הנוכחי, יורם אריזור. אך לא תמיד זה יתרון. הצמדה מלאה למדד כאשר השכר נישחק לאורך שנים יכולה להביא לכך שהמבוטח יאלץ לשלם שיעורים עצומים משכרו לצורך הביטוח, שלא ברור אם יוכל לעמוד בהם.

הטבה נוספת: למבוטחים בחברות־ביטוח מותר להשתמש ב־10% מן הכספים המופרשים לפיצויים לצורך רכישת ביטוח־ריסק. כאשר סכום הפיצויים עולה על הסכום המשוחרר ממס, יש כאן הטבה נוספת לעומת החיסכון בקופת־גמל, שם אין מותרת הפרשה כזאת.

כאשר נשאל הד"ר בן־עמי צור קרמן על הטבות אלה, השיב כי המדובר ב„הסדרים היסטוריים",

איש־ביטוח סמצן
„פוליסה טובה"

וביקש שלא להתייחס לנושא זה בפירוט בשיחה טלפונית.

מבקר המדינה מתייחס לנקודות אלה ולמעורבות הממונה על הביטוח והחיסכון, כדרכו, נעשה הדבר בעדינות רבה:

„האוצר מעורב באופן פעיל בענף ביטוח החיים על־ידי מתן זיכויים ממס־הכנסה למבוטחים ו־על־ידי הבטחת תשואה צמודה לחברות־הביטוח... לדעת הביקורת על המפקח על הביטוח לשכלל את הכלים שלרשותו, כדי לבחון אפשרות להקטנת פרמיות הביטוח."

אלא שאיש אינו בודק את הדרך להקטנת הפרמיות. נראה שהמגמה היא בדרך כלל הפוכה.

צריך להדגיש כי למרות ההטבות וההעדפות הניתנות לביטוח מנהלים, עדיין הוא יקר מאוד בהשוואה לחיסכון בקופת־גמל ו־ביטוח־ריסק טהור לצידה. גם ההטבות הללו אינן מכסות על ההפרשים העצומים. חברות־הביטוח ממשיכות לרדות את הדבש, כאשר הדבורים העמלניות — קהל המבוטחים — משלם יותר מדי, והממונה על הביטוח אינו עושה דבר וחצי־דבר כדי לבלום את מכירת הביטוח המעורב. **שימה פרנקל** ■

חשב האוצר: „הסתברות התמותה בישראל - מחצית מהסתברות התמותה שעליה מבססות חברות־הביטוח את חישוביהן"

הנדון

(המשך מעמוד 33)

מיצוא מתוכו, באותם ימי־גורל, מהגרים אחרים.

וכאן אנו מגיעים אל אמת איומה, שאסור להשתיק אותה.

היישוב של אז גדל וחונך ב־אווירה אנטי־יהודית, כימעט אנטי־שמית. הציונות של אז לימדה את בניה לבוז ליהודים. לזלזל בהם לרחוש להם טינה. („מדוע לא באו כאשר יכלו לבוא? מגיע להם!").

ההרגשה התת־הכרתית היתה: לא חשוב מה קורה ליהודים שם, חשוב מה עושים אנחנו כאן! אנחנו בני־נים כאן מזדהת, ואחרי הי מיחמה יוכלו לבוא הנה — מי שיהיו אז בחיים.

לא מיקרה הוא שיונתן רטוש הקים את התנועה הכנענית דווקא בימים ההם. רעיונות כאלו ריחפו באוויר, אף שרק מעטים העזו לבטא אותם בצורה כה חדמשמעית ונחרצת.

משהו מן הבוז הזה מתגנן כיום בשאלה „מדוע הם הלכו כצאן לטבח?" יש חיצפה תהומית בשאלה זאת, כאשר היא נשאלת על־ידי בניו של ישוב שישב כאן לבטח, שהתעשר ושמן, ושלא עשה דבר כדי להציל.

■ ■ ■

אין הדבר משחרר את המניהיגים מן האחריות.

המנהיגים — כולם, מילבד אנשי לח"י, שנחשבו כמטורפים — היו משועבדים בלב ובנפש לבריטים. הם לא הבינו, ולא רצו להבין, שגם בין בעלי־ברית יש אינטרסים שונים, וכי האינטרס העליון של היישוב הוא לחבל בהשתדלות.

המנהיגים היו עבדים לבריטים. גם זוהי אמת פשוטה. והרוויזיוניסטים לא יצאו מכלל זה.

רק ב־1944 פתח אצ"ל במיתקפה על השילטון הבריטי. היא שילם מס־שפתיים ליהודים באירופה. אך „המרד" של מנחם בגין לא נועד לעזור ליהודים להיגאל מן השואה, אלא להקים מדינה שתציל בבוא העת את פליטי השואה.

כאשר בא יואל בראנד ארצה, בשליחותו הנואשת מטעם ישראל קסטנר — אדם שגדולי המנהיגים בארץ לא הגיעו לקרסוליו מבחינת אימץ־ליבו — לא מצא איזן קשבת אצל איש, שוב מילבד קומץ אנשי לח"י.

■ ■ ■

מדוע זה חשוב? לשם מה לגרד את הפצעים הישנים?

מי שאינו יומד ממחדלי האתמול, נגזר עליו לחזור עליהם.

לא תהיה בדור הזה שואה שניה. לא תקום עריצות־נאצית שניה. מה שקרה היה חד־פעמי, ולא יקרה שנית באותה צורה.

אולם התיפעה עצמה חוזרת על עצמה שוב ושוב: מנהיגים קטנים אינם מסוגלים להתמודד עם אתגר חדש, המאיים על חיי האדם. עם אדיש, השקוע בהנאות העלובות של היום־יום, אינו רואה את הכתובת על הקיר, ואינו מעלה מתוכו מנהיגות של ממש.

אנחנו נכנסים לעידן הגרעיני. הצו העליון מחייב לעשות שלום, עכשיו מייד, לפני שהפצצה האטומית תשנה את חיינו עד ללא הכר.

אבל המנהיגים שלנו חיים כמנהיגים ראו. שוב הם משועבדים לשלטון זר וזר אינטרס שלו. ושוב עומד העם בתור לקורבנות.

המהפכה שלא היתה: הגברים הישראליים מסרבים להיות נוכחים בלידות של נשותיהם, למרות שבתי־החולים קוראים להם ואף הכינו את כל הסידורים הדרושים לכך

עריקים

אישה שיצאה מחדר־הלידה מרוצה, גינקולוגים, משתפת מיד את כל חברותיה בחוויה הטובה והמרגשת, ש־עברה עליה בלידה יחד עם בן־זוגה. בתי־החולים, שלא יתאימו עצמם לשי־נה החדשה, יאבדו את הנשים.

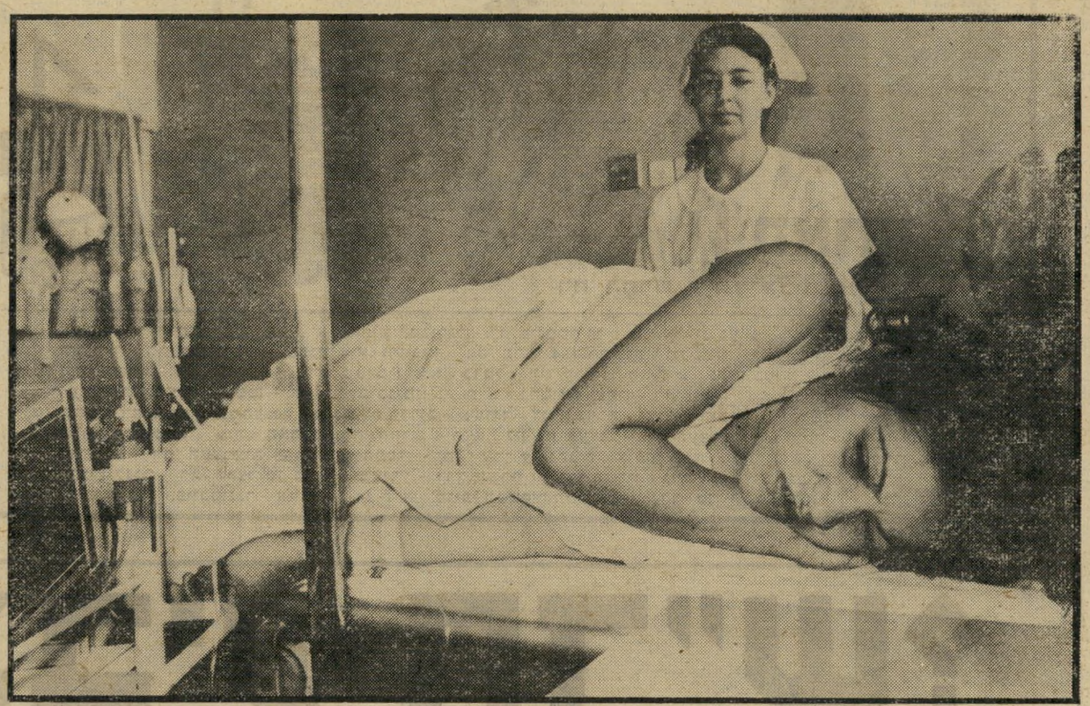
אכן, ברוב בתי־החולים שינו חדרי־הלידה את המיבנה הפנימי, כדי שהבעל יוכל להיכנס אליהם. אולם המציאות מראה שרק היולדת לבדה נהנית מה־הצוות־הרפואי אינו נסוג מהרעיון ש־בו הוא מאמין — הוא דואג להסביר לכל יולדת הנרשמת ללידה כי בעלה רשאי להיות עימה בלידה. באוניברסיט־אות מלמדים את הסטודנטים לרפואה, שמקומו של הבעל הוא לצד אישתו. המיילדות החדשות לומדות, שיש לסייע לבעל לתמוך באישתו. כל הצוות־הרפואי בחדר־הלידה פועל מתוך הכרה, שהבעל שייך למקום בדיוק כמו האישה ההרה, ושיש לעזור לו ולא להתעלם ממנו.

איך קרה, שאירוע הלידה, שהיה שייך ליולדת ולצוות־הרפואי בלבד, בתוך חדר סגור בבית־החולים, הסיר את המחיצה בפני בני המישפחה הנוספים?

הרעיון עלה לראשונה במוחו של ה־גינקולוג האנגלי רוברט היד, שטען ש־חלק ניכר ממרכיב הכאב בלידה נובע מהפחד הבלתי־ידוע. אם ידריכו את הנ־שים לפני כניסתן לחדר־הלידה, הן תהיינה רגועות יותר, והכאב המיוחס לפחד יופחת.

בצרפת הצטרף אליו הגינקולוג לבואיי פרדריק, שגרס שיש לאפשר לכל בני־המישפחה להיכנס עם היולדת לחדר־הלידה, ושיהיה זה הבעל שייענק במו ידיו את חבל הטבור, המקשר בין היו־לדת ופרי־ביטנה.

דוקא שוודיה והולנד היו המדינות ה־חלוצות שאימצו את הגישה החדשה.

מלידה

"אני פוחד, אינני מטוגל להיכנס לחדר־הלידה!" עונה אברהם בג־דדי למיילדת, בחדר־הלידה בבית־החולים רמב"ם, הקוראת לו להיכנס פנימה יחד עם אשתו.

הוא השתתף עם אישתו, עדה, בקורס־הכנה ללידה, אולם שכח את האישור שניתן לו בסיום הקורס. לא עזרו הפצ־רות המיילדת, שהסבירה לו שדי בנכו־נות שלו, כדי שדלת חדר־הלידה תי־פתח לפניו.

בית־החולים הקריה בתל־אביב, שייס־גר בקורב כדי לעבור למיבנה החדש בבית־החולים איכילוב, יציע לנשות תל־אביב חדר־לידה לפי החלום האמריקאי. כל יולדת תזכה בחדר פרטי, כדי ש־בעלה יוכל לעבור עימה את חוויית הלי־דה, למרות שבצוות־הרפואי הביעו חלק מהרופאים התנגדות לשיטה החדשה.

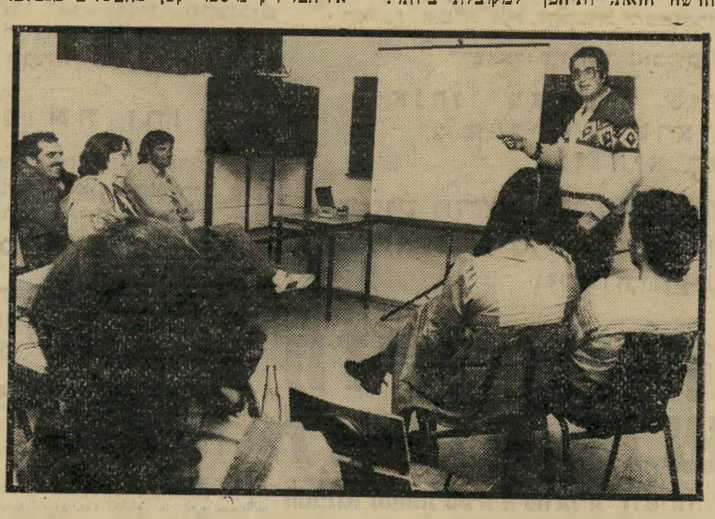
לפני שבע שנים סיימו לבנות את ה־אגף החדש בבית־החולים רמב"ם בחיפה. כל יולדת נהנתה מההפתעה החדישה שקידמה את פניה. לא עוד אולם מלא במיטות עם יולדות, אלא חדר פרטי וגי־שה פסיכולוגית חדשה לאירוע הלידה.

לצוות הרופאים והמיילדות הצטרפה פסיכולוגית, ציפורה תדמור, השואלת — אם כל הצוות מתרגש כשנולד תינוק, מדוע שהבעל לא יהיה נוכח במעמד הזה? היא ממשיכה לעודד בני־זוג להי־כנס יחד גם לחדר־ניתוח, בלידה המח־ייבת ניתוח קיסרי. אולם הוא מתקשה להסביר מדוע, אחרי שבע שנים, עדיין חושש הגבר הישראלי להיכנס לחדר־הלידה, ופחות מ־10% מבני־הזוג מוכ־נים לעבור יחד את חוויית־הלידה.

מיכשור רפואי

מבהיל

"אין זו אופנה", מזדרז להסביר הד"ר איתן פאר, גינקולוג ממח־לקת־היולדות בבית־החולים רמב"ם. "יו־תר ויותר בני־זוג יקבלו את הגישה ה־חדשה הזאת, ותיהפך למקובלת ביותר." חדר הפרטי המוצע לה — חדרי הלידה אינם מתפוצצים מכמות הבעלים הנוהרת אליהם, רק מיספר קטן מהבעלים מגצלם.

קורס לאבות

ד"ר איתן פאר, גינקולוג בבית־החולים **רמב"ם**, הוא חסיד הגישה החדשה, הקוראת לבעלים להיכנס לחדר־הלידה. בקורס־הכנה ללידה, שמתקיים בקרית חיים, הוא מנסה לעשות נפשות לגישתו.

העריק

אברהם בגדדי חשש להיכנס עם אישתו לחדר־הלידה, למרות ששניהם השתתפו בקורס־ההכנה. בשלט הכניסה כתוב: "חדר לידה, הכניסה ליולדות בלבד". גם הפצרות המיילדת שייכנס, לא עזרו.

שאיפשרו לראשונה לבעלים להיכנס ל־חדר־הלידה.

לארצות־הברית הגיעה השיטה באיחור. שם למדו להכיר אותה רק כשנדהמו לגלות שפחת מיספר הלידות בבתי־החו־לים. המתבר לגינקולוגים, שהנשים העדיפו להישאר ללדת בביתן. הן סרבו להיכנס לבית־חולים, שבו מקדם את

(המשך בעמוד 55)

קבלת מודעות
לכל העיתונים
במחירי המערכת

פירסום אידיאל
אבן גבירול 110 תל-אביב
(פינת אנטוקולסקי)
טלפון 227117, 772118

מועדון 5 לתרבות חדשה
רח' הס 5, תל-אביב
טל' 297263

יום שלישי 7.4.81
המועדון סגור

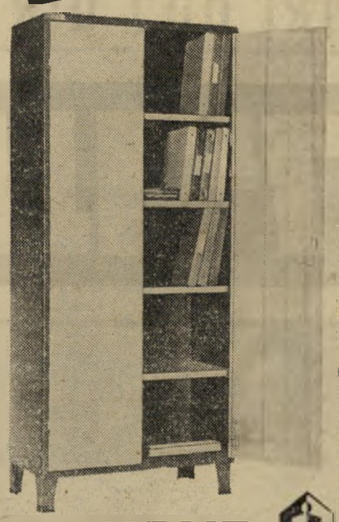
המועדון פתוח בימי שלישי
משעה 8.30 בערב. התוכניות
מתחילות בשעה 9.00 בערב.

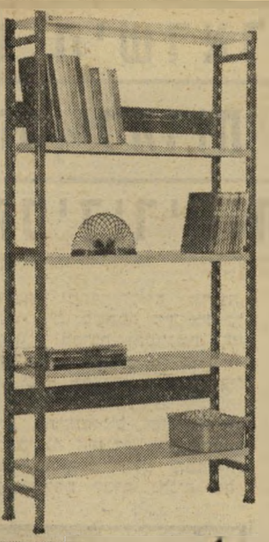
תן טרמפ לחייל

P.P.C

שיפור נוסף
ברהיטי המתכת
הטובים ביותר

שיטת הגימור P.P.C.
שהונהגה לאחרונה במפעל
רהיטי המתכת של "הארגז"
היא השיטה המתקדמת,
המודרנית והמשוכללת
ביותר בעולם.
אין בישראל איכות, גימור
וצביעה של רהיטי מתכת
ברמה כה גבוהה.
בדוק, השווה ואמת עובדות
אלה לפני הרכישה.

1981
המוצר הנבחר

הארגז
רח' החרש 4, תל-אביב, טל: 332231

אציל לרנר - רח' קרליבך 15 ת"א ◦ אחים המבורגר - רח' פינסקר 21 פ"ת ◦ אלריס בע"מ - רח' יפו 44 חיפה ◦ המדריך - רח' סמולנסקי 2 נתניה ◦ א. ווילינץ - רח' הרצל 164 רחובות ◦ וילשטין - רח' יפו 30 ירושלים ◦ מרכז המדף - רח' מטלון 58 (מרכז מסחרי) ת"א ◦ כרמל - רח' קרליבך 10 ת"א ◦ מעין בע"מ - רח' רוטשילד 61 ראשון לציון ◦ לאוטמן - רח' נחלת בנימין 52 ת"א ◦ נחמיאס יצחק - רח' מקוה ישראל 22 ת"א ◦ לנדאו יצחק - רח' אחוזה 106 רעננה ◦ סוכנויות הדרום - אשדוד ◦ דורון גדרה - גדרה ◦ הוכמן - מרכז מסחרי אילת ◦ אעוני אל-חשאם - עזה ◦ הארגז - רח' החרש 4 ת"א ◦ נין נון בע"מ - דרך העצמאות 61 חיפה ◦ וסרמן את קורצברג - רח' העצמאות 55 חיפה ◦ הספר - רח' ויצמן 9 נתניה ◦ אופק - רח' סוקולוב 72 רמת-השרון ◦ קרביץ לנגב - רח' הרצל 70 ב"ש ◦ "מאיר" - דרך השרון 59 הוד-השרון ◦ גזית - רח' אבן גבירול 98 ת"א ◦ סניפי קרביץ ◦ פויכטונגר - אחד העם 24 ת"א ◦ סניפי המשביר המרכזי. לוי יעקב - טבריה, פסג' חמ"א.

להצביע חד"ש?

יריבינו אומרים: „אלה עוכרי ישראל"

בואו ונבדוק זאת:

* כאשר ישראל מתעקשת לדכא אוכלוסיה כבושה בת מליון תושבים, דיכוי המזיק לא רק לנכבש אלא גם לא פחות לכובש —

אנחנו לא אוהבים את זה!

* כאשר ישראל נשלטת בידי אנשים חסרי אחריות, המתעקשים להמשיך במדיניות ההתנחלות על-חשבון עם אחר (על-חשבון תקציבים חיוניים לפתרון המצוקה החברתית בארץ) ותוך ידיעה, כי המחיר צמוד לעוד הרבה דם שישפך —

אנחנו לא אוהבים את זה!

* כאשר בישראל הולך ומעמיק הפער החברתי והעדתי, גובר ניצול העובד השכיר לעומת התעשרות קלה ומואצת של קומץ בעלי-הון וספסרים —

אנחנו לא אוהבים את זה!

* כאשר בישראל חיים אזרחים יהודים שווים יותר ואזרחים ערביים שווים פחות —

אנחנו לא אוהבים את זה!

אך אנחנו משוכנעים, שישראל לא צריכה להיות מדינה כזו!

אנחנו מאמינים בישראל ערבית, שפויה ודמוקרטית, המכבדת לכל תושביה, יהודים כערבים, שוויון מלא; המחפשת את הפער החברתי והעדתי; החותרת לשלום צודק, כולל זכר־קיימא, קודם־כל עם העם הערבי הפלשתינאי ונציגו המוכר הבלעדי — אש"ף — וזאת על בסיס הכרה הדדית בין עם ישראל והעם הערבי הפלשתינאי, והקמת מדינה פלשתינאית עצמאית בצד מדינת ישראל.

כעוד שהסכמי קמפ־דייוויד והאוטונומיה נכשלו והאופציה הירדנית היא ולד מת — תוכנית השלום שלנו היא ריאליסטית וברת־ביצוע. היא מקובלת על המדינות הערביות השכנות, על הנהגת אש"ף ועל האומות המאוחדות.

לישראל כזו אנו נאבקים כל ימות השנה.

אנחנו מאמינים שזהו הייעוד של
החברה הישראלית היום,
לכך היא ראויה!

חיזוק חד"ש הינו חיזוק הכוח הלוחם העקבי למען השלום, הדמוקרטיה, אחוות־העמים וזכויות העובדים.

חזית דמוקרטית לשלום ולשוויון

המפלגה הקומוניסטית הישראלית (רק"ח).
פנתרים שחורים וחוגי ציבור יהודים וערבים

הבחר

תל-אביב
ת"ד 4885

(המשך מעמוד 53)

פניהן מיכשור־רפואי מבהיל, הגורם להן לחוש חולות.

לידה בבית, שהפכה דרמטית והצריכה התערבות רפואית עם מיכשור, הותירה נזקים חמורים ל־יולדת ולעובר, כשעבר זמן יקר עד שהיולדת הועברה לבית־החולים. הרופאים נאלצו לחפש דרך, אשר תחזיר את הנשים לבתי־החולים. לשם כך נבנה חדר־לידה במתכונת חדשה, שבו המיטה היא ספה רכה, הריצפה כוסתה בשטיחים והקירות בתמונות. המיכשור הרפואי הוסתר בדופן־הקיר, ורק בשעת־הצורך היתה אפשרות לסו־

הלידה, שחל עליה טבו בעבר."

בקורס ההכנה ללידה, המתקיים בקרית־חיים, נחלקות הדיעות בין הגברים לארבעה סוגים מאפיינים: הבעל שבא עם אישתו להקשיב להרצאות, אבל מצהיר שבמיעד הלידה הוא יגוייס למילואים.

הבעלים המצהירים שהמידע ב־קורס מעניין אותם, אולם לחדר־הלידה הם לא מסוגלים להיכנס.

לעומתם גותרו בני־זוג המצהירים: „אני אעשה זאת למען אישתי," ומסכימים ללוות את נשר־תיהן לתוך חדר־הלידה.

הסוג הרביעי הם בני־זוג החושבים שהם מוכנים לנסות לעבור

„כניסה ליולדת בלבד". אולם ביום שבו נרשמת היולדת ללידה בבית־החולים, מוסבר לה שבעלה רשאי להיכנס עימה ללידה.

בוריס יעקובשוילי (22) אינו מעלה על דעתו שעליו להיכנס עם אישתו, רחל, פנימה. „ראיתי שהיא סובלת," הוא אומר, „אבל אין לה ברירה. היא למדה מאימה ללדת ולגדל ילדים, והתפקיד שלי — להביא פרנסה."

לעומתם, הקיבוצניקית מאפק, פלוסי ירושלמי (34), נהגית מכך שבעלה התפנה מעבודתו המשק, והצטרף אליה ללידה ה־שלישית. בוכה וצוחקת היא מצ־

הבעל בחוץ

בוריס יעקובשוילי לא מעלה על דעתו את האפשרות להיכנס עם אישתו, רחל, לחדר־הלידה. יחד עם כל בני־המישפחה, כשלצידו של מזון ליממה ארוכה, הוא ממתין בחוץ לבשורה המשמחת. רחל אינה רוצה שבעלה ישב לידה בשעת הלידה ויראה אותה מתייסרת. שניהם השליכו לפח את פתק ההזמנה לקורס ההכנה ללידה, שנשלח אליהם מבית־החולים.

הבעל בפנים

דיזי ויוסי אביב השתתפו יחד בקורס ההכנה ללידה. יוסי נהנה לעזור לאישתו בלידה, כדי שהיא תסכים ללדת עוד הרבה ילדים. בשביל דיזי הלידה היתה סיוט, והיא בשום־אופן אינה מוכנה לשמוע על הלידה הבאה.

בב את התמונה ולגלות בלון־חמצן ושאר אביזרים רפואיים.

„למען אישתי"

„ח **ששנו מאוד** שגם ב־ישראל נאבד את היול־דות," מסביר הד"ר איתן פאר, „ובתי־החולים קוראים היום ל־בעלים להיכנס אליהם, ומאפשרים לבני־הזוג להשתתף בקורס הכנה ללידה, כדי ללמדם מהי חווייתי־

את חווית־הלידה עם נשותיהן, מתוך הכרה שהם שותפים ליצירה.

בישראל התופעה החדשה אינה מובנת מאליה, והיא גם לא פש־טה במהירות, כמו בארצות אח־רות, ששימשו דוגמה לגינקולו־גים הישראלים. בתי־החולים בא־רץ כבר ערוכים וקוראים לבעלים להיכנס אליהם. אולם הגבר ה־ישראלי מתמהמה, ויש צורך לע־שות לגישה החדשה.

מדלת חדר־הלידה בבית־החו־לים רמב"ם שכחו להסיר (במשך שבע שנים) את השלט הקובע:

הירה: „בשתי הלידות הקודמות לא העזתי להוציא הגה ליד הא־חות מהמשק. הפעם אני מאושרת להתפנק ליד בעלי, ומרשה לעצ־מי לצעוק ולבכות."

„הבעל רגיש מדי"

ל זי אביב (27) יושב נינוח ומאושר ליד אישתו, דיזי (22), ומחבק את בנו הבכור. אישתו אינה מבינה איך הוא הצליח להחזיק מעמד בלידה, ו־אילו הוא גאה לומר: „עשיתי את זה למענה."

בחדר סמוך מתייסרת ליאורה (22) יותר מיממה, בשלב הצי־רים. בעלה, אהוד, התשוש אחרי השעות הרבות שבהן הוא ישב ליד אישתו, פולט: „התייאשתי," ואילו אישתו, שנראתה מנומנמת, ממהרת להגיב: „אתה התייאשת?"

מיכל הכט, סטודנטית חיננית מהשנה החמישית בבית־הספר לרפואה בחיפה, מסתובבת חסרת־מנוחה בין החדרים שבהן נאנ־חות היולדות. היא אינה מסכימה עם הרופאים, המלמדים אותה שיש לשתף את הבעל בחווייתי־הלידה. „שמעתי רק צעקות מה־חדרים שבהם נמצא בן־הזוג. בשביל מה הוא צריך את זה?" היא שואלת. „המראה אינו מח־מיא לאישה, ואילו הבעל סובל."

ד"ר אלכס קורת מצטרף גם הוא לדעתה: „הבעל הוא רגיש מדי, מפריע ומיותר בחדר־הלי־דה. הוא רק מחכה לרגע שה־סיוט עבורו ייגמר."

חדשות
סטימצקי

עתה הזמן לשלוח
לידידיך בחו"ל
שי לפסח
מבחר גדול של
הגדות מפוארות
מאוירות, בצבעים, ובשפות שונות
ביניהן:
★ A FEAST OF HISTORY ★
הגדה מיוחדת במינה, משולבת בסיפור
הדרמה של הפסח במהלך הדורות
מחיר 9.95 £
וכן ספרי מתנות
רבים אחרים

1951
סטימצקי

בבית משפט השלום
בתל־אביב—יפו

ת.א. 13225/80

בענין: בנימין קלטר

ע"י ב"כ עוה"ד א. רוזנשטין ו/או ד. רפופורט ו/או ד. מארק ו/או א. חכימי כולם ביחד מרחוב אחוזת בית 3 תל־אביב.

התובע

— נגד —

1. הגי שחר
ע"י ב"כ עו"ד א. ברקת ו/או י. יעקובוביץ מרחוב אבן גבירול 83 תל־אביב.
2. אברהם אלון (ציטרנבוים)
לוס אנג'לס קליפורניה ארה"ב.

הנתבעים

הודעה על המצאת כתב תביעה לנתבע מספר 2 בתחליף המצאה מחוץ לתחום השיפוט

הואיל ובנימין קלטר הגיש לבימ"ש השלום בתל־אביב תובענה נגדך ובהתאם לצו ביהמ"ש מיום 5.3.81, הנך מוזמן להגיש כתב הגנה תוך 90 יום מיום פרסום מודעה זו.
אם לא תעשה כן, יהיה לתובע הזכות לקבל פס"ד שלא בפניך, עפ"י תקנה 102 (א) לתקנות סדר דין אזרחי תשכ"ג—1963.

עו"ד ד. מארק
ב"כ התובע

בריזה
מוסיקפה
הרברט סמואל 80 טל. 656992
בלוז, פולק,
כל יום א' ג'ז
פתוח כל יום כולל יום א' משעה 21.00

קולנוע

סרטים

מלכת הכפר

כאשר הגיע הסרט בתו של כורה הפחם לישראל לראשונה, לפני כשנה, התבוננו בו המפיצים והגיעו למסקנה שאינו מתאים לארץ! הסיבה? סיפור חייה של זמרת הקאונטרי, לורטה לין, הוא יותר מדי אמריקאי. עניינו בתופעות זרות לנו, והוא מדבר על מוסיקה שאינה כל כך פופולארית בישראל.

מאותן סיבות עצמן זכה הסרט להצלחה רבה בארצות־הברית, הפך אחד המועמדים הראשיים בתחרות על האוסקר.

למען האמת, אפילו חברות הסרטים בהוליווד סברו שהמדובר בסיפור אמריקאי מדי, ורובן פשוט סירב לגגוע בו. וזאת חרף העובדה שלורטה לין היא שם־דבר באמריקה, בעיקר באמריקה הכפרית, ושהאוטוביוגראפיה שלה, עליה מבוסס הסרט, עוררה בזמנו רעש גדול, בעיקר משום שהעזה להוקיע בגלוי מיני נושאים כמו שימוש בסמי־מרץ, מניעות הריון, עימותים עם הבעל וכו'. אילו מדובר היה באליל פופ נורמאלי, כל הדברים הללו היו נחשבים למובנים מאליהם, אלא שלעולם שירי הקאונטרי (שירים בנוסח כפרי עממי) הוא עולם מיוחד במינו, עולם של מאזינים רחוקים מחוגי הסילון ומן המוסר החדש; המאמינים עדיין באדיקות בערכים הישנים של דת, במישפחה ובמולדת, ושל זמרים הדוגאגים לכך שתדמיתם הציבורית תתאים בדיוק נמרץ לדרישות אלה.

סיסי ספייסיק בתפקיד לורטה לין (מימין) ומן הדם בתפקיד אביה (משמאל?)
מישפחתו של כורה פחם

הכוכבת מתמוטטת. עולם הקאונטרי צריך להיות מוכר כבר לצופי הקולנוע בכל העולם אחרי נאשוויל של רוברט אלטמן; סרט על כוכבי הסיגנון הזה, בעיר הבירה של הפיזמונאות הכפרית (שנתנה את שמה לסרט), אפילו פרשת המשבר של לורטה לין מופיעה בו בצורה מוסווית: רוני בלייקלי מגלמת כוכבת המתמוטטת על הבמה והחוזרת להופיע בלחץ בעלה־אמרגנה רודף הבצע והמושחת. אלא שסרטו של אלטמן נטל את נאשוויל ואת תושביה שלא על מנת למצוגם באורח ריאליסטי, אלא כחומר שבו עשה כאוות נפשו, תוך בניית אלגוריה סאטירית על האומה האמריקאית כולה. מיותר לומר שמאז אין אלטמן נמנה על הקולנוענים האהודים על פרנסי העיר נאשוויל וכוכביה.

שלא כמו אלטמן, התסריטאי טום ריקמן והבמאי מייקל אפטד הסתפקו במטרות יותר צנועות. הם אינם מתיימרים לדון בבעיות חובקות־עולם או להציג מראה מול פני אמריקה או גוכח פניו של עולם מוסיקת הכפר. הם הבחינו שבידם סיפור עם מרכיבים יוצאי־דופן, והם נצמדו אליו עד הסוף, מבלי להתפתות להטפות פוליטיות על שיחרור האשה או להתפרצויות דראמתיות גוסח כוכב נולד.

מדובר בבתו של כורה פחם, הנישאת בגיל 13 לחייל משוחרר בן 19. תוך ארבע שנות הנישואין הראשונות היא מביאה לעולם ארבעה ילדים, עוברת עם הבעל מעיירת המכרות שבה גולדה ליערות מדינת ושינגטון שבצדה השני של הישבת. היא מצויידת בכל הנתונים להיות ישישה מיובלת ואפילו סבתא כבר בגיל 35.

סיסי ספייסיק וזורטה לין
החיקוי והמקור

תחליף לטבעת. אלא שהיא שרה לילדיה כל היום. הבעל שומע אותה ותחת שיקנה לה את טבעת נישואין — ידו לא השיגה לרכוש כזו לקראת החתונה — הוא מביא לה הביתה גיטרה, מאלצה כמעט בכוח ללמוד כיצד פורטים כמה אקורדים בסיסיים, ואחר כך הוא כמעט גורר אותה אל הבמה, כדי שתשיר בפני זרים. למרות הביישנות, שגורמת לה להקיא לפני שהיא פוצחת בזמר, הוא מעניק לה מעמד של זמרת חובבת. אלא שהבעל אינו מסתפק בכך. הוא שומע שהשביל לתהילה עובר דרך אולפן התקליטים ונוטל את אשתו, שאינה יודעת מה הם תווים, לאולפן מקומי. אחר כך, בלי בושה, הוא מציב אותה על כיסא, מול שמיכה שהורידו מן המיטה, ומנציח אותה בצילום פירסומת ראשון. על מכונת־כתיבה ישנה הוא מדפיס את הביוגרפיה שלה, ואחר־כך מעלה אותה למכונית יחד עם התקליטים הראשונים ועם תיקי־הפירסומת. השניים עוברים בצוותא בכל תחנות השידור הקטנות, ומוצאים עצמם לבסוף במיצעד הפיזמונים של שירי הכפר.

היפוך היחסים. ככל שהיא הולכת ומתפרסמת הופך תפקידו להיות שולי יותר וזה, כמובן, כואב במיוחד למי שהתחנך על הגירסה שהבעל הוא זה שלובש את המכנסיים במישפחה, בכל מקרה ובכל הנסיבות. סידרת המשברים המתפתחת בהמשך יכולה כמובן להזכיר את כוכב נולד, על גילגוליו וחיקויו הרבים והשונים. אולם במיקרה זה שתי הדמויות הראשיות בדראמה הן במלוא אונן. הם חיים יחד כבעל ואשה ודווקא מבינים זה את זה היטב. לכן קשה היה לגלוש להגזמות ולסצינות חריפות יתר על המידה מבלי לפגוע בבשר החי.

למען האמת זהו, אולי, אחד ההישגים העיקריים של הסרט. מן הרגע הראשון הוא עוסק בנושאים רגישים למדי, אבל מצליח לעקוף את כל המיכשולים בפיקחות רבה ולשמור בקפדנות על אופיו.

רגישות והומור. יתכן שההצלחה הגדולה ביותר של הסרט כולו היא בליהוק. סיסי ספייסיק, הילדה המפוחדת והמפחידה מקארי, הברווזון הפורח בשלוש נשים, וחברתו הקטינה של רוצח פסיכופאתי בשביל הזעם מצליחה לעבור דרך ארוכה — מנערת כפר בורה וילדותית עד היותה כוכבת מפורכסת ומקושטת, מצויידת בכל עדיי המקצוע, בהומור, ברגישות ובפשטות; אלה הן בדיוק התכונות שהקהל אוהב גם אצל לורטה לין.

ההפתעה הגדולה היא, שסיסי אינה מניעה שפתיה לקול הקלטות הזמרת המקצועית, כפי שמקובל לעשות בדרך כלל בהוליווד, אלא שרה את כל השירים במו פיה. אפשד טען שכך תחוש את התפקיד טוב יותר. לורטה לין תמכה ברעיון וסיסי נזכרה בימים שהיתה ג'ינג'ית צעירה, התגוררה אצל בן דוד של אמה, השחקן ריפ תורן, וניסתה להיות זמרת עוד לפני שהחלה ללמוד מישחק. מי שישמע אותה בסרט יחשוד לרגע שהמדובר בפיזמונאית מנוסה. אפילו לורטה לין התקשתה להאמין למשמע אוזניה כאשר חזתה במוצר המוגמר.

הפתעה אחרת היא שחקנית־מישנה בשם בוורלי ד'אנג'לו (שהופיעה כשילה בשיער). היא מגלמת את הזמרת המנוחה פאטסי קליין, הטובה בידידותיה של לורטה לין. בשני קטעי הזמר שהוטלו עליה היא מציגה מיקצועיות שמעידה כי אכן הופיעה במשך שנים כזמרת, לפני שהחלה לשחק בסרטים כמו הרומן של אנני.

ולבסוף — טומי לי ג'ונס, ששורבב עד עתה בכמה תפקידים של פרי־ארבעה סכסיים, בהפקות לא־כל־כך־מוצלחות. הוא מתקבל כדמות אנושית. גם הוא, כמו סיסי ספייסק, עובר דרך ארוכה מן הרגע שבו הוא מופיע לראשונה על המסך, כנער פרא שזה עתה השתחרר מן הצבא, ועד שהוא הופך להיות אמרגן שכרסו משתלשלת מעל חגורתו.

טומי לי ג'ונס ב„בתו של כורה פחם"
לא להסתיר מעיני הציבור

פלת מעט מעל לחגורה והוא משתדל לנגן כינור שני בקונצרט שבו סבר כי הוא יהיה הסולן.

ישראל

בית חדש

קולנוע חדש עומד להיפתח בתל־אביב. לא בדיוק קולנוע, אבל מקום שמתכוון להציג סרטים בצורה מסודרת ושוטפת. זהו אולם בית ליסין, המאכלס כבר עכשיו את התיאטרון של ההסתדרות בניהולו של יעקב אגמון.

אגמון, השואף להפוך את המקום למרכז של תרבות, החדיר לאולם לא רק פעילויות בשעות הבוקר, לתלמידים של בתי־הספר, אלא גם מכונות הקרנה חדשות, שבאמצעותן הוא מתכוון להקרין סרטים בהצגות יומיות ובהצגות של חצות. הכוונה היא להציג את אותם הסרטים, שאינם מוצאים מקום על מסכי תל־אביב — בגין השיקולים המסחריים של בעלי בתי־הקולנוע.

את בית ליסין כקולנוע סדיר (צריך לזכור שהקרנות היו שם גם בעבר, עם הרצאות של דויד גרינברג, למשל) עומד אגמון לפתוח בשבוע הבא, במיסגרת אירוע שהולם בהחלט את בעלי־הבית — ההסתדרות. במשך שבוע שלם יוצגו שם סירטי־עבודה מכל הסוגים. החל מהשבחה של אייזנשטיין ועד לנורמה ריי של מארטין ריט. באחד הערבים אף יתקיים סימפוזיון על הנושא.

זאת המנה הראשונה. המשך יבוא. כך לפחות מקווים שוחרי הסרט הטוב בתל־אביב.

מישפחת פרס מתפרשת

בישראל לא אוהבים חריגים, בעיקר לא חריגים מצליחים. ואם כי עדיין אי־אפשר לכנות את רותי (24) ועוזי (30) פרס (אח ואחות) סיפור הצלחה, מן הטעם הפשוט שטרם הציגו את עבודתם המשותפת, הרי הקצב שלהם מעורר קינאה. שני סרטים בחודשיים — במציאות הישראלית. זה כימעט חטא מעורר חשדות. ומה טבעי יותר מלהלעיז: „ילדיו של גיגי פרס (אחיו של שימעון) גולדו עם כפית של כסף בפה והם ממשיכים לאכול ממנה.“

השניים טוענים שתגובתו היחידה של

מפיקה רותי פרס
אף פרוטה מאבא

אבא, שלא התלהב מעודו מעולמם הקולנועי של ילדיו, היתה פשוטה: „עשו מה שאתם רוצים, ובילבד שאני לא אתן פרוטה.“

„איש לא מכיר את כל המיכשולים שעברו בדרך לגיוס הכספים,“ מספרים השניים. „כי דווקא משום שאנו ילדיו של גיגי מטיחים בפנינו: קחו מאבא! ואנחנו לא מוכנים לקחת מאבא.“

מדובר בשני הסרטים — אהבה ללא רחמים היא אכזרית ואהבה ראשונה נדונה לכישלון. שניים מסידרה של שמונה מלודראמות, שהראשונה מתוכן נעשתה בצרפת ושמה צל המישחק.

„ושוב, באופן מוזר, נעשה הסרט השלישי בסידרה לפני השני. הבעיה היתה, שלצורך אהבה ראשונה חיכה עוזי לאיזור הקרן לסרט איכות, והאישור התעכב.

„כשראינו שעניין הקרן מתעכב,“ מספרת רותי, „ישבנו בבית מדופרסים והגענו למסקנה שאם לא נעשה סרט עכשיו, נגיע לצילומים מותשים מרוב המתנה. ואז החלטנו לעשות את הסרט השלישי, ולדחות את השני אחריו.“ וכך קרה שאת אהבה ללא רחמים עשו רותי ועוזי בתקציב שלא עלה על 35 אלף דולר. כל העובדים השקיעו בסרט את עבודתם. ו־אילו לאהבה הראשונה הגיעו השניים כשהם מצויידים כבר בתמיכת הקרן, עם השקעות נוספות של קבוצת שאול אייזנברג וסוחר הנשק ארנון מילצ'ן.

במאי עוזי פרס
הקולנוע זו שפה

היום, חודשיים של עבודה על שני סרטים, מאמינים השניים שזו הדרך הנכונה לעבוד בישראל: עם אנשים המאמינים בבמאי והיודעים שאתמול עבדו ב־„השקעה“ ומחר יקבלו גם משכורת. רותי, תלמידת האוניברסיטה לשעבר, שהפכה למפיקה בעל כורחה, כבר מתכננת את סרטה הבא כבמאית — עם תסריט מקורי שלה, המצפה לאישור הקרן. ואילו עוזי מתכונן, אולי, להגיע לקאן עם המלודראמה השלישית.

שפה קולנועית. אם סרטו השני דומה לא דומה היה טראומה של ישראלי נוכח האידיאלים האסתטיים של אירופה, וסרטו אהבה כוזבת ניסיון לאינטלקטואליזציה של אהבה, הרי לפתע נהפכו היוצרות וסיפורי המלודראמה נטולים כל עוקץ אינטלקטואלי. מה קרה? „פשוט מאוד,“ טוען עוזי, „אותי מעניינת השפה הקולנועית ונראה לי שהמלודראמה בסיגנון הוא ניסיון לעשות את הקולנוע הנכון. זוהי התשובה שלי בדיאלוג עם הקולנוע האירופי של היום. אם קרה משהו טוב בקולנוע הישראלי, הרי זו העובדה שמאותה קבוצה שנקרא ,קיץ' ב־1977 יצא הדור החדש של הקולנוע: נסים דיין, איתן גרין, אני ואחרים. כולם עושים היום סרטים בזה אחר זה, וכולם מתעניינים ביצירת שפה קולנועית שמאפשרת להם דיאלוגים עם במאים כמו גודאר ופאסבינדר.

„הבמאים האחרים בישראל אינם מודעים כלל להתייחסות אל הקולנוע כאל שפה אמנותית. למיכל בת־אדם. נידמה, שאם היא אומרת בחבל דק, שהיא זוכרת איך אמא היתה בהריון אז היא עושה אמנות. אני לא מקבל את הגישה הזאת. איני מקבל את היומרנות הפיוטית של מיכל ואת הפיתולים המוזרים והשגיאות של דני וקסמן בטרנזיט. שפה משלו, שפה הגיונית ונכונה, שלא משתמשת באלמנטים השייכים למדיום אחר וה־יוצרים תחושה מזוייפת. יש היגיון בעוד־דה שהמצלמה עולה או יורדת, ואין טעם להציב עדשות במקומות משונים רק כדי לעשות רושם. הבילבול מוביל לדעתי לשקר.“

תדריך

חובה לראות:

תל־אביב — קאגמושה, התוועדות, גלוריה, המטרו האחרון, איש הפיל
ירושלים — טס
חיפה — גלוריה, איש הפיל, טיים שב הביתה

תל־אביב

★★★★ **קאגמושה** (גורדון יפאן) — מצביא גוסס בוחר בגנב מן השורה, שהוא במקרה בן דמותו, ככפיל שימלא את מקומו במשך שלוש שנים אחרי שימות. סרט מרהיב, מלא הירהורים על ה־הבל שבתהילה ועל השטות שבכאריזמה, בבימוי גדול במאי יפאן — אקירה קורוסאווה.

ניקמות הציפורים

הציפורים (לימור, תל־אביב, ארצות־הברית) — כל מי שאוהב את שפת הקולנוע ויודע להעריך את השימוש הנכון והמלא בה, יראה בסרט זה של אל־פרד היצ'קוק סרט חובה שאסור להחמיצו. הוא בנוי לתפארת. הצורה והתוכן משרתים זה את זה להפליא. שי־לוב מזהיר של הומור ואימה, של רומן ומשל, של תיח־כום טכני והברקה אידיאולוגית.

כל מי שסבור כי השבחים הללו מוגזמים — שיראה את הסרט כמה פעמים. רק אז יבחין שכל פעם נחשפים בפניו דברים חדשים. במקורו זהו סיפור של דפנה דה־מוריה על ציפורים הפושטות על כפר אמריקאי רגוע וזור־עים בו אימה ומוות, מנקרים עיני איכרים, תוקפים ילדים וחופכים את גן־העדן השלו והיפהפה לגיהינום מאיים. ושלא תהיינה טעויות: לא מדובר כאן בציפורי־טרף, אלא בציפורים קטנות ותמימות, שהגדולה והמפחידה מביניהן הוא העורב.

היצ'קוק בונה את האימה שלו בהדרגה ובקפדנות רבה; החל ברמזים דקים בסצינות הפתיחה, בתוך חנות למימכר ציפורים, עבור בכלוב מוזהב של צמר ציפורים המועבר אל הכפר שבו עתידה להתרחש השואה, וכלה בסצינה סופית מפחידה, שבה האנשים נמלטים בהחבא מן המקום, שעה שאלפי ציפורים משקיפות עליהם בדומיה מאיימת.

הציפור והמותקף: להפסיד את הנוצות

כדאי להזכיר שוב, שהיצ'קוק מצביע כאן פעם נוספת על הסכנות האורבות לאנושות דווקא מכיוונים שנראים לכאורה תמימים לגמרי. לא בכדי סיפר לטריפו, שבשלב מסויים רצה לשלב בסרט בדיחה הקשורה לסצינה האחרונה, שם צריכה היתה אחת הדמויות לומר: „ציפורי כל העולם התאחדו, כל מה שיש לכם להפסיד הוא רק את הנוצות!“

מיקסם הכויכחולים

היפהפיה הנרדמת (גת, תל־אביב, ארצות־הברית) — זהו אולי העשיר והצבעוני שבין כל סרטיו של ואלט דיסני המנוח. פרי עבודה מאומצת של כארבע שנים. הסרט נראה כהצגת־פאר לכל דבר, בעושר השופע מכל התמונות, בצבעוניות שלו ובשמירה הקפדנית על המיבנה של כל תמונה ותמונה. כרגיל, כאשר רואים סרט של דיסני, יש תחושה מוזרה שהוא מצליח למצות בצורה מושלמת את כל רצונותיו על המסך — הוא אינו תלוי בשחקנים או במיכשולים פיסיים אחרים בתוך האולפנים, אלא יכול לראות מול עיניו צילום וצילום מבין ה־24 שמריכיבים כל דקה בסרט, ויכול לתכנן מראש, עד הפרט האחרון, מה ייראה ומה לא ייראה על המסך, מבלי שתהיינה לו הפתעות. ואכן מבחינה זאת הסרט הוא מעין ההגשמות מושלמת של עולם האגדות והחלומות נוסח דיסני, וכל ילד שלא הושחת עדיין לחלוטין על־ידי הטל־וויזיה והחמרנות של ימינו, יפיק בוודאי הנאה מרובה.

אפשר להניח שהדרך בה מעמיד דיסני את הטוב מול הרע ונותן להם להתנצח, עשוייה לעורר ויכוחים בקרב המחנכים, שיטענו כי לא זו הדרך ללמד את הנוער כיצד להתמודד עם הרשע. אבל, כמובן, שזה עניין מישני בלבד. המעלה של סרטי דיסני ושל הקולנוע האמריקאי בכלל, היא ששאפו תמיד, בראש ובראשונה, לבדר.

הנסיך והנרדמת: להתמודד עם הרשע

הנאצים הפשיטו בחורות אלגנטיות לשם הסרטת סרט על מגע מיני - השחקן היהודי ב"ם סרט־תעמולה למען הנאצים ונשלח לאושוויץ - „אלוהים, אלוהים!" צעקו הגרמנים כשהנערה היהודיה ירתה בהם - השומר הצעיר לחם בבית"ר - מאחרי הקלעים של הסידרה

הגיבורים לא לחמו

הפרק ה־13 של עמוד האש מציג תחת הכותרת שואה וגבורה את אחד הפרקים השנויים ביותר במחלוקת בתולדות היהודים בזמן החדש.

הסרט מתמודד עם שאלת ההישרדות מול ההתאבדות של העם היהודי בתקופת־השיא של המילחמה העולמית השנייה. הוא מציג כיצד השימחה על מפלת הגרמנים באל־עלמיין ובסטאלינגרד מושבתת, כאשר נו־דעת האמת על השמדת יהודי אירופה.

המפלה אינה מונעת מהגרמנים להמשיך בביצוע „הפיתרון הסופי" — וככל שגל־גל־המילחמה מתהפך לרעתם, כך הם מג־בירים את קצב ההשמדה.

אחד מרגעי השיא בסרט הוא המיברק שנשלח מתוך גטו־וארשה אל מנהיגי ה־יהדות בארצות־הברית, האומר: „הננו למ־סור לכם על הרצח הגדול ביותר בכל הזמנים..." המיברק הסתיים בקריאה: „זוהי קריאתנו האחרונה לכם!"

שלושה חודשים מאוחר יותר פרץ מרד גטו־וארשה.

הפרק „שואה וגבורה" מעורר גם את השאלות: מדוע הגיב העולם הגאור באדי־שות לשואה? האמנם עשתה התנועה הציר־נית כל מה שניתן היה לעשות להצלת יהודים (ראה הנדון)? והאם באמת הלכו היהודים „כצאן לטבח"?

„...זיווגו נערה עם זקן..."

בשואה וגבורה יש סידרה של צילומי־קולנוע, המביאים תמונות אותנטיות של החיים שהתנהלו בתוככי גטו וארשה. תמו־נות אלה לקוחות מתוך סרט־תעמולה נאצי, שנעשה במטרה להציג לעיני הגר־מנים את הנחיתות היהודית עד תום.

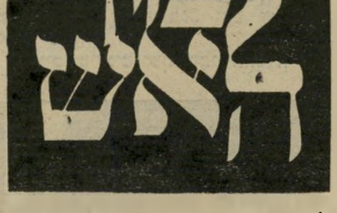
על סרט זה, וסרטים תיעודיים גרמניים אחרים שבהם השתמשו בהכנת הפרק הזה, מספר עורך הסידרה, יגאל לוסין: „את ההסבר לסרטים אותנטיים אלה, שצילמו הנאצים, מצאתי בסיפרו של ישראל גוט־מן על יהודי גטו־וארשה. גוטמן מספר על קבוצה של תסריטאים וצלמים גר־מנים שהגיעה לגיטו, שהכינה את הסרט האמור. הגרמנים ביימו ברחובות הגטו מצבים שהתאימו לקונספציות הרעיוניות של הנאצים ולמטרותיהם התעמולתיות. הדבר נעשה, לפי הרישומים, בחודש מאי 1942, כמה חודשים לפני התחלת החיסול (יוני 42'). רוב הסרטים שבפרק זה לקו־חים מתוך אותו סרט־תעמולה נאצי.

על קטעי הסרט הזה מובא כיתוב, המספר בין השאר: „הדוקטור האנס פראנק, המושל הכללי של פולין, אמר, חרצנו את דינם של היהודים למות ב־רעב..." פראנק היה האינטלקטואל ש־בחבורת היטלר, מישפטן, בעל כמה דוק־טורטים. „בתפקידו הנוכחי דאג לנישול היהודים ממקורות פרנסתם. הוא הקציב לכל נפש מנת־מזון בשיעור של 184 קלוריות ליום (אשה בוכה ובידה תינוק).

בגטו הסתובבו ילדים נפוחי רעב... ב־16 בדצמבר 1941 אמר הדוקטור האנס פראנק, המושל הכללי של פולין, לחבר מרעיו: „יחסי אל היהודים מושתת על התיקווה שהם יחדלו מלהתקיים. צריך לסלקם, אולם מה יש לעשות איתם? האם הנכם סבורים שניישב אותם במיזרח? בברלין אמרו לנו: למה לכם הטירחה הזו, אין מה לעשות בהם במיזרח, חסלו אותם בעצ־מכם..."

לוסין: „עברנו מאות ואלפי עדויות, כמו עדותו של אברהם לווין, שכתב ב־13 במאי 1942 ביומנו: „אתמול חטפו הגר־מנים בעזרת השוטרים היהודים ברחוב, ובמיוחד בין תושבי ג'אלנה 36, נערות יהודיות, נשים, צעירות וזקנות, וגם גברים מגולחים ובעלי־זקן, אל השער של ג'אל־נה 36, קרבו לשם שתי מכוניות גדולות ובהן גרמנים, טייסים, אנשי אס־אס ויחי־דות אחרות, וכן מכונית קטנה ובה קצינים. ראשית כל צילמו את הנערות. אגב, חטפו במיוחד נערות ונשים הלבו־שות נאה, ואף הדר. אחר־כך הם הכניסו את כל הגברים והנשים היהודיים אל בית־המרחץ, הנמצא באותה החצר. בפנים שבו וצילמו את הנשים, אחר־כך אילצו את כל הגברים והנשים להתפשט ערומים כביום היוולדם. קצינים גרמניים זיווגו זיווגים בין היהודים, אלא שזיווגו נערה צעירה עם יהודי זקן, ולהיפך, בחור צעיר עם אשה זקנה. עתה אילצו את אלה ואת אלה לבוא במגע מיני... מעמד זה, המגע המיני, צולם על־ידי מכונות מיוחדות, שהובאו והוצבו לשם זה. מיספר ההיטלריסטים הנוכחים נאמד במאתיים..' ישראל גוטמן מעיר בסיפרו כי סרט גרמני זה נגנז, ולא הגיע לאקרנים..."

לוסין: „מתוך הסרט הזה יש קטעים רבים שלא הבאנו בעמוד האש. מראים שם, למשל, דירת־פאר ובתוכה אנשים אוכלים וזוללים מכל טוב. מראים לווייה עם סו־סים, והאנשים מתנהגים כאילו ואין כל מילחמה. הם מראים גם מיסעדות־פאר, ובהן אנשים היושבים וזוללים. בצד תמו־נות אלה מראים הגרמנים, בסרט התעמו־

לתי הזה, את מעמדות העוני והרעב של הגטו, תמונות שאנחנו מיינו מתוך הסרט.

„הכוונה המקורית של הגרמנים היתה להציג את פער־המעמדות בין היהודים ה־שונים, יהודה באואר הסב את תשומת־ליבנו לכך שיש להזכיר כי התמונות לקו־חות מתוך סרטי־תעמולה, משום שעצם התמונות, הנראות בשואה וגבורה, תמו־נות של יהודים בעלי זקן המגיעים לישי־בת ה'יודאנראט', אינן יצגניות. מאחר ורוב אנשי ה'יודנראט' היו חילוניים. וזו הסיבה לכך שברקע, אחרי ראשו של ראש ה'יודנראט', שהיה בסך הכל יהודי מת־בולל, יש תצלום של יהודי דתי. הבימוי הגרמני ניסה להעניק לצופה את התחושה כי ה'יודנראט' מתנהל בנוסח של הפרו־טוקול של זקני־ציון.

„הצגנו, בעיקר מתוך הסרט הנאצי, קטעים של גוויות המוטלות ברחוב, ועג־לות המוליכות גוויות לקבורה, ואת הרעב והעוני שבתוך הגטו, מצב, שהיה קיים, לטענת ישראל גוטמן, החושף בסיפרו את הבדלי המעמדות שהיו באמת בתוך הגטו, והמדבר גם על העשירים, העניים, המב־ריחים והעולם־התחתון, פער שהנאצים הב־ליטו אותו מעבר לכל פרופורציה... אני רואה עדיין בבהירות את התמונות הרא־שונות שראיתי בסרט־התעמולה הנאצי. אני זוכר את היהודים עם הפרוות, עם דירות־היוקרה, המיסעדה. אבל הבנסנו קטע כמו זה המתאר את הצגת שולמית על־פי אברהם גולדפאדן, שהרי הסרט הנאצי הזה דומה לסרטים תיעודיים אחרים שהביאו את תיאור גן־העדן של טרזיינשטאט..."

כריזה לתערוכה אנטי־שמית בצרפת
אנטי־שמיים יותר מהיטלר

„הם שמעו צעדים וראו מגפיים..."

אחת העדויות המרגשות ביותר על מה שהתחולל בשלבים הראשונים של מישלוח היהודים מתוך גטו־וארשה אל מח־

נות־ההשמדה הביאה בלומה שאדור, ש־קטעים מתוך עדותה מובאים כאן:

„...באחד הימים אני חזרתי מהעבודה, ואמא כבר לא הייתה בבית ולא היה את אחד. כל מה שמצאתי בבית היו שני הילדים הקטנים, והם סיפרו לי שבאה משטרה ושלקחו את אמא והעלו אותה. זה לא היה אוטו, זה היה אוטו שסוסים סחבו, זה היה מין תחבורת־פנים־גטו... „אז את שלי, שמו היה משה, שהיה יליד 1928, רץ אחרי האוטו וצעק: ‚בלי אמא שלי אני לא רוצה לחיות!" והם העלו אותו יחד עם אמא. נשארתי עם שני הילדים הקטנים.

„אני הייתי חייבת לצאת כל בוקר ל־עבודה... ידעתי שיום אחד אני אחזור והילדים לא יהיו, ואני חושבת שכל הרגשות שלי התרכזו בשני הילדים האלה... בלילות הייתי שומעת את השיחות שלהם, כמה שהם מבינים שלי קשה ושאני כזאת צעירה, ושאני צריכה להתנהג כמו אמא, כך הם דיברו ביניהם...

„זו היתה עלייה־גג והתיקרה הלכה ב־שיפוע, שנגמר עם הגג... שם הייתי מח־ביאה כל בוקר את הילדים... הייתי מכ־ניסה אותם שם בפנים, מתחת לגג, וסו־גרת אותם עם כל מיני גרוטאות...

„בערב אחד חזרתי מהעבודה וכשהם שמעו אותי, הם היו יוצאים כמו עכ־ברים. לילדה היה על המצח פצע ענקי, חתוך כמו בסכין... ואז הם סיפרו לי ככה: שהיום נראה להם מאוד־מאוד ארוך... והם חשבו שכבר לילה, אז הם יצאו מהמחבוא שלהם והתיישבו על המד־רגות וחיכו לי. הם כנראה נרדמו, כי פיתאום הם שמעו צעדים כבדים, והם ראו מגפיים, אז הם ברחו מהר לתוך המחבוא הזה, אבל הם לא הספיקו לס־גור מאחוריהם את הדלת... הם שמעו שמדברים גרמנית וצועקים והתחילו להש־ליך פנימה כל מיני דברים, אז פגע בראש שלה איזה דבר חד שהשליכו. ואז היא אמרה לי: אבל אני לא בכיתי, כי ידעתי שאם אבכה אז הם ירו פנימה ויהרגו אותנו, ולא רציתי שאת תבואי ותמצאי אותנו מתים..."

את עדותה על אחיה מסיימת בלומה שאדור: „...רציתי לחפש את הילדים. לא היה בית־יתומים, לא היו ילדים. אמרו לי שהפשיטו את הילדים עירומים והכניסו אותם ב־18 בינואר לקרונות בדרך לטרב־לינקה, ערומים. זה סוף הסיפור של ה־ילדים שלי."

אבטיחים בגליל

את הסרט שואה וגבורה ביים אשר בן־טולילה (טלילים), עורך־סרטים רב־ניסיון בטלוויזיה.

על בן־טולילה והסרט, מספר עורך־הסידרה: „הוא יליד טנג'יר, והיו לי הרבה ויכוחים איתו. הוא רצה להכניס את מורשת האידיש, יותר ממה שאני הייתי מוכן. הוא בכלל אחד שיש לו עניין בשורשים. לכן הוא חזר בשם שלו, מטלליס לבן־טולילה.

„אבל ההתמודדות שלו עם הנושא הזה היתה ממש מרתקת. אין לי ספק שהושפע כמו כל שאר במאי־הסידרה, שעוסקים בפרקי השואה. הטיפול הזה, יומם ולילה, מול שולחן־העריכה, שעות על שעות, כאשר היטלר במסך, כאשר הקורבנות ב־מסך, זה דבר שמותיר את רישומו.

„אשר טללים הוא לא ירושלמי כיום. הוא חי במשק בגליל. הוא עזב את הטל־וויזיה והתיישב לו בגליל. כאשר פניתי אליו לתת כתף לסידרה, הוא היתה תנאי מקורי מאוד: שהוא יעבוד רק שלו־שה ימים בשבוע, מ־8 בבוקר ועד הלי־לה, כלומר, יום־עבודה כפול. במשך חו־דשים הוא עבד שלושה ימים ברצף כל שבוע, ובשאר הזמן הוא היה במשק שלו בגליל, עובד את אדמתו. בשבוע שעבר הוא זרע שם אבטיחים."

הגיבורים הלכו כצאן

באחד מקטעי־התיאור של המתרחש בתו־ככי גטו וארשה מצוי תצלום של המחנך יאנוש קורצ'אק.

למרות שיש אשלייה חזותית בתצלום כאילו המדובר בסרט, אין זה פילם, אלא תצלום עם אפקט של תנועה, שהשיג ה־במאי על־ידי קירוב המצלמה.

לוסין: „התמונה הזאת אינה התמונה המוכרת של קורצ'אק במהלך צעידתו עם הילדים שלו אל המוות. וזה חשוב לאי־דיאולוגיה של הסידרה...

„ישנה בעייה קשה מאוד. בשנים הרא־שונות אחרי השואה חינכו את ילידי־הארץ, ואותי, על גבורתם של לוחמי־הגטאות. קיבלנו אז את התיזה שטענה כי כל האחרים הלכו ‚כצאן לטבח'. אף אחד לא הרגיש שעל־ידי פיאור הגבורה היתה הש־מצה מוחלטת על שישה מיליון שנטבחו.

„אבל בשנים האחרונות יש בקרב ה־חוקרים וההיסטוריונים של השואה מעין שינוי־ערכים לגבי שאלה זו. היו סימפוס־יונים רבים על נושא זה, והוטחה בי־קורת רבה על התפיסה ששררה מייד אחרי המילחמה העולמית, ביקורת על ה־תפיסה שבנתה את המושג ‚השואה והג־בורה'. ולכן, מול הגבורה של מרדכי אני־לביץ וחבריו, אנחנו מביאים את יאנוש קורצ'אק, שבלי ספק היה גיבור, ואי־אפ־שר לומר עליו שהוא הלך־כצאן־לטבח.

„יש כאן בעייה. בקרב החוקרים נעשית כיום ריהביליטציה עקרונית לשישה מיל־יון. זה כבר מגיע לכדי קיצוניות, ומצויים אפילו חוקרים הטוענים כי לוחמי־הגטאות היו מתאבדים, בשעה שהמשימה באותם ימים היתה אחת: להיוותר בחיים, כדי להשאיר לעם היהודי שארית. הבעייה בת־קופת השואה — כך הם טוענים — לא היתה קידוש־השם, וההתאבדות שירתה את המזימה הגרמנית להכרית את העם ה־יהודי.

„השאלה, לדבריהם, לא היתה שאלה של כבוד, אלא שאלה של להישאר בחיים. מה גם שבאותו זמן החל כבר להתהפך גלגל המילחמה (מפלת הגרמנים באל־עלמיין ובסטאלינגראד). רוב היהודים התנגדו אז למחתרות, וטענו שיש להנמיך את הפרו־פיל, ולחכות לניצחון בעלות־הברית. לכן רצוי היה, לדעתם, אפילו ללכת בשקט, לפי הפקודות של הגרמנים, שהרי תמיד ישנה תיקווה שמישהו יינצל."

טלאי צהוב בתוניס ובברלין

אחת התמונות הבלתי־ידועות, המופיעות בפרק, היא תצלום של יהודים תוניסיים, המסירים את הטלאי הצהוב בצורת מגן־דויד מעל לזרועם, משליכים ורומסים אותו.

לוסין: „אנחנו כימעט ולא יודעים ש־יהדות צפון־אפריקה סבלה מהגרמנים ב־אורח־ישיר, ושהתושבים היהודיים שם נאלצו גם הם לשאת טלאי־צהוב על ה־שרוולים. מה עוד, שהפילם הראשון של ניצולי־שואה הוא הפילם הזה על יהדות תוניס, כאשר תוניסיה שוחררה בידי חי־לותיו של הגנראל אייזנהאור.

„איתרתי את הסרט הזה בארכיון הסר־טים של הצבא האמריקאי בוושינגטון. מצאתי אותו תחת הכותרת ‚המערכת על צפון אפריקה'. התמונה מופיעה לה בתוך סרט המתאר מערכה זו. קטע תלישת מגני־הדויד הצהובים ורמיסתם התרחש באמצע 1943..."

בסרט זה מעידה אינגה דויטשקרון, שעברה את כל ימי המילחמה העולמית בלב הרייך השלישי, בברלין. לוסין: „בשעה שהגרמנים הרגו ורצחו יהודים בכל רחבי אירופה, הם נזהרו שלא לגעת ביהו־דים שלהם. בהחלת ה‚פיתרון הסופי' על יהודי גרמניה עצמה הם המתינו עד לרגעים האחרונים של המילחמה, מצב ש־אנחנו מתארים אותו גם בסרט זה.

„ממהלכי השואה וההשמדה, התצלומים חוזרים כל הזמן אל בתי־הקפה של בר־לין, אל העיר שתושביה היהודים הס־תובבו בה בחופשיות."

ואז מספרת אינגה דויטשקרון על אותו יום נורא, של הפיכת ברלין ל‚יודנריין', דבר שהתרחש באמצע 1943. אחרי שידי־דה גרמניה מספרת לאמה של דויטשקרון על כל שהנאצים עושים ליהודים, מספרת דויטשקרון: „...וכך החלטנו לרדת למח־תרת. פירוש הדבר היה, בפשטות, להסיר את ‚הכוכב היהודי', ולהיעלם מן ה־בית..."

הגולגולת היהודית

בימי כיבוש צרפת בידי הנאצים ניסו הצרפתים להיות למאמינים אדוקים יותר מהאפיפיור של המחשבה הגרמנית.

עדות על דבקות אדוקה זו מביא שואה וגבורה בקטע המצולם, המדווח על התע־רוכה האנטישמית „היהודים בצרפת". קטע מצולם זה מביא מילה במילה את דברי הקריינות של הקריין הצרפתי, האומר: „הסטאטיסטיקה והנתונים והתמונות — ממש מעוררים זוועה. הם מוכיחים כי הכנסת־האורחים והאבירות הצרפתית — נוצלו בידי היהודים. כל המישרות הבכי־רות אוישו בידי היהודים. היהודים הסילו עצמם על עם אוהב־שלום, ודחפו אותו למילחמה והובילו אותו לתבוסה נוראה זו. זו היתה תוצאה הרסנית של פעילות היהודים..."

לקריינות זו נילוות המחשות חזותיות של מיבני גולגלות יהודיות, שנועדו להמ־חיש את תורות־הגזע הגרמנית. לוסין: „מסתבר שהאנטי־שמיות של הצרפתים, ברגע שהתאפשרה להם, פרצה בצורה אר־סית מאוד, והתבססה על המסורת הארו־כה שלהם באנטי־שמיות..."

כרזה אנטי־שמית בדוח־מודעות גרמני כימי המילחמה*
הגבורה לא היתה במרד הגטאות

שטר־כסף של גטו טרזיינשטאט
האנשים ישנו בחלונות־הראווה

אלא שישנם גם עמים אחרים באי־רופה, והראייה היא אותה פרשה מופלאה של הצלת יהודי דנמארק. עם הגיע הפקו־דה לגירושם, הקדימו אנשי המחתרת ה־דנית את הגסטאפו, ובעזרת מאות ספינות דייג וסירות־טיול הצליחו להבריח כימעט את כל בני הקהילה היהודית לחופי שוודי־יה, שהיתה נייטראלית.

סיפור נוסף הוא סיפורו של בוריס, מלך בולגריה, שתיאור פגישתו עם אדולף היטלר מובא בסרט. ליסין: „נפל לנו לידיים סרט שבו נראה בוריס מלך בול־גריה מבקר את היטלר. למדנו את הנו־שא, וגילינו שבוריס הוא עוד מיקרה של אחד ששמר על היהודים שלו. הוא שמר בכל מיני דרכים. אבל בדיקה שערכתי אצל החוקרים הבהירה שאין לזקוף זאת לזכות טוב ליבו אלא ללחץ העממי, ל־כנסייה ולכל מיני חוגים בעם הבולגרי, שתבעו מהמלך לעשות כן. בוריס מת כמה חודשים אחרי פגישתו עם היטלר.."**

שטרות טרזיינשטאט

מחנה־הריכוז טרזיינשטאט הוא אחת ה־תופעות המוזרות ביותר של השואה.

המחנה הוקם כמחנה לדוגמה, כדי ש־ישמש כמכשיר־תעמולה, ויפריך את הטע־נה שמשמידים יהודים במחנות־הריכוז ב־רחבי אירופה.

בין השאר הנפיקו הגרמנים שטרות־כסף מיוחדים לשימוש פנימי במחנה זה, כהמ־חשה ל„אוטונומיה" שבה זכו היהודים במחנה זה. הכסף היה, למעשה, חסר־כיסוי, והיום הוא בעל ערך לאספנים.

למחנה זה הזמינו הגרמנים בקביעות את נציגי הצלב האדום, לבחון ולבדוק את מצבם של היהודים, ומצבם במחנה זה אכן ריצה את אנשי הצלב האדום.

בין אותם שעברו את המילחמה בטרזיינ־

---

* למטה משמאל: „היהודי אשם במיל־חמה!" מעליה: „התבייש, פטפטן! האוייב מקשיב! השתיקה היא חובה!" מימין למע־לה: „חברות של הנוער ההיט־לראי בזאלצבורג. מתחתיה: „חיל הרגלים שלנו". למטה מימין: „נוף המו־לדת".

** לפי אחת הגירסות, הורעל על־ידי הנאצים, שחששו מפני השפעתו ויכולתו שלא להיכנע להיטלר.

(המשך מעמוד 59)

שטאט היתה השחקנית נאווה שאנן. קטעים מתוך עדותה, שאינם מו־פיעים בסרט, מובאים כאן:

"זו היתה עיר־קסרקטינים. מילבד הקסרקטינים היו שם, אולי, חנו־יות.

האוכלוסיה היתה של כ־15 אלף לפני כן, ועכשיו הכניסו לשם רבבות של יהודים. מיספרם נע בין 70 אלף ל־150 אלף. הצפי־פות היתה אימה.

"למשל, ברחוב הראשי, איפה שהיו חנויות, היו אנשים שישנו בחלונות הראווה. פתאום, כשהו־דיעו על ניקוי העיר, הוציאו את כל האנשים מחלונות־הראווה — והיו שוב חלונות־ראווה. פיתאום היו חנויות, והיו חלונות־ראווה, והיו וילונות, ופרחים...

"כבר שמענו שהמעצמה הגא־צית מתמוטטת, וכפי הנראה היינו מרוכזים בדבר אחר. אני זוכרת ששמו סרט, כמובן שניסו לגייס את כל מי שהיה לו משהו משו־תף עם תיאטרון, או ריקוד... את הסרט, את הבימוי ואת ההשתת־פות עשו יהודים יוצאי־גרמניה...

"את הסרט עשה קורט גרון, שח־קן ידוע מאוד, ואני זכיתי במיק־רה לראות מה היה בסופו, כי אח־רי שהוא גמר את הסרט, הכניסו אותו לטרנספורט לאושוויץ...

"ראיתי את קורט גרון זוחל על הברכיים ומדבר אל האס־אס: ,אני עשיתי בשבילכם את הסרט!' ה־איש לקח מקל והיכה אותו, וזרק אותו לתוך הקרון לאושוויץ.

"אני זוכרת את קורט גרון משחק בסרט אופרה בגרוש, בתור מפקד־המישטרה...

"שלושה או ארבעה חודשים לפ־ני הסוף התחילו להגיע טרנס־פורטים בחזרה מאושוויץ לטרזיי־נשטאט. רצנו, כמובן, לקרונות ה־אלה, ופתחנו אותם. אנשים ממש התגלגלו החוצה — גוויות, חולים וצריאים. הכל ביחד. זה היה מראה איום..."

החלילן מאושוויץ

אחת התגליות, שבהן נתקלו עורכי עמוד האש, היה סיפור מרידת הזונדר־קומנדוס של אוש־וויץ.

לוסין: "כמה מאנשי קהילת סא־לוניקי היו ממחוללי המרד במק־נה־הריכוז אושוויץ. מהקבוצה ש־מרדה לא נותר איש. שרד רק הד"ר אלברט מנשה, שניגן כחלי־לן בתיזמורת־אושוויץ המפורסמת, שהיה עד־ראייה לכל שהתרחש שם."

ד"ר אלברט מנשה: "יום אחד, כשהתיזמורת עברה ליד הקרמא־טוריום, שמענו את הגרמנים צור־חים: ,תיזמורת, תסתלקו מכאן!' וראינו להבות פורצות מן הקרמא־טוריום. אבל הלהבות פרצו דרך התיקרה ולא דרך הארובה.

"מה קרה? ראינו שזה היה מרד בתוך הקרמאטוריום. למחרת למדנו כי האנשים שם, העובדים, הרגו את הגרמנים שם וניסו לצאת. אבל החיילים באו מייד. היו שם כאלפיים, והרגו את כו־לם. הם הכריחו את כולם להי־כנס לקרמאטוריום. 300 יהודים, ביניהם ארבעה בני־דודים שלי, שהיו בזונדר־קומנדו, כולם נהרגו שם.

"הקרמאטוריום נהרס לגמרי, אבל זה לא הועיל. כי היו ארבע משרפות אחרות, ויומיים אחרי זה הם התחילו לבער שוב."

הגיבורים לחמו זה בזה

הידיעה על פרוץ המרד של יהודי גטו־וארשה הגיעה לעולם הרחב משידורי־אלחוט של המח־תרת הפולנית.

לוסין: "המחתרת הפולנית ב־וארשה היתה קשורה בקישרי־אל־חוט עם הממשלה הפולנית הגולה בלונדון. היחסים בין המחתרת ל־מחתרת היהודית בווארשה היו פרובלמאטיים, אבל קורקטיים.

"משיחזור מאוחר יותר מתברר סיפור של הדגל, שהניפו ה־בית"רים מעל לגטו וארשה. באיר־גון של מרדכי אניליץ' השתת־פו חברי כל תנועות־הנוער, כולל הבונד והקומוניסטים. אנשי בית"ר באו וביקשו להתקבל, ואניליץ' היה מוכן לגייס אותם כיחידים.

"כל הפרשה הזאת היא פרשה מאוד סתומה. אנשי־בית"ר כינו את עצמם אצ"י (אירגון צבאי יהו־די), והם ראו את עצמם כמקבי־לים לאצ"ל בארץ־ישראל. הם לא היו מוכנים להתפרק ולהתגייס כ־יחידים לאירגון של אניליץ'. אז הם קיבלו גזרות משלהם בגבול הגטו. למעשה נלחמו, במהלך מרד גטו וארשה, שני אירגונים. הם נלחמו בגבורה, ואף אחד מהם לא שרד בחיים.

"הסיפור של אצ"י היה סיפור הנפת־הדגלים. ביום הראשון של הקרבות הם הניפו על גג בניין גבוה את הדגל היהודי, הכחול־לבן, ואת הדגל הלאומי הפולני. ברובעים הפולניים של וארשה ראו את זה, והמחתרת הפולנית שידרה את הידיעה לעולם. זה היה ממיפ־גני־הראווה הגדולים של מרד גטו־וארשה. אבל היום יש מרירות רבה

"פרופיל יהודי" בתעריכה

ארס צרפתי

של אנשי־בית"ר נגד אניליץ'. שאלתי בזמנו, את ישראל גוטמן, שהיה בעצמו חבר השומר הצעיר וחבר באירגון היהודי הלוחם של אניליץ', ושהוא גם החוקר של הנושא, מדוע אניליץ' לא היה מוכן לקבל אותם. גוטמן הירהר ואמר: אני חושב שהסיבה האמי־תית היא שאניליץ' עצמו היה פעם בית"ר. אמר ולא ייסף.

"מסתבר שמילחמות־היהודים לא היו רק בארץ־ישראל, אלא גם ב־גטו וארשה. גם הגיבורים נלחמו זה בזה. כנראה שזה טבע האדם."

מונולוג של לוחמת

עורכי עמוד האש החליטו שלא להביא לפני צופי הסידרה את הגלרית המקובלת של מנהיגי ה־מרידה בגטאות, והעדיפו על פני־הם עדות מרגשת של חברת־בונד לשעבר, מאשה פוטרמילך.

לוסין: "חיפשנו פנים חדשות כדי ליצור חוויה של עדות חד־פעמית. העדפנו לפנות לאנשים שטרם דיברו, כדי שנצליח להע־ביר את החוויה הרבה יותר טוב. זה עדיף על עדויות של אנשים שמאז השואה עברו מבית־ספר ל־בית־ספר ודיברו על הנושא הזה, אנשים שהם כבר מספרים את הר־צאותיהם ולא את חוויותיהם —

האמת של מפ"ם:

האויב מאין

הצטרף לאלה היודעים את הדרך

מפ"ם מפלגת הפועלים המאוחדת

מבלי לפגוע באנטק צוקרמן, אבא קובנר ואחרים. הניסיון שלנו להגיע לאנשים מהמרד, שטרם נחשפו, הצליח מעבר לכל גבול."

מאשה פוטרמילך: „זה היה ליל־פסח... קיבלנו ידיעה שה„יודנ־ראט" מוציא את כל החברים שלו לבונקרים, כי הם הראשונים שיד־עו שהגרמנים מתכוננים לעשות את האקציה בגטו. אנחנו תפסנו את העמדות שלנו ליד החלונות...

„היינו קבוצה של עשרה. שתי בנות, שמונה בנים... עשינו שם בריקדה... עמדתי יחד עם המפקד שלי, של הקבוצה, שמו לוי זרו־זלץ. התפקיד שלי היה שהייתי צריכה להדליק את הפתיל של הרימון, זה היה רימון מתוצרת עצמית. בפתיל היו כמה גפרורים. היה צריך להדליק גפרור להדליק את כל הגפרורים, ואז לזרוק אותו.

„זה היה צריך להיות פעולה של שניים. אחד מחזיק את הרימון, והשני מדליק את הגפרור. אני זו־כרת שרציתי להדליק את הגפרור, ומרוב התרגשות הידיים כל־כך רעדו לי... וכשהצלחתי להדליק את הפתיל של הרימון, ולייבל זרק אותו וראיתי את התוצאות, את הרעש וראיתי ותיכף שמעתי את הצעקות, „או גוט!", „או גוט!" (אלוהים, אלוהים) של הגרמנים, וראיתי איך שהם נופלים, ואחד ש־התחיל לצעוק „תראו אישה! אישה לוחמת!" לא יכולתי לתאר שמת־כוונים אלי.

„אז עשיתי דבר־מה והתחלתי לירות באקדח עד הכדור האחרון, וראיתי איך שנופלים הגרמנים. זה היה בשבילי הרגשה כזאת, הקלה, כאילו אני עשיתי את שלי...

„אני לא יכולה להיזכר כמה זמן זה לקח. אני רק ראיתי כל הזמן אש, דם, צעקות. פעם ראשונה שיריתי. אני לא יריתי קודם אף פעם, ולא זרקתי רימון. לא הייתי חיילת. הייתי בגטו, אחת מאלה שהיו נפוחים מרעב ושלא חשבו על כלום, חשבו רק איך לחיות את היום. ופיתאום הרגשתי שעשי־תי משהו, שאני הייתי יותר חזקה מהגרמנים, שכל החיים של הגטו היו בידיים שלהם..."

סרט תיעודי, עלילתי או מבויים

הפרק מסתיים בקטע מצולם של פרטיזנים, שהיווה סלע־מחלוקת בין מפיק הסידרה, יגאל לוסין, ובמאי־הסרט, אשר טללים.

היתה זאת מחלוקת עקרונית לגבי סוג זה של סרטים, שעליה מוסיף לוסין: „נושא הפרטיזנים הוא נושא לסרט תיעודי שלם, או אפילו לסידרה, ועקרונית נראה לי שמוטב לעיתים להתעלם מנו־שא מאשר למרוח אותו.

„לא היינו יכולים להקדיש לפר־טיזנים סרט מלא. גם החומר ה־מצולם על הפרטיזנים מגביל או־תנו. רובו חומר של סרטי־תעמו־לה סובייטיים.

„נכון שהיה לנו ויכוח עם ה־במאי של הסרט. טללים רצה להש־תמש בסרטי־התעמולה הסובייטיים, ובסופו של דבר ויתרתי לו בנו־שא הזה, אם כי יש להעיר הערה עקרונית. מקורו של הסרט הזה על הפרטיזנים לוט בערפל. אנחנו, עק־רונית, מקפידים מאוד על האותנ־טיות של הסרטים. אנחנו משתד־לים שלא להשתמש בסרטים עלי־לתיים, ואם אנחנו משתמשים בהם — אז אנחנו מזכירים שזה שיחזור, או סרט עלילתי, כמו הקטע על מישפט־דרייפוס. אנחנו יודעים שהאותנטיות והאמון שהצר־פה נותן בנו, האמון שאנחנו מר־אים לו סרט אמיתי, סרט דוקו־מנטרי, סרט מורכב עם קטעים מתוך יומני־חדשות — הוא חלק מהחווייה, מהמערך האמיתי של הסרט.

„לכן אנחנו מסתייגים מקטעים מבויימים, כי הסידרה היא סידרה דוקומנטרית. הסרט הזה, שבו נר־אים הפרטיזנים, עורר בינינו את הוויכוח אם זה סרט עלילתי מבויים, או סרט שצולם ביערות.

„אם כבר מזכירים את סוג ה־גבורה של הפרטיזנים ביערות, אני חוזר ומדגיש שבעיני עורכי־הסידרה, סרט זה משתדל להראות ולהציג עמדה שלא במילחמת־הגטאות היתה גבורה. הגבורה הי־תה בעצם החיים בשואה. הגבורה היא הניסיון להישאר בחיים. ולכן מחקנו, ברגע האחרון, את ה„א־הידיעה מכותרת הסרט הזה, ובמקום „השואה והגבורה" כותרת הסרט הפכה „שואה וגבורה"..."

דן עומר ■

המלך בוריס (מימין) אצל היטלר
הציל יהודים והורעל?

בשבוע הבא: הפרק ה־14: „בעל־הברית הנשכח" (1945—1943), המתאר כיצד התנועה הציונית מבקשת להשתתף, בין השאר, במאמץ המילחמתי כדי להימנות על בעלות־הברית, ונו־חלת לבסוף הישג: הקאבינט ה־מילחמתי הבריטי מאשר את הקמת הבריגדה היהודית. חח־לטה אחרת היא לכונן, אחרי המילחמה, מדינה יהודית בחלק מארץ־ישראל, דבר שנשמר בסוד. אצ"ל פותח בראשית 1944 ב־מרד מזויין, לח"י מתנקש בלורד מוין. ההגנה מתחילה בסיזון (הסגרת אנשי־המחתרת לידי ה־בריטים) וחיישוב הוא על סף מילחמת־אחים. בריטניה יוזמת את הקמת „הליגה הערבית", רוזוולט לומד על השאלה היהודית מפיו של איבן־סעוד, ולבסוף, עם ניצחון בעלות־הברית, אין היהודים מוז־מנים, כצפוי, לקטוף מפירות־הנצחון. חם „בעל־הברית הנשכח".

אינך יכול להפסיק לעשן?

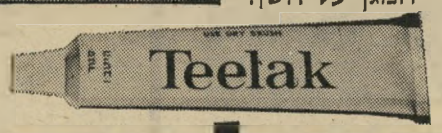
לפחות הסר את כתמי הניקוטין

טילאק זאת לא עוד משחת שיניים: זאת משחת שיניים השומרת על בריאות השן.

מדענים בעולם קבעו שאין כמו טילאק להגנה מפני עששת, להסרת כתמי ניקוטין, קפה ואחרים.

והחשוב ביותר: משחת שיניים טילאק, שלא כמשחות אחרות, אינה פוגעת בציפוי האמאיל המגן על השן.

טילאק

לבריאות השיניים של כל בני המשפחה

המכון הישראלי לספרות נשים קוסמטיקה ופדיקור

קורסים ספרות נשים - קוסמטיקה - פדיקור מניקור
הוצאת שער בחשמל (אפילציה)
* סלון ומכון יופי

תסרוקות, תספורות, החלקות, סלסול, צביעה, פסים, טיפול פנים, איפור, הוצאת שיער בשעווה
* הנחת כלות *
• מחירים עממיים • שרות מעולה •

תל-אביב יודפת 4 ניד דיזנגוף 190 226066 229388
רמת-גן הרצל 86 מול בנין אואזים "סלון אוה"

תן טרמפ לחייל

צל"ג

הנעילה

● **לשלמה גרוס**, מפיק השעשועון הטלוויזיוני הרדוד איש מפתח, שעשועון זה, אשר נועד מעיקרו לחזק את הקשר בין צופי־הטלוויזיה ובין סיפורים מעברה של ארץ־ישראל, מגביר, בדומה לשעשוע־עון מחפשים את הממון, עוד ב־גילגולו כתוכנית־רדיו. מפיק איש מפתח לא השכיל, בשתי התוכניות אשר הופקו עד כה, לבחור משתפים שיש להם ידיעה ראשונית בתולדות ארץ־ישראל, והתוצאה היא שאיש־המנעול הגיע, בדרך של מיקרה ובורות, אל איש־המפתח, ותוכנית זו מהווה הוכחה לנעילה שבה נעל יצחק שימעוני את הטלוויזיה.

מאחרי הקלעים

תאלטורזת: סוף

בפתיחה של ישיבת פורום החדשות, שבו משתתפים ראשי הרדיו והטלוויזיה, הודיע מנכ"ל רשות־השידור, **יוסף לפיד**, כי אחרי שיקול ממושך החליט לעצור בשלב זה את ההרצאות, ערבי־ההראיונות ושאר התאלטורות, שבהם משתתפים עובדי רשות השידור, עד אחרי הבחירות.

לפיד הודיע על הפצת חוזר מיוחד מ־טעמו, ובו הנחיות זמניות, האוסרות את ההופעה מחוץ לכתלי רשות־השידור. חוזר זה מתייחס גם לעובדים בכירים, המקבלים תשלומים עבור הנחית ערבי חיים שכאלה במסגרת מישפחתית (עבור סכומים של 50 אלף ל"י ויותר).

את ההנחיות מסביר לפיד בכך שיש לשמור בכל מחיר על תדמיתה של רשות־השידור, הנגררת בעל כורחה בידי גופים פוליטיים רבים למערכת־הבחירות, בניגוד לכתוב בחוק רשות־השידור.

נסיעות: ההתחלה

במשך עשר שנות קיומה של הטלוויזיה הישראלית, היא הצליחה למנוע מצבים שבהם יקבלו כתבי־החדשות הטבות וטו־בותיהנאה, כנהוג בחלק מהעיתונות הית־מית. נוהג זה עשוי להיגמר בימים אלה, בעזרתו של **חיים פרטנר**, הכתב התל־אביבי של הטלוויזיה לענייני כלכלה.

בנק המיזרחי המאוחד שיגר כרטיס־טיסה לאחד מכתבי־הכלכלה בתל־אביב לסיור בשווייץ, עם ביקור וסיקור חנוכת סניף חדש של בנק זה שם. בהגרלה, שנערכה בין הכתבים, עלה שמו של פלטנר.

ממכיר עיתונאי תל־אביב, **מאיר בן־נור**, שיגר למנכ"ל הרשות, **יוסף לפיד**, מיכתב על נייר אגודת העיתונאים עם העתק למנהל חטיבת־החדשות בטלוויזיה, **טוביה סער**. בן־גור ביקש מהם לאשר את יציאתו של פלטנר, עבור ה'פול' (תאגיד) של מדורי הכלכלה והבורסה.

בחוות־דעת שמסר טוביה סער ללפיד הצ"ע לאפשר לפלטנר את הנסיעה לחוץ־לא"י, בתנאים הבאים: (א) פלטנר ייצא על־חשבון ימי־החופשה השנתית שלו, (ב) הוא לא יסקר בטלוויזיה בשום אופן את סיבת יציאתו, (ג) דיווחו על פתיחת סניף־הבנק, שיתפרסם ב'פול' ובכל מדורי ה־כלכלה, יהיה בלא שמו וחתימתו של פלטנר. לפיד קיבל את המלצותיו של סער, ואישר לפלטנר את יציאתו לשווייץ.

קריין אתגר
צ'רלי ביטון מחה

עדיין נותרת השאלה העקרונית: כיצד ינהג פלטנר, כאשר יצטרך לדווח בשם הטלוויזיה על בנק המיזרחי המאוחד, שהוא נסע לחוצלארץ כאורחו?

חלוקת שוגח התעמולה

מעט אחרי פירסום התוצאות מהבחירות להסתדרות יתחילו שידורי־התעמולה ה־אלקטרונית ברדיו ובטלוויזיה.

לפי חוק־הבחירות יינתנו, במהלך ה־חודש, לכל מיפלגה ורשימת־מועמדים עשר דקות שידור בצבע, בטלוויזיה, ועוד עשר דקות עבור חבר שהיה לה בכנסת היוצאת. ברדיו תקבל כל רשימה 25 דקות שידור, ועוד ארבע דקות נוספות עבור כל חבר־כנסת של הרשימה בכנסת היוצאת.

לפי המפתח המיפלגתי, תתחלק עוגת התעמולה האלקטרונית כך: הליכוד יהיה זכאי ל־180 דקות־שידור ברדיו, וכמעט שלוש שעות הקרנה בטלוויזיה; למערך יינתנו 157 דקות־רדיו ו־142 דקות בטל־וויזיה. תשדירי המפד"ל יירא על המסך במשך 58 דקות, שינוי במשך 34 דקות, וכן הלאה. רשימות חדשות, שתתייצבנה לבחירות, תקבלנה 10 דקות בילבד ב־טלוויזיה, ו־25 דקות ברדיו.

פרוייקט טלביה

מנכ"ל רשות־השידור, **יוסף לפיד**, דחה בשבוע שעבר להקים אולפן־טלוויזיה משוכלל באולמות הריקים של מיבנה חוטי ירושלים (העומדים להתפנות עם מעבר מינהלת רשות־השידור למיש־רדיהם בבניין כלל בירושלים). שטח ה־אולמות, שהוא 500 מ"ר, הוגדר בידי ראשי רשות־השידור כשטח שכל השקעה כספית בו, כאולפן, אינה כדאית.

במקביל לפסילת רעיון זה, עשוי להס־תיים בימים אלה משא־ומתן בין רשות־השידור ובין הנהלת תיאטרון ירושלים בדבר התקנת אולם בן 700 מקומות־ישיבה באחד מאגפי התיאטרון. רשות־השידור תחכור ותשפץ את שטח האולם, כתחליף לאולם שידורים חיים שהיה צריך להיות מוקם במיסגרת פרוייקט בניין־הטלוויזיה בשכונת רמות בירושלים, שהוקפא לזמן בלתי־מוגבל.

הטלוויזיה הישראלית היא אחת מתחנות־הטלוויזיה המעטות בעולם, הפועלת עדיין ללא אולם לשידורים חיים.

פסקול

לובנגולו מלך הטלתרום

תקליטן רשת ג' שידר, במסגרת תוכ־ניות־פורים של הרשת, חיקויים של אנשים מפורסמים, לפי פניות של מאזינים. עם תום המישדר קיבל **אבי אתגר** טלפון זועם וכועס מח"כ **צ'רלי ביטון**, ששאל מדוע לא זכה גם הוא בחיקוי ובפירסום מסוג זה ערב מערכת־הבחירות. לא הועילו טיעוניו של אתגר, שהמדובר במתיחת פורים, ושלא הוא קבע את בקשות המא־זינים. החח"כ הזועם איים במישלוח מיכ־תבים למנכ"ל רשות־השידור והשר המופ־קד על תיק הרשות. אז שמע אתגר צחוק אדיר בקצה האחר של הקו. עד מהרה התברר לו כי היה זה השדר **יצחק איתן**, שהוליך, בעזרת חיקוי קולו של ח"כ ביטון, את עמיתו שולל. ●● על קוקטייל שערך שגריר ארגנטינה בישראל לאיסוף תרו־מות למיבצע הטלתרום למען הילדים הנכים, הגיב אזרח ארגנטיני, הרוצה ב־עילום שמו, שהוא מקווה כי השגריר הישראלי בבואנוס־איירס יערוך קוקטייל למען הילדים הנכים ויתומי המישטר של הגנרלים בארגנטינה ●● בין הפריטים שיאכלסו את המכירה הפומבית, שיערוך **מני פאר** במיסגרת הטלתרום, יהיה כתב־היד המקורי של ספר־הילדים הנודע ש־חיבר הצייר והסופר **נחום גוטמן**, לובנגולו מלך זולו. כתב־היד מכיל גם את ציור העטיפה המקורי של הספר (באקוורל), ואת הרישומים המקוריים ש־גוטמן התקין לסיפורו ●● את פגרת־הכנסת עומד לנצל הכתב **מיכה לימור** בשייט בים־התיכון. אלא שמסעו של לימור בים ייערך ביחד עם צוות הכולל צלם, מקליט ותאורן, שבעזרתם הוא יכין כתבה לתוכנית מבט שני על חייהם של הימאים הישראליים. לימור היה בעבר ימאי, ושימש כמפקד היאכטה של שליט גאנה, **אנק־רומה**. ●● מחקר שערכו כתבי השבועון הכלכלי הבריטי אקונומיסט גילה כי כ־30 אחוז מזמן־הנופש של האירופים מוקדש כיום לצפייה בטלוויזיה, ועוד 30—25 אחוז מוקדשים לפעילויות פאסיביות הנעשות בבית, בעיקר קריאה והאזנה למוסיקה ●● נבחרים של מיפלגות, שיעקבו בשבועות הקרובים אחר נוכחותו של **חיים יבין** בוועידות המיפלגתיות, יגלו אחרי הבחי־רות כי נוכחות זו היא עבור סידרת־סרטים שיבין מכין, תחת הכותרת בחירות '81 — שם זמני. את עיקר עבודתו ימקד יבין בליכוד, במערך, במפד"ל ובמשה **דיין** ●● סרטון עלילתי בעל רקע אק־טואלי מתחיל לצלם בימים אלה איש ניקוי ראש לשעבר, **קובי ניב**, שעבר באחרונה הסבה מיקצועית לבימוי־סרטים. הסרטון חדשות עוסק בכתב־טלוויזיה ה־יוצא לסקר מעמד שבו מבשרים לאשה שבעלה נהרג. בסירטו של ניב האשה אינה מגיבה כצפוי לצרכיו התיקשורתיים של הכתב, ואז הוא מתחיל להשתולל ומנסה ביים אותה לצרכיו החדשותיים. את האשה, המודיע והכתב מגלמים: **עליזה ריון**, **ששון גבאי** ו**שבתאי קונורטי**.

כתב־שט לימור
מבט שני בים

רדיורדים

שתי תחנות־השידור העיקריות של ישראל, קול ישראל וגלי צה"ל, מת־חבטות בימים אלה בנושאים הנוגעים ישירות בתיקשורת עם היורדים.

קול ישראל קיבל באחרונה הצעה של תחנת־שידור מקומית בניו־יורק לשידור תוכנית משותפת עם קול־ישראל, אחת לחודש, שתתבסס על קורי־שידורי־רדיו בלוויין. באמצעות טלפונים יישאלו אישים בישראל שאלות על־ידי מאזינים בניו־יורק.

הנהלת חטיבת־החדשות של קול ישראל טרם הגיעה לכדי גיבוש עמדה סופית להצעה זו.

מיבצע שירותרום של גלי צה"ל, העומד להיערך ביום־העצמאות הקרוב, יעמוד בסימן של שיתוף־פעולה עם תחנת שידור ניו־יורקית אחרת, המשדרת שעה ליום בעברית. תחנה זו עומדת להעניק ביום־העצמאות שמונה שעות תמי־מות למיבצע השירותרום, שבו ישובצו דברי־קריינות ושירים. התחנה תאפשר ל„יורדים" לשדר דרישות־שלום מישראלים השוהים בניו־יורק לקרוביהם בישי־ראל, תמורת 25 דולר הברכה, והברכות יושמעו גם בגלי צה"ל.

שאלת ניר

בישיבה עם **שימעון פרס**, שקדמה לתוכנית מוקד של השבוע שעבר, הועלתה 'התגבותו' של הכתב־הצבאי־לשעבר של הטלוויזיה, **עמירם ניר**, למטהו של פרס. במהלך הפגישה הציע עורך מבט שני, **שמעון טסלר**, שהיה ב־צוות־המראיינים, שלא להעלות את הנושא. הסיבה: זו תהיה שאלה בעלת אופי קטנוני.

שדרן טסלר
שאלה בעלת אופי קטנוני

הנושא לא הועלה.

פרישתו של ניר קוממה כלפיו עובדים רבים במחלקת־החדשות של הטלוויזיה.

®אדמון

בוא לחפוש אמריקה עם אנקל סם

UNCLE SAM מביא אליך את ההמבורגר האמיתי, בסיגנון אמריקני.
שפע של טעמים, עם תוספות בלי תוספת־מחיר,
מתובלים ברוטב שאין כמוהו בשום מקום בארץ, ובמנות גדולות — בדיוק כמו באמריקה.

איפה יש UNCLE SAM

תל־אביב, סלומון 10, (התחנה המרכזית) ★ דיזנגוף סנטר ★ בן יהודה 44 ★ דיזנגוף 93 (בית־גלידה, 44 טעמים) ★
אבן גבירול 24 (בית־גלידה, 44 טעמים) ★ רמת־גן: ביאליק 46 ★ **הרצליה פיתוח**: כיכר דה שליט (הפתיחה בקרוב)

מה יש ברשת UNCLE SAM

★ המבורגר ★ ביג סם ★ הוט־בורגר ★ צ׳יזבורגר ★ פישבורגר ★ אנקל סם ספיישל
★ הוט דוג ★ אגבורגר ★ אפל פיי ★ (גלידה) סנדיי

בוא לנעוץ שיניים ב- UNCLE SAM

ניתן לקבל מספר זכיונות בלעדיים. נא לפנות בית רימיני, בן יהודה 44 ת״א טל: 03-285746

KENT

KENT
שווה כל מחיר.

מפעם לפעם אני מרשה לעצמי
משהו מיוחד. כמו קנט למשל.
אני מדליק לי קנט ונהנה מהשילוב
הנפלא של רעננות וטעם עדין, נקי ורך.
הטעם המיוחד של תערובת הטבק
האמריקאית ופילטר המיקרונייט
המפורסם. קנט.
מפעם לפעם מגיע לי.

הקניה
הטובה
ביותר
1981

משרד הבריאות

יום רביעי

1. 4

● **מדע בידיוני: חלוצי החלל חלק ב' (6.15 — שידור בצבע, מדבר אנגלית):** ווילד סטאר מוצא מעבר, שדרכו תוכל הספינה להיחלץ מהסערה החללית, והרוחות בקרב אנשי ספינת־החלל נרגעות.

● **שיחזור: ביזי בחור כארז (6.32 — שידור בצבע, מדבר אנגלית):** הפרק „קול קורא בשימחה", ובו מצליחה ונדה להסית שבט פיליפיני פרימיטיבי, שמאמין בחיות, כי הציביליזציה המודרנית רוצה לגזול מהם את אמונתם. בעלי־החיים תוקפים את האנשים המודרניים ומכריזים מלחמה, בעוד בילי ורלי משכנעים את ראש־השבט שוונדה היא זו שמנצלת אותו לדברים רעים, והוא חוזר בו מדבריו.

● **מדע: תצפית, מגזין דו־שבועי בענייני מדע וטכנולוגיה (8.03 — שחור־לבן, מדבר עברית).**

● **סרט קונגע: ג'ק הגדול (10.00 — שידור בצבע, מדבר אנגלית):** מערבון קלאסי, בכיכובו של ג'ון ויין ובהשתתפותם של מוריין או'הרה, ריצ'ארד בון, פט ויין וכריס מיטשאם. הסרט מגולל את סיפורו של בעל־אחוזות אוהב־נדודים, החוזר הביתה כדי לנסות ולמצוא את השודדים אשר חטפו את נכדו.

יום חמישי

2. 4

● **בידור: גז אחד (9.30 — שידור בצבע, מדבר ומזמר בעברית):** תוכנית הבידור של יעקוב אסל, בהשתתפות: דובי גל, צביקה פיק, להקת תיסלם, רוני וייס, הדוגמנית פניגה רוזנבלום בשיר־אהבה, מני בגר, רקדני ג'אז ושאר משתתפים. את התוכנית כתבו קובי ניב (ניקוי ראש) ורוני וייס.

יום שישי

3. 4

● **סידרה לילדים: הקלברי פין וידידיו (3.00 — שידור בצבע, מדבר אנגלית):** הפרק „הק הגיבור" מספר כיצד תום וחבריו יוצאים למסע אל המערות, בעוד הק נשאר מאחור. הוא עוקב אחרי ג'ו האינדיאני, וחושף מזימה שלו לנקום באלמנה דאגלס.

● **סרט ערבי: שם לא ידוע (5.32 — שחור־לבן, מדבר בערבית).**

● **סרט קונגע: גשמי רנצ'יפור (10.15 — מדבר אנגלית, שידור חי — ארץ אהבתי (8.03 — שחור־לבן, מדבר עברית):** תוכניתו האקטואלית של מאיר שליו.

ברטון: גשמי רנצ'יפור
יום שישי, שעה 10.15

יום ראשון

5. 4

● **שידור חי — ארץ אהבתי (8.03 — שחור־לבן, מדבר עברית):** תוכניתו האקטואלית של מאיר שליו.

יום שני

6. 4

● **חידון: זה הסוד שלי (8.03 — שחור־לבן, מדבר עברית):** תוכנית החידות השבועית.

● **תרבות: שמונה וחצי (8.30 — שחור־לבן, מדבר עברית):** תוכנית שבועית על מחול ותיאטרון.

● **דיון + סרט: חי שעה השניה (9.30 — שחור־לבן, מדבר עברית + אנגלית):** התוכנית, שתיערך בהנחיית יצחק רועה, תציג את הנושא: מכירת פוליטיקאים כמוצר של תקופת בחירות. במיסגרת התוכנית יוקרן הסרט הצרפתי היתוש, המתאר, בנימה הומוריסטית, את תהליך „בישולו" של פוליטיקאי המתמודד בבחירות, צוות של יועצים מקיף את המועמד 24 שעות ביממה, ומייעץ לו בכל התחומים: לבוש, ביטוי, התנהגות. בתום מארסי טרם יציאתה לחופשה מהווים בסיס לסידרה של סיטואציות קומיות מרתקות. בשבוע הבא תשוב למסך הסידרה בועות (ראה: מיסגרת).

להקת באקס פיז: אירווּיזיון
מוצאי שבת, שעה 9.00

שבת

4. 4

● **שידור חי — בידור: אירווּיזיון 1981 (9.00 — שידור בצבע, מדבר בכמה שפות):** שידור ישיר מדאבלין, של תחרות הזמר הראשית של שירות השידור האירופי. הארצות המשתתפות לפי סדר הופעתן הן: אוסטריה, תורכיה, גרמניה, לוכסמבורג, ישראל, דנמרק, יוגוסלביה, פינלנד, צרפת, ספרד, הולנד, אירלנד, נורוגיה, ברית־טניה, פורטוגל, בלגיה, יוון, קפריסין, שווייץ ושבדיה. את ישראל מייצגת להקת הכל עובר חביבי בשיר הלילה, אותו כתבו יובל דור ושוקי לוי.

● **טיולים: נקודת־חן (8.50 — שחור־לבן, מדבר עברית).**

● **סידרה: זו גראנט (10.00 — שידור בצבע, מדבר אנגלית):** הפרק „תרמית במעבדה" מגולל עוד אחד מסיפורי מערכת עיתון יומי בלוס־אנג'לס.

● **דיון: שיחה בשני יום (10.55 — שחור־לבן, מדבר עברית).**

● **קומדיה: בנסון (11.25 — שידור בצבע, מדבר אנגלית):** הפרק הראשון בסידרה בנסון הוא אחרון בסידרה בנסון הוא תחת הכותרת: „ההופשה של מארסי". הוא מתאר את הנוצר עם יציאתה לחופש של מזכירת המושל גאטלינג, לשייט־האפים בים הקאריבי. אלא שיסוריה של בור" מספר כיצד תום וחבריו יוצאים למסע אל המערות, בעוד הק נשאר מאחור. הוא עוקב אחרי ג'ו האינדיאני, וחושף מזימה שלו לנקום באלמנה דאגלס.

● **סרט ערבי: שם לא ידוע (5.32 — שחור־לבן, מדבר בערבית).**

● **סרט קונגע: גשמי רנצ'יפור (10.15 — מדבר אנגלית):** עיבוד לקולנוע, על־פי סיפור של לואיס ברומפילד. הסרט מתאר מיפגש בין אירופים והודים, על רקע של סערת מונסון, ההרסת איזור נרחב בהודו, בימי השילטון הבריטי. בין המשתתפים בסרט זה: ריצ'ארד ברטון, לנה טרנר, מייקל רנו, פרד מקמורי וג'וזאן קראופורד.

הסרט תיערך, כאמור, באולפן שיחה, שתתמקד בניגודים שהסרט מעלה, למשל: האם הפוליטיקאים נמכרים כמו שאר מוצרי צריכה פופולאריים? האם פירסומות של בחירות בטלוויזיה משפיעות על הבוחר? מה חלקם של מישאלי דעת־הקהל? מפיק התוכנית: דויד מיכאלים.

● **סרט ישראלי קצר: מיכתב אהבה למשורר (11.05 — שחור לבן, מדבר עברית):** סירטה של אווה סייג, בוגרת המגמה לקולנוע בבית־צבי. על סיפור אהבה בלתי־אפשרי בין בחור תל־אביבי מצוי ובין נערה סגורה ומופנמת, על רקע הווי הצעירים בתל־אביב כיום. משתתפים: דולי כוהן, יגאל אבן־אור.

רוזנבלום, גז ודוגמנית: גז אחד
יום חמישי, שעה 9.30

● **סרט ישראלי קצר: מיכתב אהבה למשורר (11.05 — שחור לבן, מדבר עברית):** סירטה של אווה סייג, בוגרת המגמה לקולנוע בבית־צבי. על סיפור אהבה בלתי־אפשרי בין בחור תל־אביבי מצוי ובין נערה סגורה ומופנמת, על רקע הווי הצעירים בתל־אביב כיום. משתתפים: דולי כוהן, יגאל אבן־אור.

● **שידור חי: בחירות 1981 (12.00 — שחור־לבן, מדבר עברית):** מישדר דיווחי מיוחד של מחלקת־החדשות, שידווח וייסקר את התוצאות הראשונות של מערכת הבחירות להסתדרות. מפיק: יאיר שטרן. המישדר יימשך עד לשעה 2 אחר־חצות.

מיבחר דיו:
בעיקבות ברל

ביום שבת (4.4) בשעה 2.10, ברשת ב', יובא חלק שני במסעה של הד"ר אניטה שפירא, בעיקבות גיבור הביוגרפיה שאותה חיברה על ברל כצנלסון. הפעם יתמקד מסעה בחוות בן־שמן, ובסיור בירושלים, שם הקים ברל כצנלסון חוות־ירקות על אדמות מישפחת המופתי הירושלמי.

יום שלישי

7. 4

● **תיעוד: עמוד האש (8.03 — שידור בצבע, מדבר עברית):** פרק 14 בסידרה: „בעל הברית הנשכח".

● **צרכנות: כובכובטק 9.45 — שחור־לבן, מדבר עברית).**

● **בידור: מונטה קרלו (10.15 — שידור בצבע, מדבר אנגלית):** בהשתתפות ניל סדאקה, לורטה סווט (מ.א.ש.) האחים האדסון ועוד אחרים.

● **סידרה: חדר הנשים (11.05 — שידור בצבע, מדבר אנגלית):** סידרה חדשה, בת שלושה חלקים, הבוחנת במבט מציאותי אשה בשם מירה (לי ראמיק), המנסה לעשות הכל כמו שצריך — מתחתנת, יולדת, מנהלת־בית — ואז מתברר לה שדבר־מה השתבש. הסידרה עובדה על־פי סיפרה של מרלין פרנץ'. הפרק הראשון נפתח בסידרה של תמונות מימיה של האשה באוניברסיטה, בשנת 1968, זה מעבר של מיירה מחיי האוניברסיטה לחיי היום־יום של עקרת־בית, לידה ראשונה וילידה שניה. בדומה לספר, הרי שגם הסידרה מנסה לנתץ את המיתוס של האשה התלויה בגבר: „היום, יותר מאי־פעם, יש לנשים אפשרות בחירה", מסכמת מיירה, גיבורת הסרט, את עולמה.

לקראת שידור:
בועות
שוב על המסך

הסידרה „בועות", אשר הורדה מעל המסך־הקטן בשל שביתת הקולנוע והטלוויזיה בארצות־הברית, לפני למעלה מחצי שנה, שבה בימישנה־עוז אל המסך. מרי, ברט, צסטר וג'סיקה ימשיכו להטריף בגלי־צחוק את צופי הטלוויזיה הישראלית החל מיום ראשון (12.4).

חאג' כחיל (ימין) נרצח ביפו. חמשת החשודים ברצח זוכו מחמת ספק וחגגו את הזיכוי (למטה)

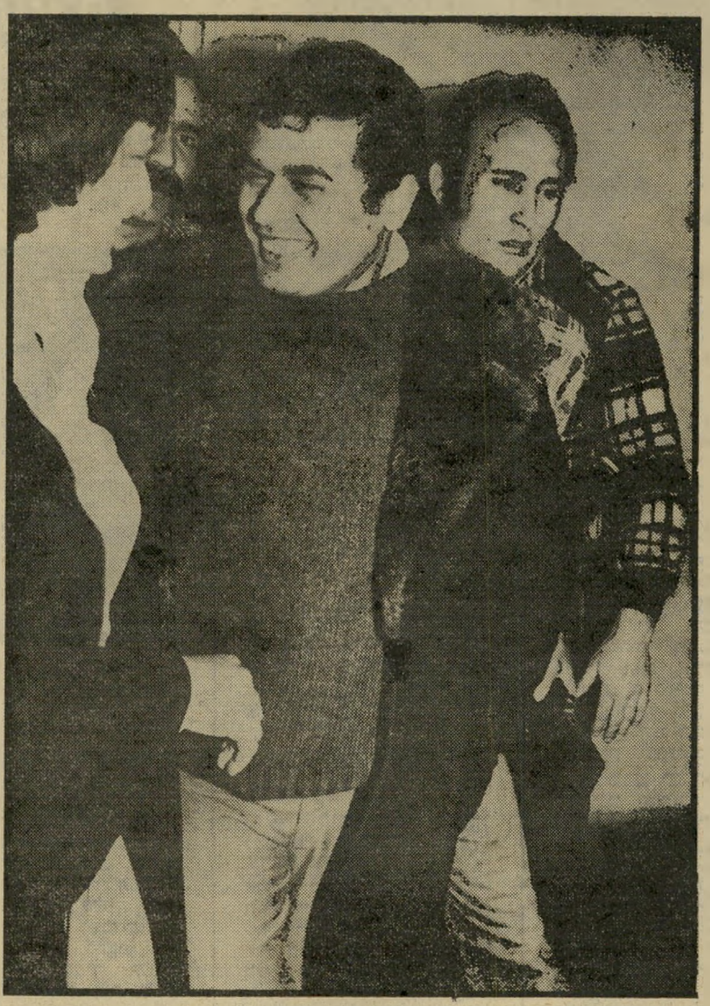
קרוביו שמפניה זרמו בבית־המישפט. סניגורים נישאו על כפיים, סוכריות הושלכו על חמישה אנשים שירדו לקומת הקרקע של בית־המישפט, מזוכים מאשמת רצח. מצהלות השימחה של בני המישפחה נשמעו למרחוק. האחים קרלוס ועמרם אדרי, הספר בבר עמר מבת־ים, החייל שלמה מרעלי ויוסף („יוסה") מסיקה זוכו מאשמת רצח חאג' כחיל.

היה זה ב־6 במארס 1980. עשרה ימים אחר־כך החלה ביפו סידרת התפוצצויות שפגעה באנשים וברכוש, הטילה אימה וחרדה בעיר. מיסתורין אפפו את הפיצוצים. לכאורה נבחרו הקורבנות באקראי, ללא קשר ביניהם. רק השבוע, ב־בית־המישפט המחוזי, בעת מישפטם של המפוצצים מיפו, התגלה כי היתה זו נקמת־דם שצצה בעקבות אותו זיכוי רווי־שמפניה.

יהודה, אחיהם הבכור של קרלוס ועמרם אדרי, נהרג לפני שנתיים מחומר־נפץ שהוטמן כדי לפגוע בו. מאז החלו להתנכל לחאג' כחיל, האח הבכור במישפחת כחיל מיפו, שהיה סוחר סמים ידוע. המישטרה חשדה כי יהודה אדרי היה קורבן של מילחמת כנופיות־סמים, וכי בראש הכנופיה המתחרה עמד חאג'.

פעמיים החטיאו הכדורים את מטרתם, וחאג' יצא בשלום. בפעם האחרונה, ביולי 1980, קפצו חמישה אנשים רעולי־פנים ממכונית ליד חנותו של חאג' ביפו, ובחישכת הלילה ירו לעברו צרור כדורים מעוזי. הוא נהרג, אחיו נפצע קשה.

אחיו של הנרצח, חסן (למטה) יצא לנקום את דמו בסידרת פיצוצים - ועכשיו הוא עד־המדינה

רוצחים רעולי־פנים

מישפט הרצח היה ארוך ומסובך. חסיין אחיו הצעיר של חאג', וכמה ידידי מישפחה עלו על דוכן־העדים וסיפרו כי זיהו בוודאות את הרוצחים שירו בחאג', ובבית־המישפט זיהו אחד אחד את חמשת הנאשמים. הסניגורים הביאו עשרות עדי־הגנה ועדי־אליבי למרשיהם, אך המישפט הוכרע על פי עדותו של סלומון משראווי, המודיע המישטרתי הידוע מיפו.

„למרות שאני ידיד של מישפחת כחיל, אינני יכול לשתוק כאשר הם נותנים עדות שקר בבית־המישפט," אמר משראוי בטון דרמאתי, כשניצב על דוכן העדים. לדבריו סיפרו לו האחים כחיל מייד אחרי הרצח, כי הרוצחים היו רעולי־פנים, ולא היתה כל אפשרות לזהותם. אבל הם החליטו לשקר ולהצביע על חמשת הנאשמים, כדי שיורשעו ברצח חאג'.

השופטים הפסיקו את סיכומי הסניגורים ויצאו להסקה קצרה. אחרי דקות ספורות חזרו והצהירו כי הם מזכים את כל הנאשמים מחמת הספק. קריאות השימחה והצהלה הגיעו עד לקומת הקרקע, שם ישב גבר לבן שיער שבידו כוס קפה. הוא הרים את ראשו ומעיניו ניבטה עצבות. אחר כך קם על רגליו ובצעדים איטיים עזב את בית־המישפט.

היה זה אחמד כחיל, אביהם של חאג', חסיין וחסן. גבר גדל־גוף בשנות השישים לחייו. בתקופת המנדאט שירת כשוטר ושיתף פעולה עם המחתרות היהודיות. הוא ובני מישפחתו נשארו בביתם שביפו, ואת הילדים גידל במדינת־ישראל. הוא ראה את בנו הבכור נרצח, ואת החשודים ברצח עורכים מסיבת־שמפניה בבית־המישפט על זיכוים.

אך דווקא האח שלא היה נוכח כלל במישפט הרצח, חסן, הוא אשר ירש, לפי המסורת, את מקצועו של חאג' והיה חייב להוציא אל הפועל את נקמת הדם. שכן חסן הוא הבכור בין האחים שנותרו בחיים. ואכן, הוא נטל לידיו את מכירת הסמים והמשיך גם לעבוד בחנות־המכולת שלו ביפו. כל יום ראה את עמרם אדרי חולף במכונית ב־אם־וו ליד חנותו ביפו, נועץ בו מבט מחייך כאומר: „אני רצחתי את אחיך ויצאתי זכאי!"

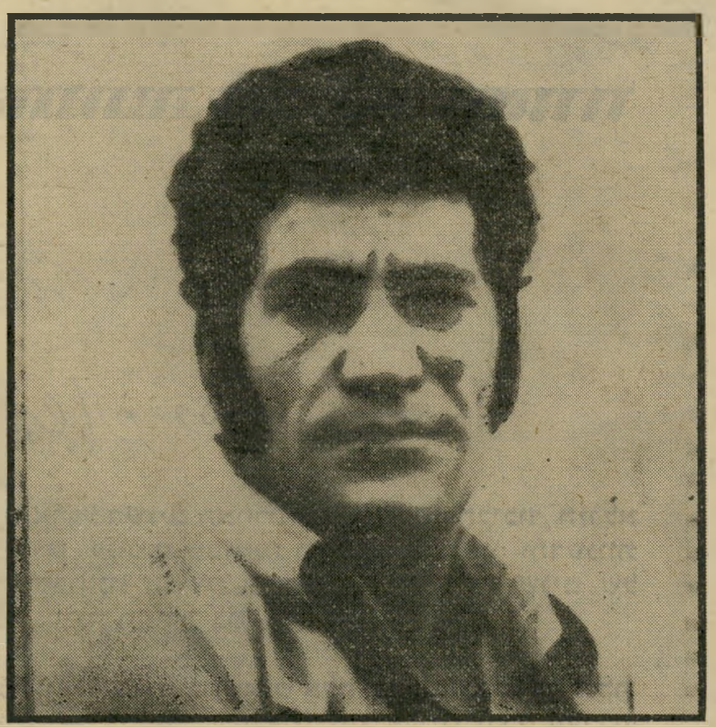
כיבוד לרגלי העץ

„היתי מוכן לעשות הכל כדי לנקום את דם אחי," העיד חסן בבית־המישפט. וההזדמנות נפלה לידיו חיש מהר.

מוחמד טורק, ידידו מבית־הספר, פנה אליו, כעשרה ימים אחרי הזיכוי והציע לו חומר־נפץ כדי לפוצץ מכונית. לטורק („סגן") לא היה קורבן מיועד, הוא רצה לפוצץ מכונית כדי לבלבל את המישטרה. שכן באותה תקופה היה מוחמד שניר, גם הוא מוסלמי תושב יפו, עצור בחשד כי פוצץ את מכוניתו של דויד שולמן, בעל מרס. מכוניתו של התעשיין מולכדה ליד ביתו באפקה, וכאשר ניסה להתניעה התפוצץ ונהרג.

המישטרה חשדה באחים שניר, שהיו מסוכסכים עם שולמן בענייני קרקעות. „אם השומרים יראו שממשיכים לפוצץ ביפו באותה השיטה, גם כששניר במעצר, לא תהיה להם ברירה והם ישחררו אותו," הסביר טורק לחסן. וכך — כל אחד וסיבתו עימו — החליטו השניים לבצע פיצוץ. חסן בחר כקורבן את שנוא נפשו עמרם אדרי. מכונית הב־אם־וו שבה נהג לנסוע היתה שייכת לידיד מישפחה בשם יואב סינה, שגר ביפו, ולעברה כיוונו חסן וטורק את פעמיהם.

...מת דם מפוצצת

על שניר (למעלה) נרצח עם אשתו ביפו - אחיו מוחמד (למטה מימין) יצא לנקום את דמו בפיצוצים

קורבן עלי שניר ואשתו
רצח אכזרי בבית

מזוכה עמרם אדרי ואשתו
חגיגת שמפניה בבית־המישפט

ק הצמיד את חומר־הנפץ למכונית קורבן. חסן המתין לו בפינה. למחרת שמעו השניים כי באותו בוקר היה זה דווקא סינה שהתניע את המכונית, ושאי־בד בהתפוצצות את שתי רגליו.

המפוצצים לא ידעו כלל, שבאותה שעה עצמה שבה מילכדו את המכונית, היו כל המזוכים בביתו של בבר עמר הספר מ־בת־ים, חוגגים את הזיכוי שלהם במסי־בה סוערת.

אחת התוצאות של הפיצוץ היתה שיח־רורם של האחים שניר מן הכלא, והזמנ־תו של חסן לפגישה לילית עם שניר וטורק.

מישפחת שניר התגוררה בחוזה בתוך פרדס שניר בגיבעת הרצל. הבתים של בני המישפחה בנויים זה ליד זה, ומוגנים בשתי גדרות ובשני שערים. באותו לילה קייצי התקבל חסן כאורח נכבד. הוא הוזמן לשבת לרגלי העץ, שם הוגש ה־כיבוד.

אז הסביר לו מוחמד שניר כי הוא וטורק „עשו" את שולמן. וכי גם ברצונו לנקום את נקמת דם אחיו, עלי שניר, שנרצח יחד עם אשתו, כאשר אלמונים פרצו לביתם והרגום באכזריות. איש לא נעצר על־ידי המישטרה, וגם שניר עצמו לא ידע במי לחשוד. לכן הציע לחסן „לר־

ביתו של ישראל בגימוב היה קשור למיש־פט הרצח. בגימוב היה ידידם של האחים אדרי, ונתן אליבי לאחד מהם בבית־המישפט. חסן רצה לגמול לו על כך, וכיוון שלא היתה לבגימוב מכונית, הוח־לט למלכד את דירתו. בעזרת שעון־השהייה ושני בלוני־גז סוצצה דירת ה־קרקע של בגימוב. רק בנס ניצל הוא עצמו ממוות.

הכוונה להתנקש במומו אדרי, אחד ה־אחים, עלתה גם היא בתוהו כיוון שגם הוא לא נסע במכונית ולא התגורר בקו־מת קרקע. כאשר ביקש חסן ממחאג'נה שיארוב למומו ליד העצים, כדי לקטול אותו בצאתו מהבית, סירב מחאג'נה, ה־מכונה „פחמאווי".

ובינתיים, לשם הסוואת המטרה ה־אמיתית, נבחרו הקורבנות על־ידי שניר. כך נפצעו אשתו ובתו הקטנה של אברהם מזרחי, ונהרגו משה דושי, אמגון רז ו־אשתו אתי, ויוסף לב, המכונה „אבו תום".

דבר אחד היה משותף לכל הקורבנות — כולם היו יהודים. אפילו בסלומון מש־ראווי, אשר גרם למעשה לזיכוי החמישה, לא פגע חסן. „נכון שבגלל עדותו של משראווי זוכו הרוצחים של האח שלי, וזה כאב לי, אבל אני לא נתתי רימון

לאדם שניסה, לדברי־התביעה, להרוג את משראווי."

עיר של אימים

חסן כחיל הפך עד־מדינה נגד שני חבריו לכנופיה, טורק ושניר. באסם מחאג'נה ברח מכלאו וטרם נתפס. וב־אווירת בית־המישפט מרחפת כיום השא־לה המביכה, האמנם נרצחו כל כך הרבה אנשים חפים מפשע רק בגלל אותו זיכוי, שניתן לפני שנה? האמנם הפכה יפו לעיר של אימים רק בגלל נקמת־דם?

הסניגור במישפט, דני שיינמן, העלה השערה כי המניע לרציחות לא היה רק נקמת־דם — היה זה גילגולה של מילחמת הכנופיות שהחלה בימי חאג', וכל הנר־צחים היו חברים בכנופיות־סמים מתח־רות. חסן הכחיש זאת; הוא הודה אמנם כי עבר לנהל את עסקי הסמים של אחיו המנוח, אבל לא המשיך במילחמות ואינו מכיר את כנופיות הסמים ביפו.

אך אפילו המניע של מילחמת הכנופ־יות אינו מסביר מדוע התכוונו המפוצצים להרוג את תנ"צ בנימין זיגל ולפוצץ את מישטרת מחוז ת"א. **אילנה אלון**

צוח את כל העבריינים שרצחו את אחיך ואת אחיי."

כך, מאוחדים בנקמת־דם, יצאו המפו־צצים לדרך.

שעון־השהייה ובלוני־גז

מאז פוצצה ביפו כמעט כל שבוע מכונית או דירה. הקורבן הראשון שנבחר באותה אסיפה לילית היה מיקו לויה. עבריין יפואי, המתגורר ליד השעון. לדברי שניר, ניסה פעם לויה לרצוח את חאג' ולא עלה בידו. לכן יועד לו המיטען הראשון. חסן התבקש לגייס סכום של 100 אלף לירות, לקניית חומרי־חבלה, והוא גייס מיוזמתו את באסם מחאג'נה, צעיר מאום־אל־פאחם, שיהיה קבלן־מיש־נה לפיצוצים.

המיטען במכוניתו של לויה לא התפו־צץ, והקורבן הבא שנבחר היה בעל מיס־עדה, אברהם („צ'יטה") מזרחי, שחסן כמעט שלא הכירו. „אבל כיוון ששניר בחר את לויה כקורבן ראשון, כנקמה על מות אחי, הייתי מוכן לפוצץ את מי שהוא בחר," הסביר חסן.

מבין שאר הפיצוצים רק הפיצוץ ב־

רצ התנועה לזכויות האזרח

שלום רב@

ארבע השנים האחרונות, של שלטון הליכוד, היו לא רק עגומות מבחינת תקינות השלטון והרסניות מבחינת המשק הלאומי — אלא גם שנים של נסיגה חמורה במעמד האשה.

במאבקיה של התנועה לזכויות האזרח בנושאים אלה וכן במאבקים להענקת שוויון מלא לאשה ולאיש — במעמד, בתנאים סוציאליים ובכל מערכת החוקים — הייתה נעמת שותפה נאמנה ולוחמת.

נעמת — כתנועת נשים מרכזית במסגרת ההסתדרות — תיקרא לעמוד בראש פעילות ועשיה זו. מתוך אמונה בצורך לחזק את נעמת ומנהיגותה מתייצבת הפעם התנועה לזכויות האזרח כחלק מרשימת המערך לנעמת.

נעמת חזקה, בהנהגת המערך, תגביר את כוחנו לפעול לקידום האשה ולמען חברה צודקת יותר.

אני פונה אליכן, חברות רצ — תומכות ואוהדות להצביע בבחירות לועידת נעמת א מ ת.

שלמית אלוני

הצביעי אמת בנעמת

ב

מינ

פעמיים מי אש

יותר מדי

חזרו באותה

הסניגור נחמן בטיטו
כתב־האישום וצחק. כתב ה
אמנם לא היה מצחיק, כיוון ש
האשים שלושה צעירים ערבי
תושבי לוד בגרימת חבלה חמורה
לחליל קסוואני, אולם בטיטו יודע
כי כתב־אישום באותה עבירה בד־
יוק, הוגש כבר קודם לכן לבית־
המישפט בירושלים נגד שלושה
חשודים אחרים, ערבים תושבי
ירושלים.

מה שהצחיק את עורך־הדין
היתה העובדה, שגם שלושת הנא־
שמים הראשונים וגם שלושת ה־
נוספים הודו באשמתם במישט־
רה. לפי נסיבות המיקרה היה
ברור, כי רק שלושה אנשים ביצ־
עו את המעשה. והנה היו בפניו
שלושה נאשמים מיותרים.

שמועה קטלנית. נסיבות
המיקרה: בחודש יולי בשנה ש־
עברה הגיעה מכונית לפתח חנות
מכולת בירושלים המזרחית. מתוך
המכונית יצא אדם, ובידו צנצ־
נת שהכילה נוזל צהבהב. הוא
נכנס לחנות, הביט סביבו ואז
שפך את תוכן הצנצנת בפניו של
חליל קסוואני. עינו השמאלית של
חליל נפגעה ממי האש שהותזו על
פניו והוא התעוור.

במישטרה זיהה הקורבן את ה־
בחור שתקף אותו, ואף תיאר את
מראהו וקרא לו בשמו. המישטרה
עצרה את הקטין שזוהה על־ידי
חליל, ועוד שני גברים. השלושה
נאשמו בגרימת חבלה חמורה ל־
חליל, והודו במישטרה. כאשר
הגיע מועד המישפט כפרו כל ה־
שלושה באשמתם, והתביעה חזרה
בה מהאישומים. מבחינה פורמלית
זוכו השלושה ואין להעמידם שוב
לדין באותה אשמה.

זמן מה אחר־כך עצרה המישט־
רה שלושה חשודים חדשים, כר־
לם תושבי לוד, והאשימה אותם
בשפיכת מי־אש על פניו של קס־
וואני. גם שלושת החשודים הללו
הודו באשמתם במישטרה.

כאשר נטל לידיו בטיטו את הג־
נתו של מישל סבא מלוד, שהש־
תייך לשלישייה השניה, התברר
לו כי אחד הנאשמים סיפר במיש־
טרה על המניע לפשע: הקורבן
הפיץ בירושלים שמועה שגבר
מסויים שוכב עם נשותיו של חב־
רו. הגברים אמנם לא הכחישו את
מעשה הניאוף שנעשה בהסכמת
כל הצדדים, אך הם כעסו על חליל
שביזה אותם בפני הקהל. לכן
החליטו לנקום בו.

מכל הסיפור הבין הסניגור שיש
לברר מדוע הודו כל כך הרבה
אנשים באשמה אחת. הוא החליט
להזמין כעדי־הגנה את כל הנא־
שמים מהשלישייה הראשונה, ש־
נגדם בוטלה התביעה. הדבר ה־
יחיד שנותר בטוח הוא כי חליל
איבד את עינו.

קיוסק בגרון

שבע שנים נאבקים לפינויו של קיוסק מהכביש הראשי

השקשוקה שבקיוסק טעימה
מאוד, והרבה חיילים נזקקים לה
בדרכם לדרום. אולם הקיוסק של
גיטה וניסים לוזון, בצומת בית"ר,
עומד למדינת־ישראל כמו עצם
בגרון. הקיוסק, שאינו אלא צריף
עלוב, ניצב במקום שבו אמור
לעבור כביש עוקף רב־מסלולים.
לפני תיכנון הכבישים תסענה אל־
פי מכוניות מדי יום על האתר ש־
עליו עומד היום הקיוסק.

התוכנית הזו אינה חדשה. כבר
לפני שנים, ב־1964, הושג הסכם

עם מישפחת לוזון, לפיו עליה לפ־ נות את המקום שבו נמצא הקיוסק ולעבור לצידו השני של כביש הדרום, למקום שהוסכם על דעת שני הצדדים.

בצבת הפשרה. שבע שנים חלפו, מישפחת לוזון לא מיהרה והמדינה שכחה מכל העניין. והנה, כאשר החלו עבודות הסלילה ב־ מקום, התברר כי במשך השנים שעברו החליטו השילטונות להר־ חיב את הכביש המוצע עוד יותר, וגם האתר שעליו הוסכם בין הצ־ דדים ב־1964 נועד להפוך חלק מהכביש. לפיכך שוב אי־אפשר לבצע היום את הסכמי 1964.

המדינה מצאה עצמה במצב קשה. לכאורה היא מחוייבת ב־ הסכם פשרה שנחתם בבית־המיש־ פט להעמיד לרשות מישפחת לוזון את המקום בצידו השני של ה־ כביש, תמורת פינוי הקיוסק. אלא שהדבר שוב אינו אפשרי היום, והמדינה לא תוכל לבצע את חלקה בהסכם. כדי לצאת מהסבך הגי־ שה עורכת־הדין דורית שפירא, מפרקליטות המרכז, בקשה לבית־ המישפט לבטל את הסכם הפש־ רה ולתת למדינה חזקה מיידית ב־ קיוסק.

אלא שאין זה דבר קל לבקש בי־ טולו של פסק־פשרה. שני הצ־ דדים כבולים בו, ויש רק עילות מעטות המעניקות אפשרות כזו לביטול. והעילות הן רמאות של אחד הצדדים, או טעות יסודית. אף אחת מעילות אלה אינה נוגעת לעניין. ובינתיים, עד שיימצא פתרון מישפטי לבעיה, מעכב ה־ קיוסק הקטן את סלילתו של כביש בעל שישה נתיבים בצומת בילי"ו.

סם או פודרה ?

הכסף היה כסף טוב והחומר — "חומר טוב"

דני סוויסה נאשם בכך שמכר לשוטר מוסווה שתי מנות של הרואין, וכי בפעם השלישית רימה אותו ומכר לו אבקה לבנה וחס־ רת־ערך, פודרה ממש.

בשתי הפעמים הראשונות, ב־ ינואר 1981, קנה השוטר מסוויסה שתי מנות קטנות של הרואין, ו־ שילם עבורן כ־1,500 לירות למנה. בפעם השלישית ביקש מנה גדולה יותר, הנקראת בלשון השוק "חצי", כלומר: חצי גרם הרו־ אין. מחירה של מנה כזו היה אז 3.500 לירות. השוטר מסר את הכסף וקיבל תמורתו אבקה לב־ נה. שסוויסה העיד עליה כי היא "חומר טוב".

מעבדות המישטרה בדקו את כל הקניות, וגילו שסוויסה סידר את השוטר. החומר האחרון היה באמת טוב, הוא לא היה סם מסוכן כלל, אלא אבקה תמימה ולבנה.

סניגורו של סוויסה, עורך־הדין משה מרוז, טען כי השוטר טעה בזיהוי וכי לא סוויסה הוא אשר מכר לו את הסם. אולם השופט אורי שטרוזמן לא קיבל את הטע־ נה, ועצר בינתיים את סוויסה עד תום ההליכים במישפטו.

תנועות

נאה דורש

לפני הבחירות צצות תנועות שונות ומשונות, בדרך כלל מן הימין הקיצוני

ישעיהו נאה, איש נתניה, "מת־ כבד בזה להציג חלק מתוכנית מצע מקוצר, פרי תיכנון של עשרות שנים. הנותן פתרונות לכל ה־ בעיות המטרידות את כולנו."

התנועה שמבקש נאה להקים היא "התנועה להרמת קרן ישראל", ובין השאר הוא ממליץ:

● הבחירות תהיינה אישיות. בכל עיר וכל איזור יבחרו את נציגיהם רק מקרב תושבי המקום הידועים כבעלי מידות טובות, ישרי־לב, שונאי בצע ולא רודפי־ כבוד.

● הסכמי קמפ־דייוויד בטלים ומבוטלים, כי למנחם בגין לא היה מנדט מהעם והדבר נוגד את הגו־ הג הבינלאומי.

● רק אנשים אלימים ייאסרו עד לגמר המישפט.

● תיאסרנה שביתות במוסדות חיוניים. זכויות העובדים תותאמנה למוסדות מקבילים או לבוררות חובה.

● נחזיר את המסורת היהודית ואת העזרה לזולת על־ידי הדגמה אישית.

● אלה שהתדרדרו לפשיעה, נעזור להם לחזור בתשובה, כי אנו אשמים שהרחקנו אותם מן הדת ומן המישפחה.

● ניצור אווירה יהודית בארץ, ואז יחזרו הבנים לגבולם.

● ישראל תחיל את חוקי ה־ מדינה על כל המקומות המשוחר־ רים ותתקן במיקצת את חילול השם בהר־הבית, וזאת על־ידי בניית בית־כנסת לתפארת.

● נחנך את העם יחד איתנו ליראת שמיים, דבר המרתיע יותר מאלפי שוטרים ומאסרים ארוכים. כל אחד חייב לדעת שיש דין ויש דיין, היודע את מחשבותינו.

● ייאסר גידול חזיר בישראל. נבלות וטריפות יימכרו רק ברי־ כוזים לא יהודיים.

את בשורתו לאומה מסיים ה־ נביא ישעיהו נאה במישפט הידוע "אם תרצו, אין זו אגדה."

קיוסק המריבה
לא רמאות, לא טעות

תכשירי קוסמטיקה "פיגמליון" פותחו במעבדות "קוסמיטל" בשוויץ ומיוצרים בבית אינטרקוסמא – "וולה". ברשיון משרד הבריאות.

דירוש
לבנייה
ג ג
בתל־אביב
באיזור טוב
עם אישור בנייה
לפנות לנורית,
טל. 03—254936

איתן עמיחי
הדברת מזיקים
מומחים להדברת תיקנים (ג'וקים), תולעי עץ, חרקי ספרים ובגדים. בשמירה על בריאותך ורכושך.
רמת־גן, רח' מודיעין 18, ת.ד. 2272
טל. 790114-5-6 רש' מס' 21 עסק 481/75
איקת — 730332-059

דירת פאר מרוהטת
להשכיר!
ברחוב הלסינקי בתל־אביב.
עם טלפון, הסקה, מעלית וכל היתר.
לפנות טלפון: 052-72273.

מלכת המים מבקרת ב„וולה"

שיער הראש הוא אחד הגורמים החשובים בעיצוב האישיות והמראה של כל אדם, ולכן חשוב מאוד לשמור על יופיו ובריאותו. שיער יפה ובריא אינו רק מתנת טבע. יותר מכל הוא תוצאה של טיפוח, טיפול שוטף ושיטתי הכולל: חפיפה, צביעה, תספורת ותסרוקת.

חברת „וולה" העולמית שוקדת מזה 100 שנה על פיתוח ענף קוסמטיקת השיער ועור הראש, ומוצריה ותכשיריה משווקים בעולם כולו, ומיליוני נשים וגברים חבים לה את הופעתם המרשימה.

הזדמנות נאותה לקבל תשובות לכל הבעיות המטרידות אותן בקשר לשיערן, היתה למלכות המים של „העולם הזה" שלי ברלינסקי ודגנית נחום, שהגיעו לסיור בחברת „וולה", לאחר שערכו את הסיור המסורתי במפעלי החברה, השוכנים בשכונת עטרות בירושלים — כאורחותיו של מנכ"ל „וולה" בישראל, מר מיכאל בראון. תוך כדי מעקב אחר תהליכי הייצור של תכשירי השיער המגוונים, העלו הבנות שאלות ובעיות המעסיקות אותן בכל הנוגע לטיפול נכון בשיערן.

בהדרכתו של מר מיכאל בראון ובעזרתם של מר דני בראון סמנכ"ל החברה, הממונה על הייצור והמחלקה הטכנית, ומר שלמה אסקלרד סמנכ"ל וממונה על ההדרכה קיבלו הבנות במקום שיעור מאלף ומפורט בנושא הטיפול בשיער. התשובות שהן קיבלו יעניינו בוודאי גם אותך — הקוראה, מאחר וגם לך יש בוודאי שאלות רבות המטרידות אותך בנושא.

זאת תחזדמנות שלך. לפניך מספר עצות בסיסיות, אשר יעזרו לך לטפל נכון בשיערך. אז קדימה — הכנסי לחדר האמבטיה, מלאי את האמבט במים חמים, וחכיני עצמך לשלב הראשון בטיפול בשיער — החפיפה.

חפיפה נכונה - כיצד

חיסוד לכל טיפול בשיער הוא החפיפה הנכונה. תחילה יש להרטיב היטב את שיער הראש. יוצקים שמפו על כף היד ומפזרים באופן שווה על השיער כולו. עתה עוברים לשלב חבא — שלב העיסוי. מתחילים את עיסוי הקרקפת מן העורף ובתנועה סיבובית לכיוון המצח ממשיכים מכיוון האוזניים, כלפי מעלה, אל מרכז הגולגולת. עיסוי טוב חייב להימשך דקות אחדות. שוטפים וחוזרים על התהליך פעם נוספת. שוטפים היטב את השמפו מהשיער.

עם איזה שמפו לחפוף

„וולה" מציעה לך מבחר תכשירים לחפיפה:

„נאופון" — שמפו עדין מאד, המכיל תמציות צמחים, ויעיל כאמצעי נגד עודף שומן, חודות לתמצית צמחית (קרויטר) הכלולה בו.

„לייפפון" — שמפו עדין המבוסס על תמצית צמח הקמומיל (קמליה), המתאים היטב לשיער יבש. שמפו זה מצויין לשיער בלונדיני, ומסייע לשמירת הגוון הבהיר הרענן של השיער.

איפון — שמפו מעולה המכיל לציטין. טוב ויעיל לשיער רגיל ולשיער עבה. כל שלושת סוגי השמפו מרוכזים, ולכן גם חסכוניים מאד.

שיער בעייתי

נתונים סטטיסטיים בעולם מוכיחים כי לכל אדם רביעי בעיות שיער, אשר את רובן ניתן לפתור על־ידי טיפול נכון בתכשיר המתאים.

מדעני וחוקרי חברת „וולה" העולמית הצליחו לפתח ולייצר סדרת שמפו בשם „קריזן" העונה לפתרון רוב בעיות השיער:

שמפו „קריזן" (באריזה כחולה), למניעת קשקשים.

שמפו קריזן (באריזה ירוקה), למניעת שיער שמן.

שמפו קריזן (באריזה כתומה), למניעת שיער יבש וקצוות שרופים.

אחרון אחרון חביב. בימים אלה הופיע בשוק הישראלי שמפו קריזן (באריזה לבנה) לנקוי יסודי ולריענון הקרקפת. לאחר חפיפה ראשונה יורגש יתרונו הגדול של השמפו המיוחד הזה. המומלץ, אגב, גם לאלה שיש להם שיער רגיל ללא בעיות... היות וחפיפה נכונה חשובה מאוד לבריאות ולטיפוח השיער, כדאי לכם לפנות לאיש המקצוע, הספר, אשר יקבע איזה שמפו מאלה שצויינו לעיל, מתאים לסוג השיער שלכם.

אם משום מה, לא נהניתם עדיין מהשרותים המקצועיים של הספר, יתן לכם מר אסף קוסטין, היועץ המקצועי של חברת אינטרקוסמא „וולה" יעוץ מקצועי אישי במקומות הבאים:

בתל־אביב: בסטודיו „וולה", רח' יסוד המעלה 21, בימי ראשון ורביעי בשעות 10—12 לפנה"צ (בקרוב אחה"צ).

בירושלים, חיפה, ובאר־שבע מתקיימים ימי יעוץ במרכזי השיווק של אינטרקוסמא „וולה" עפ"י הודעות בעתונות.

אנשי הקיבוצים ותושבי ערי השדה יכולים לפנות בכתב ישירות למרכז ההדרכה של אינטרקוסמא „וולה" — ת.ד. 1365, ירושלים ויועצי החברה יבואו לעזרתכם בפתרון הבעיות בהקדם האפשרי.

צביעה במספרה

אם את מחליטה לצבוע את שיערך, הדרך הבטוחה ביותר היא לסמוך על בעל המקצוע, מעצב השיער — הספר או הספרית, היודעים את מלאכתם, ואשר רובם השתלמו בקורסים או סמינרים במרכזי ההדרכה של „וולה" בירושלים, בתל־אביב או בערבים מקצועיים ובהדרכת אמני תסרוקות מחו"ל כמו וידאל ששון ואחרים. אנשי מקצוע אלו משתמשים בצבעי קולסטון 2000 של „וולה", המבטיחים תוצאות בטוחות ונהדרות בידיהם המאומנות של הספרים. לפני שאת קובעת את הגוון הרצוי לך, זכרי לדרוש מהספר את כרטיס הצבע של „קולסטון 2000" וביעוצו המקצועי תבחרי את זה המתאים לך.

„בל־לייידי" לצביעה ביתית

אחד החידושים המעולים של חברת „וולה" העולמית הוא „בל־לייידי" קולור־שמפו. זהו תכשיר חדש ומושלם לשימוש ביתי, המעניק לשיער צבע טבעי וזוהר. השימוש בו קל מאוד, שכן המכשיר משווק באריזה המכילה את כל האביזרים הדרושים: בקבוקון טפטפת עם מי־חמצן, חומר הצבע, זוג כפפות „וקרויטר־אציד" לניטרול הצבע בגמר הטיפול. לאריזה מצורפות הוראות שימוש מתאימות. זכרי — אין להשתמש בתכשיר לגיוון או צביעת הריסים וחגבות.

טיפוח השיער

הפתרון למניעת שיער מחוספס, חסר ברק ובעל קצוות שרופים.

לטיפול בבעיות אלה מוצע להשתמש בתכשיר הטיפוח המופלא „לייפטקס־בלזם", המופיע בשלוש צורות לשיער רגיל, לשיער שמן, לשיער עם שקשוק. אופן השימוש: לאחר החפיפה עם אחד השמפונים העדינים מפזרים „לייפטקס־בלזם" על השיער בלבד (ולא על העור), מעסים אותו, משאירים 2—5 דקות ושוטפים. תכשיר טיפוח זה מותאם במיוחד לאקלים חים תיכוני. כדאי לנסותו ואחרי שימוש ראשון יורגש מייד החבדל.

מר מיכאל בראון, מנכ"ל חברת „אינטרקוסמא וולה" מקבל את אות „המוצר הנבחר 1981" מידי ראש עיריית תל־אביב מר שלמה להט.

משמאל לימין מנכ"ל „וולה" מר מיכאל בראון, מר דני בראון סמנכ"ל החברה, ליד בריכת השחיה בכניסה למפעל בירושלים.

כיצד נלחמים בתופעה של נשירת שיער

„וולה־זן" הוא תכשיר יעיל למניעת או להקלת נשירת שיער, ופועל היטב גם להבראת שיער ועור ראש פגום. התכשיר מכיל תמציות מרפא, הפועלות בצורה מושלמת על שורשי השיער ומחזקות אותו. אופן השימוש: לאחר החפיפה, סופגים את המים מהשיער בעזרת מגבת. מחלקים את השיער לשבילים במסרק. מורחים „וולה־זן" ישר מהשפופרת על עור הראש. מעסים קלות ומניחים לפעול עשר עד חמש־עשרה דקות. תוך כדי כך, רצוי להרטיב במעט מים את עור הראש ולעסות. לשטוף במים לקראת תום הטיפול.

אות המוצר הנבחר 1981

לקראת העשור הרביעי הכריזה החברה על סיסמה חדשה: היופי מתחיל בשיער... ושיער יפה מתחיל ב„וולה", וההוכחה: תכשירי השיער של „אינטרקוסמא־וולה" זכו במקום הראשון במשאל „המוצר הנבחר" 1981.

נצחון מוחץ

זו השנה הראשונה שהנהלת מטה „המוצר הנבחר" החליטה לכלול במשאל גם מפעלים לתכשירי שיער ותוצאות המחקר מעידות ש־75.24% מבין נשות ישראל משתמשות רק בתכשירי שיער של „וולה", לעומת 24.76% המשתמשות בתכשירים אחרים. בקרב הגברים, 61.39% משתמשים ב„וולה", לעומת 38.61% המשתמשים בתכשירים אחרים. חברת „אינטר־קוסמא־וולה" מקוה שהגברים ילכו בעקבות נשותיהם ובמשאל הבא בשנת 1982 יזכו אותם גם הגברים בנצחון מוחץ...

הבאנו בפנייך רק חלק מהבעיות המעסיקות אותך בנושא. סניפי „וולה" עומדים לרשותך בכל עת למתן תשובות, הצעות והדרכה מתאימה, בכל הנוגע לשיערך.

הכתובת לפניות בכתב: אינטרקוסמא וולה בע"מ, מח' ההדרכה, ת"ד 1365 ירושלים.

(מ.)

מלכות המים מקבלות הסבר מפי מר דני בראון, סמנכ"ל החברה, על הבדיקות הקפדניות הנערכות לכל מוצר. בתמונה משמאל מסביר מר שלמה אקסלרד, סמנכ"ל החברה הממונה על ההדרכה, כי „שיער יפה הוא תוצאה של טיפול נכון."

יעקב שרת / איש ממאדים

השאלה האחרונה

מר נאור, שב בבקשה פה. אתה יכול להיות נינוח. זה לא כואב בכלל. אנחנו רק נצמיד אליך את החיישנים של המכונה. הנה, ככה, לראש, ללב, ליד ימין — אתה כותב ביד ימין? כן או לא — זה כל מה שאתה צריך להגיד. אמת או שקר, לא חשוב, כאוות נפשך. המכונה כבר תדע בעצמה. אז ככה: שמך אריה נאור? היה לך שפם? אתה רואה כמה זה פשוט? — אנחנו שואלים, אתה משיב והמכונה רושמת לה. אז איפה היינו? בשפם? יופי, נמשיך? אתה מזכיר ממשלת־ישראל? אל תשים לב לרעש הזה. זה המכונה צוחקת. זה שום דבר. כשאתה מסרת מה שמסרת לרענן לוריא, היורד הבזוי שהקריקטורות שלו מופיעות בעיתון שפיתס ראשון את שיחת קרטר—שמידט, האם סיפרת לו, כי מה שמסרת לו כבר התפרסם? האם כאשר שיחת קרטר—שמידט פורסמה בעברית בראשונה, קראת אותה? האם לפני זה קראת אותה במיברק סודי משגריר ישראל בגרמניה יוחנן מרוז, שהעתקו הגיע אל שולחנך? האם אתה הוא, מר נאור, שגם בפעם הראשונה הזאת רגע אחד מר נאור, מה אתה עושה? למה אתה קם? לאן אתה רץ? באמת, איזה מין חוסר סבלנות! הלא נשארה לנו רק שאלה אחת, רק שאלה אחת! מי שם? אהרון הראל? תיכנס בבקשה!

יוזמה צרפתית

הכרך האחרון של יומן ריצ'רד קרוסמן אינו מונח לפני, אבל באחד העיתונים קראתי, שבפרק על מילחמת סואץ ועל הקנוניה הצרפתית־אנגלית־ישראלית ב־1956 הוא קובע מפורשות, שלא רק מילחמת סואץ אלא גם מיבצע קדש — שבישראל עדיין יש תמימים המבקשים להפריד ביניהם נוסח „חבל שלא עשינו את זה לבד", שעה שכל הגיון המיבצע היה שלא לעשותו לבד — היה פרי יוזמה צ ר פ ת י ת.

קביעה זו מאשרת את הפסוק ביומן האישי של משה שרת, שבו הוא מספר, בהיותו באותם ימים בשליחות מדינית בהודו — בתמימותו הוא סבר שזו שליחות, שעה שהאמת היא שזה היה שילוח, שכן עצם נוכחותו בישראל באותם ימים היתה לצנינים בעיני מכיני המילחמה, שחזקה עליהם שחששו בצדק, כי אילו היה סודה דולף אליו הוא היה מוזיק שמים וארץ נגדה, למרות שכבר הודח חד־וחלק משרותו בממשלת בן־גוריון — על מיכתב חשוב שקיבל מהמנהל הכללי של מישרד־החוץ באותם ימים, וולטר איתן, שם נאמר מפורשות שיוזמת המילחמה היתה צ ר פ ת י ת.

אולי אין לתמוה כלל על ששום עיתונאי לא ניגש עד היום אל וולטר איתן כדי להציל מפיו מה בדיוק כתב באותו מיכתב למשה שרת בהודו, כשם שספק אם מישהו אצלנו ייתפס למה שנתגלה עכשיו ביומן קרוסמן באותו עניין. אבל, ברוך השם, לא רק בישראל כותבים ספרי היסטוריה. לפי הגיון הדברים המקומי אולי יבוא יום, שישראלי המבקש לדעת את עבר מדינתו יצטרך לנסוע לחו"ל, כדי לספק את צימאונו.

נירו לכם ניר

המנוקר התורן הוא עמירם ניר. אתם יודעים איך זה בלול התרנגולות הכללי שלנו. אז קדימה — עד דם יישפך!

ואני אומר לכם: מה יש?

אינני מכיר את עמירם ניר. אינני יודע אם יש לו ראש המתאים לכובע ראש־ממשלה. יכול להיות שכן ויכול להיות שלא. אבל קיבלתי רושם מכמה וכמה כתבות טלוויזיה שלו, שהוא ברנש אינטליגנטי. זה לא משהו? זה לא מיצרך מבוקש בלישכותינו המאמירות מנשורת של נפולות?

נניח שאני מנהיג דגול. דגול באמת, כלומר דגול עד כדי כך שפשוט אינני מרשה לעצמי להקיף את עצמי בחסידים שוטים, חנפנים ולקקנים ואומרי־הן — כנכנאים, כך קראתי פעם — למיניהם, שלא לדבר על תככנים ותחבלנים ורברבנים ומללנים ורדופי טובת־עצמם בכל מחיר, הם וכל זב ומצורע וזבלגן למינהו; דגול עד כדי כך, שאיני חושש מחברים ומעוזרים ומכפופים מושחזי־שכל ופורי־יוזמה, ולא זו בלבד, אלא שאני מחפש אותם בנרות, אפילו מעבר למירקע, וצד ושולה אותם ומעמידם לימיני, ומאציל להם סמכויות, ומתזמר אותם כטוסקניני בשעתו. אז מה, אם אני סבור, שעמירם ניר מסתאב בטלוויזיה ומסוגל להפיק יותר מעצמו בלישכתי — לא אניד אצבע!

בכלל, האין סכנת קטנוניות ונמושיות אורבת לפתח כל מוסד ממוסד, שמכוח פרקינסוני, כלומר בתוקף ותק־כרעיים, עולה בו כל אחד בדרגה עד שכל־כולו מסתיידד בנושאי תפקידים שאינם ראויים לכהן בהם — אלא אם כן נפתח בו צוהר — ודווקא למעלה, בקומה העליונה — לקליטת צנחנים־מוצנחים מוכשרים, שהם טובים לעצמם וטובים לא פחות לסביבתם, כאותו פילפל שהדהיר את החמור?

אז אם עמירם ניר ברנש מוכשר — אתם רוצים להגיד לי שהוא יוריד את הרמה שם, בלישכת יושב־ראש מפלגת־העבודה? ומה רע, אם בדיוק 100 יום לפני הבחירות, ככתוב־על־ספר, הוא מתפטר משרות המדינה ועובר לשרות מפלגה? שום דבר לא רע בזה. אלא מה? אוהוהו אלא מה! אילו שימעון פרס, אותו שימעון פרס גופא, שבשעתו הדביקו בו כינוי „שימעון פירסומת", היה מפגין חושי פירסום ויחסי־ביךבור נאותים, חזקה עליו שהיה משווה להצנחה העמירם־ניךית צורה מכובדת, כנה ואמיצה. העובדה שהוא לא עשה זאת — לא רצה או לא יכול או לא היה מסוגל — מוליכה לכמה מסקנות בלתי־נמנעות לגבי אישיותו ומנהיגותו של היושב־ראש. אני מניח שעמירם ניר, בתור ברנש מוכשר, לא הופתע כליל. ואם, למרות הכל, הוא בחר לדבוק בעבודה כורות בנעמי, ומה גם בלא שריון מושב בטוח בכנסת, שלא לדבר בממשלה, כנהוג במקומותינו ובאלופינו — יבורך. אני חוזה לו עלילות גדולות. הוא עוד עשוי להפתיע את פני ההנהגת נורמות חדשות בהנהגה מפלגתית ולאומית. ואם נבואתי הדלה הזאת תתגשם, אני מקווה שמישהו יזכור אותי.

אוי!

אם סבתא שלי היתה חיה, היא היתה גונחת ממעמקי לבה אשר לא ישוערו גניחת „אוי!" שכזאת, שכל עצי שדרות רוטשילד היו נרכנים בזה אחר זה מנחלת־בנימין ועד „הבימה" כאבני דומינו בפעלול הידוע. אבל סבתא שלי לא חיה, וככל שידוע לי, היא נטלה עימה אלי קבר את סוד האנחה היהודית רבת־הפנים ועמוסת ההיסטוריה הלאומית. במצב זה לא נותר לי אלא להפליט „אוי!" שטחי חלוש נוכח פלא פגש פרס במרוקו.

לפי שקראתי ושמעתי, סביר לי שפגישותיו המלכותיות של שימעון פרס במרוקו ובלונדון דלפו דווקא מלישכתו, אבל ה„אוי!" החלוש שלי, בי נשבעתי, לא נגנח בשל כך. עוד נחזור במשהו לעניין מקור ההדלפה, אבל מה זה חשוב? האם הבעיה העיקרית אינה התואר וההדר שבו מצטיירת ישראל כולה בעיני הערבים, בעיני העולם כולו, ואם תרצו, גם בעיני עצמה? תסלחו לי, איזו מין מדינה זאת, שאפילו במעמדים החשובים, העדיניים, הייתי אומר אפילו המלכותיים, אינה מסוגלת להתאפק — ומפליטה נפיחה רבתי, גם קולנית גם מסריחה, עד ששום הזזת כיסא אינה מועילה, כמו בבדיחה הדרויאנובית: („תירצת קול, ריח תירצת!"). אוי!

עם משונה, היהודים. לא שותים — ותאונות עושים. לא מכניסים יין — אבל מוציאם סוד. אוי!

אינני יודע אם פרס עמד מאחרי ההדלפה, או שמא היא נפיחת אחד מנעריו שאך לשרת את עניין האומה, המדינה, המפלגה ויושב־ראשה (וגם עניינו־הוא זכור לטוב) מתוך ביטחון גמור שהוא יודע את חפץ אדונו גם מבלי לשאלו (גם לנחמיה ארגוב, המזכיר הצבאי של ראש־הממשלה ושר־ביטחון דויד בן גוריון, היה חבל להעיר את אדונו משנתו, ולפיכך אישר בשמו מיבצעים כגון קיביה וכינרת), כשם שאיני יודע אם הדלפת שיחת קרטר—שמידט ה ר א ש ו נ ה, שמאחריה מסתתר עכשיו מי שבוודאי הדליפה ב ש נ י ה (אני מתפלא מלומר מדוע היה צריך להדליפה בשניה), נעשתה ביוזמת ראש־הממשלה או שר־החוץ, או שוב, לא היתה אלא נפיחה של משרת. אבל אני יודע, שיש אנשים שאינם מסוגלים לשמור סוד, ויש אנשים שמוכרים סודות בעבור בצע כסף או תפקיד, ויש אנשים שמשקיעים בעיתונים סודות כמו כסף בבורסה, בהניחם כי באופן זה הם מבטיחים את שמם הטוב בכלי־התיקשורת הנהנה משירותם הנאמנן, שעה ש־האמת היא שהמניות שלהם אינן שוות מאומה, והנהנים משירותם בזים להם בליבם. אוי!

במצב זה, ששוב אינו ניתן לריפוי אספיריני, צריך לבוא ניתוח, וניתוח פשוט למדי: אם, בעיקרון או בדיעבד, מדינת־ישראל — לא מנהיג פלוני, פוליטיקאי אלמוני או שר פלמוני, אלא בפירוש מדינת־ישראל, שכן כך זה מצטייר כלפי חוץ — אינה מסוגלת לשמור שום סוד מדיני, כי אז מוטב להכריז על שמיטת סודות, חד־וחלק! האם לא יהיה הרבה יותר מכובד, למשל, אם שימעון פרס בכבודו ובעצמו יחזור ארצה הישר לתוך מסיבת־עיתונאים שתזומן לו על־ידי עוזריו הנאמנים, ושם, קבל מיקרופונים ומצלמות רבותי: רבותי, אני עבדכם שימעון פרס נסעתי למדינה זו וזו, ושם, נפגשתי עם מלך, נסיך — או שוטה אחר שנתן בי אמונו? כמובן, יהיה עליו למהר. הוא יצטרך לשקול אם לא כדאי וראוי לו לעשות את מסיבת־העיתונאים המכובדת הזאת עוד בצאתו, שהרי עליו להקדים את האפשרות שיריב כלשהו יכנס מסיבת־עיתונאים מכובדת, ויציהיר קבל מיקרופונים ומצלמות: רבותי, זה עתה נודע לי, ששימעון פרס וכולי וכולי.

האם מישטר שמיטת־הסודות לא יהיה מכובד יותר?

כלי־התיקשורת הרעבתניים לא ייצאו מופסדים. הנזקים המדיניים לא יגדלו. אבל מכת ההדלפות המדיניות פשוט תיעלם. הכל יהיה גלוי, פשוט ישיר. כדרך אדוניהו בן חגית.

אוי!

טעות של שבת

אמת, ברשימתי לפני שבועיים „שומרי שבת בעם" נפלתי קורבן — באשמתי — לשתי טעויות.

(א) שר־החוץ יצחק שמיר לא חילל שבת בטיסה מניו־יורק לרומא. הוא טס ביום ו' והגיע לרומא לפני כניסת השבת, ואפשר שחשיח בינו ובין ראש־הממשלה בעניין הפגישה עם האפיפיור, שמועדה גלש לשבת, עדיין היה לפני כניסת השבת, כה יעשה לי אלוהי השבת וכה יוסיף. שר־החוץ הוא אפיקורוס דיו, ואין צורך לתלות בו עבירות נוספות.

(ב) הפסוק „יותר מששמרו ישראל על השבת שמרה השבת על ישראל", שדשתי בו דוש וחזור לגופו, היה עשוי להחשב כמאמר חז"ל — אם כי לא אמרתי זאת במפורש — והנה מתחוור, שמטבע חדש הוא, ומבית־היוצר של ח"נ ביאליק!

אגב, שר־החוץ שלא נפגש עם האפיפיור מפני שחזקה עליו מיצוות ראש־הממשלה שלא לחלל את השבת, נפגש באותה שבת עם שר־החוץ האיטלקי, אך לא מתוך חילול שבת, שכן האחרון הטריח את עצמו ובא אל בית שגריר ישראל ברומא, שאצלו התארח שר־החוץ יצחק שמיר. הוכחה נוספת, שאי־אפשר לה למדינת־ישראל בלא גוי של שבת.

הורוסקופ

(המשך מעמוד 10)

גודל) מייוחסת למזל טלה, ואם היא ממשיכה את גיבעת וונוס בצורה הרמונית — כלומר, אינה גבוהה מדי, ואף אינה שקועה — היא תראה על החלטיות, אומץ־לב, כושר־התנגדות, יוזמה, שלי־טה־עצמית ושלווה במצבים קשים.

אגב, זו נחוצה במיוחד לאלה המתעתדים לשמש מפקדים ב־צבא, או לאלה המתכוננים לע־סוק בניהול ובאירגון. לבעלי גיבעה כזו יש יכולת לבצע ול־ציית לפקודות בזמן מילחמה ונכונות להסתכן. כמו־כן מראה גיבעה זו על תכונה של אהבת־אדם, ועל יכולת פדגוגית ורפו־איה. נשים בעלות גיבעה כזו נחשבות לאמהות טובות במיוחד.

גיבעת מארס גבוהה מדי

— נראית יותר גבוהה מהגיבעה שאליה היא מחוברת (גיבעת וונוס), והיא בולטת במיוחד — מאפיינת טיפוס אלים, רודף־מל־חמות, סביבו תמיד ריב ומדון — נוטה להיות שתלטן ואכזרי. נטיותיו האגרסיביות ולשונו ה־פוגעת הן בעלות השפעה מפרי־עה ופוגעת בחיי הסובבים אותו. לזכותו ייאמר שבדרך־כלל לא יפחד מנטילת סיכונים, ובשעת־חירום יהיה מסוגל להפגין הת־נהגות אמיצה. יחד עם זאת גם הטיפה המרה אהובה עליו במ־יוחד, ולא תמיד יוכל לשלוט בתוצאות של חיבתו זו.

גיבעת מארס חסרה, כלומר, במקום גיבעה ניתן למצוא כעין שקע, מראה כי האדם פשוט מוג־לב ואינו מסוגל להילחם. גם את תוכניותיו ורעיונותיו קשה לו להוציא לפועל. הוא פוחד להביע את דעתו, שמא יתנגדו לו. הוא לא האדם שיאהב לטפל בזולתו.

גיבעת מארס השניה, זו המ־מוקמת בצד החיצוני של היד משוייכת למעשה למזל עקרב. ואותו כוכב מארס השולט בבני מזל טלה, עובר שינוי כאשר הוא שולט בבני מזל עקרב. או יותר נכון לומר, שההשפעה של אותו כוכב משתנה, בהתאם למזל שבו האדם נמצא.

גיבעת מארס בגודל רגיל, לא בולטת מדי, אך גם לא חסרה, מגלה את האומץ המורלי והפי־סי. זהו סוג האומץ שבאמצעותו מצליח אסיר פוליטי בשביתת־הרעב שלו, למשוך את תשומת־לב העולם לעוול הנעשה בסבי־בתו.

גיבעה כזו גבוהה ובולטת מדי מצביעה על מזג גרוע ונטייה לאלימות. אך רק לעיתים־נדי־רות יפנה בעליה לכוח הפיסי, כדי להפעיל מזג זה. כתחליף הוא משתמש בסארקזם וברישעות מנטלית. זהו אדם חסר־מנוחה, עצבני, בודד והפכפך.

חוסר גיבעה במקום זה מר־אה, שוב, טיפוס פחדן וחרד, שייכנע, קרוב לוודאי, לכל צורת מישטר, במטרה להציל את עורו. אדם כזה לא ניתן בדימיון או במעוף רב, ובוודאי לא יהיה המסמר בשום חברה.

בנוסף לנאמר כדאי להזכיר, שגיבעה זו מראה, בין השאר גם על דימיון יוצר, ועל היכולת לבצע את הרעיונות המתעוררים באדם בעל דימיון מסוג זה. ל־אמנים, ציירים, פסלים, או אמ־נים מסוג אחר, חשוב שתהיה גיבעה מפותחת יפה ומאוזנת על־ידי שאר הגבעות.

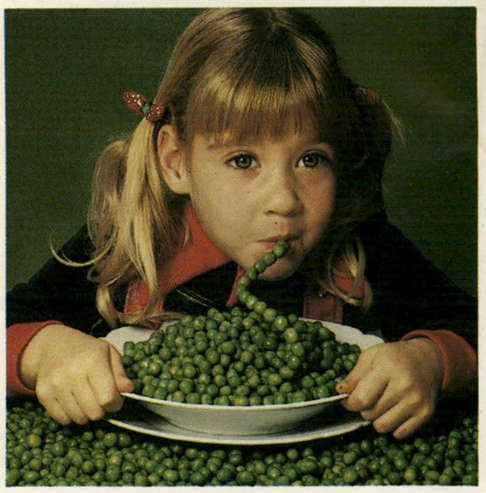
שקע עמוק בין שתי גבעות אלו נקרא ביקעת מארס, ומראה על אכזבות רבות. לאדם זה הת־חלות רבות, שעל־פי־רוב נגמרות בכישלון.

סיכום: גיבעת מארס טובה מראה בכל יד על אדם אמיץ, שילחם למען רעיונותיו בכל מקום שבו יעבוד. הוא יהיה ע־רני, בעל גאווה ואישיות עצמ־איות, ויוכל לנהל ולארגן כל מיבצע שיוטל עליו בהצלחה רבה.

גיחם מערכות הדמיה

ילדים אוהבים סנפרוסט

צלמו את ילדכם עם סנפרוסט

מבצע

פרס ראשון: טיסה זוגית לאנגליה
פרס שני: אופניים
פרס שלישי: שעון

פרסים נוספים: ספרים, משחקים,
חבילות שי ממוצרי סנפרוסט.

מוצרי סנפרוסט, הנאה בפני עצמה. רק לשלוף מהמקפיא, דקות ספורות של הכנה ו... זהו.
וכדי להוסיף על התענוג מכריזה "סנפרוסט" על מבצע פרסים ענק.

- צלמו את ילדכם עם אחד ממוצרי סנפרוסט.
- גזרו את שם המוצר מ־5 אריזות סנפרוסט (ירקות או מעדני מאפה).
- שלחו את הצלום הצבעוני עם שמות המוצרים ל"ילדים אוהבים סנפרוסט",
ת.ד. 40020 ת"א, 64733 עד 20.5.81.

הצלומים המצטיינים שייבחרו ע"י חבר שופטים יוצגו בתערוכת "אדם ומעונו 81", ויכללו בלוח שנה יוקרתי.
100 הצלומים המצטיינים יזכו את שולחיהם בפרסים.
כל משתתף יזכה בדפדפת "מתכונים שילדים אוהבים להכין".

מבצע פרסים

SF
סנפרוסט

הדרך אל מקום חדש מתחילה בך עצמך.

עידן

כלבוטק

מאת

ד"ר יקותיאל שרעבי

ועדנה פיינרו

מונולוג של חתול שחור

כן, ראיתי אותך. אתה הדוגל בשיוויון־זכויות, אתה שאימצת את העיקרון „שחור הוא יפה" — סטית ממסלול נסיעתך, כדי לא לפגוש בי. ולא רק זאת, גם ירקת לעברי שלוש פעמים; טפו־טפו־טפו — זה יפה להאמין באמונות־תפלות?

חשבת פעם מה אני מרגיש?

תאר לך שאדם שחור היה חוצה את הכביש וכל החתולים בסביבה היו יורקים?!

ואתן, האימהות הצעירות והמשוחררות מדעות־קדומות, מרשות לילדיכן ללטף כל חתול עזוב בגן־הציבורי, ורק בי לא מרשות לגעת. זה הוגן?

כשהייתי צעיר חשבתי לצבוע את השיער לבלונד. מה יש? רק לפניכם רוזנבלום מותר? נכנסתי למיספרה ופיתאום כולם ברחו. כנקמה, כל פעם שראיתי אשה עומדת להיכנס למיספרה, רצתי ועברתי בדיוק לפניה. היא היתה מסתובבת, יורקת וחוזרת הביתה.

כשהתבגרתי ניסיתי להקים מיפלגה — „חשגא"ת" — חתולים שחורים נגד אמונות־תפלות — אבל לא הצלחתי לגייס כספים, רק כסף שחור.

היום אני מבוגר ועייף, ואומר לבני: „קצה"לה", שתביא לי כלה לבנה, מבית טוב, אתה שומע?"

מה לעשות, גם לחתול שחור יש אמונות תפלות.

כל הזכויות על המונולוג הנ"ל שמורות ליסמין ליברמן, רחוב 16 נתניה, הזוכה, הפעם, בתחרות הבדיחה, הסיפור הצילום של מדור כלבוטק.

הקוראים, שכתביהם יפורסמו במיסגרת תחרות זאת, זוכים בתשורות דוגלי — מזון לכלבים בפיקוח וטרינרי, ומתנות צמח — חנות לחיות־בית של יאיר צולר, בתל־אביב.

איך לבחור כלב?

אחד היתרונות הגדולים של כלב על־פני ילד הוא האפשרות לבחור בו, על־פי התקציב, תנאי־המגורים ואופיין של כל אדם, המתכונן להיות בעל כלב. מי שאינו חושב שיצור חי בביתו הוא גם בן־משיפחה, מוטב שלא ייקח על עצמו עול שכזה. אמנם, התענוג שמיסב בעל־חיים, בתמורה לטיפול מסור, רב לאין־ערוך, אבל טוב לדעת מראש — כלב אינו צעצוע, וההחלטה להכניסו הביתה כורכת בתוכה התחייבות: כבר עכשיו על השאלות — גור או מבוגר, קטן או גדול, פרווה קצרה או ארוכה, גיזעי או מעורב — נשאר לך לדעת אם ברצונך בזכר או בנקבה.

ובכן, בשאלה זו מסתבכים טעמים אישיים ולפעמים אפילו אמונות־תפלות. למתלבטים — כמה „טיפים": לזכר — באופן־כללי, אופי חזק מאוד, זאת־אומרת, קשה יותר לחנכו מאשר את הנקבה. את הזכר צריך להעמיד על מקומו עוד בהיותו גור, כדי שיבין מי משניכם הוא האדון במישפחה. ובבקשה לזכור: כלבים אוהבים אדון שהוא אדון, במשמעות המלאה של ההגדרה.

לזכר — נטייה „להשתין בקיר", זהו דחף פנימי מתכונות העדר, לסימון הטריטוריה שלו. לכן אם אתה עשוי להיות מוטרד, כשישתין על שיחי־הוורדים שבגינתך המטופחת, קח נקבה — אותה קל יותר ללמד איפה לעשות את צרכיה.

לזכר — נטייה לתקוף זכרים אחרים. במיקרים מסויימים עליך להתחשב בשכנים, ולראות בדימיונך מה עשוי להשתבש ביניכם, אם יפרצו קרבות תרנגולים בין הכלבים התוקפנים שלכם.

לזכר — גודל, חוזק ורוחב. לנקבה — עדינות, חנפנות, חביבות ואמינות. חשוב על נטייתך הטיבעית: הצורך להרשים ולהפגין חוזק, או הצורך בנוכחות נשית רכה מוגברת.

לזכר — אין עונות התייחמות. לכלבה — יש, פעמיים בשנה, במשך כשלושה שבועות. בזמן הייחום עליך לשמור עליה, אם אינך רוצה להניח לה להביא גורים (ועל שאלה זאת — בהזדמנות אחרת).

בבית שיש בו ילדים עדיף לבחור בכלבה, כי היא אמינה יותר, ממושמעת יותר ואין חשש שאופייה ישתנה בגלל כלבים זרים הנמצאים בסביבה. אבל, מעל לכל ההבדלים התיאורטיים הכלליים, כדאי לחשוב על אופיין של הכלב בהשוואה לאופיין של המאמץ: אם אתה בעל מרץ רב, חשוב אם לא בחרת לך ביישנוני ואל תציע לאדם זקן גור של כלב צייד, שיפיל אותו מרגליו עד מהרה.

בחירת כלב היא עניין ריגשי ואישי (גברים מחפשים בו לעיתים את ה„אני" שלהם, ונשים נוטות לקשור סרטים בין אוזני הפודל שלהן); לכן חשוב מאוד שתחשוב לפני קבלת ההחלטה, ואז תוכל לומר „זה הכלב שאני מבקש", מעורב או גיזעי זה כבר לא משנה.

נורית קלייה (הכלבה) ואיב אשכר
המציילים המסורים

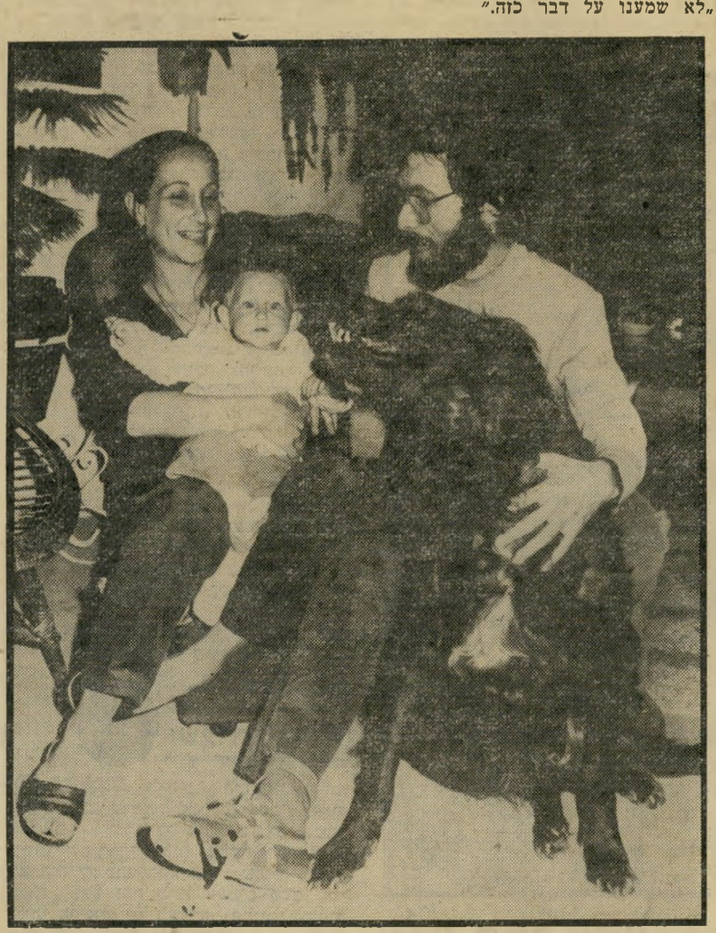
איחוד מישפחות

כשנירית אשכר פנתה לכלבוטק וביקשה לעזור לה למצוא את אביו ואמו של סטר אירי מקסים, שמצאה לפני כחודש, משוטט פצוע ורעב בכיכר־המדינה בתל־אביב, לא היו בליבה תקוות רבות: „פניתי פעמיים לאגודות צער־בעלי־חיים בתל־אביב, גבעתיים ויפו, פניתי לווטרינארים בסביבה. פניתי לשכנים וערכתי מישאלים — שום דבר. והנה, יומיים אחרי הופעת הידיעה בהעולם הזה, צילצל הטלפון בביתי: „אנחנו הבעלים", הודיעו לי בהתרגשות."

הסתבר, ששמו של הכלב היפהפה, בן השבע — שנירית קראה לו קלי, דוגמת כלבתה, קלייה — אינו אלא פמור, והוא שייך לנורית ודובי סמואל. הוא קיבל את שמו מעצם־הירך, בשעה שנורית למדה רפואה.

לפני כשנה, עם הולדת בתם של נורית ודובי, שניהם רופאים, פיתח לו פמור קאריירה של בריחה, להפגנת ברוגז. „אומרים על הסטר האירי שהוא טיפש? הוא כל־כך חכם, שהוא נאמן לעצמו בלבד", מסביר דובי את בריחותיו. הפעם ברח פמור מבית־החותנת, לשם הוגלה בגלל ריימונט בדירה. והמעניין מכל — נירית אשכר אכן עברה עם פמור ליד בית־החותנת. הנ"ל נעצר ליד הבית, הביט למעלה, כרומז משהו, ואחר־כך עשה פרצוף תמים והמשיך ללכת. „כנראה עשה חושבים, והחליט שטוב לו אצל נירית."

סוף טוב, הכל טוב, אבל כדאי לזכור: סימני זיהוי על רצועה כולל מיספר טלפון — חובה! לא כדאי לגרום לאנשים טובים עוגמת־נפש שכזאת. המישטרה לא מוכנה לטפל בכלבים חסרי סימני־זיהוי, והאגודה לצער־בעלי־חיים לא תמיד נותנת את האינפורמציה המדוייקת. עובדה, גם מישפחת סמואל פנתה לסניפי־האגודה, ונאמר לה: „לא שמענו על דבר כזה."

דובי, פמור (הכלב), ליאת ונורית סמואל
המוצאים המאושרים

„הצילו את סוניה הקוקסינל!"

זועקות הקוקסינלים על חברתן שנגזרו עליה 10 חודשי מאסר - בכלא של הגברים

קוקסינלים בסכנה!

„ה ירגים את סוניה שלנו!" „הקוקסינלים בסכנה!" „סוניה עלולה להתאבד כל רגע בכלא." „סוניה־הקוקסינל חולה מאוד וזקוקה לעזרה דחופה." „כל רגע נוסף באגף־הגברים בכלא מסכן את חייה." קריאות נואשות מסוג זה נשמעו באסיפה מיוחדת שייזמו הקוקסינלים בארץ, בעיקבות גזר־דין חמור שנגזר על חברתם — עשרה חודשים בכלא.

סוניה־הקוקסינל פתחה את תיבת־הדואר ומצאה הזמנה לבית־המשפט. היות והיתה צריכה לשמש כעדה באחד המישפטים, סברה לתומה שהיא הולכת להעיד באותו מישפט. היא נדהמה כשמצאה את עצמה נאשמת בעבירה של גרימת מיטרד לציבור, על סמך עדותה של אישה הגרה קרוב למקום־עבודתה, בזנות. וכך, ללא עורך־דין שיגן עליה, גזר עליה השופט, אליהו מצא, גזר־דין השולח אותה לעשרה חודשי מאסר בכלא רמלה.

סוניה נלקחה לכלא מיד לאחר פסק־הדין. כלביה, שהם כמו ילדיה, נשארו בבית ללא אוכל ומים. לא ניתן לה להכניס לתא־הבידוד את ההורמונים שהיא כה זקוקה להם. היא חולה וחלשה בגופה, סובלת מלחץ־דם נמוך, המחליש אותה וגורם לה להתעלפויות. חבריה, שביקרו אותה בכלא, מספרים שהיא שבורה לחלוטין ובמצב גופני רע מאוד.

פסק־הדין המזעזע שקיבלה סוניה זיעזע את ציבור הקוקסינלים בארץ, ביודעם מה מצפה לחברתם בכלא. רובם עברו את החוויה הנקראת תא־מעצר. חלקם ישב בכלא זמן ממושך יותר, והם מודעים היטב לסכנות האורבות לקוקסינל, הנשלח ל־מאסר בחברת גברים. הם נתונים להתעללות מצד אסירים ברוטליים מן הסוג הגרוע ביותר ואין מי שיושיעם.

„החשיש של החברה"

פ תח את האסיפה הקוקסינל זלמן שושי, שישב כבר במאסר באגף־הגברים: „שברו לי את השיניים בכלא, משום שסירבתי לקום בלילה למישגלים. לא היה לי כבר כוח, אחרי שהייתי נאלץ בכוח לבצע זאת כ־12 פעמים ביום. אני הייתי החשיש של החברה, והמיזרן לסיפוק תאוותיהם. כשסירבתי, מרחו על פני צואה ושתן, קראו לעברי קריאות־גנאי, ירקו עלי, חתכו אותי בסכינים, ושברו לי את השיניים. כל השיניים שבפי היום הן שיניים תותבות, מזכרת מהכלא.

„הייתי נתון להתעללות מתמדת. בלילה פחדתי לישון, הייתי בוכה בכי מר, והיו לי מחשבות התאבדות. הייתי זועק לעזרה אל הסוהרים, אולם הם לא ענו לי, כי היו חסרי־אונים מפחד מפני האסירים. כך נותרתי ללא־הגנה, כמו חיה בסוגר. הייתי חייב להיענות לתביעות ולסטיות מן הסוג הגרוע ביותר, על־מנת להמשיך לחיות. בבית־הסוהר שולט העולם־התחתון. הם יעשו הכל כדי להגיע אלינו, אפילו לתא בודד מן הסוג שבו יושבת היום סוניה.

„כשהכניסו אותי לצינוק, באחד מבתי־הכלא שבהם ישבתי, עברה השמועה בכלא מפה לפה. האסירים המחלקים את האוכל לאסירים בצינוק עלו אלי לפי התור והתעללו בי ללא־רחמים. לפעמים שניים עשו בי מעשי־סדום, אחד מלפנים ואחד מאחור. היו עוטפים אותי עם שמיכה מהולה בשתן.

„יצאתי מבית־הסוהר שבור והרוס, ללא־שיניים וכולי צלקות. כשביקשתי עוד מנת־אוכל, הסכימו לתת לי רק במחיר נתינת ישבני לסיפוק תאוותיהם. כשעמדתי עם המיזוודה ביד, ביום השיחרור, לפני מפקד הכלא, העובדת הסוציאלית והשופטת, הדסה בן־עתו, אמרתי להם שכפי שנכנסתי לכלא כך אני יוצא, לאותו מקום ולאותו מיקצוע. ענה לי מפקד הכלא: ‚אני יודע.'"

מרלין היפהפיה, חברתה של סוניה, שעברה בכלא את אותן חוויות שעברה זלמן שושי, מתפרצת לשיחה ומוסיפה בהתרגשות מהולה בדמעות:

„הייתי עם סוניה כבר בתא־מעצר ל־48 שעות. לפתע חשה ברע בגלל לחץ־הדם הנמוך שלה והתעלפה. הזעקתי את הסוהר בבהלה, לבקשת עזרה ראשונה, והוא ענה לי: ‚אין דבר, שיימות, יהיה פחות קוק־סינל אחד בעולם.' כך היא שכבה מעולפת ללא מיים ועזרה. אני בכיתי כל הזמן כי הייתי חסרת־אונים. נדחקנו לפינה, כי כל מי שהיה עובר לידינו היה זורק עלינו סיגריות בוערות."

זלמן שושי, המזדהה כליל עם מצבם של סוניה בכלא, נזכרת: „קוקסינלים חות־כים ידיים, כדי להינצל ממאסר של 48 שעות. תארו לעצמכם מה קורה ברגע זה עם סוניה המיסכנה, השפוטה לעשרה חוד־שים. אני יודע היטב מה קורה לה עכשיו בכלא. בפסק־הדין החמור הזה נטל על עצמו השופט אחריות להכריע בין חיים ובין מוות. דעתי שסוניה נתונה במצב חמור, כי היא מזריקה לעצמה הורמונים בכמויות המשפיעות על מוחה והמחלישים את גופה. היא נתונה להתעללויות שלא תוכל לעמוד בהן. היא יצור עדין ושבריר. היא עוברת עתה טראומה קשה. אני יודע בדיוק את ההשפלה, קריאות־הגנאי כמו ‚הומו תראה את התחתונים', או ‚הומו תרים רגל'. זורקים עגבניות ומלפפונים, צועקים קריאות־בוז, ואנו הולכים בפחד

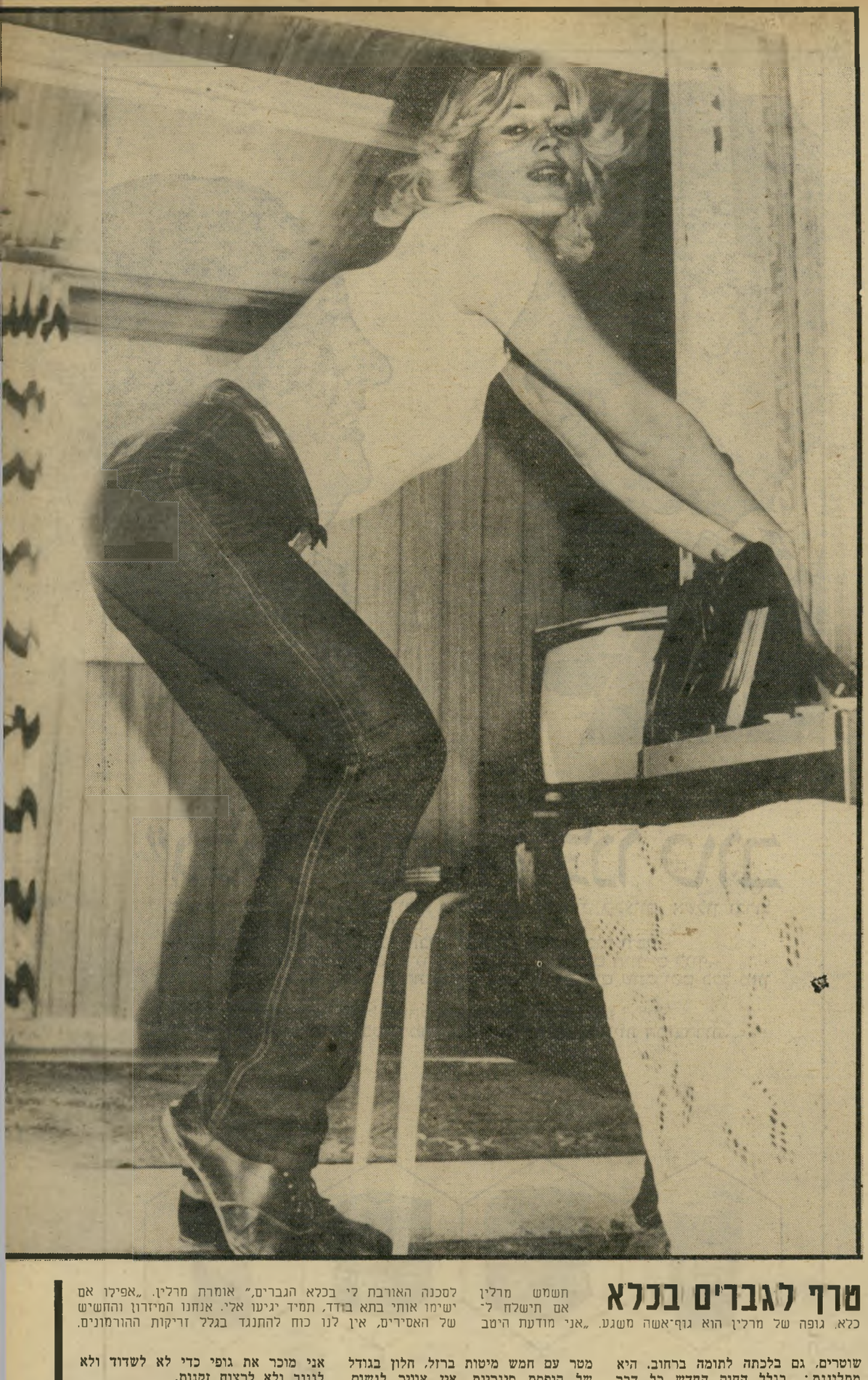
ביום זלמן שושי, המכונה „זלטה", הוא גבר. זלמן לא עבר עדיין את הניתוחים לשינוי־מין שעברו חברותיו.

אבא הפך אמא

תוחים, שהפכו אותי לאשה, וכן לילדי, אותם גידלתי וחיתנתי." לשלושה ילדים. „כל הכסף שאני מרוויחה מיועד לני־

„אנחנו מסכנות"

אומרת אירים. „בניגוד למה שחושבים, אנחנו טובות, עדינות ורגישות. צריך להבין את הבעיה שלנו."

בין הסורגים, כמו חיות בקירקס. אנחנו הפורקן של האסירים."

דליה, שהיתה אבא לשלושה ילדים לפני שהפכה קוקסינל, מוסיפה: "לסוניה יש גוף נשי משגע עם חזה נהדר ושיער יפה והיא אשה לכל דבר. איך אפשר לזרוק דבר כזה לגברים בכלא, הרי זה כמו כיבשה בין זאבים. ברגע שהיא תצא לאוכל, או לשירותים, או למיסדרון, אין לה ביטחון על חייה. אין מנוחה לרגע, יגיעו אליה לכל מקום שתהיה בו, בכל הדרכים. אם תסרב, תהיה קורבן לסכינים. בשלב ראשון תיכנס לדיכאון־נפשי. אין לה את האיפור והתלבושות היפות שהם ההגנה שלה. הלבישו עליה מין סרבל גברי. הבידוד עצמו משפיע, והיא פשוט תתאבד. חייבים להוציא אותה משם."

צורתם יוצאת־הדופן של הקוקסינלים, מושכת תשומת־לב בכל מקום. אפילו במקום שנראה לכאורה מוגן — בית־המישפט — אין להם מנוחה. "בבית־

בלילה לובש/ת זמן שוש בגדי אשה וחובשת פי־ אה. כאשה היא מושכת תשומת־לב רבה.

המישפט האולם מלא מפה לפה," אומרת איריס, "כולם רצים להסתכל עלינו כמו על קופים בקירקס. אפילו ילדים בתיכון באים ומסתכלים וצוחקים, ואף שופט לא טרח אף פעם להוציא אותם מן האולם."

„אני נאלצת לעבוד בזנות"

הזיכוי, **ההתרגשות** והחשיפה לי־ פני אנשים מבחוץ, מביאים את איריס לבכי, ובגילוי־לב מדהים היא אומרת בהתרגשות: „אני יצור עדין. בניגוד למה שאנשים חושבים, אני רגישה יותר, בגלל הבעיה המיוחדת שלי. אני כל הזמן נתונה להתעללויות בכלא, אם לא תהיה לי עזרה אני אתאבד. איך אפשר לשבת בבידוד כמו חיה? אנחנו לא פושעות, רק עובדות למחייתנו. איננו מזיקות לאף אחד. אנחנו עושות את עבודותינו בשקט ולא מטרידות איש. החוק החדש הורג אותנו. אנחנו נשים עם לב זהב, שאהבות לעזור לזולת, מדוע מתעללים בנו ככה? מאז מאסרה של סוניה אני פוחדת פחד איום, כי אני חלשה מאוד. אם יכניסו אותי לכלא כאילו גוזרים עלי דין מוות."

עד כמה חשובה להן הנשיות, מוכיחה דליה, שנולדה גבר ובתנאים ובחברה שבהם חיה נאלצה להתחתן וללדת ילדים כגבר, כמובן. כשיצאה לעולם והגיעה לעצמאות נפשית, הביעה שהיא רוצה להיות אשה, ויתרה על ילדיה ומישפחתה, עברה שינוי בגופה, הפכה אישה, למרות כל ההתנכלויות מצד סביבתה, החלה לעבוד בזנות על־מנת לממן את ניתוחיה ולפרנס את ילדיה. „הנשיות שלי זה הדבר הכי חשוב לי, נולדתי בטעות גבר, והחלטתי לתקן את הפגם הזה בכוחות עצמי. הייתי מוכנה להקריב הכל בשביל להגיע ל־ זהותי־העצמית. אם ישלחו אותי לכלא עם גברים לא אוכל לעמוד בזה. ברחוב אני מקבלת מכות, אבל אף פעם לא מחזירה, כי מיד ישלחו אותי לכלא ויא־ שימו אותי באופן טיבעי. לכן אני סובלת הכל בשקט."

מרלין, המושכת תשומת־לב בגלל צורתה החתיכית, נעצרת לעיתים־קרובות על־ידי

שרך לגברים בכלא

תשמש מרלין אם תישלח ל־ כלא, גופה של מרלין הוא גוף־אשה משגע. „אני מודעת היטב לסכנה האורבת לי בכלא הגברים," אומרת מרלין. „אפילו אם ישימו אותי בתא בודד, תמיד יגיעו אלי. אנחנו המיזרון והחשיש של האסירים, אין לנו כוח להתנגד בגלל זריקות ההורמונים.

שוטרים. גם בלכתה לתומה ברחוב. היא מתלוננת: „בגלל החוק החדש כל דבר הוא מיטרד לציבור. אני הולכת למכולת, עוצר אותי שוטר וטוען שהסתובבתי ל־ מטרת זנות. ירדתי לחנות לקנות צמר־גפן, עצר אותי שוטר ואמר: ‚את עצורה.' עליתי לניידת והסברתי לו שרק הלכתי לבית־מירקחת, ענה לי: ‚לא מעניין אותי.' פחדתי מהמעצר וחתכתי לי את הידיים, כדי להינצל. ידעתי מה מצפה לי בבית־ הכלא. אם אני מסרבת למגעים מיניים חותכים לי את הפנים בסכיני־גילוח. איש לא יקבל אותי לעבודה אחרת, כשם שאיש אינו רוצה להשכיר לנו דירה, אני נאלצת לעבוד בזנות."

חדר־המעצר של הקוקסינלים, טוענים אותם ששהו שם, הוא בגודל של שני מטר עם חמש מיטות ברזל, חלון בגודל של קופסת סיגריות, אין אוויר לנשום, מהשמיכות נודף ריח חזק של ליזול, בית־ השימוש בחדר הוא ללא אסלה, לטיולים אין מוציאים אותם, אפילו מחבלים זוכים לטיול אחד ביום באוויר, אבל היחס אליהם הוא כאל אנשים בשפל המדרגה, יותר גרוע מחיות.

„בית־הסוהר זה לא אוניברסיטה להומו־ סקסואלים, וזה לא יחזיר למוטב שום קוקסינל לחיים נורמליים," טוען זלמן שושי. „העונש הוא רק עינוי־נפש מיותר לקוקסינל, החי בפחד מתמיד. אם אני רוצה, או שודד, אני אקבל עלי את הדין, אבל אם אני מוכר את גופי למחייתי, כי אין לי מיקצוע אחר, מפני שהחברה לא מקבלת יצורים כמוני לעבודה נורמלית. אני מוכר את גופי כדי לא לשדוד ולא לגנוב ולא לרצוח זקנות.

„חייבים לבנות לקוקסינלים כלא מיוחד. אנחנו ציבור גדול, שהולך ומתרבה בכל יום."

חברת־הכנסת שולמית אלוני הזדעזעה לעצם הרעיון שכלאו קוקסינל. „הצעתי בזמני את ביטול הסעיף הפלילי, הרואה בהומוסקסואלים עבירה פלילית. לקחת אנשים מסכנים כמו קוקסינלים ובמקום להתייחס אליהם בסובלנות, כולאים אותם ומפקירים אותם להתעללויות מיניות של אסירים ברוטליים. אני אגיש שאילתה על כך בכנסת, ואבדוק כל דרך אפשרית למנוע התעללות בהם בכלא. כן אבקש עבור סוניה חנינה ותנאי־מאסר הוגנים."

נירה גל

אמנות

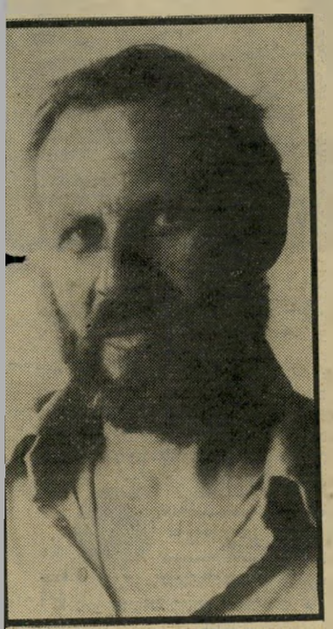
שימעון אבני -

אין נביא בשירו

כשביקר שימעון אבני בתערוכה „ציור אמריקאי של שנות ה־80״ במוסיאון תל־אביב, שנערכה על־ידי מבקרת האמנות ברברה רוז, חש רגשות מעורבים. ראשית, חש חלק אורגני מתערוכה זו; שימעון, שהוא אחד מטובי הציור המופשט בישראל, חש זעם ותיסכול בראותו את הלגיטימציה שנותן המוסיאון לסיגנון ציור זה, שבאמריקה הפך, החל משנות ה־50, לקלאסיקה ובישראל הוא נחשב עדיין למוקצה מחמת מיאוס.

„מדוע כשברברה רוז מביאה לכאן תערוכה של ציור מופשט, התערוכה מוצגת באכסניה המפוארת ביותר?״ שואל שימעון ומוסיף: „ואילו ציוריי לא רק שאינם מוצגים, אלא גם הציור שייך לאוסף המוסיאון הורד אחר כבוד למחסן, מאז נכנסה אוצרת האמנות הישראלית לתפקידה, לפני כשלוש שנים.״

כל מי שמתבונן בעבודותיו, המוצגות כרגע בחלל היפה של בית־התרבות ברחובות, לא יכול שלא להסכים עימו. ציוריו של

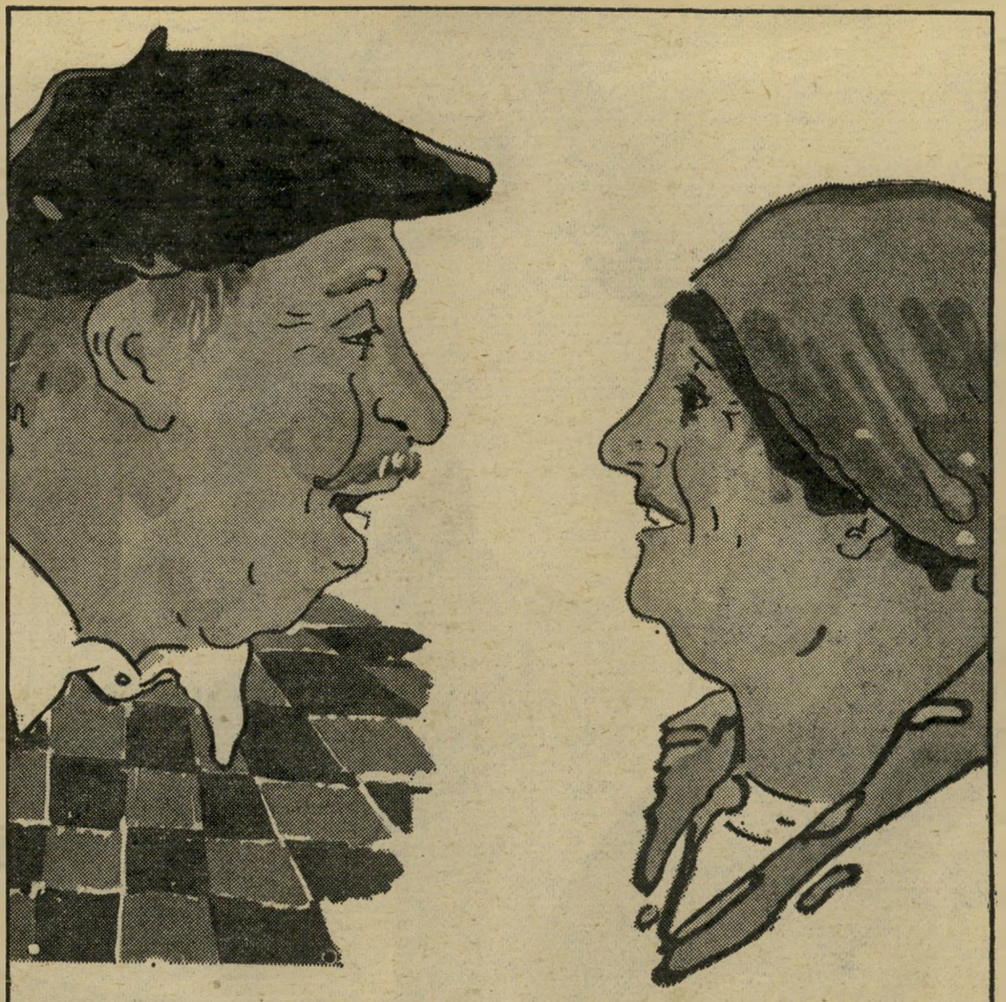

שימעון אבני
זעם ותיסכול

אבני מרחקים את הצופה אל בדים צבעוניים השונים מסיגנון עבודתו לפני כמה שנים. אולי ביקורו האחרון בניו־יורק הוא שהשלים תהליך שימוש בצבעים עזים יותר, ששינו את מהות ציורו מופשט־לירי למופשט־גיאומטרי יותר. לפני תחילת עבודתו צילם הרבה חלונות ושערים, ואלה היוו את הבסיס לתיכנוני ציוריו. מבעד לחלונות המהווים מיסגרת פנימית לציור, משתקף הנוף העירוני, ואילו הצייר מנסה לפרוץ כל העת החוצה. הכמיהה החוצה מהווה חלק חשוב ביצירה.

ראיית הנוף מבעד לסורגים היא בעצם גם ראיית עולם. בדי־בורו השקט והאיטי הוא מסביר את יחסו למוסיאונים, החוששים לנקוט עמדה כלפי אמן, ושאין להם בעצם שום קריטריונים להחליט מיהו אמן טוב.

אבני הוא בראש ובראשונה אמן חשוב. את עקרונותיו הוא מנחיל לתלמידיו, בתיקווה שבדור הבא יהיו מילבד ממשיכי דרכם של נביאי האמנות המושגית (שבארץ היא פשוט ממאנת לגווע, ויולדת מפלצות חדשות

"גליל" עושה לנו טוב

מזון מלכות מכיל כמויות גדולות של חומצה זרחנית, קלציום, אשלגן וברזל המהווים יסודות בבנין גוף האדם.
הפולָנית־מוצר המורכב מפולן (אבקת פרחים), מזון מלכות ודבש.
הפולָנית עשירה בפרוטאינים, מינרלים, חומצות ואנזימים חיוניים לגוף.
אנשי מחקר איבחנו הטבה ניכרת־גופנית ונפשית, באנשים שתפריטם כלל מזון מלכות ופולנית.
פרטים נוספים אפשר לקבל ממחלקת ההסברה של מעבדת "גליל".
להשיג בשקם, בשופרסל, בסופרמרקטים, בצמחוניות ובחנויות המובחרות.

מזון מלכות * פולָנית
ממוצרי מכוורת קיבוץ שמיר

גוב-עריון

לבקרים) גם אמנים רציניים, ש־מכחול וצבע אינם מילה גסה עבורם.

נשים אוהבות זאת רך

לא כל הנשים, אבל רבות מהן אוהבות ליצור בחומר רך. סידרת תערוכות מחומרים רכים (כאילו לרכות יש עדיפות על קשיות, או שהיא נשית מיסודה) נערכת בגל־ריה הקיבוץ בתל־אביב. התערו־כה הראשונה בסידרה הציבה את עבודותיהן של מירטה אדרי, מ־קיבוץ קבוצת שילר, ואביבה אור־טס מראשון־לציון.

באולם הכניסה לגלריה ניצבו

אורטם
גופים רכים מסאטין

עבודותיה של אביבה אורטס. הגו־פים התלויים, עשויים מבדי סא־טין בוהקים, מגלמים שלב חדש בעבודת האמנית הצעירה. את ה־ידע והחושניות באמנות, שקלטה בעת שהותה באיטליה, מימשה על־ידי שהחלה לצייר כעין גופים על בד, אך בצורה שטוחה. את הגופים הללו „הוציאה" מהבד המצוייר, ויצרה אותם בצורה נפ־חית על־ידי תפירת גזרי בד סא־טין. זהו תהליך המבוסס על מה שקלטה באיטליה, שם נפוץ השי־מוש בבדי סאטין בעיקר לצורך קישוט חלונות ראווה.

מירטה אדרי, בהיותה חברת־משק, נמצאת בסביבה המכילה צמר כבשים וכותנה. את החומ־רים הללו לקחה מירטה, ילידת ארגנטינה וקולוריסטית מעולה, כדי ליצור גופים פיסוליים מחו־מר רך. אולם מירטה לא נתנה לחומר לקבוע את הצורה הסופית של היצירה. לתוך מיסגרות שהיא קבעה, כמו תיל או פרספקס שקוף, הכניסה את החומר האמורפי, ו־נתנה לו את הצורה שהחליטה עליה.

אקזרל 1

אמנם לזקן ציירי ישראל לא מלאו עדיין תשעים, כפי שפורסם בכל אמצעי־התיקשורת, אך חב־רי אגודת־האמנים הזדרזו כחצי שנה לפני האירוע, וערכו לו תע־רוכת־מחווה בצבעי־מים. לצורך העמדת תערוכה בצבעי־מים, שכה מאפיינים את דרכו של יוסף זריצ־קי, נאספו כמה מאמני האקוורל בארץ, רובם מהמנוסים והבוגרים ומיעוטם מהצעירים־המחוננים, ו־יצרו חגיגה לעין. הציורים מחממי הלב מכולם שייכים לצייר הוותיק אהרון גלעדי, שתערוכה מיצירו־תיו נפתחה במוסיאון קיבוץ הזו־רע. אם צבע־מים מזכיר לכל גוונים בהירים, שקופים ומעוד־נים, הרי אצל גלעדי הצבעים כהים, אך לא אטומים; עזים, אך לא כבדים; וראו זה פלא — ה־קלילות והשקיפות של צבע המים קיימים גם בקשת צבעים כהה כזו של גלעדי.

את הצעירים מייצג הצעיר ה־ירושלמי ערן וולקובסקי. הגופים הנשקפים מבעד לחלון ביתו מק־סימים בעדינותם, ויש באיכות ציוריו משהו שמזכיר את גדולי ציירי צבע־המים הישראלים.

למרבה הפלא, מיוצג חתן ה־חגיגה זריצקי, בציור אחד בלבד, וגם הוא לא מהאופייניים לו. גם ידידו שטרייכמן מיוצג בשני ציו־רים לא רציניים מדי, אווירריים וקליליים. רוברט בזה בציורי נוף נמל יפו, פשוט מקסים כל עין.

לעומת הציורים הפיגורטיביים, הרי ציוריו של ג'ון ביילי הם מופ־שטים, אלא שהפעם זה באקוורל. ביילי אורג כעין שטיח צבעוני מהנחות מכחול מגוונות, והתוצאה הצורנית היא נאה, אופיינית ל־צבע־מים ולצייר המופשט כאחד.

שימשון הולצמן הוא מהאקור־רליסטים הידועים וציוריו מהגים ביותר. עד לפני שנים אחדות ני־תן היה לספור את ציירי האקוורל בארץ על כף־יד אחת, והולצמן נמנה עליהם. כמוהו גם הצייר שנפטר לפני כמה שבועות — קור־סונוגי. שלושת ציוריו אינם דור־קא מהידועים או מהאופייניים, מילבד פנים בית־הכנסת, המזכיר בקשתות המסוגננות שלו את סיג־נון הציור הישראלי של שנות ה־30 וה־40.

אהרון גלעדי
אשף צבעי המים

מירה וייכסלבאום - מיפגש עם רגשות

קשה לאפיין את טיב הרגשות המפעמים בה, והדוחפים אותה ל־לא הרף ליצור פסלים ותבליטים. אך אין ספק שרגשות אלה חז־קים בעוצמתם, והם משתקפים ב־עבודותיה.

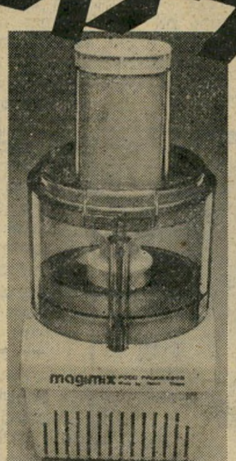
תערוכת היחיד הראשונה של מירה וייכסלבאום מבוססת כולה על עבודות פיסול ותבליט, המ־תארות גולגלות או חלקי־פנים בתוספת גפיים — עליונות או תח־תונות.

האם המוות שולט בנושאי יצי־רתה, או שזהו אירוע אחר כלשהו מן העבר, שצף ועולה בזיכרונו־תיה ומשתלט על יצירותיה?! ו־אולי אלה הן השפעות שספגה מאמנים אחרים?! אחד הפסלים היפים של מירל'ה, עשוי מתכת, מזכיר במידה מסויימת את מאדם פוגאני של קונסטנטין בראנקוזי.

בתערוכתה שבגלריה עמליה ארבל לא פתחה צהר רחב לעו־למה הפרטי, הותירה את המבק־רים בתערוכה עם הרבה סימני־שאלה. אך הדבר לא הפריע ל־מבקרים לרכוש את עבודותיה. יתכן שנתנו בכך ביטוי להרגשתם שתערוכה נחשונית זו מבשרת יבול מבורך ורב־ערך בעתיד, מע־שה ידיה של אמנית ישראלית חדשה.

לא כל מה שמסתובב הוא מג'ימיקס.

ראית פעם תצוגה של פוד־פרוססורים? לכאורה כולם דומים, כי כולם מסתובבים כשמפעילים אותם. אבל למעשה רק מג'ימיקס מבצע את הפעולות השונות ביעילות מירבית; ורק מג'ימיקס, עם המנוע החזק והמשוכלל שלו, מסוגל לעשות הרבה יותר מאחרים.

יותר בשר. רק מג'ימיקס יכול לטחון בבת־אחת 600 גרם בשר.

יותר בצק. מג'ימיקס יכול ללוש 600 גרם בצק קשה ב"לישה אחת".

יותר מיץ. למג'ימיקס יש שתי מסחטות (לרכישה בנפרד): מסחטת גזר ומסחטת פרי־הדר.

יותר דיסקות לביצועים מיוחדים.
למשל: דיסקה לצ'יפס, דיסקה להכנת אוכל סיני, דיסקה לריסוק קרח (כולן ניתנות לרכישה בנפרד) ועוד

יותר מאחרים. מג'ימיקס מקצץ, מערבל, טוחן, פורס, מרסק, לש וסוחט טוב יותר מאחרים. זאת נקבע בבדיקת איגוד הצרכנים בארה"ב שהעניק למג'ימיקס את המקום הראשון

ועכשיו, הפעילי את מג'ימיקס. מרגישה בהבדל?

magimix

תוצרת robot coupe צרפת יבוא: חיים אלקלעי בע"מ.

מג'ימיקס היה הראשון ונשאר הראשון

נמר של עיר

אוריאל אופק גונב חלמאים ✷ זיכרונות סימון אשת מונטאן ✷ חרזן אמריקאי בעברית סינתטית ✷ האיש שכתב ערכים

ספרות ילדים

פלגיאט

במונחון לספרות מאת **אשר א. ריב־לין**, שראה אור בספרית פועלים, כתוב על הערך „גניבה ספרותית" (פלגיאט): **„העתקת רעיונות מקוריים או חלקיים**

אוריאל אופק
כתב מחדש את... בשוויס־זינגר!

מציורות של אחרים, כלשונם או בשינויים, בלי נטילת רשות ובלי איזכור המקור. חזקיו, זכויות שמורות' באו להגן על ה־יוצרים מפני פלגיאט." באחרונה ראה־אור בהוצאת כתר ספר בשם חלם עיר החכמים, מאת **אוריאל אופק***, שעונה על הגדרת המונח „פלגיאט".

אופק, לשעבר עיתונאי בדבר לילדים, ערך מסחרי של סדרות ספרי־ילדים ב־בתי־הוצאה שונים, ומחברה של עבודה תיאורטית בנושא ספרות הילדים, מנסה לבסס לעצמו בשנים האחרונות מעמד של מחבר ספרי־ילדים. אך הצלחתו מעטה.

עיר החכמים של אופק ראה אור, בדרך מיקרה, בזמנית עם שני ספרים אחרים מאת הסופר האלמוני **יצחק בשוויס־זינגר** שכותרותיהם שלומיאל איש־חלם** וחכמי חלם ותולדותיהם***. אלא שאופק מתעלם מקיומם במבוא, שבו הוא מציג את הרקע לסיפורי חלם שלו, ומוסיף: „אירי־אל אימק כתב את המעשיות האלה מחדש וגם הוסיף להן נופך מדמיונו..." הוא מת־עלם מתרומתו של בשוויס־זינגר, אשר מזה שנים רבות נודע כמשחזרן ומעבדן של אגדות חלם. אבל מיהו יצחק בשוויס־זינגר לעומת אופק?!

הפרק הראשון בסיפורו של אופק, מעשה במופל שהלך לוואר־שה, מה ראה בדרך ומה עבר שם, **הוא עיבוד לפרק** שלומיאל איש־חלם יוצא לוואר־שה. אופק מאבד את ה־שלומיאל של בשוויס־זינגר ויוצר לו מוטל משלו.

ניסיונו של אופק לרשום על שמו, כ־יצירה ספרותית, יצירות עממיות ידועות ברבים, ביותר מחציו־תריסר גירסות, מעיד הרבה על עיסתו. אווירה זו של גניבה ספרותית בולטת גם בכתוב על דש סיפרו של בשוויס־זינגר ועל דש „גירסתו" של אופק. אצל בשוויס־זינגר: **„הסיפורים שלפנינו כתובים ברוח סיפורי חלם ה־ישנים והטובים, אך ההמצאות המשעשעות הן פרי דמיונו הפורה של יצחק בשוויס־זינגר...**" אצל אופק רשום: **„אוריאל אי־פק, המוכר לקוראים מספריו ומתרגומיו הרבים, כתב את המעשיות האלה מחדש וגם הוסיף להן נופך מדמיונו...**" ואם להתעלם מכך שבשוויס־זינגר כתב „ברוח סיפורי חלם הישנים והטובים" בעוד ש־אופק „כתב את המעשיות האלה מחדש", הרי הקורא התמים עשוי עוד להאמין, כי אופק הוא זה שזכה בפרס נובל לספרות, בעוד שבשוויס־זינגר הסתפק רק ב„פרס יציב" לספרות־ילדים.

תחום נוסף, שהולם את תוכנית הצרכנות כולבוטק, הוא תחום האיכות. אם גירסתו של בשוויס־זינגר היא בעלת ערך לספרות, עם קישור איכותי בין פרק לפרק, הרי ש„גירסתו" של אוריאל אופק היא בבחינת העתקה של נוסח פולקלוריסטי, משולל ערך ספרותי כלשהו. וגם בקטעים הלקוחים מבשוויס־זינגר, דומה שהאיכויות של בשוויס־זינגר נמוגות בידיו של אופק.

* אוריאל אופק — **חלם עיר החכמים**; הוצאת כתר; 98 עמודים (כריכה קשה).

** יצחק בשוויס־זינגר — **שלומיאל איש־חלם**; הוצאת עם עובד; עברית: צבי ארד; 80 עמ' (כריכה קשה).

*** יצחק בשוויס־זינגר — **חכמי חלם ותולדותיהם**; הוצאת אדם; עברית: יהו־דה מלצר; 47 עמ' (כריכה רכה).

תרגום

סיניורה

סימון סיניורה, שחקנית קולנוע ו־תיאטרון צרפתיה, שהיתה גם דמות מרכזית בשמאל האינטלקטואלי של ארצה בתקופה רבת־התפוכות שאחרי המילחמה העולמית השניה, פירסמה בעזרת הסופר־עיתונאי **מוריס פונס** ספר זכרונות מרתק בשם הנוסטלגיה כבר לא מה שהיתה", שראה אור בעברית לפני כחודשיים.

רובו עשוי בסיגנון מעורב של ראיון + וידוי, והוא מציג את סיניורה כך: „נולדתי ב־1921, בויסבאדן שבחבל הריין, כשהיה החבל נתון לכיבוש צרפתי... אבי היה בנו של יהודי פולני, יהלומן שלא היכרתי. אמו היתה יהודיה אוסטרית ולא אהבתיה במיוחד, משום שמעולם לא קיב־לה באמת וכתמים את אמי..." חייה מת־חלקים לשני חלקים בלתי־שווים. בחלק הראשון — תיאור ילדותה. בחלק השני („בעקירתי מן הגדה הימנית אל הגדה ה־שמאלית ובכניסתי לקפה ‚פלור'...") היא מתארת עולם של התפוררות בעת מילחמה, תרבות של ניוון בין בתי־הקפה. היא עצמה מעבירה את זמנה בין **רוז'ה בלן, ז'אק פרבר, פאבלו פיקאסו, דורה מאר** ו**מיטין**. היא כותבת: „פוטין, שאינו מעז להיכנס לחנות לצבעים שמא הסוחרת, שהוא לקוחה מאז ומתמיד, תל־שין עליו... ולטעות כמיספר (פוג הצבע)

סימון סיניורה
אשת־חיקו של מרוצקיסט

ולקבל על הראש מארון, אשר מעולם לא ראית את ציוריו ורק אחרי מותו תגלי שהיה צייר דגול..." כמו כן היא מתארת את המיפגש בין פיקאסו לנאצים. הם שאלוהו על הגרניקה: „**האם אתה שעשית זאת?**" **והוא השיב: „לא! אתם!"**

סיניורה הצעירה פותחת את הקאריירה שלה כניצבת בסרטים, כשהיא מחליפה את שמה מ„קמינקר", „**שלא היה ברשוני דיו...**" ל„סיניורה". היא פוגשת במאי צעיר בשם **מיכאלאנג'לו אנטוניוני** וניצב צעיר בשם **אלאן רנה**, וחוזר ב־צילם של שחקנים **כארטי** ו**ז'ל באארי**. עד מהרה מנהלת סיניורה את רומן האהבה הראשון שלה עם **איב אלגרה**, שממנו היא מעבירה את אהבתה ל**איב מונטאן**. בלשונה המיברקית־תיאורית והחסכונית: „**קתרין כתי, וכתו של אלגרה; כהיותה כת שלוש נעשתה גם בתו של מונטאן; והיא ציפצפה על ברכיו של ז'ראר פילים, זיאק בקר מרח יוד על מצעיה וקלווז**

* סימון סיניורה — **הנוסטלגיה כבר לא מה שהיתה**; הוצאת עם עובד; 319 עמודים (כריכה רכה).

מלתעות

תיסמונת ביטון

ארז ביטון הוא תופעה סוציולוגית מעניינת למדי. הוא מייצג זרם שולי בתרבות הישראלית, של פולקלור עדתי המתפרסם במסווה של יצירה תרבותית־ספרותית. ביטון נוטל חומרי פול־קלור, אשר בכל תרבות וספרות הוא מהווה את המישור השלישי או הרביעי של מעשה היצירה הספרותית, והופך אותו למרכיב האחד והיחידי של חרוזיו.

המשבר הפוליטי־חברתי העובר על החברה הישראלית העניק לביטון ולאחרים, הניזונים מחומר־הגלם הפולקלוריסטי, מעמד נשגב יותר מערכם היצירתי. הדבר העניק לביטון את זכות הגאום בוועידת מיפלגת העבודה, מתוך כוונה לרצות את מי שניכחותו של ביטון עשויה לרצותו. אלא שביטון לא הסתפק בכך, ונוכחותם של יוצרים כ**עמוס עוז, א.ב. יהושע** ו**ס. יזהר** הכעיסה אותו והביאה אותו לפרסם מאמר במעריב. מתחת לכותרת כתוב, בין השאר, על כך שביטון „**מאשים את סופרי ‚ישראל הראשונה' במנטליות של מיגדל־שן ובכך גמורה בכל שכרוך בחיי יותר ממחצית האוכלוסיה היהודית ב־ארץ**," ועולה הרושם שמר ביטון אינו מבין כלל ספרות מהי ושירה מהי. והוא מאמת בורות זו בעורת טיעונים כמו: „**תופעת העכשוויות בספרות ביטויה דיוקן של חוויית היחיד בסיטואציה מג־דרת כהווה, נעורה מזיקת להוויה כיו־גרפית ארצית אך קולקטיבית, מזנקת ל־אוניברסליזם מחולט עד כדי כך, שאיו־כיר מן הת"ך נחשב כחוסר כישרון ממש...**" מן הסתם מתכוון ביטון בקביעה זו לחוסר הכישרון של **יהודה עמיחי**, שהשימוש הקבוע במטבעות תנ"כיות מגמדו, ולמשוררים ישראליים אחרים, ש־שירתם ניצבת בסולם השירה העברית בחצי תריסר מעלות מעל לשירת ביטון.

ביטון מביע דיעות של אדם מר־נפש. כנראה שהסיבה האמיתית למרירותו נעו־צה בידיעה הפרטית שלו את האמת ה־מוגבלת של חריזתו, המגמה להיבנות מ־מוטיבציה יצירתית בעלת נימה של גזענות עדתית. לגזענות זו אין מקום בחברה הישראלית, שתרבותה בשנים האחרונות היא מעין כור־היתוך ענקי.

אם יש לביטון תלונות כלשהן, הוא אינו מפנה אותן לכיוון הנכון. שהרי הוא זכה במה שלא זכו **עמוס עוז, א.ב. יהושע, בינחם שדה, יהודה עמיחי, נתן זך** ואחרים. הוא זכה בכך שממשלת־ישראל תסבסד את ספר הנענע שלו ותמכור אותו ב־12 שקל, כמאמר המודעה שפורסמה החודש בעיתונות מטעם מישרד החינוך והתרבות: „**מובא בזה לידיעת המחנכים, כי ניתן לרכוש ספרים בנושא מורשת יהדות המזרח במחירים מסובסדים כהוצאה לאור של מישרד הביטחון...**" חבל שבסיבסוד כזה לא זוכה, למשל, מורשת יהדות צ'כוסלובקיה, הכוללת את כתבי **פרנץ קפקא, מכס ברוד, קרל קראוס** ו־עוד חצי תריסר יהודים לא מסובסדים.

תיסמונת ארז ביטון היא מאפיין של צביעות ושל תהליך ירידת המיפלס התר־בותי בישראל, תוך הפיכת יצירה תרבותית ליצירה פולקלורית רדודה והמרת הספרות בפירורי פלקלור. ערכם הספרותי של פי־רורים אלה מוגבל וחד־מימדי, כמו שירי הנענע של ביטון. הניסיון לקידום מלא־כותי של יצירות של בני עדות המזרח **כארז ביטון, אמנון שמוש וגבריאל בן־שמחון** בידי מישרד־החינוך הוא משולל ערך לחלוטין. מה גם שאיש אינו זקוק לו. מכיוון שהניסיון להציג קיפוח של עדות המזרח בספרות הישראלית הוא חסר כיסוי. הוא בא לכסות ערווה של חוסר כישרון, שהרי **יהודה כורזא** לא רק שנחשב לאחד מן הבולטים שבספרות ה־ארצישראלית, הוא היה גם נשיאם של סופרי ישראל. וסופר כמו **א.ב. יהושע** אינו נזקק לדגל העדתי להוכחת כשרונו.

ראיתו של ביטון את העובר על הספרות הישראלית כמסכת גיונית (כפי שמשתמע מתוך דבריו) היא בבחינת איוולת, המעידה על ניתוק מהאמת היצירתית בארץ.

ארז ביטון
דגל עדתי

הכין את שיעורי־החופשה שלה. היא לא חוותה על כשרה את שנות ההחמצות, ה־חרדה והפחד..." ובנוסח שונה מעט: "ב־1945 שב אבי והופיע, במדים, אחרי חמש שנות היעדרות, שבמהלכן התפוכב בין לונדון לאקרה, בין אקרה לניו־יורק ובין ניו־יורק ללונדון. הוא גילה את בתי היפה בהריון מתקדם, מופרית על־ידי כמאי־קולנוע, שטרם ביים ולו רק סרט אחד ויחיד ואשר, גרוע מכך, הוא אחיו של קולונל אלגרה שהיה מפקדו הישיר אצל דה־גול. אין מה לומר, עשיתי המון בזיונות עם מישפחת אלגרה! ילדתו היפה, שהוא עזבה בתולה ותיכוניסטית, היתה לשחקנית חסרת־תעסיקה, לאם־לא־נשואה־לעתיד..."

עם **אב מונאן** נפגשו "ב־19 באוגוסט בשמונה וחצי בערב, בקירוב, כש"ט פול דה ואנס..." וכעבור עמוד וחצי היא מוסיפה: "ולמחרת היום שב לאביל המועצות במקביל לפרוץ המרד ההונגרי של 1956. סארטר ניסח בפניהם את הבעיה כך: "אם תסעי, יהיה בכך ניכוי לרוסים, אם לא תסעי יהיה בכך ניכוי לריאקציה." ועל פתרון הבעיה מספרת סיניורה: "הקש המפרסם, ששובר את גב כל הגמלים. מונאן התם חזזה לשחק בסרט, מודיל־יאני', כבימוזי של מקס אופילוס. הסרט אמור היה להיעשות בשוכנו מסיבות־ההפעית. דויצ'מייסטר, המפיק, טילפן בו־קר אחד למונאן ונתן את הפרירה בידו: אם אתה יוצא לשיר שם, אין סרט. מפיצים ובעלי־האולמות הודיעו לי שאם תעשה זאת, לא ירצו בסרט שתופיע בו.' לא החזקתי את השפופרת השניה. הסתלקתי במונאן מקצה החדר. הוא הקשיב, שליו מאוד וריצינו מאוד ואחר־כך אמר: לא הייתי בטוח שאסע, אבל עכשיו הכל נעשה פשוט מאוד: אני נוסע!..."

בסיום הפרק על מסעם של בני הזוג בתפקיד "לה קונטסה" באמריקה שעברה מהפכה ליבראלית. סיניורה בהערת אגב: "באותי, על הפסנתר, שיכנים זה בצד זה שני מיכתבים ממוסגרים. הראשון מיכתבו של קנדי, נשיא ארצות־הברית, המדה למונאן על כי נענה להזמנה לבוא ולשיר ביועידת המפלגה הדמוקראטית; מיכתב זה נושא את תאריך ה־20 בינואר 1963. על השני חתום כוהן־רד מרטין לותר־קינג, רב־משתתפים בשער וארפיי, שבמהלכו הסביר מרטין לותר־קינג לצרפתים את מאבק אחיו. מיכתב זה הוא מה־5 באפריל 1966..."

גילוי הלב בספר זה מתגלה בהערות כמו: "אחרי שעברת את גיל ארבעים, טוב, נאמר ארבעים־וחמש, יש לך רק שתי אפשרויות: להיצמד לתפקידים של בנות שלושים־וחמש, שלושים־ושש, או לנהוג כמו כולן ולהשלים בסבר־פנים־יפות עם העובדה, כי מי שהיא בת ארבעים־וחמש עתידה להיות בת ארבעים־ושש, ולא ארבעים־וארבע..."

סיניורה ממשיכה בתיאור חוויותיה כ־שחקנית, כאדם וכאדם־מעורב־בפוליטיקה, תוך הבעת שאט נפש מהפלישה הסובייטית לצ'כוסלובקיה והתפיכה נגד איינדה ב־צ'ילה. היא ממשיכה ומרחיבה את דיוקנה, כשחקנית קולנוע בעלת רגש חברתי עז, היודעת גם כיצד לנסח את תחושותיה נוכח האירועים ההיסטוריים, ואינה חוששת מלחשוף עצמה ברגעי חולשתה.

נוסטלגיה כבר לא מה שהיתה הוא עולם מרתק, שבמרכזו אישיות מיוחדת.

אולי גבריאל פרייל הוא משורר של אמת, אבל לשונו היא מיכשלתו העיקרית. יליד רוסיה, שהיגר לארצות־הברית ב־1922, בוגר ישיבת ר' יצחק אלחנן בניו־יורק, פירסם החודש קובץ שירים חדש שלו בעברית — אדיב לעצמי* — ובו עדות נוספת על הניתוק המוחלט הקיים בינו לבין כל הדברים היפים שהתרחשו ללשון העברית וללשון השירה העברית בעשרות השנים הללו. כבר בשיר הרא־שון שבקובץ, אתגר מפוכח, מופיעים הר־כבי לשון כמו "אני זקוק לשמיז־אתגר / תוך המאסר הלבן". הרכבים עמוסי מלא־כותיות, הנקראים כמו היו שירה שנתחברה בעזרת מילון. ובשיר אחר שלו: "אך הבית הקטן כשלעצמו / מיתחלן חפר־איכפתיות..." הטייה שניתן להחזירה ל־פרייל בתוספת ריבית: "אך השיר הקטן כשלעצמו / מתפרליין חפר־חריזות..." גם מעמס לשוני כמו "עיון במילון לאחר התקף תיסכולים / והא מטופי הפורקנים..." ממחיש את ניתוקו של דובר העברית הסינתטית מארצות־הברית מקצב השירה העברית בישראל.

בשיר מעבר לשינה ויקיצה הוא כותב על ידידו המתרגם את שיקספיר ומעיר על חפצו "לתת לי להיות / כיזליום קיסר הקטן..." בקטעים האמריקאים שלו נק־ראת שירתו כתרגום לא־מוצלח של ה־משורר היהודי אמריקאי **אלן גינסברג**, בשורות קצוצות כמו "אני חושב אז על ביאליק בעיירה / ופיוס האינטימיות ה־שלנית שלה..." והרי הרכב לשוני־שירי כ„פיוס האינטימיות השילגית שלה", אילו היה נכתב בידי משורר ישראלי היה זוכה בקיתונות של בוז. אלא שפרייל מקבל פרסים על שוחת כאלה. ויש מי ששר לו גם שירי־הלל.

יתכן ששירתו של פרייל היתה יוצאת טובה יותר באנגלית. הנוסח העברי שלה הוא שדוף, משולל ערך שירי כלשהו.

ציטוטון

1959: יידישע מאמע

תיאור מייצג על ביקורם של בני הזוג סיניורה־מונטאן בישראל ב־1959, מפי **סימון סיניורה**, בספרה הנוסטלגיה כבר לא מה שהיתה (ראה: תרגום):

"מאז 1959 לא שבנו וביקרנו בישראל. עם זאת, בתל־אביב וכבר ב־1959, ביקרו אצלנו — ביקור יוצא־דופן — חמישה אנשים, חמישתם סוג־יאליסטים שבאו מארצות מזרח־אירופה, בדיוק כמו חברנו מוילנא, אך עצובים ממנו. אנשים אלה רצו להזעיק את תשומת־לבנו לגורלם של הפלס־טינים. הם דיברו על מחנות...

"בתל־אביב, בביתו של שגריר צרפת מר ז'ילבר — שגריר שטרח ללמוד עברית — סעדנו במחיצתו של בן־גוריון וגב' בן־גוריון היתה הדוגמה המושלמת למה שמכנים בפולקלור, ה,יידישע מאמע'. היא נכחה בהופעתו של מונטאן אמש ואף שאינו יהודי כל־עיקר, חיבבה אותו מאוד. אותי... היא היססה. התבוננה בי, אמדה אותי, שקלה אותי. מעמדי כיהודיה־למחצה לא דיבר בשבחי. אחרי הכל, אם אמי אינה יהודיה... מי יכול לדעת אם אבי הוא באמת אבי. היא לא אמרה זאת. בעצם לא אמרה לי ולא־כלום. אולם... אחרי הגינוה התעורר בה לפתע החשק לקשור עמי שיחה, ולפתע פתאום אמרה לי באנגלית, עם מיבטא רוסי־פולני נהדר: ,ואת, איזו מין שחקנית את? שחקנית טובה או רעה?' התכוננתי לנסח את תשובתי, תשובה שתהא בעת ובעונה אחת חמקנית ומתפלפלת, כשבן־גוריון, שהחליק בשתי ידיו את שני מיצמחי שערו בשני צדי ראשו, אמר: ,מאמע, מאמע, בבקשה... אני בטוח שהיא שחקנית טובה', והיא ענתה ,מאין אתה יודע?'..."

שירה

פריילומניה

אם המשורר **חיים נחמן ביאליק** כתב כי "עיר ושמן ערים נשבחות בתפוצות הגולה כהן יהבהב נרנו הישן..." וכו', הרי שישנם רבים שממשילים את נרנו הישן הזה, במחצית השניה של ה־

גבריאל פרייל
מתפרליין חסר־חריזות

מאה ה־20, לשירתו העברית של מר **גבריאל פרייל**, תעשיין ניו־יורקי בדי־מוס, העושה שירים בשעות הפנאי שלו. בשנים האחרונות קיימת נטיה בביקורת השירה העברית בישראל לרומם ולשבח שירתו של פרייל, הרבה מעבר לערכה ה־סגולי.

ארוחת־צהריים, ובערב ידדתי לניצה, לש־מוע את הזמעתו, והוא שב ועלה לש"ש פול ואני שכבתי וירדתי לקאן... אינני רי־צה להידרדר לרמה של עיתוני־משרתות. כתוך ארבעה ימים התרחש דבר־מה מה־מם, כלתי צנוע ושאינו ניתן לתיקון..."

עם התחימה על "קריאת שטוקהולם" — מינשר בעל השראה קומוניסטית נגד הפצצה הגרעינית (האמריקאית) — נאסר על סיניורה ומונטאן להיכנס לתחומי ארצות־הברית. זהו העידן הקומוניסטי של סיניורה, שהיא אינה מתכחשת לו, בדומה לאינטלקטואלים רבים אחרים מהשמאל. מאותה תקופה היא זוכרת כותרת של היומון הקומוניסטי ל'הומניטה, שבישרה על מותו של הסופר התן־פרס־נובל **אנ־דרה ז'יד**: "אנדרה ז'יד לא מת, הוא מת מזמן."

כאשר סיניורה נבחרה לשחק בקסדת הזהב של **ז'אק בקר**, הוזמן מונטאן לש־חק בשכר האימה של **קלוזו**. עד מהרה שותפו בני הזוג בסרט האלמותי ציד המכשפות, על־פי מחזהו של **ארתור מילר**, שהיה בעצמו קורבן ציד המכשפות בימי הסנטור ג'וזף **מקארתי**. סיניורה אינה חוסכת בהשמצות על המשורר הקו־מוניסטי הצרפתי הנודע **יואי אראגון** (פעמוני באזל והקומוניסטים) ועל אשתו **אלזה טריוזה**. היא מספרת: "יום אחד שאלתיו מפני, במשך שנים ארוכות, הע־מיד לעיתים קרובות פנים שאינו מכיר איתי. והוא, בעיניים נוצצות במשובה כחולה, הסביר לי שדווקא משום שזכר איתי לא רצה להכיר איתי. חייתי עם אדם שהיה, לפנים, מזכירו של סטיצקי והוא לא יכול להרשות לעצמו ללחוץ ידה של אשת־חיקו של סטיצקיסט. היה זה כיום של מצב־רוח מרומם, וערכנו מפקד של ידיים פריאציות שיש או שאין ל־לחצן..."

אחד הסיפורים הדרמאטיים הוא סיפור של עיתוי. בני הזוג סיניורה־מונטאן היו צריכים לצאת הופעות בברית־המועצות מספרת סיניורה על פגישה עם **ניקיטה חרושצ'וב**. שאל הרודן ה־סובייטי: "ובכן, לא היה לכם קל לבוא אלינו?" והם ענו: "לא קל במיוחד לבוא אליכם כימים אלה, מר חרושצ'וב!"

"בגלל הלחצים הפאשיסטיים?" הוא שואל, וסיניורה משיבה לו: "לא, בגלל מה שאירע בבודאפשט, מר חרושצ'וב..."

אחר־כך מגיע תור סיפור ההצלחה של סיניורה בסרט מקום בצמרת, שהוליך או־תה אל האוסקר ואל סיור בארצות־הברית. סוף־סוף הותרה כניסתם לאמריקה ומונטאן אף ערך בה סיבוב הופעות. בארצות־הברית מחדשים סיניורה־מונטאן את קשריהם עם המחזאי **ארתור מילר** ועם רעייתו ה־חדשה השחקנית **מרילין מונרו**. בימי שהייתם בהוליבוד משחק מונטאן עם מונרו בסרט, והארבעה חיים במעין אידיליה כימעט־מישפחתית: "בכתגלו 21 שמעתי את טירמדר מכותת־הכתיבה של מילר. מרילין היתה בצילפנים החל מן השעה חמש יחצי בבוקר. מונטאן היה מגיע שמה בשבע יחצי..."

סיניורה מצטטת את מרילין האומרת לה: "תסתכלי, כולם חושבים שיש לי רגליים יפות וארוכות, אבל יש לי ברכיים כפופות ורגליים קצרות..." ומספרת כיצד הן היו מחמצנות את שערן אצל המקסי־קאית הזקנה: "אמנית מי־החמצן, שהכ־הירה את שערה של ג'ין הארלו..."

כעבור זמן חתמה סיניורה על "מינשר ה־121" שיזם סארטר נגד המילחמה ב־אלג'יריה. מונטאן לא חתם עליו מסיבות טכניות, "הגנאי לחותמים קיבל אופי רשמי. הוא התממש בפעולות־נמוכות, ש־תוכנן פורסם על כתליהם של תחנות־השידור, המלוויזיה, התיאטרונים ומישרדי־ההפקות. כל מי שחתם על המינשר, ואין זה משנה מה מקצועו, נאסרים עליו גלי־האתר, הבמות והחדשות־בטלוויזיה..."

בהמשך הקאריירה שלה השתתפה סינ־יורה בסרטים השונים של סטנלי קרמר,

---

אנציקלופדיה

איש מרכזי

בימים אלה ראה אור כרך־מילואים של האנציקלופדיה למדעי החברה שבהוצאת על המישמר ובעריכת **דויד כנעני****. זוהי תוספת לכרכים א—ה, ובהם עידכון של ערכים בתחומי הסוציולוגיה, מדע־המדינה, הכלכלה, ההיסטוריה, החוק ו־המישפט, החינוך וזרמי המחשבה.

בכרך זה כמה ערכים מעולים שבמעו־לים, כמו: "**אירגון השיחרור הפלסטיני** (אש"ף)", "**אמנות וחברה**", "**דימוקראטיה תעשייתית**", "**הון השכלה**", "**מרוז אישי**", "**ישראל, היחסים עם מדינות ערב**", "**מה־פיכה**", "**מוסיקה וחברה**", "**מחלות נפש**", "**מס ערך־מוסף**", "**סוציולוגיה**", "**סטרוקטו־ראליזם**", "**פלסטינים**", "**שמאל חדש**" ו־עוד. הכל עשוי בבקיאות רהוטה.

פרט שמעיב במקצת על האמינות המד־עית הוא הערך "**שלי — (שלום לישראל)**, אותו חיבר איש שלי" לשעבר **יאיר צבן**: "באביב 1979 החליטו מרכיבי שלי" לפתוח בהליכי איחוד לקראת הפיכת הכרית הפדרטיבית לתנועה מאוחדת. ה־החלטה עוררה ויכוחים קשים, בעיקר בקרב חברי מוקד', שחלקם שללו את הא־חיד באשר אינו מתבסס על מצע רעיוני, ציוני־סוציאליסטי. לקראת ועידת האיחוד התפקדו כ־1400 חברים; כמה מראשי מחנה של" המרכזיים (קרי: יאיר צבן) בעיר ובקיבוצה לא הצטרפו אליו..."

עורך האנציקלופדיה, דויד כנעני, ראוי לכל שבח על מיפעלו, שבמידה רבה הוא מיפעל של יחיד.

---

* גבריאל פרייל — **אדיב לעצמי**; הוצאת הקיבוץ המאוחד; 47 עמודים (כריכה רכה).

** דויד כנעני — **אנציקלופדיה למדעי החברה**; הוצאת על המישמר; 938 עמו־דים (טורים כפולים).

מאת דן טומר

זה היה העולם הזה שהיה

לפני 25 שנה

„העולם הזה" 964
תאריך: 5.4.1956

בגיליון „העולם הזה", שראה אור השבוע לפני 25 שנה, הקדיש העורך את מדורו „הגידון" לאופציות המילחמה והשלום של גמאל עבד־אל־נאצר. המערכת ספרה שבמהלך השנה — 1956 — תפרוץ מילחמה, כפי שאכן קרה במציאות. במדור „במרחב" פורסמו בהרחבה זכרונותיו של מייסד הלגיון הערבי ומפקדו, ג'והן באגוט גלאב, שנודע יותר כגלאב פחה, תחת הכותרת „לגיון גיבורי ורומנטי". במדור המדע — סיפורם של מדענים שחדרו לחיק הטבע השומם, תחת הכותרת „חי־פשנו איצרות בנגב". כתבו המשוטט של השבועון באירופה, עמוס קינן, הביא מחווי הישראלים בפאריס, תחת הכותרת „מה נשתנה בפאריס". מדור הקולנוע תיאר את סיפור אהבתה של הכוכבת גריים קלי לנסיך רנייה ממונאקו, תחת הכותרת „הוד מעלתה, גריים".

בשער הגיליון: כוכבת קולנוע גריים קלי.

חברו של אורי אילן ✶ מסיפורי ח"כ ג'אבר מעדי ✶

צ'יזי חברה־קדישא ✶ הצנזור חוגג

העם

איש השבוע

וככה — בפתאום, במחי! — נופל
ונעלם החיץ,
וקם זמננו גלוי־פנים ונוגה־פתע
מאירו,
ומרצועת־החוף הזאת, לרגע קט,
פקוחי עיניים,
רואים אנחנו את תוכו, את משמעו,
את מחירו.

במילים אלה הספיד נתן אלתרמן את הצעיר שצילו היה פרוש על שבוע הפסח של תשט"ו. שעה שארבעת החיילים שהיו שבויים שוחררו השבוע (יחד עם אזרח אחד) וחייכו אל האזרח הישראלי מעל עמודי העיתונים ביום שיבתם למולדתם, הצדיע הקורא בליבו לאיש החמישי, שלא חזר: אורי אילן, שהתאבד בכלא דמשקאי והצמיד לגופו פיתקה שזעקה: „לא בגדתי!"

מבויישים ומעודדים. היה זה סמלי שהצעיר מגן־שמואל הטביע את חותמו דווקא על שבוע זה. שבוע הפסח, בו מבקרים מאות אלפי בני עיר את קרוביהם במשקים, ואלפי צעירים יוצאים לסיולים תנועתיים ופרטיים המביאים אותם אל ישובי־הספר, הוא השבוע בו נזכרת העיר הישראלית בגבורתם היומיומית, האפורה והמובנת־מאליה של בני המשקים, לאורך 950 קילומטרים של גבול יבשתי הרה־סכנות. זהו שבוע ההתיישבות העובדת.

במאות מקומות בארץ, ממשק דן הגלילי ועד לגיר־יצחק במשטח הנגב, נכחו בני העיר בטכסי־הסדר בחדרי־האוכל המקו־שטים, חזרו הביתה מבויישים ומעודדים למראה בני־המשקים החיים במתח מתמיד של עבודה ושמירה מפרכת, תוך ויתור על מותרות שהפכו מובנות מאליהן בערים.

אור של פשטות. אחרי חידוש זה של המגע עם קרקע־הצמיחה האמיתית של כוחות העם, יכלו אלפים רבים מבני־העיר להבין בקלות רבה יותר את הדב־רים שכתב המשורר־מורה משה טבנקין במיכתב לבניו לזכר אורי אילן:

„...ואולי יזכור הילד ויהרהר בכך, שהנה לפני שנים מועטות היה אורי זה גם הוא ילד קטן בקיבוץ. ולא מזמן הוא היה נער בחברת־הילדים שלו... וזה עתה הוא השתתף בלימודים, בריקודים ובאימונים של שיכבת־הנעורים שלו, וכן הוא למד להיות נער זקוף וחופשי, גאה וחופשי ויפה כגן־שמואל שלו, כמו עין־חרוד שלנו...

והנה גם בשבי, כשדרכו נחסמה, אף בכלא, כשחופשתו נשרדה, וגם בעינויים, כשהרגיש כי גופו נשבר — נשארה רוחו גאה ונשמתו התנשאה חופשית אל מעבר לשריגי הברזל — צוחקת לאוויב, ומצט־חקת באור של פשטות וגבורה אל אמא שלו ואל אבא שלו, אל גן־שמואל שלו ואל כולנו..."

מיעוטים

10 יריות באוויר

כשחזר שייך ג'אבר מעדי כחבר־הכנסת, במקום ח"כ סייף א־דין זועבי שהתפוטר, זכה, בנוסף על כך, ב־20 אלף ל"י ו־4,000 דונאם מטעים, החליט מעדי שהגיעה העת להפגין את נאמנותו לשילטונות. הוא רצה גם להתעלות על מתחרהו, ח"כ הדרוזי סאלח כניפס. מעדי החתים את תומכיו על בקשה לממשלה בה היא נדרשת להכריז על גיוס חובה של בני העדה הדרוזית לצה"ל, במקום ההתנדבות הנהוגה כעת.

על הבקשה חתם גם ח"כ סאלח כניפס. לא חתמו: תומכיו של כניפס, שלא נת־בקשו לעשות זאת. הם נעלבו, הצהירו כי לא יתמכו בגיוס חובה, כיוון שאין לדרוזים זכויות מלאות. חוקי המימשל ה־צבאי, אמרו, חלים גם על כמה כפרים דרוזים. הקרן־הקיימת לישראל החרימה חלק מאדמותיהם, והפועלים הדרוזיים נא־לצים להיזקק ללישכת העבודה של הער־בים. לשם מה, איפוא, יצדדו בגיוס חובה?

אבנים על מכונית. כאשר הופיע שייך ג'אבר במכוניתו המפוארת בכפר עוספיה, כדי להסיע את ראש־המועצה ו־תומכו, לביב אבו־רוקן, לדליית אל־כרמל, שם נערכה חגיגה לכבוד התמנותו כח"כ, ציפתה לו הפתעה בלתי נעימה. מתנגדיו נאספו בכפר, ידו אבנים במכוניתו, תוך קוריאות „לא אתה תקבע אם נתגייס ל־צה"ל!"

בדליית אל־כרמל זכה לקבלת פנים דו־מה. בנו של המוכתר, עלי חלבי, שרצה בשעתו לגייס חיילי צה"ל דרוזים למילחמה בשישאקלי, מנהיג סוריה בתקופת מרד הדרוזים — נאלץ להפסיק את נאומו חו־צב־הלהבות לטובת גיוס החובה, לצאת מן הבית באקדח שלוף ולירות 10 יריות באוויר כדי להבריח את המפגינים.

השבוע יצא המרצע מן השק: מתנגדי מעדי הודיעו כי אינם מתנגדים, למעשה, לגיוס חובה, אולם רוצים כי על הקריאות לגיוס יחתמו גם מנהיגיהם.

דת

משהו בפנים

המכונית השחורה נעצרה בהצטלבות בית־דגון בחריקת בלמים. „הרשיונות!" פקד שוטר־תנועה שרעד מקור הליל. צעיר חובש כובע הושיט לו ביד בטוחה את רשיון הנהגות ואת רשיון המכונית.

„מכונית חברה קדישא?"

„כן."

„משהו בפנים?"

„גוויות!"

הדבר נראה חשוד בעיני השוטר יצחק מוסקוביץ: בשעה 11 בלילה אין זה נהוג להסיע גוויות לקבורה. הוא ניגש לדלת האחורית, הציץ פנימה, גילה גוויו־תיהן של שלוש ארנבות מוטלות ליד שלושה רובי־צייד ושני צעירים מכורבלים בשמיכות.

השם הנסתר. השבוע פסק שופט־השלום התל־אביבי מכס צ'רנובילסקי קנס חמש ל"י לכל אחד מנוסעי המכונית. ה־עבירה: החזקת כלי־ירייה ללא רשיון.

אולם בזה לא תמה הטרגדיה המישפטית הקטנה. שניים מהנישפטים היו חברי קיבוץ דתי, ואילו השלישי עבד כנהג בחברא קדישא. גם אילו היה להם רשיון להחזקת כלי־ירייה לא היו יכולים להצדיק את מעשיהם בפני חבריהם ומעבידיהם. הם התחננו ששמותיהם לא יפורסמו.

מאז, צילצל הטלפון בחברה קדישא בתל־אביב בקצב מוגבר. מאות סקרנים נזעמים רצו לדעת מיהו הנהג. חיכתה להם אכזבה: מזכיר חברה קדישא עצמו לא ידע את שם נהגו העבריין.

קולנוע

מי המשוגע?

אחד האנשים החשובים ביותר במדינה הוא זאב מליון. לוקא שמר בעין פקוחה על מוסר הסרטים היה הצ'בור כולו הופך לחבורה של סאדיסטים מאזוכיסטים וסתם פושעי־מין. כי אותה עין פקוחה מסתכלת בתמונות־העירום האיומות ביותר, לפני ש־הצנזור־הראשי מליון פוסל אותן לקהל הרחב.

הדבר המרגיז הוא, כי הקהל הרחב אינו מעריך כראוי את ההקרבה העצמית של זאב מליון, שקיבל על עצמו להתענות ולהתייסר יום־יום בראיית תמונות־עירום מגרות, כדי להגן על הציבור מפני אותן זוועות. אדם אחר היה כורע תחת נטל המעמסה, מאבד את שיווי המישקל הנפשי. אולם הצנזור הראשי אינו דומה לצופה־הקולגוע הרגיל, שתמונות מסוג זה הין מוציאות אותו מן המסקול. הוא נשאר גורמאלי בהחלט.

חרב לשפריים. כמו כל אדם נור־מאלי, אין זאב מליון אוהב ביקורת. כקצין ותיק, שכיחת את הרבו למספריים, הוא מצפה כי פקודותיו תבוצענה לקא חיוך ספקני. תחת לערוך מיסדר בוקר כדי להוריד את החיוך מפרצופי הטוראים הוא ערך מפעם לפעם מסיבות עיתונאים*.

התודש עשה הצנזור שני מעשים, שהו־כיחו כי שילטון דיקטטורי הופך גם אדם נורמאלי לעריץ. הראשון תקע יתד בגלגלי הסרט מעשה במונית, לאחר שאישר את הסרט, קם הצנזור פתאום להגן על בריאותו של אדם יחיד.

קבע מליון: אפיזודה אחת בסרט דומה למעשהו של גרשון פאר, פקיד הבנק ה־תל־אביבי המפורסם שפיזר בשעתו את כספי הבנק בין שוכני המערות. אחרי שקמה שערוריה ציבורית, נסוג מליון כ־חייל טוב: הוא החליט שבכל זאת אין הקטע דומה לאותו מעשה, וכי הצגתו מותרת. הוא רק מחק מילה אחת: „משו־גע!"

כישרון קומי. דוגמה זו של ניצול־לרעה של סמכויות, שניתנו למטרות שונות לגמרי, עוד הוסיפה להכות גלים, כאשר עשה מליון את מעשהו השני. הוא הכריז מילחמה על גמאל עבד־אל־נאצר. הדבר נעשה בצורה מקורית מאוד. מזה כמה שנים נוהגים עולים רבים, המבקשים לה־ציל את הונם, לקנות סרטים מצריים ו־להביאם ארצה. זוהי העברת הון נוחה לטילטול. מאחר שסרטי מצריים אינם פר־ליטיים, ומתרכזים כולם בנושאים של אה־בה וזמר, פתחו סרטים אלה בפני הקהל הישראלי אשנב קטן להווי הארץ השכנה.

השבוע החליט מליון כי לא ירשה עוד הצגתו של שום סרט מצרי. בזאת השיג מטרה כפולה: הוא גזר הרס כלכלי על העולים האומללים שהשקיעו את כל כספם בסחורה זו, והוא הוסיף עוד נידבך לחו־מת החרם הערבי הסוגרת על ישראל.

יתכן כי זאב מליון מבזבז את כשרונו־תיו, והיה מיטיב לעשות אילו החליף את תפקיד הצנזור בתפקידו של שחקן, כי גלום בו כישרון קומי מקורי, שיכול היה להביא תועלת לסרט הישראלי המתלבט.

* באחת מהן, אליה הוזמנו כתבי ירו־שלים (אך לא מבקרי הסרטים!), הציג את כל הקטעים שקוצצו על־ידו מתוך הסרטים. העיתונאים, שבאו בלוויית נשותיהן וכבודה רבה, יצאו שבעי־רצון, החליטו פה אחד שאומנם לאחרים אסור בהחלט לראות את אותם קטעים.

שימחת השיבה של שבויי דמשק

שימחת ה־שיבה מן השבי מצטיירת על פניו של טוראי־ראשון גד קסטלניץ, אחד מארבעת החיילים החוזרים מן השבי, שעה שהוא מאכיל את ידידתו. קסטלניץ היה אחד מחברי היחידה שעל שורותיה נימנה אורי אילן מגן־שמואל, שלא עמד בעינויי הכלא הסורי והתאבד בתליה.

הבנק הפתוח בכל השעות.

- משיכת מזומנים עד 600 שקל ליממה.
- הפקדות שיקים.
- העברות ותשלומים.
- הזמנת פנקס שיקים.
- ברור יתרה.

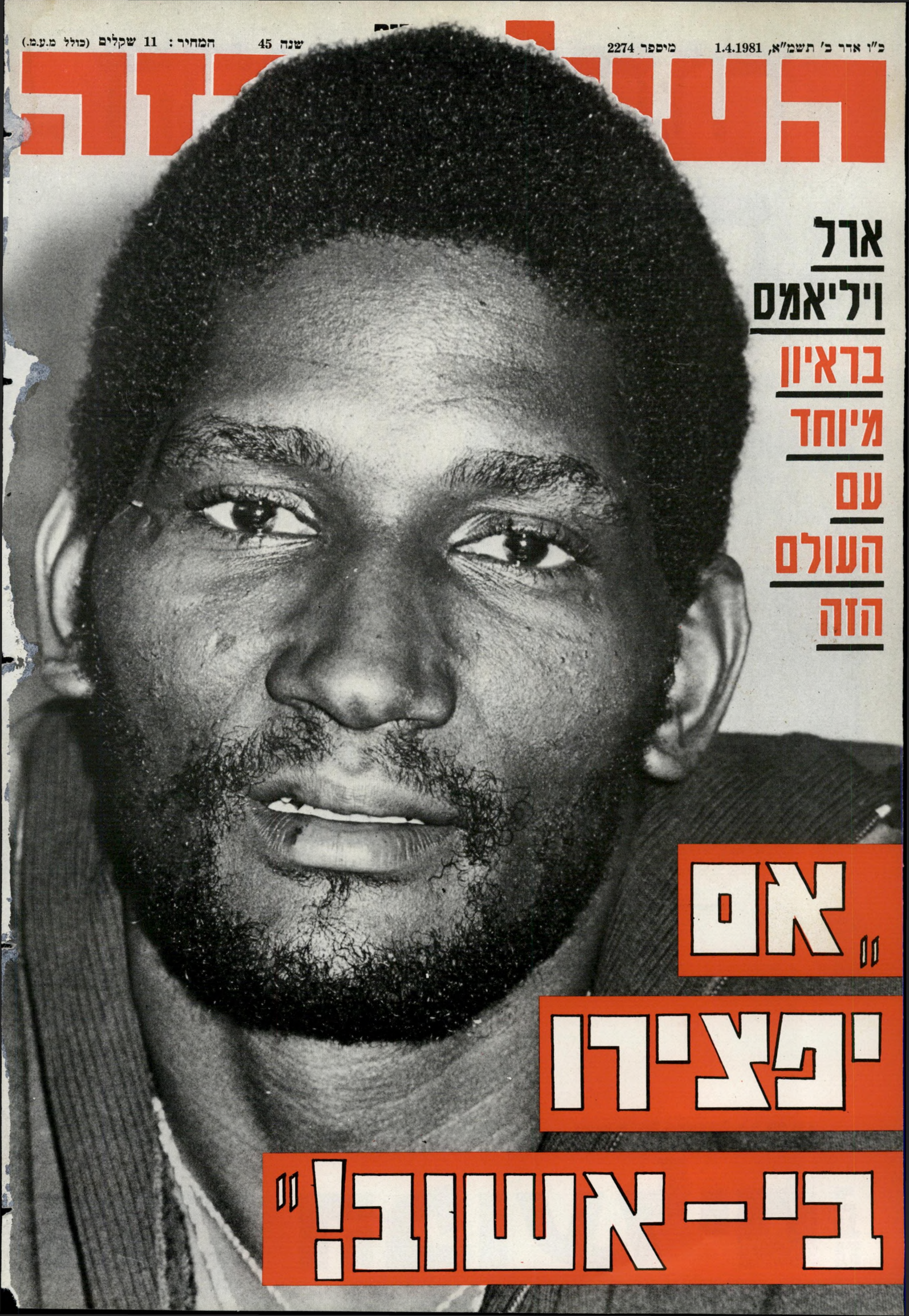
בנק-קט 2000
הבנק שלא נסגר.

בוא לגדול אתנו.

בנק הפועלים בע"מ

כ"ו אדר ב' תשמ"א, 1.4.1981 מיספר 2274 שנה 45 המחיר: 11 שקלים (כולל מ.ע.מ.)

העולם הזה

ארל ויליאמס

בראיון מיוחד עם העולם הזה

„אם יפציצו בי – אשוב!"